

សុត្តន្តបិដក
 សំយុត្តនិកាយវិញ្ញាណ
 ធម្មិកាគោ
 ទន្ធសំយុត្ត
 អន្ធវិញ្ញាណ

[១] សាវត្ថី ។ បេ ។ ភត្រ ខេ ។ បេ ។ អរោច
 ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អន្តា ។ ភត្រមេ ចត្តារោ ។ សក្កា-
 យន្តោ សក្កាយសម្មនយន្តោ សក្កាយនិរោចន្តោ
 សក្កាយនិរោចនាមីនិវិជិបន្តោ ។

[២] ភត្រមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយន្តោ ។ បញ្ចា-
 នានក្ខន្ធាតិស្ស វិចចិយំ ។ ភត្រមេ បញ្ច ។ សេយ្យជិ
 និ វុច្ចនាណានក្ខន្ធា វេនិវុច្ចនាណានក្ខន្ធា សញ្ញាណ-
 នក្ខន្ធា សង្ការនាណានក្ខន្ធា វិញ្ញាណនាណានក្ខន្ធា ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក
 សំយុត្តនិកាយ ទន្ធវិញ្ញាណ
 ធម្មិកាគោ
 ទន្ធសំយុត្ត
 អន្ធវិញ្ញាណ

[១] ក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ ក្រុងទីនោះឯង ។ បេ ។ ព្រះមាតាព្រះ
 ភាគច្រើនប្រាសាទ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តៈ (ចំណែក) នេះ មាន ៤
 យ៉ាង ។ អន្តៈ ៤ យ៉ាង គឺដូចម្តេច ។ អន្តៈគឺសក្កាយ ១ អន្តៈគឺហេតុ
 ឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ១ អន្តៈគឺសេចក្តីលេងនៃសក្កាយ ១ អន្តៈគឺ
 បដិបទាជំរំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេងនៃសក្កាយ ១ ។

[២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺសក្កាយ គឺដូចម្តេច ។ ឥឡូវ
 ភ្លើយថា ។ បុព្វបទនក្ខន្ធាតិ ។ បុព្វបទនក្ខន្ធាតិ គឺដូចម្តេច ។ គឺ
 បុព្វបទនក្ខន្ធា វេនិវុច្ចបទនក្ខន្ធា សញ្ញាបទនក្ខន្ធា សង្ការបុព្វបទ-
 នក្ខន្ធា វិញ្ញាណបុព្វបទនក្ខន្ធា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 អន្តៈគឺសក្កាយ ។

[៣] កកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយ សមុទយន្តោ ។
 យាយំ តណ្ហា ចោទោត្តវិកា(១) ទន្ទិកតស ហតតា
 តត្រតត្រាភិទន្ទិធិ ។ សេយ្យធីទំ ។ កាមតណ្ហា កវ-
 តណ្ហា វិកវតណ្ហា ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយ-
 សមុទយន្តោ ។

[៤] កកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោទន្តោ ។
 យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិកតនិរោទោ
 ចាកោ បដិទិស្សន្តោ ឥត្តិ អចាលយោ ។ អយំ
 វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោទន្តោ ។

[៥] កកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោទកាមិ-
 ទិចដិបទន្តោ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ ឧត្តោ ។
 សេយ្យធីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា
 សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាទិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិ-
 រោទកាមិទិចដិបទន្តោ ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ទន្ធារោ
 អន្តាតិ ។

១ ខ. ពោធិ្ឋិក ។

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺហេតុឱ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ
 តើដូចម្តេច ។ តណ្ហាណា ដែលពាក់គំនិតខ្ពស់បង្កើ ច្រកបដោយសេចក្តី
 រីករាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរីករាយក្នុងការម្សងរំលឹកនោះ ។
 ។ តណ្ហា តើដូចម្តេច ។ គិកាមតណ្ហា ១ កវតណ្ហា ១ វិកវតណ្ហា ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អន្តៈគឺហេតុឱ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺសេចក្តីលេងនៃសក្កាយ តើ
 ដូចម្តេច ។ សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ
 កិរិយាលេងនិង កិរិយាលេងរំលោភ ខ្លះតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហា
 នោះ សេចក្តីមិនគាល់យក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា អន្តៈគឺសេចក្តីលេងនៃសក្កាយ ។

[៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺចម្រើនដាច់ដំណើរទៅកាន់
 សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ អរិយមន្ត្រច្រកបដោយអង្គ ៨ នេះ
 ឯង ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គិសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីគ្រិះរិះត្រូវ ១ ការ
 និយាយត្រូវ ១ ការធ្វើត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១
 សេចក្តីរក្សាត្រូវ ១ ការតម្កល់វត្ថុត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា អន្តៈគឺចម្រើនដាច់ដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាអន្តៈ (ចំណែក) ទាំង ៤ យ៉ាង ។

[៦] សាវត្ថី ។ ធុត្តាញ រោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
ធុត្តសមុទយញ ធុត្តនិរោធឯញ ធុត្តនិរោធឯកមិច្ចិបដិ-
បទញ តំ សុណាថ ។

[៧] កកមញ ភិក្ខុវេ ធុត្តំ ។ បញ្ចុចាណ-
នក្ខត្តាភិស្ស វចនិយំ ។ កកមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីនិ
វុច្ឆនាណនក្ខត្តោ ។ ថេ ។ វិញ្ញាណុចាណនក្ខត្តោ ។ ឥនិ
វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ធុត្តំ ។

[៨] កកមោ ច ភិក្ខុវេ ធុត្តសមុទយោ ។ យា-
យំ កណ្ណា ហោចាត្តវិកា ទន្ទិកសហគតា គគ្រ-
គគ្រាភិទន្ទិច្ចិ ។ សេយ្យថីនិ ។ កាមកណ្ណា កវកណ្ណា
វិកវកណ្ណា ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ធុត្តសមុទយោ ។

[៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អថអភិទិសិម្ពន្ធ
នូវទុក្ខផង នូវហេតុឱ្យកើតឡើងនៃទុក្ខផង នូវសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង នូវ
បដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខ កើដូចម្តេច ។ ធម្មវិទ្ធិយថា
ទុក្ខទានក្ខន្ធទាំង ៨ ។ ចុះទុក្ខទានក្ខន្ធទាំង ៨ កើដូចម្តេច ។ ធម្មបុ-
ព្វទានក្ខន្ធទាំង ១ ។ ថេ ។ វិញ្ញាណុចាណនក្ខន្ធទាំង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ទុក្ខ ។

[៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុឱ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ កើដូច
ម្តេច ។ កណ្ណាណា ដែលភាគីតែនូវភកថី ប្រកបដោយសេចក្តីក
រយនិងសេចក្តីអ្នកអរ មានសេចក្តីរកយកក្នុងការម្នាក់នោះ ។ ។ កណ្ណា
កើដូចម្តេច ។ ធម្មិកកណ្ណា ១ ភវកណ្ណា ១ វិកវកណ្ណា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ហេតុឱ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ ។

សុត្តនិបាត សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៧] ភាគមោ ច កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា ។ យោ
តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិភក្ខនិរោធា ចាកោ
ចដំនិស្សត្តោ ឫត្តិ អនាលយោ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ
ទុក្ខនិរោធា ។

[៨០] ភាគមោ ច កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធាកាមិដិបដិ-
បទា ។ អយមេវ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ សេយ្យ-
មីទិ ។ សម្មានិដ្ឋិ ។ បេវ សម្មាសមាទិ ។ អយំ វុទ្ធតិ
កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធាកាមិដិបដិបទាតិ ។

[៨១] សាវត្ថិ ។ សត្តាយញ វោ កិក្ខុវេ ទេ-
សិស្សមិ សត្តាយសមុទយញ សត្តាយនិរោធាញ
សត្តាយនិរោធាកាមិដិបដិបទាញ តំ សុណាដ ។

សុត្តនិបាត សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ គឺដូចម្តេច ។
សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ កិរិយាលន
បង្ក កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហានោះ
សេចក្តីមិនកាល័យ ក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។

[៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
រលត់នៃទុក្ខ គឺដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយផ្លូវ ៨ ប្រការនេះឯង ។
គឺដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ច្រឡំ ១ ។ បេវ ការគម្រល់ចិត្តច្រឡំ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់
នៃទុក្ខ ។

[៨១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសម្តែង
នូវសក្តាយផង នូវបោកុឡ្យតើតឡើងនៃសក្តាយផង នូវសេចក្តីរលត់នៃ
សក្តាយផង នូវបដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ នៃសក្តាយផង
ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

(១២) កាកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយោ ។ បញ្ចុបា-
នានក្ខត្តាភិស្ស វចនិយំ ។ កាកមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីនិ
វុដ្ឋនាណក្ខត្តោ ។ ថេវ វិញ្ញាណុបាណក្ខត្តោ ។ អយំ
វុដ្ឋតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយោ ។

(១៣) កាកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយសមុទយោ ។
យាយំ ភណ្ណា ចោចោត្តិកា ធម្មិកតស ហតតា តត្រ-
តត្រាភិធម្មិ ។ សេយ្យដីនិ ។ កាកមភណ្ណា ភវភណ្ណា
វិភវភណ្ណា ។ អយំ វុដ្ឋតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយសមុទយោ ។

(១៤) កាកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោដោ ។
យោ តស្សាយេវ ភណ្ណាយ អសេសវិភកនិរោដោ
ចាកោ ចនិចិស្សត្តោ មុត្តិ អនាលយោ ។ អយំ
វុដ្ឋតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោដោ ។

(១២) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ ធម្មិ
ត្រើយថា ។ បុប្ផានុចាំនិ ៨ ។ ។ បុប្ផានុចាំនិ ៨ តើដូចម្តេច ។
គិរិច្ចបាទានុចាំនិ ១ ។ ថេវ វិញ្ញាណុបាទានុចាំនិ ១ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
នេះហៅថា សក្កាយ ។

(១៣) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ
តើដូចម្តេច ។ ភណ្ណាណា ដែលភាគីតែនិទ្យាយ ប្រកបដោយសេចក្តី
វិភាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរកឃើញភាពម្តងទៀតនោះ ។ ។ តើ
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិកាមភណ្ណា ១ ភវភណ្ណា ១ វិភវភណ្ណា ១ ។ ខ្នាល
ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា ហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

(១៤) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះសេចក្តីលក់នៃសក្កាយ តើដូច
ម្តេច ។ សេចក្តីវិភាយនិងសេចក្តីលក់មិនមានសល់ នៃភណ្ណានោះ
កិរិយាលក់និង កិរិយាលក់ចោល ឲ្យភណ្ណានោះ កិរិយាចោកភណ្ណា
នោះ សេចក្តីមិនអាស័យក្នុងភណ្ណានោះ ឯណា ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
នេះហៅថា សេចក្តីលក់នៃសក្កាយ ។

[១៥] កកមា ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោធកាមិ-
និបដិបតា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។
សេយ្យដីដំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ ។ ចេ។ សម្មា-
សមាទិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោធកាមិនិ-
បដិបតាតិ ។

[១៦] សាវត្ថិ ។ បរិញ្ញាយ្យ ច កិក្ខុវេ ទន្មេ ទេ-
សំស្សាមិ បរិញ្ញត្តុ បរិញ្ញតាវត្តុ បុគ្គលំ តំ សុណាម ។

[១៧] កកមេ ច កិក្ខុវេ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។
រូបំ កិក្ខុវេ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។
សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។ ឥមេ វុទ្ធិ-
កិក្ខុវេ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។

[១៨] កកមា ច កិក្ខុវេ បរិញ្ញា ។ ភកក្ខុយោ
តោសក្ខុយោ មោហក្ខុយោ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខុវេ
បរិញ្ញា ។

[១៥] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបតាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
លេងនៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ ភរិយមន្តប្រកថាយអង្គ ៨ ប្រការ
នេះឯង ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១
។ ចេ។ ការកម្រិតត្រូវ ១ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
បដិបតាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេងនៃសក្កាយ ។

[១៦] ក្រុសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេជាគតនឹងសំដែង
នូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងផង នូវការកំណត់ដឹងផង នូវបុគ្គល
អ្នកកំណត់ដឹងផង អ្នកទាំងឡាយចូលរួមនូវសេចក្តីនោះចុះ ។

[១៧] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង
តើដូចម្តេច ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់
ដឹង ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជាធម៌ដែល
បុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌ដែល
បុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។

[១៨] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។
ការអស់ទៅនៃភវៈ ការអស់ទៅនៃចាសៈ ការអស់ទៅនៃមោហាៈ ។
ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការកំណត់ដឹង ។

[១៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិញ្ញាតាវ បុគ្គលោ ។
អរហតិស្ស វចេយិ ។ យោ អយិ^(១) អាយស្មា
ឯវិណោ ឯវិណោត្តោ ។ អយិ វុទ្ធកិ ភិក្ខុវេ បរិញ្ញា-
តាវ បុគ្គលោតិ ។

[២០] សាវត្ថិ ។ បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ទោធានក្កុទ្ធោ ។
កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដិទំ វុទ្ធាធានក្កុទ្ធោ ។ បេវ
វិញ្ញាណ្យោធានក្កុទ្ធោ ។ យេ កេធិ^(២) ភិក្ខុវេ ស-
មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចុទ្ធិ ទោធា-
នក្កុទ្ធាធិ អស្សាធាញ្ច អាធិវេញ្ច ធិស្សវណញ្ច យថា-
ភ្នកំ ធម្មជាធិនុទ្ធិ ។ ធម មេ កេ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណសម្មតា
ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា កេ ច បធាយ-
ស្មត្តោ^(៣) សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋេ
សយំ អភិញ្ញា សន្និកក្កា ទេសម្បជ្ជំ វិហារនុទ្ធិ ។

១ ឧ. ស្វយំ ។ ២ ឧ. ឧ. យេ ហិ កេវិ ។ ៣ ឧ. បទ កេ អាយស្មត្តោតិ បរិយោ ឧញ្ញា
ករិយ្យំ ។

[១៧] ខ្មាលភិក្ខុចាំនំឡាយ បុរេបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង កើដូច
ម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ព្រះអរហន្ត ។ គឺរោងមានកាយណា មាន
ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោក្រយ៉ាងនេះ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនំឡាយ នេះ
ហៅថា បុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង ។

[២០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនំឡាយ ។ បាទានក្ខន្ធនេះមាន
៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាងកើដូចម្តេច ។ គឺប្រេបាទានក្ខន្ធទ ។ បេវ វិញ្ញាណ្យ-
បាទានក្ខន្ធទ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនំឡាយ សមណៈប្រាហ្មណំណាមួយ
មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាន់សិល្បផង ខ្ញុំរោសផង នៃ ។ បាទានក្ខន្ធ
ចាំនំ ៤ នេះ ខ្ញុំកាលោសំចេញ ។ បាទានក្ខន្ធចាំនំ ៤ នេះផង ។ ខ្មាល
ភិក្ខុចាំនំឡាយ សមណៈប្រាហ្មណំចាំនំទុំ គឺថា គតមិនបាទសន្មតថាជា
សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណំក្នុងពួកព្រាហ្មណំ
ផង អ្នកចាំនំនោះ វាមិនមែនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ មិនសម្រេច ដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ទន្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុច្បន្ត ខ្ញុំប្រយោជន៍នៃសមណភាព
ប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពទេ ។

សុត្តនិបិកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

(២៤) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសិ ចត្តង្គិ ឧបាទានក្ខត្តានិ អស្សុ-
 ទត្ត អាទិទេវត្ត ចិស្សុណាត្ត យជាភ្នតិ បដានន្តិ ។
 ភេខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោ-
 សុ ទេវេ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណសុ ច ព្រាហ្ម-
 ណសម្មតា ភេ ច បទាយស្សន្តោ សាមញ្ញត្តំ វា ព្រហ្ម-
 ញ្ញត្តំ វា ធិដ្ឋេវ ចម្មេ សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្តា ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

(២៥) ចត្តមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានក្ខត្តា ។ កាក-
 មេ ចត្ត ។ សេយ្យដំនី រុក្ខបាទានក្ខត្តោ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណុបាទានក្ខត្តោ ។ យេ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសិ ចត្តង្គិ ឧបាទានក្ខត្តានិ
 សុទ្ធយេត្ត អន្តន្ត្រីមត្ត អស្សុទត្ត អាទិទេវត្ត ចិស្សុ-
 ណាត្ត យជាភ្នតិ ចេវដានន្តិ ។ បេ ។ បដានន្តិ ។ បេ ។
 សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

សុត្តនិបិកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

(២៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ
 ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិផង ខ្ញុំរំពាសផង ខែទុបាទានក្ខត្ត
 ទាំង ៥ នេះ ខ្ញុំការរលាស់ចេញទុបាទានក្ខត្តទាំង ៥ នេះផង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះឯង គថាគត
 សន្មតថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ វេចន៍ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខរោយខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យ ខ្ញុំប្រយោជន៍ខែសមណភាព
 ឬប្រយោជន៍ខែព្រាហ្មណភាព ។

(២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបាទានក្ខត្តនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
 ៥ យ៉ាងអើដូចម្តេច ។ គឺរុក្ខបាទានក្ខត្ត ។ បេ ។ វិញ្ញាណុបាទានក្ខត្ត ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈ ឬ ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់
 តាមពិត ខ្ញុំសេចក្តីកើតឡើងផង ខ្ញុំសេចក្តីរលាស់ទៅផង ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិ
 ផង ខ្ញុំរំពាសផង ខែទុបាទានក្ខត្តទាំង ៥ នេះ ខ្ញុំការរលាស់ចេញ
 ទុបាទានក្ខត្តទាំង ៥ នេះផង ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ វេចន៍ធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខរោយខ្លួនឯង ។

[២៣] បញ្ចមេ កិក្ខុវេ ឧបាទានក្ខត្តា ។ កត-
មេ បញ្ច ។ សេយ្យដីនិ រុទ្ធភាទានក្ខត្តា ។ មេ ។
វិញ្ញាណ្យាទានក្ខត្តា ។ យតោ ទោ កិក្ខុវេ អរិយ-
ស្សវតោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខត្តានិ សឌុ-
យេត្ថ អនុត្តមេត្ថ អស្សនេត្ថ អាទិទេវេត្ថ ធិស្សវណេត្ថ
យថាភូតំ បថាទាតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អរិយស្ស-
វតោ សោតាបញ្ញា អវិនិច្ឆេតនម្មោ ធិយតោ សម្ពោ-
ធិបរាយោតិ ។

[២៤] សាវត្ថិ ។ បញ្ចមេ កិក្ខុវេ ឧបាទានក្ខត្តា ។
កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីនិ រុទ្ធភាទានក្ខត្តា ។ មេ ។
វិញ្ញាណ្យាទានក្ខត្តា ។ យតោ ទោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ឥ-
មេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខត្តានិ សឌុយេត្ថ អនុត្តមេត្ថ
អស្សនេត្ថ អាទិទេវេត្ថ ធិស្សវណេត្ថ យថាភូតំ វិនិច្ឆា
អនុបាទា វិឌុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ
អរហំ ទិណ្ណាសវេ វុសិតវា កតកាណិយោ ឧបាតិ-

[២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បាទានក្ខត្តនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ គឺប្រូបាទានក្ខត្ត ១ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ្យាទានក្ខត្ត ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវក ដឹងច្បាស់តាមភិក្ខុ ឲ្យ
សេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង ភានិសង្សផង ទោសផង ខែ
។ បាទានក្ខត្តទាំង ៥ នេះ ឲ្យការរលាស់ចេញ។ បាទានក្ខត្តទាំង ៥ នេះ
ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាប្បម្ពុស្ថ
មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានតិរិយាគ្រាស់ដឹង
ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាធិបុរ ។

[២៦] ត្រង់សាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បាទានក្ខត្តនេះមាន
៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ គឺប្រូបាទានក្ខត្ត ១ ។ មេ ។ វិញ្ញា-
ណ្យាទានក្ខត្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុដឹងច្បាស់
តាមភិក្ខុ ឲ្យសេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង ភានិសង្សផង
ទោសផង ខែ។ បាទានក្ខត្តទាំង ៥ នេះ ឲ្យការរលាស់ចេញ។ បាទានក្ខត្ត
ទាំង ៥ នេះផង ហើយរូបស្រឡះដោយមិនបានប្រកាន់ចាំ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អបេត្តទិណស្រក មានមន្តប្រហូចរិយៈ
ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ មានសោច្យសកិទ្ធារិយៈ មានការងារ

ភាគី អនុប្បត្តសនាគ្នា បរិក្ខតិណាភវសញ្ញាជនោ សម្ម-
ធាណា វិមុត្តោតិ ។

(២៥) សាវត្ថុ ។ រូបេ ភិក្ខុវេ យោ ធម្មោ យោ
ភកោ យា ធម្មំ យា តណ្ហា តិ បដហេជ ឯវដ្ឋំ រូបំ
បហំជំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលី តាលាវត្ថុកតិ អនភាវដ្ឋ-
តំ អាយតិ អនុប្បទទធម្មំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណោ យោ ធម្មោ យោ ភកោ យា
ធម្មំ យា តណ្ហា តិ បដហេជ ឯវដ្ឋំ វិញ្ញាណំ បហំជំ
ភវិស្សតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលី តាលាវត្ថុកតិ អនភាវដ្ឋតិ អាយតិ
អនុប្បទទធម្មំ ។

ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈ
ក្នុងភពនិកណ្តាអស់ហើយ ជាអក្ខរច្របូចហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់
ដោយប្រវែក ។

(២៥) ក្រុងសាវត្ថុ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពេញ
ចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នា
ណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយ ចូលរចន៍ខ្លួនសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
ពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រួចនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលចន៍
គាស់កែលើធម្មសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចទីនៅនៃដើមភ្នែក ធ្វើ
ឲ្យលើសនៃចេតនា មានសភាពមិនកើតឡើងទៅបាន ជាពុំបាន
សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរករាយណា សេចក្តី
ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារ ។ ក្នុង
វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូលរចន៍ ខ្លួនសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះពេញ
កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលចន៍ គាស់
កែលើធម្មសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នែក ធ្វើ
ឲ្យលើសនៃចេតនា មានសភាពមិនកើតឡើងទៅបាន ជាពុំបាន ។

វគ្គសិក្សា ពុទ្ធបណ្ណាល័យ អង្គការ បរមោ

(២៦) សាវត្ថី ។ រូបេ កិក្ខុវេ យោ ធម្មោ យោ
 ភកោ យា ធម្មិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាណា
 ចេតសោ អធិដ្ឋានកិច្ចវេសាទុសយា តេ បដិបាដ ឯវន្តិ
 រូបំ បហំធំ កវិស្សន្តិ ឧប្បិដ្ឋន្តិ តាលាវត្ថុតាតិ អធិកា-
 វត្តតិ អាយតិ អនុប្បាទធម្មំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ខារេសុ យោ ធម្មោ ។ ចេ ។ ឯវន្តេ សង្ខារ ប-
 ហំនា កវិស្សន្តិ ឧប្បិដ្ឋន្តិ តាលាវត្ថុតាតា អធិកា-
 វត្តតា អាយតិ អនុប្បាទធម្មា ។ វិញ្ញាលោ យោ ធម្មោ

វគ្គសិក្សា ពុទ្ធបណ្ណាល័យ អង្គការ បរមោ

(២៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ យោ សេចក្តីពេញចិត្ត
 ណា សេចក្តីក្រេតអរណា សេចក្តីកេរយណា សេចក្តីប្រាជ្ញាណា
 ។ បាយ(*) និង ។ បាយ ដែលជាចិញ្ចឹម ជាចិក្ខុវេ ជាចិដកេវ
 ខៃចិត្តណា ក្នុងរូប អ្នកចាំខ្សោយចូលរបង ខ្សែសេចក្តីពេញចិត្ត
 ជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុនជាអ្នកចាំខ្សោយនឹង
 លរបង ភាសៈលើនិព្វលគល់ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែចិញ្ចឹមជាចិញ្ចឹមខៃ
 ដើមភោគ ធ្វើឱ្យលើនិព្វលគល់ មានសភាពមិនកើតទៀតក្រៅ
 បាន ជាពុំបាន ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ សេចក្តីពេញ
 ចិត្តណា ក្នុងសង្ខារ ។ ចេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ខារចាំនោះ
 មុនជាអ្នកចាំខ្សោយនឹងលរបង ភាសៈលើនិព្វលគល់ ធ្វើឱ្យនៅសល់
 តែចិញ្ចឹម ដូចជាចិញ្ចឹមដើមភោគ ធ្វើឱ្យលើនិព្វលគល់ មាន
 សភាពមិនកើតទៀតក្រៅបាន ជាពុំបាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា
 ។ តាម្រូវតែសញ្ញានិងចិត្ត ។

យោ វាវោ យា ទង្គិ យា ភត្តិកា យេ ទុច្ចាយុទាមា-
នា មេតសោ អនិដ្ឋានាភិវេសោ ទុសយោ តេ មជ្ឈមាជ
ឯវន្តិ វិញ្ញាណំ មហិជំ ភវិស្សតិ ទុច្ឆិទ្ធស្សិ ភាលា-
វត្តកាតំ អនភាវត្តតំ អាយតំ អនុច្ឆានទុច្ឆិ ។

អន្តរោ ឃប់ហេ ។

តស្សទានំ

អន្តោ ទុក្ខត្វា(១) សក្កាយោ

មវិញ្ញេយ្យា សមណា ទុវេ(២)

សោតាមន្តោ អរហា(៣) ច

ទុវេ ច ទុច្ឆប្បហិទានិ(៤) ។

១ ឧ. អន្តេ ទុក្ខត្វា ។ ២ ឧ. សមណា ថេ ។ ៣ ឧ. អរហត្ថា ។ ៤ ឧ. ម. ទុក្ខវិនិច្ឆ័យ ។

សេចក្តីប្រគល់អរណា សេចក្តីកេរយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ទុបាយ
និងទុបាយ ដែលជាទីលាវ ជាទីអភ័យ ជាទីផេកនៅ នៃចិត្តណា
ក្នុងវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូលរួម ឲ្យសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
ចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលា
ចង់ ភាសារលើស្តីចូលគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
ភ្លេក ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតកៅពុំបាន
ជាគំនាន ។

ចប់ អន្តរោ រំ ។

ទុទានំ ខេអន្តវិញ្ញាណោ គិ

និយាយអំពីអន្តៈគិច្ចវិញ្ញាណ ១ ទុក្ខ ១ សក្កាយ ១ ធម៌ដែល
បុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍មាន ២ លើក
សោភាចន្តបុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ បុគ្គលលម្អិតឲ្យសេចក្តី
ពេញចិត្ត ២ លើក ។

ធម្មកប្បវត្ត

(២៧) សាវត្ថី ។ អដទោ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ យេន
កកវា តេធម្មសង្កមិ ។ បេ ។ ធិសិទ្ធា ទោ សោ ភិក្ខុ
កកវត្ថំ ឯតទរោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ កន្តេ វុទ្ធិតិ កាតមា
ទុ ទោ កន្តេ អវិជ្ជា កិញ្ញាវតា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។
នទ ភិក្ខុ អស្សុតវា ឫទ្ធិជ្ជោ វុធិ ធម្មជាតាតិ វុធិ-
សមុយេ ធម្មជាតាតិ វុធិនិរោធិ ធម្មជាតាតិ វុធិនិរោ-
ចកាមិធិបដិបដំ ធម្មជាតាតិ ។ វេនទំ ធម្មជាតាតិ ។
សញ្ញំ ធម្មជាតាតិ ។ សង្ខារេ ធម្មជាតាតិ ។ វិញ្ញាណំ
ធម្មជាតាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោចកាមិធិបដិបដំ
ធម្មជាតាតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯតាវតា ច
អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

ធម្មកប្បវត្ត

(២៧) ក្រុមសាវត្ថី ។ គ្រាខានេធិ ភិក្ខុមួយច្រូលទៅ
គាល់ព្រះបាទព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុខានេអន្តិយហើយ បានក្រាប
ខួលសូត្រព្រះបាទព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ឧម្រឹម ពាក្យ
ដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ឧម្រឹម អវិជ្ជាគឺដូចម្តេច
ចក្កលច្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុប្បដ្ឋន
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់នូវច្រូ មិនដឹងច្បាស់
ខ្លះហេតុនាំឱ្យកើតច្រូ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលក់ច្រូ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ចដិចទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលក់ច្រូ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា ។
មិនដឹងច្បាស់នូវសញ្ញា ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិន
ដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិចទាជាដំណើរទៅកាន់
សេចក្តីរលក់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា ចុប្បដ្ឋន
ដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

[២៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ ករុន្ត វុត្តតិ
 កតតោ នុ ខោ ករុន្ត វិជ្ជា កិក្កាវតា ច វិជ្ជាតតោ
 ហោតិ ។ ឥទ ភិក្ខុ សុតវា អរិយស្សាវតោ រូបិ
 បដាធាតិ រូបសមុទយិ ។ ចេ ។ រូបនិរោធកាមិនិបដិ-
 បនិ បដាធាតិ ។ វេទនិ ។ សញ្ញំ ។ សម្មារេ បដា-
 ធាតិ ។ ចេ ។ វិញ្ញាណនិរោធកាមិនិបដិបនិ បដាធាតិ ។
 អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោ-
 តិ ។

[២៩] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច ធម្មកថិតោ ធម្មកថិតោតិ
 ករុន្ត វុត្តតិ កិក្កាវតា នុ ខោ ករុន្ត ធម្មកថិតោ
 ហោតិ កិក្កាវតា ធម្មានុធម្មប្បដិច្ចោ ហោតិ កិក្កា-
 វតា និដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ហោតិ ។ រូបស្ស ចេ ភិក្ខុ

[២៨] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអន្តរាយក្នុងវិជីសមគ្គហើយ
 បានប្រាថ្នាចូលស្នូព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជាតិដូចម្តេច
 ចុះល្អប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ អរិយសាវត
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទនិដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូប ខ្ញុំហេតុនាំឲ្យកើត
 រូប ។ ចេ ។ ដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូបដូចជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់រូប ។
 ខ្ញុំវេទនា ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ដឹងច្បាស់ខ្ញុំសញ្ញាចាំឲ្យរាយ ។ ចេ ។ ដឹង
 ច្បាស់ខ្ញុំរូបដូចជា ដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់វិញ្ញាណ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 នេះហៅថា វិជ្ជា ចុះល្អប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

[២៩] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អន្តរាយក្នុងវិជីសមគ្គហើយ
 ហើយ បានប្រាថ្នាចូលស្នូព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិត ធម្មកថិត បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មកថិត តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នក
 ប្រតិបត្តិធម៌សមគ្គរកាមធម៌ ដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់ខ្ញុំ
 ព្រះនិព្វាន ក្នុងច្បាប់ខ្ញុំ ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

វន្តសំយត្តស្ស ចុល្លបណ្ណសកេ ធម្មកថាវគ្គោ ទុតិយោ

ធិត្ថំនាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្ម-
 កថំគោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ រូបស្ស ទេ
 ភិក្ខុ ធិត្ថំនាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ចដិបន្នោ ហោតិ
 ធម្មាទុធម្មច្យដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ រូបស្ស
 ទេ ភិក្ខុ ធិត្ថំនា វិភកា ធិរោនា អទុនាណា វិឌុត្តោ
 ហោតិ ធិដ្ឋធម្មធិត្តាធម្មត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។
 វេនាយ ទេ ភិក្ខុ ។ វេ ។ សញ្ញាយ ទេ ភិក្ខុ ។
 សង្ខារំ ទេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ ភិក្ខុ ធិត្ថំ-
 នាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្មកថំ-
 គោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ ភិក្ខុ
 ធិត្ថំនាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ចដិបន្នោ ហោតិ ធម្មា-
 ទុធម្មច្យដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស
 ទេ ភិក្ខុ ធិត្ថំនា វិភកា ធិរោនា អទុនាណា វិឌុត្តោ
 ហោតិ ធិដ្ឋធម្មធិត្តាធម្មត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនា-
 យាតិ ។

វន្តសំយត្ត សុល្លបណ្ណសកេ ធម្មកថាវគ្គ ទី ២

បើភិក្ខុសំដែនធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក
 ដើម្បីសេចក្តីលែងរូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ
 បើភិក្ខុច្រត់ចត្តិ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក
 ដើម្បីសេចក្តីលែងរូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកច្រត់ចត្តិធម៌ សមគួរតាម
 ធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចផុតស្រឡះ ព្រោះឡើយណាយ ព្រោះ
 ប្រាសចាកគម្រោក ព្រោះសេចក្តីលែង ព្រោះមិនបាទប្រកាន់ ឡើយ
 ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់វូព្រះឧត្តានក្នុងបុព្វបុរ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើ
 វេទនា ។ វេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសង្ខារទាំង-
 ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែនធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ
 ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក ដើម្បីសេចក្តីលែងវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា
 ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុច្រត់ចត្តិ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ
 ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក ដើម្បីសេចក្តីលែងវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា
 ភិក្ខុអ្នកច្រត់ចត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចស្រឡះព្រោះ
 ឡើយណាយ ព្រោះប្រាសចាកគម្រោក ព្រោះសេចក្តីលែង ព្រោះ
 មិនបាទប្រកាន់ឡើយវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់វូព្រះឧត្តា-
 នក្នុងបុព្វបុរ្រ ។

[៣១] សាវត្ថិ ។ ឯតេបន្តិ និសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កកវន្តិ ឯតេនាវេច ធម្មកថិតោ ធម្មកថិតោតិ
 កន្តេ វុត្តតិ តិក្ខាវតា នុ ខោ កន្តេ ធម្មកថិតោ ហោ-
 តិ តិក្ខាវតា ធម្មានុធម្មប្បដិមដ្ឋោ ហោតិ តិក្ខាវតា
 ធម្មធម្មនិព្វានប្បត្តោ ហោតិ ។ រូបស្ស ទេ ភិក្ខុ
 និព្វិធាយ វិភាយ និរោធាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្ម-
 កថិតោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស ទេ ភិក្ខុ
 និព្វិធាយ វិភាយ និរោធាយ បដិមដ្ឋោ ហោតិ ធម្មានុ-
 ធម្មប្បដិមដ្ឋោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស ទេ
 ភិក្ខុ និព្វិធា វិភាយ និរោធា អនុចាធា វិមុត្តោ ហោ-
 តិ ធម្មធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។
 វេទនាយ ទេ ភិក្ខុ ។ ចេ ។ សញ្ញាយ ទេ ភិក្ខុ ។
 សង្ខារំ ទេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ ភិក្ខុ និព្វិ-
 ធាយ វិភាយ និរោធាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្មកថិ-
 កោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ
 ភិក្ខុ និព្វិធាយ វិភាយ និរោធាយ បដិមដ្ឋោ ហោតិ

[៣១] ក្រសិសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះគន្លងក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 បានប្រាថ្នាសូត្រពានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា ចរិត្រព្រះគង្គីដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិត ធម្មកថិត ចរិត្រព្រះគង្គីដ៏ចម្រើន ធម្មកថិត
 តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់ខ្ញុំព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
 ខ្ញាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាស
 ចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងរួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិត ។
 ខ្ញាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាក
 កម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងរួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌
 សមគួរតាមធម៌ ។ ខ្ញាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរូស្រឡះ ព្រោះឡើយណាយ
 ព្រោះប្រាសចាកកម្រេក ព្រោះសេចក្តីលែង ព្រោះមិនបានប្រកាន់ខ្ញុំ
 រួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់ខ្ញុំព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ខ្ញាល
 ភិក្ខុ បើវេទនា ។ ចេ ។ ខ្ញាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ខ្ញាលភិក្ខុ បើ
 សង្ខារទាំងឡាយ ។ ខ្ញាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយ
 ណាយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងវិញ្ញាណ ទើបគួរ
 ហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិត ។ ខ្ញាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តី
 ឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងវិញ្ញាណ

ធម្មាណុទច្ចប្បដិបទ្ធោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាតា ជិរោតា អនុបាតា វិមុត្តា ហោតិ និដ្ឋនដ្ឋនិព្វានប្បទ្ធោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយោតិ ។

(៣០) សាវត្ថិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋដ្ឋនោ អវិយានំ អនស្សវំ ។ បេ ។ សប្បវិសធម្មេ អវិទិតោ រូមំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូមំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋដ្ឋនោ រូបវន្តនពទ្ធោ សាទ្ធកាហិវតទ្ធនពទ្ធោ អតិវនស្សិ អហាវនស្សិ ពទ្ធោ ជិយ្យតិ(១) ពទ្ធោ មិយ្យតិ ពទ្ធោ អស្មា លោកា បវំ លោកំ កច្ឆតិ ។ វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ វេទនាយ វា អត្តានំ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋដ្ឋនោ វេទនាពទ្ធនពទ្ធោ សាទ្ធកាហិវតទ្ធនពទ្ធោ អតិវនស្សិ អហាវនស្សិ ពទ្ធោ ជិយ្យតិ ពទ្ធោ មិយ្យតិ

១ គិយនិវិចិ បាវេ ។

ទើបត្តហោថា ភិក្ខុវេ ប្រតិបត្តិធម៌សមគ្គតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើ ភិក្ខុប្រសូន្យ៖ ព្រោះឡើយណាយ ព្រោះប្រាសចាកកម្រេក ព្រោះ សេចក្តីវលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបត្តហោថា ភិក្ខុ អ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(៣១) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចាំឱ្យយ បុដ្ឋដ្ឋនក្នុងលោក នេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនបានឃើញពួកព្រះអរិយៈ ។ បេ ។ មិន បានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បវេស វេទនិកិច្ចវិញ្ញាណឃើញនូវរូបថាជាខ្លួនខ្លួន នូវខ្លួនថាមានរូបខ្លួន នូវរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុ ចាំឱ្យយ នេះហោថា បុដ្ឋដ្ឋនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយ ចំណងគិរូប ជាប់ដោយចំណងទាំងទានក្នុងទាំងទានក្រៅ ជាអ្នកមិន ឃើញនូវឆ្នេរដីផ្ទះ មិនឃើញនូវក្រើយគឺព្រះនិព្វាន វេទនិកិច្ចវិញ្ញាណ ជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់ លោកទានមុខ ទាំងជាប់ចំណង ។ ភិចារណាឃើញ នូវវេទនាថាជា ខ្លួនខ្លួន ។ បេ ។ នូវខ្លួនថាមានក្នុងវេទនាខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុ ចាំឱ្យយ នេះហោថា បុដ្ឋដ្ឋនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយចំណងគិរិវេទនា ជាប់ ដោយចំណងទាំងទានក្នុងទាំងទានក្រៅ មិនឃើញនូវឆ្នេរ មិន ឃើញនូវក្រើយ វេទនិកិច្ចវិញ្ញាណ ជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង

ពន្លា អស្មា លោកា បរិ លោកំ កច្ចតិ ។ សត្តំ ។
 សម្មាវេ ។ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមទុបស្សតិ ។ បេ ។
 អយំ វុច្ចតិ កិត្តវេ អស្សតវា បុព្វដ្ឋោ វិញ្ញាណាតទ្ធន-
 ពន្លា សាទ្គវាហិវតទ្ធនពន្លា អតីវនស្សី អហិវនស្សី
 ពន្លា ជ័យ្យតិ ពន្លា មិយ្យតិ ពន្លា អស្មា លោកា
 បរិ លោកំ កច្ចតិ ។

[៣៦] សុតវា ច ទោ កិត្តវេ អរិយស្សវតោ
 អរិយានំ នស្សវី ។ បេ ។ សច្ចុវិសទន្នេ សុវិនិគោ ន
 វុច្ចិ អត្តតោ សមទុបស្សតិ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ ន
 អត្តនំ វា វុច្ចិ ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។ អយំ វុច្ចតិ កិត្តវេ
 សុតវា អរិយស្សវតោ ន រូបតទ្ធនពន្លា ន សាទ្គវាហិ-
 វតទ្ធនពន្លា តីវនស្សី ហិវនស្សី បរិមុត្តោ សោ ទុត្តា-
 ស្មតិ វនាមិ ។ បេ ។ ន សត្តំ ។ ន សម្មាវេ ។ ន វិញ្ញា-
 ណំ អត្តតោ សមទុបស្សតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ កិត្តវេ

ចេញចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកទាំងមុខ ទាំងដប់ចំណង ។
 ពិតបរណាយើញឲ្យសញ្ញា ។ ឲ្យសង្ខារទាំងឡាយ ។ ឲ្យវិញ្ញាណថា
 ជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុព្វជនអ្នកមិនចេះ
 ដឹង ជាប់ដោយចំណងវិញ្ញាណ ជាប់ដោយចំណងទាំងទាំងក្នុង ទាំង
 ទាំងក្រៅ មិនឃើញឲ្យវេទ្ទា មិនឃើញឲ្យត្រើយ វែងពេញទាំងដប់
 ចំណង ស្តាប់ទាំងដប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់លោកទាំង
 មុខទាំងដប់ចំណង ។

[៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកទាំងអាយសាវ័កជាអ្នកចេះ
 ដឹង បានឃើញគុកព្រះអរិយៈ ។ បេ ។ បានសិក្សាក្នុងមិរបស់សប្បុរស
 មិនពិតបរណាយើញឲ្យរូបថាជាខ្លួនខ្លះ ឲ្យខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ឲ្យរូបថាមាន
 ក្នុងខ្លួនខ្លះ ឲ្យខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថា អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនជាប់ដោយចំណងភិរូប មិនជាប់ដោយ
 ចំណងទាំងទាំងក្នុងក្នុងទាំងក្រៅ ឃើញឲ្យវេទ្ទា ឃើញឲ្យត្រើយ គតា-
 គតរោលថា អរិយសាវ័កនោះផុតស្រឡះចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មិនពិតបរណា
 ឃើញឲ្យសញ្ញា ។ មិនពិតបរណាយើញឲ្យសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនពិតបរណា
 ឃើញឲ្យវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា

ឧទ្ទេសយុត្តស្ស បុព្វបទស្តាសកៈ ធម្មកថិកវិញ្ញា ទុកិយោ

សុខភិ អរិយស្សវកោ ធម្មិញ្ញាណាតទ្ធនតទ្ធា ធនសាដ្ឋ-
រតាហិរពទ្ធនតទ្ធា តិរទស្សិ ធារទស្សិ បរិមុត្តា សោ
នុត្តស្នាតិ វជានីតិ ។

[៣៣] សាវត្ថិ ។ តំ ភី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ រូបំ ឯតិ
មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្ស-
ជាតិ ។ ខោ ហេតំ កន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុវេ រូបំ ភិក្ខុ-
វេ ធនំ មម ធនសោហមស្មំ ធន មេសោ អត្តាតិ ឯវ-
មេតិ យថាភូតំ សធម្មញ្ញាយ ធន្នំ ។ វេធនំ ។
សញ្ញំ ។ សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ ឯតិ មម ឯសោហមស្មំ
ឯសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្សជាតិ ។ ខោ ហេតំ
កន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ ធនំ មម ធន-
សោហមស្មំ ធន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតិ យថាភូតំ
សធម្មញ្ញាយ ធន្នំ ។ មេ ។ ឯវំ មស្សំ ។ មេ ។ ធាបរិ
ភត្តត្តាយាតិ មជាចាតិតិ ។

ឧទ្ទេសយុត្ត បុព្វបទស្តាសកៈ ធម្មកថិកវិញ្ញា ទី ២

អរិយសាវកេក្រចេះផង មិនជាប់ដោយចំណង ឆិញ្ញាណ មិនជាប់
ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ឃើញខ្លួនឆ្មោះ ឃើញខ្លួនត្រើយ
គង់គតពោលថា អរិយសាវកនោះដកស្រឡះចាកខុត្ត ។

[៣៣] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញខ្លួនរូបថា ខ្ញុំ
របស់អញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់អញដែរ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយគួរឃើញភាមពិតខ្លួនរូបខ្ញុំដោយបញ្ញាដ៏ប្រណែនយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ
មិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។
អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញខ្លួនវេទនា ។ ខ្លួនសញ្ញា ។ ខ្លួនសង្ការទាំង-
ឡាយ ។ ខ្លួនវិញ្ញាណថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់
អញដែរ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញភាមពិតខ្លួនវិញ្ញាណ
ខ្ញុំដោយបញ្ញាដ៏ប្រណែនយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ មេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាង
នេះ ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការិនាភិក្ខុដ៏ទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សោច្យសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៣២) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ តំ តំ មញ្ញម
 ភិក្ខុវេ រូបំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តា-
 តំ សមទុបស្សជាតិ ។ ឃិវំ កន្ថេ ។ សាទុ ភិក្ខុវេ
 រូបំ ភិក្ខុវេ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ
 អត្តាតំ ឃិវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋង្គំ ។
 វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ទេតំ មម
 ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តាតំ សមទុបស្សជាតិ ។
 ឃិវំ កន្ថេ ។ សាទុ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ ទេតំ មម
 ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តាតំ ឃិវមេតំ យថាក្ខតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋង្គំ ។ ឃិវំ មស្សំ ។ មេ ។ ឆាបរិ
 ឃិទ្ធក្កាយាតិ មជាឆាតិកំ ។

(៣២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញ
 ខ្លួនរូបថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួន
 របស់អញដែរទេ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
 ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិត ខ្លួនរូប
 ខ្ញុំដោយបញ្ញាដ៏ប្រៃវាយាំងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
 ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ អ្នកទាំងឡាយពិចារណា
 ឃើញខ្លួនវេទនា ។ ខ្លួនសញ្ញា ។ ខ្លួនសង្ខារទាំងឡាយ ។ ខ្លួនវិញ្ញាណ
 ថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់
 អញដែរទេ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
 ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិត ខ្លួនវិញ្ញាណ
 ខ្ញុំដោយបញ្ញាដ៏ប្រៃវាយាំងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
 ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ
 ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដ៏ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្តសកិច្ច
 នេះទៀត មិនមានទៀយ ។

[៣៤] សាវត្ថំ ។ សញ្ញាជនិយេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មេ
 ទេសិស្សាមិ សញ្ញាជនេត្វ តិ សុណាថ ។ កតមេ
 ច ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនិយោ ធម្មា កតមំ សញ្ញាជនំ ។
 វ្រមំ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ធន្ត-
 រកោ តិ តត្ថ សញ្ញាជនំ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ សញ្ញាជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ
 ធន្តរកោ តិ តត្ថ សញ្ញាជនំ ។ វេ ។ វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ
 សញ្ញាជនិយោ ធម្មា វេទំ សញ្ញាជននំ ។

[៣៥] សាវត្ថំ ។ ឧបាទានិយេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មេ
 ទេសិស្សាមិ ឧបាទានេត្វ តិ សុណាថ ។ កតមេ
 ច ភិក្ខុវេ ឧបាទានិយោ ធម្មា កតមំ ឧបាទានំ ។
 វ្រមំ ភិក្ខុវេ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ធន្តរកោ

[៣៦] ក្រុនិសាវត្ថំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភវនកតិសិវដេនិ
 ម្ភុត្តកមិជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈជនិ ម្ភុត្តសញ្ញាជនៈជនិ អ្នកចាំនិ-
 ទ្យាយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះត្រូវកមិជា
 បច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ ដូចម្តេច ក្នុងសញ្ញាជនៈ ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្យាយ ប្រ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រា-
 ភាលណក្នុងប្រទេស សេចក្តីត្រេកត្រាភាលនោះ ក្នុងប្រទេស ឈ្មោះ
 ជាសញ្ញាជនៈ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំនិទ្យាយ ។
 វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រាភាល
 ណ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តីត្រេកត្រាភាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ
 ឈ្មោះជាសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា ត្រូវកមិ
 ជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ នេះ ជាសញ្ញាជនៈ ។

[៣៧] ក្រុនិសាវត្ថំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភវនកតិសិវដេនិ
 ម្ភុត្តកមិជាបច្ច័យរបស់ឧបាទានជនិ ម្ភុត្តឧបាទានជនិ អ្នកចាំនិទ្យាយ
 ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះត្រូវកមិជាបច្ច័យរបស់
 ឧបាទាន ដូចម្តេច ក្នុងឧបាទាន ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ប្រ
 ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់ឧបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រាភាលណក្នុងប្រទេស

តិ ភក្ក ឧបាទានំ ។ វេទនា ។ វេទ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
វិញ្ញាណំ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ ភក្ក ចន្ទរកោ តិ
ភក្ក ឧបាទានំ ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ឧបាទានិយោ
ធម្មា ឥទំ ឧបាទានន្តិ ។

[៣៧] ឯកំ សមយំ អយស្មា ច សារីបុត្តោ អា-
យស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ^(១) ពារាណសិយំ វិហារន្តិ
ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អនិទា អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណសមយំ បដិសល្លាថា វុច្ឆិតោ
យេនាយស្មា សារីបុត្តោ ភេទុបសន្តមិ ។ បេ ។ ឯកន-
វោច សីលវតារុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុថា កកមេ ធម្មា
យោនិសោ មនសិកាភត្តាតិ ។ សីលវតារុសោ កោដ្ឋិ-
ត ភិក្ខុថា បញ្ចបាទានន្តុត្វា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ កេ-
កតោ កណ្តតោ សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ បរ-
តោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ
មនសិកាភត្តា ។ កកមេ បញ្ច ។ សេយ្យបិដំ វុច្ឆថា-

១ មហាកោដ្ឋិតោ គឺ វិហារ ។

សេចក្តីក្រេកក្រពលនោះ ក្នុងរូបនោះ ឈ្មោះថា ភូមិបុព្វបទ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារំ វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យ
របស់វេទនា សេចក្តីក្រេកក្រពលណា ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តី
ក្រេកក្រពលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ ឈ្មោះថា ភូមិបុព្វបទ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា ពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់វេទនា នេះជាភូ-
មិបុព្វបទ ។

[៣៧] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ ទំនីព្រះមហា-
កោដ្ឋិតៈមានកាយ នៅក្នុងសីលវតារុសោយនៃ ទៀបក្រុងពារាណា-
សិ ។ ព្រះនោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ចេញចាកទីសម្ងំក្នុង
សាយណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅក្រុងសារីបុត្តមានកាយ ។ បេ ។
បានពោលពាក្យនេះថា ម្ចាស់ភារុសោសារីបុត្ត ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរ
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភារុសោ
កោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយប្រាជ្ញា
ចំពោះវេទនាក្នុងចំណែក ៤ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាកោត ជាចូស ជា
សរ ជាធម្មិ ជាភកាត ជាបសំដិទ ជាបសិវាស ជាបសំសុខ្យ
ជាបសំមិនទន្ធន ។ វេទនាក្នុងចំណែក ៤ ដូចម្តេច ។ ភិក្ខុបុព្វ-

ទន្ទសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណាសកៈ ធម្មកថិកា ទុតិយោ

នានក្កោន្តោ វេទន្តោនានក្កោន្តោ សញ្ញាណានក្កោន្តោ
សង្ការនានក្កោន្តោ វិញ្ញាណ្យនានក្កោន្តោ ។ សីល-
វត្ថុវសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចនានក្កោន្តោ
អនិច្ចតោ ធុក្កតោ រោគតោ ក្កណ្ណតោ សល្លតោ អ-
យតោ អនាធាតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ
អនត្តតោ យោធិសោ មនសិកាតញ្ចា ។ ម៉ាធិ ទោ
បរេតិ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ សីលវា ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ច-
នានក្កោន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ
មនសិការោន្តោ សោតាមត្ថិដលំ សច្ចិកាយ្យាតិ ។

[៣៨] សោតាមន្តោ បរាវុសោ សាវីបុត្ត ភិក្ខុ-
នា កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតញ្ចាតិ ។
សោតាមន្តោយិ ទោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា
ឥមេ បញ្ចនានក្កោន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ
យោធិសោ មនសិកាតញ្ចា ។ ម៉ាធិ ទោ បរេតិ អា-
វុសោ វិជ្ជតិ យំ សោតាមន្តោ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចនាន-
ក្កោន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មន-
សិការោន្តោ សត្តនាតាមិដលំ សច្ចិកាយ្យាតិ ។

ទន្ទសំយុត្ត បុល្លបណ្ណាសកៈ ធម្មកថិកា ទី ២

ពានក្កុទ ១ វេទន្តពានក្កុទ ១ សញ្ញាពានក្កុទ ១ សង្ការពានក្កុទ ១
វិញ្ញាណ្យពានក្កុទ ១ ។ ម្នាលភាវុសោភោជិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរ
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះពានក្កុទទាំង ៥ នេះ ជា
មិនទៀត ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស ជាសរ ជាជម្ងឺ ជាគំរោធ ជា
របស់វិទេ ជារបស់វិទាស ជារបស់ស្វឡ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាល
ភាវុសោ ហេតុនេះគេនឹងមានប្រាកដ គឺគ្រងដែលភិក្ខុមានសីល កាលធ្វើ
ទុកក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះពានក្កុទទាំង ៥ នេះជា មិន
ទៀត ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន មិនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនវាសា-
ចត្តិផលបាន ។

[៣៨] ម្នាលភាវុសោសាវីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសោភាចន្ត គួរធ្វើទុកក្នុង
ចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលភាវុសោភោជិតៈ
ចោរបិក្ខុជាសោភាចន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះ
ពានក្កុទទាំង ៥ នេះជា មិនទៀត ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។
ម្នាលភាវុសោ ហេតុនេះគេនឹងមានប្រាកដ គឺគ្រងដែលភិក្ខុជាសោភាចន្ត
កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះពានក្កុទទាំង ៥ នេះ
ជា មិនទៀត ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន មិនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួន
សកតាមិផលបាន ។

[៣៩] សត្វនាគាមិយា បទាវុសោ សារីបុត្ត កិក្ខុ-
 បា កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតញ្ចតិ ។
 សត្វនាគាមិយាមិ ទោ អាវុសោ កោដ្ឋិត កិក្ខុបា
 ឥមេវ បព្ភហនានត្តន្ទា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ
 យោធិសោ មនសិកាតញ្ច ។ ហំធិ ទោ បទេតិ អាវុ-
 សោ វិជ្ជតិ យំ សត្វនាគាមី កិក្ខុ ឥមេ បព្ភហនា-
 នត្តន្ទេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មន-
 សិការោត្តោ អនាគាមិយសំ សច្ចិកវេយ្យតិ ។

[៤០] អនាគាមិយា បទាវុសោ សារីបុត្ត កិក្ខុបា
 កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតញ្ចតិ ។ អនា-
 គាមិយាមិ ទោ អាវុសោ កោដ្ឋិត កិក្ខុបា ឥមេវ
 បព្ភហនានត្តន្ទា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោ-
 ធិសោ មនសិកាតញ្ច ។ ហំធិ ទោ បទេតិ អាវុសោ
 វិជ្ជតិ យំ អនាគាមី កិក្ខុ ឥមេ បព្ភហនានត្តន្ទេ
 អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មនសិការោត្តោ
 អវហត្តំ សច្ចិកវេយ្យតិ ។

[៣៩] ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសត្វនាគាមី គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោកោ-
 ដ្ឋិតៈ ទោបើភិក្ខុជាសត្វនាគាមី ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយយប្រាជ្ញា
 ចំពោះទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិ
 មែនខ្លួន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺគ្រងវិជ្ជល
 ភិក្ខុជាសត្វនាគាមី កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិមែនខ្លួន
 នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិយផលបាន ។

[៤០] ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាអនាគាមី គួរធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោកោដ្ឋិតៈ
 ទោបើភិក្ខុជាអនាគាមី ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិមែនខ្លួន ។
 ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺគ្រងវិជ្ជលភិក្ខុជាអនាគាមី
 កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះ
 ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 អវហត្តផលបាន ។

[៤០] អរហត្តា បដាវុសោ សារីបុត្ត កតមេ ធម្មា
 យោធិសោ មនសិកាតត្វាតិ ។ អរហតាមិ ទា វាវុសោ
 កោដ្ឋិត ឥមេវ បញ្ចាណានត្តត្វា អនិច្ចកោ ធុត្តកោ
 រោគកោ កណ្ណកោ សល្លកោ អយកោ អាណនកោ
 បរកោ បលោកកោ សុញ្ញកោ អនត្តកោ យោធិសោ
 មនសិកាតត្វា ។ ធីត្ថិ ទា វាវុសោ អរហតោ ឧត្តរិ-
 កាណីយំ កតស្ស វា បដិច្ចយោ អបិ ចិមេ ធម្មា
 ការិកា ពហុសីកកា ធិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ ទេវ សិ-
 វត្តន្តំ សតិសម្បជញ្ញាយ ចាតិ ។

[៤២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតទេ មិកតាយេ ។ អថទា អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណសមយំ បដិសល្លាជា វុដ្ឋិតោ
 យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិ-

[៤១] ម្ចាស់ភវុសោសារីបុត្ត ចុះកិច្ចជាព្រះអរហន្ត គួរធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ពោះបីកិច្ចជាព្រះអរហន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយ
 ប្រាជ្ញា ចំពោះពុទ្ធពុទ្ធិចំណែកនេះ មិនខៀវ ជាទុក្ខ ជាវេទ
 ជាចូស ជាសា ជាដើម ជាភាព ជាបស់ដទៃ ជាបសិទ្ធិសា ជា
 បេសសុខ ជាបេសមិនមែនខ្លួន ។ ម្ចាស់ភវុសោ សេចក្តីសុខរបស់
 កិច្ចជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើករណីយកិច្ចក៏ទៅខៀវដកខានទៅ ប៉ុន្តែធម៌
 ចំណេះ ដែលព្រះអរហន្តបានប្រើ បានធ្វើរឿយ ។ ហើយ វេទ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសតិសម្បជញ្ញាផង ។

[៤២] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ ឯកព្រះមហា-
 កោដ្ឋិតៈមានកាយ នៅក្នុងវិសិបតទេមិកតាយវិទ ខៀវក្រុងវារណា-
 សិ ។ គ្រាពោះឯក ព្រះកោដ្ឋិតៈមានកាយ ទេញចាតិសម្បក្នុង
 សាយណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅក្រសែសារីបុត្តមានកាយ លុះចូលទៅ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស ខន្ធវិជ្ជោ

មិន្វា ។ បេ ។ ឯតនិកោត សុត្តន្តភិក្ខុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុ-
 ជា កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។
 សុត្តន្តភិក្ខុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុជា បញ្ចមាណាធន្តោ អ-
 និច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មនសិកាតព្វា ។
 កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដំដំ រដ្ឋមាណាធន្តោ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណុមាណាធន្តោ ។ សុត្តន្តភិក្ខុសោ កោដ្ឋិត
 ភិក្ខុជា ឥមេ បញ្ចមាណាធន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អ-
 នត្តតោ យោធិសោ មនសិកាតព្វា ។ ហំ ចំ ទោ បនេតិ
 ភិក្ខុសោ វិជ្ជតិ យំ សុត្តន្ត ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចមាណាធន្តោ-
 ទ្វេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មនសិ-
 កាតព្វោ សោតាបន្តិដលី សច្ចិកាយ្យាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ ខន្ធវិជ្ជោ

ដល់ហើយ ។ បេ ។ បានពាលពាក្យនេះថា ម្ចាស់ភារុសោសារីបុត្ត
 ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុយ្យប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភារុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុយ្យប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាទក្នុងទាំង ៨ ថា មិន
 ទៀង ។ បេ ។ ជាបេសំមិនមែនខ្លួន ។ ទុបាទក្នុងទាំង ៨ ដូចម្តេច ។
 ភិក្ខុបាទក្នុង ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុបាទក្នុង ១ ។ ម្ចាស់ភារុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុយ្យប្រាជ្ញា
 ចំពោះទុបាទក្នុងទាំង ៨ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបេសំមិន
 មែនខ្លួន ។ ម្ចាស់ភារុសោ ហេតុនេះគង់មានប្រាកដ គឺគ្រងវិវេល
 ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុយ្យប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាទក្នុងទាំង ៨ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបេសំមិនមែន
 ខ្លួន ដឹងធ្វើឱ្យជាកំចាសម្លូវសោកាចក្តីវេលបាន ។

(២៣) សោភាមន្តោ បយាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុជា
 គតមេ ធម្មា យោមិសោ មនសិកាតតាតិ ។ សោ-
 ភាមន្តោមិ ទោ អាវុសោ ភោជ្ជិត ភិក្ខុជា ឥមេវ
 បញ្ចបាធានត្តត្វា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោមិ-
 សោ មនសិកាតតា ។ ហំមិ ទោ បទេតំ អាវុសោ
 វិជ្ជតិ យំ សោភាមន្តោ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចបាធានត្តត្វោ
 អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោមិសោ មនសិកា-
 រោត្តោ សកតាតាមិដលី ។ បេ ។ អនតាតាមិដលី ។ បេ ។
 អរហត្តដលី សន្និទ្ធករយ្យតិ ។

(២៤) អរហតា បយាវុសោ សារីបុត្ត គតមេ
 ធម្មា យោមិសោ មនសិកាតតាតិ ។ អរហតាមិ ទោ
 អាវុសោ ភោជ្ជិត ឥមេវ បញ្ចបាធានត្តត្វា អនិច្ចតោ
 ទុត្តតោ រោតតោ គណ្ណតោ សល្លតោ អយតោ អា-
 តាធានោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ
 យោមិសោ មនសិកាតតា ។ ធម្មិ ទោ អាវុសោ អរ-
 ហតោ ទុត្តរិករណីយំ គតស្ស វា បដិច្ចយោ អមិ

(២៥) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសោភាមន្ត គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាសោភាមន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយាយ
 ប្រាជ្ញា ចំពោះទុក្ខទានក្នុងចំណែកនេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបស្ថ
 មិនមែនខ្លួន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុនេះតែងទានប្រាជ្ញា គឺគ្រងដែល
 ភិក្ខុជាសោភាមន្ត កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះទុ-
 ក្ខានក្នុងចំណែកនេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបស្ថមិនមែនខ្លួន គឺធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាភាមិផលបាន ។ បេ ។ ឲ្យអរហតាមិផលបាន
 ។ បេ ។ ឲ្យអរហត្តផលបាន ។

(២៦) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយ
 ប្រាជ្ញា ចំពោះទុក្ខទានក្នុងចំណែកនេះ ថា មិនទៀង ជាទុក្ខ ជា
 រោគ ជាច្រុស ជាសរ ជាជម្ងឺ ជាភាពាត ជាបស្ថដទៃ ជាបស្ថវិទាស
 ជាបស្ថសូឡ ជាបស្ថមិនមែនខ្លួន ។ ម្ចាស់អាវុសោ សេចក្តីសន្សំ
 របស់ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើឲ្យករណីយកិច្ចទៅទៀត ដកទានទ

ចំរើម ធម្មា កាវិកា តហុលីកា តា ធិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ
នេវ សិវុត្តន្តិ សតិសម្មជញ្ញាយ ហតិ ។

[២៨] សាវត្ថិ ។ អថទោ អាយស្នា កម្មេហ
យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ។ ថេ ។ ឯតមន្តិ ឯសិទ្ធា
ទោ អាយស្នា កម្មេហ ភកវន្តិ ឯតនេវេន កថិ
នុ ទោ កន្ត ជាធាតោ កថិ បស្សតោ សមស្មិត្តុ ស-
វិញ្ញាណេក កាយេ តហិត្តា ច សព្វធិមិត្តុសុ អ-
ហត្តិវមមត្តិវមាធានុសយា ន ហោន្តិតិ ។ យំ កិញ្ច
កាម្ម រូមិ អតីតាធាកតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈត្តិ វា តហិត្តា
វា ឱឡាវិតិ វា សុខុមិ វា ហិមិ វា បណីតិ វា យំ
ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ រូមិ ទេតិ មម នេសោហមស្មិ
ន មេសោ អត្តាតិ ឯវបេតិ យថាភូតិ សម្មច្ចញ្ញាយ
បស្សតិ ។ យា កាចិ វេនចា ។ ថេ ។ យា កាចិ
សញ្ញា ។ យេ កេនិ សង្ការ ។ យំ កិញ្ច
វិញ្ញាណំ អតីតាធាកតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈត្តិ វា តហិត្តា
វា ឱឡាវិតិ វា សុខុមិ វា ហិមិ វា បណីតិ វា

បុរិទ្ធគមិទាំងនេះ ដែលព្រះអរហន្តបានចម្រើនហើយ បានធ្វើរឿយ ។
ហើយ វែមន៍ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីទៅជាសុខក្នុងចក្ខុវិស័យ ដើម្បីសតិ-
សម្មជញ្ញៈផង ។

[២៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រាពោះឯង ព្រះកថ្វៈមានកាយ
ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ថេ ។ លុះព្រះកថ្វៈមានកាយក្នុង
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាចបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដ៏ដ៏ដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច បានជាមិនបាន
អហត្តិវមមត្តិវមាធានុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង
ក្នុងទីមិត្តុទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ។ ម្ចាស់កថ្វៈ បូណាទិមួយ ជា
អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី
ដោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី ឬបូណាដែលមានក្នុងទីជួយក្តី ជិតក្តី បុគ្គល
ឃើញរូបទាំងអស់ខ្លះ ដោយប្រាថ្នាដ៏ប្រវែកពាមពិតយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរមិន
វែមរបស់អញ ខ្ញុំរមិនវែមជាអញ ខ្ញុំរមិនវែមជាទូររបស់អញ ។
វេទនាណាទិមួយ ។ ថេ ។ សញ្ញាណាទិមួយ ។ សង្ការទាំងឡាយ
ណាទិមួយ ។ វិញ្ញាណាណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ដោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី

ខន្ត្រយន្ត្រប្ប បុណ្យបណ្ណាល្ឌ ធម្មចរិយ្យោ ទុតិយោ

យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សទ្ធិ វិញ្ញាណំ ធនំ មម ធន-
សោយមស្មំ ធន មេសោ អន្តាតិ ឯវមេតំ យេថាភូតិ
សធម្មត្ថោយ ចស្សតិ ។ ឯវំ ចោ ករញ្ច ជាធនោ
ឯវំ ចស្សតោ ឥមស្មិត្តុ សុវិញ្ញាណកេ កាយេ ធន-
ហិទ្ធា ធន សទ្ធិធមិត្តុសុ អហត្តិរមមត្តិរមាធាទុសយា
ធន ហោត្តិ ។

(២៦) សាវត្ថំ ។ តត្រ ចោ ។ ឯតមទ្ធិ ធនិសិទ្ធា
ចោ វាយស្មា ករញ្ច កតវន្តិ ឯតធនោធន តតំ ទុ
ចោ កន្ត ជាធនោ តតំ ចស្សតោ ឥមស្មិត្តុ សុវិញ្ញា-
ណកេ កាយេ ធនហិទ្ធា ធន សទ្ធិធមិត្តុសុ អហត្តិរ-
មមត្តិរមាធាធនតំ មាធនំ ហោតិ វិហា សមតិក្កន្តិ
សន្តិ សុវិទ្ធក្កន្តិ ។ យំ កេត្តិ កាប្ប រូបំ អតីតាធាត-

ខន្ត្រយន្ត្រប្ប បុណ្យបណ្ណាល្ឌ ធម្មចរិយ្យោ ទី ២

ច្នៃវិញ្ញាណណា ដែលមានក្នុងច្បាយក្តី ចំណីក្តី ចុក្កលឃើញវិញ្ញាណ
តាំងអស់ខ្លះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិភយ៉ាងនេះថា ខ្លះមិនមែនរបស់
អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ ម្នាលកញ្ចៈ
កាលបើចុក្កលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបមិនមានអហត្តិរ
មមត្តិរនិងមាធាទុស័យ ក្នុងកាយប្រកចរវាយិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្ត
តាំងអស់ជាទាំងក្រៅផង ។

(២៦) ក្រុងសាវត្ថំ ។ ក្នុងវិចារឯង ។ លុះព្រះកញ្ចៈមាន
កាយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
យ៉ាងនេះថា ចាំត្រព្រះអង្គដ៏ជ័យម្រឹម ចុក្កលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូច
ម្តេច ទើបមានចិត្តប្រាសចាកអហត្តិរមមត្តិរនិងមាធាទុស័យ ក្នុងកាយ
ប្រកចរវាយិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្តតាំងអស់ជាទាំងក្រៅផង ជាចិត្ត
កន្លងដោយប្រពៃចាកវិណាកវិចារនេះ រៀបរយចិត្តលើស ផុតស្រឡាវ
ចាកលើស ។ ម្នាលកញ្ចៈ ចូរណាវិមួយ ជាអតីត អនាគត

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ទទួកវគ្គ

តប្បប្បដ្ឋានំ ។ បេ ។ សត្វំ រូរំ ទេតិ មម ទេសោហា-
 មស្មិ ឧ មេសោ មត្តាតិ ឯវមេតិ យជាត្វតិ សឌ្ឍប្ប-
 ញាយ ទិស្វា អនុបាទា វិឌុវត្តា ហោតិ ។ យា កាចិ
 វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ តេចិ សង្ខារ ។
 យំ តិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតាបាតតប្បប្បដ្ឋានំ អជ្ឈតិ
 តហិន្ទា វា ទិច្ឆាវតំ វា សុទ្ធមិ វា ហិជំ វា បណីតំ
 វា យំ ទ្ការ សង្កេត វា សត្វំ វិញ្ញាណំ ទេតិ មម
 ទេសោហមស្មិ ឧ មេសោ មត្តាតិ ឯវមេតិ យជា-
 ត្វតិ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ ទិស្វា អនុបាទា វិឌុវត្តា ហោតិ ។
 ឯវំ ទោ កម្ម ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច
 សវិញ្ញាណតេ កាយេ តហិន្ទា ច សត្វធម៌ត្ថេសុ
 អហត្តិរមមត្តិរមាបាមតតំ ហានសំ ហោតិ វិទា សម-
 តិក្កន្តិ សន្តិ សុវិមុត្តនិ ។

ធម្មាចិវគ្គោ ទុតិយោ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ទទួកវគ្គ

ចន្ទប្បដ្ឋ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ្ចុបទាំងអស់ទុំ ដោយប្រាជ្ញាប្រែតែតាម
 វាគយ៉ាងនេះថា ទុំមិនមែនរបស់អញ ទុំមិនមែនជាអញ ទុំមិនមែន
 ជាទូទរបស់អញដូច្នោះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមាន
 សេវក្តីច្រកាន់ ។ វេទនាណា មួយ ។ សញ្ញាណា មួយ ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយណា មួយ ។ វិញ្ញាណាណា មួយ ជាអតីត អនាគត
 ចន្ទប្បដ្ឋ ជាទាំងក្នុងក្តី ទាំងក្រៅក្តី ក្រោកក្រោកក្តី ល្អិតក្តី ដោតចាបក្តី
 ទុក្ខមក្តី ឬវិញ្ញាណាណា ដែលមានក្នុងចិញ្ចយក្តី ក្នុងទិជីកក្តី ឬគ្រួស
 ឃើញវិញ្ញាណទាំងអស់ទុំ ដោយប្រាជ្ញាប្រែតែតាមវាគយ៉ាងនេះថា ទុំ
 មិនមែនរបស់អញ ទុំមិនមែនជាអញ ទុំមិនមែនជាទូទរបស់អញដូច្នោះ
 ហើយ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេវក្តីច្រកាន់ ។
 ឆ្មាលកប្បៈ ឬគ្រួសដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបមានចិត្តប្រាស
 ចាកអហត្តិរមមត្តិរមាបាមតតំ ក្នុងកាយច្រកចេញវិញ្ញាណនេះ
 ផង ក្នុងទិជីកក្តីទាំងអស់ជាទាំងក្រៅផង ជាចិត្តកន្លងដោយប្រែតែចាក
 ចំណែកវេទនា រម្ងាប់ខ្យកិលេស ឥន្ទ្រស្រឡះចាកកិលេស ។

ចប់ ធម្មាចិវគ្គ ទី ២ ។

វត្តសំយុង្គ បុស្សបណ្ណាល័យ ធម្មកថាវដ្តោ ខុនិយោ

តត្រ្រង្គានំ

អវិជ្ជាវិជ្ជា ទ្វេ កាថិកា
តទ្វេ បរិមុត្តិកា ទ្វេ
សញ្ញាជនំ ឧបាសានំ
សីលំ សុត្តនំ ទ្វេ ត កម្មប្បធានំ ។

វត្តសំយុង្គ បុស្សបណ្ណាល័យ ធម្មកថាវដ្តោ ខុនិយោ

ឧបាសានំធម្មកថាវដ្តោ ធម្មកថាវដ្តោ

កោលអំពីកវិជ្ជា ១ វិជ្ជា ១ ធម្មកថិក ២ លើក ចំណង ១
បុគ្គលរូបចាកខុត ២ លើក សញ្ញាជនៈ ១ វប្បធាន ១
សីល ១ កិច្ចមានការបេជីន ១ កិច្ចប្រយោគច្បះ ២ លើក ។

អវិជ្ជាវគ្គ

(៤៧) ឧបាសិទ្ធិ ។ អដទោ អញ្ញាតពោ តិក្កា យេន
កកវា កេតុបស្ក័រិ ឧបស្ក័រិក្កា ។ បេ ។ ឯកមន្តិ
ធិសិដ្ឋោ ទោ សោ ភិក្កុ កកវន្តិ ឯតនវេច អវិជ្ជា អ-
វិជ្ជាតិ កន្តេ វុត្តតិ កាតមា នុ ទោ កន្តេ អវិជ្ជា តិក្កាវ-
តា ច អវិជ្ជាតតោ យោតិ ។ វេច ភិក្កុ អស្សុត-
វា បុត្តិដ្ឋោ សមុទយនម្មិ រូបិ សមុទយនម្មិ រូបន្តិ
យថាភូតិ ឧប្បជាតាតិ វយនម្មិ រូបិ វយនម្មិ រូបន្តិ
យថាភូតិ ឧប្បជាតាតិ សមុទយវយនម្មិ រូបិ សមុទ-
យវយនម្មិ រូបន្តិ យថាភូតិ ឧប្បជាតាតិ សមុទយនម្មិ
វេទនិ សមុទយនម្មា វេទនាតិ យថាភូតិ ឧប្បជាតាតិ
វយនម្មិ វេទនិ វយនម្មា វេទនាតិ យថាភូតិ ឧប្បជា-
តាតិ ។ បេ ។ ឧប្បជាតាតិ សមុទយនម្មិ សញ្ញិ ។ បេ ។

អវិជ្ជាវគ្គ

(៤៧) ក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រោះនោះឯង ភិក្ខុមួយច្រើនទៅ
គាល់ព្រះនាមព្រះភាគ លុះរាល់ទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះ
អង្គុយក្នុងសមគួរហើយ រើបក្រាបបង្គំទូលព្រះនាមព្រះភាគ ដូច្នោះថា
ចរិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ចរិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជា តើដូចម្តេច ចុះលុះអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយ
ហេតុយ៉ាងណា ។ ច្បាលភិក្ខុ ច្រើនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះ
ដឹង មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំច្រវែលកើតឡើងជាធម្មតាថា ច្រកើត
ឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំច្រវែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា
ច្រសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំច្រវែលកើតឡើងហើយ
សូន្យទៅជាធម្មតាថា ច្រកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹង
ច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងជា
ធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា វេទនា
សូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។

រត្នសំយុង្គ ពុល្យបណ្ណសារ អវិជ្ជាវត្ថុ តតិយោ

ឧប្បជាតាតិ សមុទយទេស្ម សង្ការេ សមុទយទេស្ម
 សង្ការតិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតាតិ វយទេស្ម សង្ការេ
 វយទេស្ម សង្ការតិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតាតិ សមុទយវ-
 យទេស្ម សង្ការេ សមុទយវយទេស្ម សង្ការតិ យថាក្ខតិ
 ឧប្បជាតាតិ សមុទយទង្គំ វិញ្ញាណំ សមុទយទង្គំ
 វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតាតិ វយទង្គំ វិញ្ញាណំ
 វយទង្គំ វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតាតិ សមុទយវ-
 យទង្គំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយទង្គំ វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតិ
 ឧប្បជាតាតិ ។ អយំ វុត្តតិ តិក្កុ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា
 ៦ អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

រត្នសំយុង្គ ពុល្យបណ្ណសារ អវិជ្ជាវត្ថុ ទំ ៣

មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសង្ការចាំឡាយ ដែលកើតឡើងជាធម្មភាព
 សង្ការចាំឡាយកើតឡើងជាធម្មភាព មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសង្ការ
 ចាំឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មភាព សង្ការចាំឡាយសូន្យទៅជាធម្មភាព
 មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសង្ការចាំឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យ
 ទៅជាធម្មភាព សង្ការចាំឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព មិន
 ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មភាព វិញ្ញាណកើត
 ឡើងដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្ម-
 ភាព វិញ្ញាណសូន្យទៅជាធម្មភាព មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវិញ្ញាណ
 ដែលកើតឡើង ហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព វិញ្ញាណកើតឡើងហើយ
 សូន្យទៅជាធម្មភាព ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា ឯបុគ្គលអ្នក
 ប្រកថាដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៨] ឃីវំ វុត្តំ សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទភោច វិជ្ជា
 វិជ្ជាតិ កន្តំ វុត្តិ កតតា ទុ ខោ កន្តំ វិជ្ជា កតិកាវតា
 ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។ ឥទ ភិក្ខុ សុតវា អរិយស្សា-
 វកោ សមុទយទម្មំ រូបំ សមុទយទម្មំ រូបន្តំ យជាត្វតំ
 បជាតាតិ វយទម្មំ រូបំ វយទម្មំ រូបន្តំ យជាត្វតំ បជា-
 តាតិ សមុទយវយទម្មំ រូបំ សមុទយវយទម្មំ រូបន្តំ
 យជាត្វតំ បជាតាតិ សមុទយទម្មំ វេទនំ សមុទយទម្មា
 វេទនាតិ យជាត្វតំ បជាតាតិ វយទម្មំ វេទនំ វយ-
 ទម្មា វេទនាតិ យជាត្វតំ បជាតាតិ សមុទយវយទម្មំ
 វេទនំ សមុទយវយទម្មា វេទនាតិ យជាត្វតំ បជាតាតិ
 សមុទយទម្មំ សញ្ញំ ។ បេ។ បជាតាតិ សមុទយទម្ម
 សង្ខារេ សមុទយទម្មា សង្ខារាតិ យជាត្វតំ បជាតាតិ

[៤៨] កាលព្រះនាងព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនារ
 ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះនាងព្រះនាង ដូច្នោះជា បត់ត្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បត់ត្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជា តើដូចម្តេច
 ចូន្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ អរិយសាវ័ក
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករេះដឹង ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំចូលវេលាកើតឡើង
 ជាធម្មតាថា ច្រកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំចូលវេលា
 សូន្យទៅជាធម្មតាថា ច្រសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំចូល
 វេលាកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា ច្រកើតឡើងហើយសូន្យទៅ
 ជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិតខ្ញុំវេទនាវេលាកើតឡើងជាធម្មតាថា វេទនា
 កើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវេទនាវេលាសូន្យទៅជាធម្មតា
 ថាវេទនាសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវេទនាវេលាកើតឡើង
 ហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ខ្ញុំ
 សញ្ញាវេលាកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតខ្ញុំសង្ខារចាំដ-
 ខ្យាយវេលាកើតឡើងជាធម្មតាថា សង្ខារចាំដខ្យាយកើតឡើងជាធម្មតា

វយទម្មេ សង្ខារេ វយទម្មា សង្ខារតិ យជាភូតិ បដា-
 នាតិ សមុទយវយទម្មេ សង្ខារេ សមុទយវយទម្មា
 សង្ខារតិ យជាភូតិ បដានាតិ សមុទយទម្មំ វិញ្ញាណំ
 សមុទយទម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យជាភូតិ បដានាតិ វយទម្មំ
 វិញ្ញាណំ វយទម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យជាភូតិ បដានាតិ ស-
 មុទយវយទម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយទម្មំ វិញ្ញាណន្តិ
 យជាភូតិ បដានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តាវ-
 តា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពាកណសិយំ វិហាន្តិ
 ឥសិបតទេ មិតតាយេ ។ អថទោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណសមយំ បដិសល្ហាថា វុដ្ឋិតោ
 ។ ថេ ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរេច អវិជ្ជា
 អវិជ្ជាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា ទុ ទោ
 អារុសោ អវិជ្ជា កេត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ដឹងច្បាស់ភាមពិត ឲ្យសង្ខារចាំនិច្ចាយដែលសូន្យទៅជាធម្មភាព សង្ខារ
 ចាំនិច្ចាយសូន្យទៅជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់ភាមពិត ឲ្យសង្ខារចាំនិច្ចាយ
 ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព សង្ខារចាំនិច្ចាយកើតឡើង
 ហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់ភាមពិត ឲ្យវិញ្ញាណដែលកើតឡើង
 ជាធម្មភាព វិញ្ញាណកើតឡើងជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់ភាមពិត ឲ្យ
 វិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្មភាព វិញ្ញាណសូន្យទៅជាធម្មភាព ដឹង
 ច្បាស់ភាមពិត ឲ្យវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព
 វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា
 វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៨] សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តមានកាយុនិងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានកាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិតតាយវនៃ ទៀបក្រុងពាកណសិ ។
 ព្រះនារេងក ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយុ ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុង
 សាយណ្ណសម័យ ។ ថេ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយុ អង្គុយ
 ក្នុងទីដីសម្បូរហើយ បានពាលនឹងព្រះសាវ័បុត្តមានកាយុ ដូច្នោះថា
 ម្នាលភារុសោសាវ័បុត្ត ដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលភារុសោ
 អវិជ្ជា កើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ដំណុំសោ អស្សុតា បុត្តុយោ សមុទយេន្ទ្រំ រុំ
 សមុទយេន្ទ្រំ រុំ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ វយេន្ទ្រំ
 រុំ វយេន្ទ្រំ រុំ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ សមុទ-
 យេន្ទ្រំ សមុទយេន្ទ្រំ រុំ យថាក្ខតំ ធម្ម-
 ជាតាតិ សមុទយេន្ទ្រំ វេនំ ។ បេ ។ វយេន្ទ្រំ វេនំ
 ។ បេ ។ សមុទយេន្ទ្រំ វេនំ ។ បេ ។ សមុទយេន្ទ្រំ
 សញ្ញំ ។ បេ ។ សមុទយេន្ទ្រំ សង្ការ ។ បេ ។ វយេន្ទ្រំ
 សង្ការ ។ សមុទយេន្ទ្រំ សង្ការ សមុទយេន្ទ្រំ
 សង្ការតិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ សមុទយេន្ទ្រំ វិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ វយេន្ទ្រំ វិញ្ញាណំ ។ សមុទយេន្ទ្រំ
 វិញ្ញាណំ សមុទយេន្ទ្រំ វិញ្ញាណំ យថាក្ខតំ ធម្ម-
 ជាតាតិ ។ អយំ វុទ្ធកាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ធម្មវិជ្ជា-
 កតោ លោកីតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ខាលកាវុសោ បុត្តុយោ លោកេន ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់
 ភាគពិត ខ្ញុំរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតា រូបកើតឡើងជាធម្មតា មិន
 ដឹងច្បាស់ភាគពិត ខ្ញុំរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតា រូបសូន្យទៅជាធម្មតា
 មិនដឹងច្បាស់ភាគពិត ខ្ញុំរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា
 រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាគពិត ខ្ញុំវេទនា
 ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតា
 ។ បេ ។ ខ្ញុំវេទនាដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំ
 សញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាចាំឡាយដែលកើត
 ឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាចាំឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។
 ខ្ញុំសញ្ញាចាំឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា សញ្ញា
 ចាំឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាគពិត ខ្ញុំ
 វិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅ
 ជាធម្មតា ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា
 វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ខាលកាវុសោ ទេវេហៅ
 ថា អវិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយំ ឯនេវេនំ ។

(៤០) ឯតំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសិយំ វិហារន្តំ
 ឥសិបតទេ មិកតាយ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ
 អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯត-
 ទេវេ វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុទ្ធតិ កតមា ទុ
 ទោ អារុសោ វិជ្ជា កំត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតិ ។
 តទារុសោ សុតវា អរិយស្សាវតោ សមុទយទម្មំ រូបំ
 សមុទយទម្មំ រូបន្តំ យថាភូតំ បជាចាតិ វយទម្មំ រូបំ
 ។ ចេ ។ សមុទយវយទម្មំ រូបំ សមុទយវយទម្មំ រូបន្តំ
 យថាភូតំ បជាចាតិ សមុទយទម្មំ វេទនំ ។ ចេ ។
 សមុទយទម្មំ សញ្ញំ ។ ចេ ។ សមុទយទម្មេ សង្ខា-
 វេ ។ វយទម្មេ សង្ខាវេ ។ សមុទយវយទម្មេ សង្ខា-
 វេ សមុទយវយទម្មា សង្ខារតិ យថាភូតំ បជាចាតិ

(៤០) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុច្រើនព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានអាយុ ទៅក្នុងឥសិបតទេមិកតាយវិទ ទៀបក្រុងពារណសិ ។ លុះ
 ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អន្តិយក្នុងទីដ៏សមនូវហើយ បានពោល
 នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់ការុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែល
 ហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្ចាស់ការុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកប
 ដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ការុសោ អរិយសារីកក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទន៍ដឹងច្បាស់ភាមិក ឲ្យប្រើដែលកើតឡើង
 ជាធម្មតាថា ប្រកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់ភាមិក ឲ្យប្រើដែលសូន្យ
 ទៅជាធម្មតា ។ ចេ ។ ឲ្យប្រើដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា
 ប្រកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់ភាមិក ឲ្យវេទនាដែល
 កើតឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។ ឲ្យសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។
 ឲ្យសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ឲ្យសង្ខារទាំងឡាយ
 ដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ឲ្យសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយ
 សូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា

សមុទយទម្មំ វិញ្ញាណំ ។ វយទម្មំ វិញ្ញាណំ ។ សមុ-
ទយវយទម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយទម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យ-
ជាត្រតំ បដាជាតិ ។ អយំ វុទ្ធភារុសោ អវិជ្ជា ឯត្តារតា
ទ វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

(៤០) តញ្ជាវ ធិតាធិ ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋោ ទោ
អាយស្មា មហាតោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សាវ័ច្ឆន្តំ ឯកទ-
ភេទ អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ ភារុសោ សាវ័ច្ឆន្ត វុទ្ធនិ កតតមា
នុ ទោ ភារុសោ អវិជ្ជា តត្តារតា ទ អវិជ្ជាគតោ
ហោតីតិ ។ ឥតារុសោ អស្សតភំ បុប្ផដ្ឋិយោ រូបស្ស
អស្សនត្វ អាទិទវត្ត ធិស្សរណត្វ យជាត្រតំ ធម្ម-
ជាតាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារទំ ។
វិញ្ញាណស្ស អស្សនត្វ អាទិទវត្ត ធិស្សរណត្វ យ-
ជាត្រតំ ធម្មជាតាតិ ។ អយំ វុទ្ធភារុសោ អវិជ្ជា ឯត្តា-
រតា ទ អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ជីវិត្យានុសំគាមនិក ទ្វិវិញ្ញាណវេសេកេត្យោនិជាធម្មតា ។ ទ្វិវិញ្ញាណ
វេសេស្សទ្វេវជាធម្មតា ។ ទ្វិវិញ្ញាណវេសេកេត្យោនិហិយស្សទ្វេវ
ជាធម្មតា វិញ្ញាណកេត្យោនិហិយស្សទ្វេវជាធម្មតា ។ ម្នាល
ភារុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកច្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
យ៉ាងនេះឯង ។

(៤១) ធិតាវនាវេសេ ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិនៈមានកាយ
កន្តិយក្នុងទីដីសមគួរហើយ បានពោលវិនិច្ឆ័យសាវ័ច្ឆន្តមានកាយ ដូច្នោះ
ថា ម្នាលភារុសោសាវ័ច្ឆន្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាល
ភារុសោ អវិជ្ជា កើតឡើង បុគ្គលអ្នកច្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
យ៉ាងណា ។ ម្នាលភារុសោ បុប្ផដ្ឋិយក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះជីវិត
វេសេមិនជីវិត រូសំគាមនិក ទ្វិវិញ្ញាណវេសេតោសរបសំបូជនី ទ្វិវិញ្ញា
លោសំចេញទ្វិវិញ្ញាណជនី វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទំ ។
មិនជីវិតរូសំគាមនិក ទ្វិវិញ្ញាណវេសេតោសរបសិវិញ្ញាណជនី ទ្វិវិញ្ញា
លោសំចេញទ្វិវិញ្ញាណជនី ។ ម្នាលភារុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា
បុគ្គលអ្នកច្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥២) តត្រាវ វិជ្ជាវត្ថុ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ ទោ
 អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីប្បុត្តំ ឯកន-
 វោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ សារីប្បុត្ត វុទ្ធិតិ កកតមា ទុ
 ទោ អារុសោ វិជ្ជា កកតាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។
 ឥនារុសោ សុតវា អវិយស្សាវតោ វុបស្ស អស្សានត្ថ
 អនិទេវត្ថ វិស្សាណត្ថ យថាភ្នតំ ចជាបាតិ វេទោយ
 ។ មេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារនំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សា-
 នត្ថ អនិទេវត្ថ វិស្សាណត្ថ យថាភ្នតំ ចជាបាតិ ។
 អយំ វុទ្ធតារុសោ វិជ្ជា ឯកតាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។

(៥៣) តត្រាវ វិជ្ជាវត្ថុ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ

ទោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីប្បុត្តំ
 ឯកនវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អារុសោ សារីប្បុត្ត វុទ្ធិតិ
 កកតមា ទុ ទោ អារុសោ អវិជ្ជា កកតាវតា ច អ-
 វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។ ឥនារុសោ អស្សុតវា បុធុដ្ឋោ

(៥៤) វិចារនាវេជ្ជេវ ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិតៈមានកាយុ

អន្តិយក្នុងវិសមគ្គហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីប្បុត្ត មានកាយុ ដូច្នេះ
 ថា ម្ចាស់អារុសោសារីប្បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្ចាស់អារុសោ
 វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកចដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
 ម្ចាស់អារុសោ អវិយសារីកក្កនលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទនដឹង
 ច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំតាមសិទ្ធិនិងវិចារនាវេជ្ជេវ ខ្ញុំការលោសវេទន
 ខ្ញុំច្រឡំ ខ្ញុំវេទនា ។ មេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ។
 ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំតាមសិទ្ធិនិងវិចារនាវេជ្ជេវ ខ្ញុំការ
 លោសវេទនខ្ញុំវិញ្ញាណដឹង ។ ម្ចាស់អារុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា
 បុគ្គលអ្នកប្រកចដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥៥) វិចារនាវេជ្ជេវ ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិតៈមានកាយុ

អន្តិយក្នុងវិសមគ្គហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីប្បុត្ត មានកាយុដូច្នេះ
 ថា ម្ចាស់អារុសោសារីប្បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្ចាស់
 អារុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកចដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អារុសោ បុគ្គលអ្នកចេះដឹង ជាអ្នកមិនចេះដឹង

រូបស្ស សមុទយេត្ត អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាទីទវេត្ត
 ចិស្សវណេត្ត យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ វេទនាយ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ ។ សង្ការំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយេត្ត
 អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាទីទវេត្ត ចិស្សវណេត្ត យ-
 ថាភូតំ ធម្មជាតាតិ ។ អយំ វុទ្ធាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តា-
 វតា ច អវិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

(៥៤) តញ្ញាវ ចិនាចំ ។ ឯកមន្តំ ចិនិដ្ឋោ ទោ
 អាយស្សា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្សន្តំ សារីបុត្តំ ឯក-
 រោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុទ្ធិតិ កកមា ទុ
 ទោ អាវុសោ វិជ្ជា កត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។
 ឥនាវុសោ សុតវា អវិយស្សវតោ រូបស្ស សមុទយេត្ត
 អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាទីទវេត្ត ចិស្សវណេត្ត យថា-
 ភូតំ មជាតាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្កា-
 រំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយេត្ត អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត
 អាទីទវេត្ត ចិស្សវណេត្ត យថាភូតំ មជាតាតិ ។ អយំ
 វុទ្ធាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

វេទនិមិទដីទ្បសំភាមតិ ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលក់ ខ្ញុំអាទិសិទ្ធិ
 និងទោសរបស់ប្រជន ខ្ញុំការរលាស់ចេញខ្ញុំប្រជន ខ្ញុំវេទនា ។ បេ ។
 ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ការទាំងឡាយ ។ មិទដីទ្បសំ ខ្ញុំការកើតឡើង
 និងការលក់ ខ្ញុំអាទិសិទ្ធិនិងទោសរបស់វិញ្ញាណជន ខ្ញុំការរលាស់
 ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណជន ។ ខ្មាលភាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា ចុក្កលអ្នក
 ប្រកថដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥៤) និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិតៈបានកាយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានរោលនិងព្រះសារីបុត្តបានកាយ ដូច្នោះ
 ថា ខ្មាលភាវុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ខ្មាលភាវុសោ
 វិជ្ជា កើម្ដីចម្ដេច ចុក្កលអ្នកប្រកថដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
 ខ្មាលភាវុសោ អវិយសាវកក្នុងរលាកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទនិមិទ្បសំ
 ភាមតិ ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលក់ ខ្ញុំអាទិសិទ្ធិនិងទោសរបស់
 ប្រជន ខ្ញុំការរលាស់ចេញខ្ញុំប្រជន ខ្ញុំវេទនា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។
 ខ្ញុំសង្ការទាំងឡាយ ។ ដីទ្បសំភាមតិ ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការ
 លក់ ខ្ញុំអាទិសិទ្ធិនិងទោសរបស់វិញ្ញាណជន ខ្ញុំការរលាស់ចេញខ្ញុំ
 វិញ្ញាណជន ។ ខ្មាលភាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា ចុក្កលអ្នកប្រកថ
 ដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៥] ឯតំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហារកោដ្ឋិនោ ពារណសិយំ វិហារន្តំ
 កំសិបតទេ មិកទាយេ ។ អដិទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 ។ បេ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 អាយស្មន្តំ មហារកោដ្ឋិនំ ឯតទេវេច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ
 អារុសោ កោដ្ឋិត វុត្តតិ កតមា ទុ ទោ អារុសោ
 អវិជ្ជា កត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ កតារុ-
 សោ អស្សុតកំ បុដ្ឋដ្ឋិនោ រូបស្ស អស្សនត្វ អា-
 ទីវត្វ វិស្សរណត្វ យថាភូតំ ឧច្សជាតាតិ វេទ-
 នាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស
 អស្សនត្វ អាទីវត្វ វិស្សរណត្វ យថាភូតំ ឧច្ស-
 ជាតាតិ ។ អយំ វុត្តតារុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច
 អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៥៥] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុដ្ឋិនព្រះមហារកោដ្ឋិនៈ
 មានកាយុ នៅក្នុងកំសិបតទេមិកទាយេន ទៀតក្នុងពារណសិ ។
 ព្រះនារឯង ព្រះសារីបុត្តមានកាយុ ។ បេ ។ លុះព្រះសារីបុត្តមាន
 កាយុ អភ័យក្នុងទំដំសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហារកោដ្ឋិនៈមាន
 កាយុដូច្នោះថា ខ្ញុំលក់រុសោកោដ្ឋិនៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា
 ខ្ញុំលក់រុសោ អវិជ្ជាគឺដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ។ ខ្ញុំលក់រុសោ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង
 វេទន៍មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាន់សង្ស័យនឹងទោសចេសំរូបផង ខ្ញុំការ
 លោសំចេញខ្ញុំរូបផង ខ្ញុំវេទនា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំង-
 ឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាន់សង្ស័យនឹងទោសវិញ្ញាណ
 ផង ខ្ញុំការលោសំចេញខ្ញុំវិញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំលក់រុសោ នេះហៅថា
 អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៤៦) ឯវិ វុត្ត អាយស្មា សាវិបុត្តា អាយស្មន្តំ
 មហាកោដ្ឋិតិ ឯតទរោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អវុសោ កោដ្ឋិ-
 ត វុត្តតិ កកមា ទុ ទោ អវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច
 វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។ ឥដាវុសោ សុតវា អរិយស្សាវ-
 កោ វុបស្ស អស្សាទត្ថ អាទិទវត្ថ ធិស្សនណត្ថ
 យជាត្ថតំ មជាតាតិ វេទនាយ ។ មេ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សាទត្ថ អាទិទវត្ថ
 ធិស្សនណត្ថ យជាត្ថតំ មជាតាតិ ។ អយំ វុត្តតា-
 វុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។

(៤៧) តញ្ញាវ ធិនាទំ ។ ឯកមន្តំ ធិសំប្លោ ទោ
 អាយស្មា សាវិបុត្តា អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតិ ឯ-
 តទរោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អវុសោ កោដ្ឋិត វុត្តតិ

(៤៦) កាលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ពោលយ៉ាងនេះ
 ហើយ ព្រះសាវិបុត្តមានកាយ ក៏បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមាន
 កាយដូច្នោះថា ម្ចាស់ភាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា
 ម្ចាស់ភាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច ចុក្តលច្រកចងោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង
 វេទនីដីធូលីសំភាមតិក ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិនឹងទោសរបស់ប្រេង ខ្ញុំកាលោសំ
 ចេញខ្ញុំប្រេង ខ្ញុំវេទនា ។ មេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ។
 ដឹងច្បាស់ភាមតិក ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិនឹងទោសរបស់វិញ្ញាណផង ខ្ញុំកាលោសំ
 ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណផង ។ ម្ចាស់ភាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា ចុក្តល
 ច្រកចងោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៤៧) និទាននារវេដែល ។ លុះព្រះសាវិបុត្តមានកាយ
 ក្នុងយ ក្នុងនីដីសម្ភារហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ
 ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា

កតមា ទុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កំត្តាវតា ច អវិជ្ជាកតោ
 ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សុតវា ចុដ្ឋជ្ជោ រូបស្ស
 សមុទយេត្វ អនុដ្ឋមេត្វ អស្សនេត្វ អាទិទេវេត្វ និស្ស-
 រណេត្វ យថាភូតំ ធម្មជាតិតិ វេទនាយ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ ។ សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយេត្វ
 អនុដ្ឋមេត្វ អស្សនេត្វ អាទិទេវេត្វ និស្សរណេត្វ យ-
 ថាភូតំ ធម្មជាតិតិ ។ អយំ វុទ្ធតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវ-
 តា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

[៥៨] ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អយ-
 ស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទភេទ វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុ-
 សោ កោដ្ឋិត វុត្តតិ កតមា ទុ ខោ អាវុសោ
 វិជ្ជា កំត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ
 ស្សុតវា អរិយស្សារកោ រូបស្ស សមុទយេត្វ អនុដ្ឋមេត្វ

ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជា គឺដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលតាវុសោ បុគ្គលណាដែលមាន ជាអ្នកមិន
 ចេះដឹង វេទន៍មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលត់ ខ្ញុំ
 កាន់សង្រួននៃទោសរបស់រូបផង ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំរូបផង ខ្ញុំវេទនា
 ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត
 ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលត់ ខ្ញុំកាន់សង្រួននៃទោសរបស់វិញ្ញាណផង
 ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា
 អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៨] កាលដែលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ កាលយ៉ាង
 នេះហើយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ ក៏បានកាលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានកាយដូច្នោះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា
 វិជ្ជា ម្នាលតាវុសោ វិជ្ជា គឺដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលតាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកចេះដឹង វេទន៍ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលត់

អស្សាទត្ត អាទិទវត្ត វិស្សាលាត្ត យថាក្ខតំ បដា-
នាតិ វេទនាយ ។ ចេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការទំ ។
វិញ្ញាណសមុទយ អត្តន្តមត្ត អស្សាទត្ត អាទិ-
ទវត្ត វិស្សាលាត្ត យថាក្ខតំ បដានាតិ ។ អយំ វុទ្ធ-
តាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

(៥៧) តត្រាវ វិជានំ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធោ ទោ
អាយស្សា សារិច្ចត្តោ អាយស្សន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទ-
រោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អវុសោ កោដ្ឋិត វុទ្ធតិ កតតោ
ទុ ទោ អវុសោ អវិជ្ជា តត្តាវតា ច អវិជ្ជាតតោ
ហោតីតិ ។ វុទ្ធតាវុសោ អស្សតវា បុដ្ឋុជ្ជោ រូបំ ឧប្ប-
ជាតាតិ រូបសមុទយំ ឧប្បជាតាតិ រូបនិរោធំ ឧប្ប-
ជាតាតិ រូបនិរោទកាមិធិបដិបទំ ឧប្បជាតាតិ វេទនំ
។ ចេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ ឧប្បជាតាតិ
វិញ្ញាណសមុទយំ ឧប្បជាតាតិ វិញ្ញាណនិរោធំ ឧប្ប-
ជាតាតិ វិញ្ញាណនិរោទកាមិធិបដិបទំ ឧប្បជាតាតិ ។
អយំ វុទ្ធតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាតតោ
ហោតីតិ ។

ខ្ញុំអាទិសន្សំនិទោសរបស់រូបផង ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំរូបផង ខ្ញុំវេ-
ទនា ។ ចេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ការទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមតិក
ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលក់ ខ្ញុំអាទិសន្សំនិទោសរបស់វិញ្ញាណផង
ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណផង ។ ម្ចាស់តាវុសោ នេះ ហៅថា
វិជ្ជា បុគ្គលច្រកចង្កោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥៧) ឱទោនោះដដែល ។ លុះព្រះសាវ័ច្ឆកមាខាយ អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានកោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ផ្សំរួម
ថា ម្ចាស់តាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្ចាស់
តាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលច្រកចង្កោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាង
ណា ។ ម្ចាស់តាវុសោ បុដ្ឋុជ្ជក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង វែម
មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូប មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនាទាំងឡាយកើតរូប មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំ
ការលក់រូប មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូបដ៏បទដ៏បទជាដំណើរទៅកាន់ការលក់រូប មិន
ដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនា ។ ចេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ការទាំងឡាយ ។ មិន
ដឹងច្បាស់ខ្ញុំវិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនាទាំងឡាយកើតវិញ្ញាណ មិន
ដឹងច្បាស់ខ្ញុំការលក់វិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូបដ៏បទដ៏បទជាដំណើរទៅកាន់
ការលក់វិញ្ញាណ ។ ម្ចាស់តាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលច្រកច
ដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

ទ្រង់យុទ្ធស្ន ចុល្លចណ្ណសរេក អវិជ្ជាវិញ្ញា គនិយោ

(៦០) ឃីវី វុត្តោ អាយស្មា សាវីចុត្តោ អាយស្មន្តិ

មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទរោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ កោ-
 ដ្ឋិត វុត្តតិ កកមា ទុ ទោ អារុសោ វិជ្ជា កត្តាវតា ច
 វិជ្ជាគតោ ហោតិ ។ ឥតារុសោ សុតវា អរិយស្សារកោ
 រូបំ បដាទាតិ រូបសមុទយំ បដាទាតិ រូបនិរោជំ តដា-
 ទាតិ រូបនិរោទតាមិដិបដិបដិ បដាទាតិ វេទនំ ។
 សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បដាទាតិ វិញ្ញាណស-
 មុទយំ បដាទាតិ វិញ្ញាណនិរោជំ បដាទាតិ វិញ្ញាណ-
 និរោទតាមិដិបដិបដិ បដាទាតិ ។ អយំ វុត្តតារុសោ
 វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតិ ។

អវិជ្ជាវិញ្ញា គនិយោ ។

ទ្រង់យុទ្ធស្ន ចុល្លចណ្ណសរេក អវិជ្ជាវិញ្ញា ទី ៣

(៦០) កាលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ភោសយ៉ាងនេះ

ហើយ ទើបព្រះសាវ័ច្ឆកមានកាយ បានកាលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានកាយដូច្នោះថា ខ្មួលអារុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា
 វិជ្ជា ខ្មួលអារុសោ វិជ្ជា កើតឡើង ចុត្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ខ្មួលអារុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះ
 ដឹង វេមដឹងច្បាស់ទូល្ល ដឹងច្បាស់ទូល្លហេតុទុក្ខកើតចូល ដឹងច្បាស់
 ទូល្លការលក់ចូល ដឹងច្បាស់ទូល្លជីវិតជាដំណើរទៅកាន់ការលក់ចូល ដឹង
 ច្បាស់ទូល្លវេទនា ។ ទូល្លសញ្ញា ។ ទូល្លសង្ខារចំណីខ្យល់ ។ ដឹងច្បាស់ទូល្ល
 វិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់ទូល្លហេតុទុក្ខកើតវិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់ទូល្លការលក់
 វិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់ទូល្លជីវិត ជាដំណើរទៅកាន់ការលក់វិញ្ញាណ ។
 ខ្មួលអារុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា ចុត្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អវិជ្ជាវិញ្ញា ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គ

ពត្រុត្វាតំ

សមុទយេនម្ពេន ភីណិ
 អស្សនេ ច អបេរេ ទុវេ
 សមុទយេ ច ទ្វេ វុត្តា
 កោដ្ឋិតេ អបេរេ តយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ទុទានក្កងអវិជ្ជាវិគ្គោះ គី

ពោលអំពីការកើតឡើងជាធម្មតា ៣ លើក អំពីការខិតសង្ស
 ដល់ទៀត ២ លើក អំពីការកើតឡើង ២ លើក អំពី
 ព្រះភក្តីភ្នែកដល់ទៀត ៣ លើក ។

កក្កដា

[៦៤] សាវត្ថិ ។ រូបំ ភិក្ខុវេ កុក្កដ្យំ វេទនា

កុក្កដ្យា សញ្ញា កុក្កដ្យា សង្ខារ កុក្កដ្យា វិញ្ញាណំ

កុក្កដ្យំ ។ ឯវំ ចស្សំ ភិក្ខុវេ សុតវា អវិយស្សវតោ

រូបស្មីមិ ចិទ្ធិទ្ធកិ វេទនាយមិ ចិទ្ធិទ្ធកិ សញ្ញាយមិ

ចិទ្ធិទ្ធកិ សង្ខារសុមិ ចិទ្ធិទ្ធកិ វិញ្ញាណស្មីមិ ចិទ្ធិទ្ធកិ

ចិទ្ធិទ្ធកិ វិដ្ឋតិ វិរាគា វិមុត្តិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ

ញាណំ ហោតិ ។ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កាតំ កាណិយំ ធាបរិ វត្តក្កាយាតិ បដាធាតិ ។

កក្កដា

[៦៥] ត្រងសាវត្ថិ ។ ខ្នលភិក្ខុចំណុយ រូបក្កេ វេទនាភិ

ក្កេ សញ្ញាភិក្កេ សង្ខារចំណុយភិក្កេ វិញ្ញាណភិក្កេ ។ ខ្នល

ភិក្ខុចំណុយ កាលចើអវិយសាវក អ្នកចេះផង បានឃើញច្បាស់

យ៉ាងនេះ ក៏ឲ្យយណាយនិងរូបផង ឲ្យយណាយនិងវេទនាផង ឲ្យយ

ណាយនិងសញ្ញាផង ឲ្យយណាយនិងសង្ខារចំណុយផង ឲ្យយ

ណាយនិងវិញ្ញាណផង កាលចើឲ្យយណាយ វែមក្រាបចាកកម្រក

ព្រោះប្រាសចាកកម្រក ទើបរូបស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ

ហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អវិយសាវក

នោះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌កាតាអញបាន

ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសតិច្ចកាតាអញបានធ្វើរួចហើយ មន្ត

កាវនាភិក្ខុវេប្រព្រឹត្តតេវដើម្បីសោឡសតិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៦២] សាវត្ថិ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ ធម្មោ
 បហាតត្វោ ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ
 តត្រ វេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ វេទនា អនិច្ចា
 ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ
 វេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ
 ធម្មោ បហាតត្វោតិ ។

[៦៣] សាវត្ថិ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ វាសោ
 បហាតត្វោ ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ
 តត្រ វេ វាសោ បហាតត្វោ ។ វេទនា អនិច្ចា ។ ចេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ វេ វាសោ
 បហាតត្វោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ វាសោ
 បហាតត្វោតិ ។

[៦២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះគឺសោក្តិពេញចិត្ត ក្នុងរបស់នោះចេញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះក្នុងប្រធានចេញ ។ វេទនា
 មិនទៀង ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះ ក្នុង
 របស់នោះចេញ ។

[៦៣] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិន
 ទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះគឺគម្រោក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រ
 មិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះ ក្នុងប្រធានចេញ ។ វេទនា
 មិនទៀង ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះ ក្នុង
 របស់នោះចេញ ។

(៦៤) សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋំ តត្រ វេ
 ធន្តរោ បហាតត្វោ ។ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋំ រូបំ
 ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋំ តត្រ វេ ធន្តរោ បហាតត្វោ ។ វេទនា
 អធិដ្ឋា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អធិដ្ឋំ
 តត្រ វេ ធន្តរោ បហាតត្វោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋំ
 តត្រ វេ ធន្តរោ បហាតត្វោតិ ។

(៦៥) សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ តត្រ វេ ធន្តោ
 បហាតត្វោ ។ មេ ។ រោគ បហាតត្វោ ។ ធន្តរោ
 បហាតត្វោតិ ។

(៦៦) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ យោ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋា
 តត្រ វេ ធន្តោ បហាតត្វោ ។ កោ ធន្តរោ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋា

(៦៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់ទទួកគឺសេដ្ឋក្រុមត្រកាល ក្នុងរបស់នោះ
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វី ដែលមិនទៀង ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ប្រមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងរបស់នោះ
 ចេញ ។ វេទនាមិនទៀង ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងវិញ្ញាណនោះ
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយ
 ត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។

(៦៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។ មេ ។ ត្រូវលះ
 បង់នេះចេញ ។ ត្រូវលះបង់ទទួកចេញ ។

(៦៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សភាវណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួកក្នុងសភាវនោះ
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេច ដែលមិនមែនខ្លួន

រូបំ កិច្ចាវេ អនត្តា តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ វេ-
 ននា អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ
 អនត្តា តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ យោ កិច្ចាវេ
 អនត្តា តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោតិ ។

[៦៧] សាវត្ថី ។ យោ កិច្ចាវេ អនត្តា តត្រ ភេ
 រាគោ បហាតត្វោ ។ តោ ធម៌ កិច្ចាវេ អនត្តា រូបំ
 កិច្ចាវេ អនត្តា តត្រ ភេ រាគោ បហាតត្វោ ។ វេននា
 អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនត្តា
 តត្រ ភេ រាគោ បហាតត្វោ ។ យោ កិច្ចាវេ អនត្តា
 តត្រ ភេ រាគោ បហាតត្វោតិ ។

មាលភិក្ខុចាំឡាយ ប្រមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយ ត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ
 ក្នុងប្រធានចេញ ។ វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ
 ចាំឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ
 ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ មាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែន
 ខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

[៦៧] ត្រូវសាវត្ថី ។ មាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែន
 ខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ មាល
 ភិក្ខុចាំឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន មាលភិក្ខុចាំឡាយ
 ប្រមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងប្រធានចេញ ។
 វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 មិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។
 មាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះ
 បង់ទុក្ខៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

[៦៨] សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។ កោ ធន ភិក្ខុវេ អនត្តា រូបំ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។ វេ ធនា អនត្តា ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។

[៦៩] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ សត្វាបទ្ធវិកស្ស ភិក្ខុវេ កុលបុត្តស្ស អយមទុដ្ឋោ ហោតិ យំ រូបេ វិញ្ញាណត្យលំ^(១) វិហរេយ្យ ។ វេធនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការេសុ ។ វិញ្ញាណេ វិញ្ញាណត្យលំ វិហរេយ្យ ។ យោ រូបេ វិញ្ញាណត្យលំ វិហរេយ្យ ។ វេធនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការេសុ ។

^១ វិញ្ញាណត្យលំ វិស្សនិ ។ អន្តិកា ។

[៦៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែន ខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក ក្នុងសភាវៈនោះទេ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន ខ្នាលភិក្ខុចាំឡាយ រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក ក្នុងរូបនោះទេ ។ វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក ក្នុងវិញ្ញាណនោះទេ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយ ត្រូវលះបង់ទុក ក្នុងសភាវៈនោះទេ ។

[៦៩] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំឡាយ កុលបុត្តដែលបួសដោយសព្វ គែងមានអនុធម៌^(១)នេះ គឺគែងនៅច្រើន ដោយសេចក្តីឡើយណាយ ឆឹងរូប ។ ឆឹងវេទនា ។ ឆឹងសញ្ញា ។ ឆឹងសង្ការចាំឡាយ ។ គែងនៅច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ ឆឹងវិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណា កាលនៅច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ ឆឹងរូប ។ ឆឹងវេទនា ។ ឆឹងសញ្ញា ។ ឆឹងសង្ការចាំឡាយ ។

^១ អនុធម៌ ព្រៃថា ធម៌ស្របតាម, ធម៌សមតាម គឺស្រប, សមតាមយេ តាមតាម តាម ធម៌កាលបស់ខ្លួន ទ្វិបទ្ធករស្របដោយសព្វ គែងឡើយណាយឆឹងរូប ជេតាណិយេ ។ អនុធម៌ ជាទូទៅធម៌ (ធម៌អនុធម៌) ។ ឯធម៌ មនុស្សត្រូវប្រហារអោយច្រើនដូចជា ទ្វិបករមិនសម្រាប់សព្វជាដើម ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិញ្ញាណ

វិញ្ញាណោ ធិត្តិធាតុហុសិ វិហារោន្តោ រូបំ ចរិជាធាតុំ ។
វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ ចរិជាធាតុំ សោ
រូបំ ចរិជាធិ វេទនំ ។ ចេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញា-
ណំ ចរិជាធិ ចរិមុត្តតិ រូបត្តា ចរិមុត្តតិ វេទនាយ
ចរិមុត្តតិ សញ្ញាយ ចរិមុត្តតិ សង្ខារេហិ ចរិមុត្តតិ
វិញ្ញាណត្តា ចរិមុត្តតិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ធិ សោ-
កេហិ ចរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ជាមនស្សេហិ ទុក្ខាយា-
សេហិ ចរិមុត្តតិ ទុក្ខស្មាតិ វធាមីតិ ។

[៧០] សាវត្ថិ ។ សទ្ធាបទ្ធវិជិតស្ស កិក្ខវេ កុល-
បុត្តស្ស អយមនុទទេន្តោ ហោតិ យំ រូបេ អធិប្បាទុបស្សិ
វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។
វិញ្ញាណោ អធិប្បាទុបស្សិ វិហារេយ្យ ។ ចេ ។ ចរិមុត្តតិ
ទុក្ខស្មាតិ វធាមីតិ ។

[៧១] សាវត្ថិ ។ សទ្ធាបទ្ធវិជិតស្ស កិក្ខវេ កុល-
បុត្តស្ស អយមនុទទេន្តោ ហោតិ យំ រូបេ ទុក្ខាទុបស្សិ
វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។
វិញ្ញាណោ ទុក្ខាទុបស្សិ វិហារេយ្យ ។ ចេ ។ ចរិមុត្តតិ
ទុក្ខស្មាតិ វធាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិញ្ញាណ

កាលទៅច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ នីវិញ្ញាណ តែងកំណត់
ដឹងខ្ញុំរូប ។ ខ្ញុំវេទនា ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ។
តែងកំណត់ដឹងខ្ញុំវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះ កំណត់ដឹង ខ្ញុំរូប ខ្ញុំ
វេទនា ។ ចេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលចេកំណត់
ដឹង ខ្ញុំវិញ្ញាណ គថាគរពោលថា កុលបុត្តនោះ រូបស្រឡះចាកខ្ញុំ
រូបស្រឡះចាកវេទនា រូបស្រឡះចាកសញ្ញា រូបស្រឡះចាកសង្ខារទាំង-
ឡាយ រូបស្រឡះចាកវិញ្ញាណ រូបស្រឡះចាកដាតិ ជព មរណៈ សោកៈ
ចរិទេវេ ទុក្ខៈ ទោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រូបស្រឡះចាកខ្ញុំ ។

[៧០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលចូល
ដោយសទ្ធា តែងមានអនុចរិទេនេះ គឺតែងឃើញខ្ញុំសេចក្តីមិនទៀង ក្នុង
រូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែង
កំចារណារឃើញខ្ញុំសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ចេ ។ គថាគរ
ពោលថា កុលបុត្តនោះ រូបស្រឡះចាកខ្ញុំ ។

[៧១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលចូល
ដោយសទ្ធា តែងមានអនុចរិទេនេះ គឺតែងកំចារណារឃើញខ្ញុំសេចក្តីមិន
ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែង
កំចារណារឃើញខ្ញុំសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ចេ ។ គថាគរពោលថា
កុលបុត្តនោះ រូបស្រឡះចាកខ្ញុំ ។

វត្ថុសំបុត្រ បុណ្យបណ្ណាល័យ ក្រុងភ្នំពេញ ចក្រភ្នំ

(៧៦) សាវត្ថី ។ សន្តានត្រីជិតស្ស កិច្ចាវេ កុល-
 បុត្តស្ស អយមនុទេន្ទោ ហោតិ យំ រូបេ អនត្តានុបស្សី
 វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការេសុ ។
 វិញ្ញាណោ អនត្តានុបស្សី វិហារេយ្យ ។ យោ រូបេ អ-
 នត្តានុបស្សី វិហារេន្ទា ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ការេសុ ។ វិញ្ញាណោ អនត្តានុបស្សី វិហារេន្ទោ រូបិ
 បរិជាតាតិ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ
 បរិជាតាតិ សោ រូបិ បរិជាតំ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។
 សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជាតំ បរិមុត្តតិ រូបន្តា បរិមុត្តតិ
 វេទនាយ បរិមុត្តតិ សញ្ញាយ បរិមុត្តតិ សង្ការេហិ
 បរិមុត្តតិ វិញ្ញាណន្តា បរិមុត្តតិ ជាតិយា ជរាយ មរ-
 ណោន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ធោមទស្ស-
 ហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុត្តតិ ទុក្ខស្មាតិ វិនាសិតិ ។

ក្រុងភ្នំពេញ ចក្រភ្នំ ។

វត្ថុសំបុត្រ បុណ្យបណ្ណាល័យ ក្រុងភ្នំពេញ ចក្រភ្នំ

(៧៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់កិច្ចតាំងខ្យាយ កុលបុត្តដែល
 បួសដោយសព្វ តែងមានអនុធម៌រទះ គឺតែងពិចារណាយើញថាមិនមែន
 ខ្លួន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ការតាំងខ្យាយ ។
 តែងពិចារណាយើញថាមិនមែនខ្លួន ក្នុងវិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណា
 កាលពិចារណាយើញថាមិនមែនខ្លួន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុង
 សញ្ញា ។ ក្នុងសង្ការតាំងខ្យាយ ។ កាលពិចារណាយើញថាមិនមែនខ្លួន
 ក្នុងវិញ្ញាណ តែងកំណត់ដឹងខ្ញុំរូប ។ ខ្ញុំវេទនា ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំ
 សង្ការតាំងខ្យាយ ។ តែងកំណត់ដឹងខ្ញុំវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះ
 កំណត់ដឹងខ្ញុំរូប ។ ខ្ញុំវេទនា ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ការតាំងខ្យាយ ។
 កាលកំណត់ដឹងខ្ញុំវិញ្ញាណ គេជាគភ៌តាមថា កុលបុត្តនោះ រូបស្រឡះ
 ចាករូប រូបស្រឡះចាកវេទនា រូបស្រឡះចាកសញ្ញា រូបស្រឡះចាក
 សង្ការតាំងខ្យាយ រូបស្រឡះចាកវិញ្ញាណ រូបស្រឡះចាកជាតិ ជរ
 មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ចោមទស្ស វិនិសេចក្តីចរន្តីកចក្តីសំ
 ចិត្ត រូបស្រឡះចាកទុក្ខ ។

ចប់ ក្រុងភ្នំពេញ ចក្រភ្នំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ទទ្ធសវគ្គោ

តស្សប្បទានំ

កុក្កឡា ភយោ អនិទ្ទេន

នុក្ខេន អមរេ ភយោ

អនក្ខេន ភយោ វុត្តា

កុលមុក្ខេន ទ្វេ នុក្ខាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទទ្ធសវគ្គ

ទុក្ខាធិនេក្កុជ្ឈវិគ្គោនោ គី

ពោលអំពីបញ្ចក្ខន្ធកៅ ១ អំពីបញ្ចក្ខន្ធមិនទៀង ៣ លើក

បញ្ចក្ខន្ធច្រកថដោយទុក្ខដទៃទៀត ៣ លើក បញ្ចក្ខន្ធច្រកថ

ដោយអនត្តា ៣ លើក កុលមុក្ខេនបាតកុក្ក ២, លើក ។

ទិដ្ឋិវគ្គោ

(៧៣) សាវត្ថំ ។ កេសិ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
កី ឧបាសាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុទុក្ខត្ថំ ។ កកវិ-
ម្ពលកា ខោ កន្ត ធម្មា ។ មេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ
សតិ រូបំ ឧបាសាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុទុក្ខត្ថំ
វេទនាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
វេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាសាយ
ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុទុក្ខត្ថំ ។

(៧៤) តំ កី មញ្ញេ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វា តំ
សុទំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ
វិចារណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុបាសាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ
អជ្ឈតិ សុទុក្ខត្ថំ ។ ខោ ហេតំ កន្ត ។ វេទ-
នា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ
វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថំ

ទិដ្ឋិវគ្គ

(៧៥) ក្រុងសាវត្ថំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេ ម្ចាស់ កាលបើរបស់
អ្វីមាន រើចសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះតាមស្រ្តីយអ្វី ។
ចកិព្រះអង្គដឹងច្រើន ធម៌ចាំឱ្យយ របស់យើងចាំឱ្យយ មាន
ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេ ម្ចាស់ កាលបើរូបមាន
រើចសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះតាមស្រ្តីយរូប កាលបើ
វេទនាមាន ។ មេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារចាំឱ្យយ
មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន រើចសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន
ព្រោះតាមស្រ្តីយវិញ្ញាណ ។

(៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុវេ ម្ចាស់ ម្ចាស់ កាលបើរបស់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
ទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា កើតសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តាន
នឹងកើតឡើង ព្រោះមិនបានតាមស្រ្តីយរបស់នោះបានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះ
ទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំឱ្យយ ។ វិញ្ញាណ
ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង

ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា តិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិទ្ធិ
ទុក្ខំ វិចារិណាមទធិ អយំ ទុ តំ អនុបាទាយ ឧប្ប-
ដ្ឋេយ្យ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខទ្ធិ ។ យោ ហេតំ កន្តោ ។ ឃី
បស្សំ ។ យេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

[៧៥] សាវត្ថិ ។ កំស្មី ទុ ទោ ពិក្ខុវេ សតិ កំ
ទុបាទាយ កំ អភិធិវិស្ស ឃតំ មម ឃសោហមស្មិ
ឃសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្សតិ ។ កករិម្មលកា
យោ កន្តោ ធម្មា ។ យេ ។ រូមេ ទោ ពិក្ខុវេ សតិ រូបំ
ទុបាទាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឃតំ មម ឃសោហមស្មិ
ឃសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្សតិ ។ វេទនាយ សតិ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ
វិញ្ញាណំ ទុបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឃតំ មម
ឃសោហមស្មិ ឃសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្សតិ ។

យេសំ ទោ ជា ទុក្ខប្បជាសុខ ។ ជា ទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះ យេសំ ណាមិន ទៀត
ជា ទុក្ខ មាន សេចក្តី ប្រែប្រួល ជា ធម្មតា តើ សុខ និង ទុក្ខ គួរ សន្តាន នឹង កើត
ទៀត ព្រោះ មិន បាន គាត់ យេសំ ទោ បាទ ដៃ ថេ ។ មិន ដូច្នោះ ទេ
ព្រះអង្គ ។ កាល បើ ឃើញ យ៉ាង នេះ ។ យេ ។ វេទនំ ជីវិត ច្បាស់ ថា មគ្គ-
ការ ភាគ ច្រើន ប្រព្រឹត្ត ទៅ ដើម្បី សោធុសកិច្ច ទៀត មិន មាន ទៀត ។

[៧៦] ក្រុង សាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ កិក្ខុ ទាំង ខ្សោយ កាល បើ យេសំ
ភ្នំ មាន ចុក្ខុលកាស្រ័យ អ្វី ប្រកាន់ អ្វី ទើប ពិចារណា ឃើញ ថា ភ្នំ
យេសំ អញ ភ្នំ ជា អញ ភ្នំ ជា ខ្លួន យេសំ អញ ។ បរិព្រាហ្មណ៍ ដ៏
បម្រើ ធម៌ ទាំង ខ្សោយ យេសំ យើង ទាំង ខ្សោយ មាន ព្រះ មាន ព្រះ កាត ជា
មូល ។ យេ ។ ម្ចាស់ កិក្ខុ ទាំង ខ្សោយ កាល បើ រូប មាន ចុក្ខុលកាស្រ័យ អ្វី
រូប ប្រកាន់ អ្វី រូប វេទនំ ពិចារណា ឃើញ ថា ភ្នំ យេសំ អញ ភ្នំ ជា
អញ ភ្នំ ជា ខ្លួន យេសំ អញ ។ កាល បើ វេទនា មាន ។ កាល បើ សញ្ញា
មាន ។ កាល បើ សង្ការ ទាំង ខ្សោយ មាន ។ កាល បើ វិញ្ញាណ មាន
ចុក្ខុលកាស្រ័យ អ្វី វិញ្ញាណ ប្រកាន់ អ្វី វិញ្ញាណ វេទនំ ពិចារណា ឃើញ
ថា ភ្នំ យេសំ អញ ភ្នំ ជា អញ ភ្នំ ជា ខ្លួន យេសំ អញ ។

[៧៦] តិ កី មញ្ញា កិក្កុវេ រូបំ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វា តិ ។ អធិដ្ឋិ កន្តោ ។ មេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អធិ ធុ តិ អនុចាធាយ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សយ្យាតិ ។ ខោ ហេតំ កន្តោ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វា តិ ។ អធិដ្ឋិ កន្តោ ។ មេ ។ អធិ ធុ តិ អនុចាធាយ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តា- តិ សមនុបស្សយ្យាតិ ។ ខោ ហេតំ កន្តោ ។ ឯវិ បស្សំ ។ មេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាចាតិ ។

[៧៧] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ កសិ ធុ ទោ កិក្កុវេ សតិ កី ឧចាធាយ កី អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ មេទ្ធុ ក- វិស្សាមិ ធិដ្ឋោ ធុ វេ សស្សតោ អវិបវិណាមធម្មោតិ ។ កកវិម្ពលកា ខោ កន្តោ ធម្មា ។ មេ ។ រូប ទោ កិក្កុវេ សតិ រូបំ ឧចាធាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុចំរើឡាយ អ្នកចំរើឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ប្រៀនឬមិនប្រៀន ។ មិនប្រៀនទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ មាន សេចក្តីប្រែប្រួលជាចម្បង គឺបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវរូបនោះ ហើយ គួរពិចារណាយើញថា ខ្ញុំរូបសំអញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់អញ ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សុញ្ញា ។ សង្ការ ចំរើឡាយ ។ វិញ្ញាណប្រៀនឬមិនប្រៀន ។ មិនប្រៀនទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ គឺបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណនោះ ហើយគួរពិចារណាយើញថា ខ្ញុំរូបសំអញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលយើញយ៉ាងនេះ ។ មេ ។ វេទន៍ដឹងច្បាស់ថា មន្តការ- នៅក្នុងដៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៧៧] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុចំរើឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន បុគ្គលកាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបទិដ្ឋិ កើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក កាក្កាអញនោះ ដឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកប្រៀនទាក់ បិតាប្រេ មានសភាព មិនបានប្រែប្រួល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចំរើឡាយរបស់ យើងចំរើឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុចំរើ- ឡាយ កាលបើរូបមាន បុគ្គលកាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិ

ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ មេត្ត
 កវិស្សមិ ធិប្បោ ធុរោ សស្សតោ អវិបវណាមទម្មោ ។
 វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។
 វិញ្ញាណំ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អតិ-
 ធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ
 សោ មេត្ត កវិស្សមិ ធិប្បោ ធុរោ សស្សតោ អវិ-
 បវណាមទម្មោ ។

[៧៨] តំ កំ មញ្ញថ កិត្តុវេ រូបំ ធិដ្ឋំ វា អធិដ្ឋំ
 វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តុ ។ យំ បចាធិដ្ឋំ ធុត្តំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ធុត្តំ កន្តុ ។ យំ បចាធិដ្ឋំ ធុត្តំ វិបវណាមទម្មំ
 អថ ធុ តំ អធុទាទាយ ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សោ
 អត្តា សោ លោកោ សោ មេត្ត កវិស្សមិ ធិប្បោ ធុរោ
 សស្សតោ អវិបវណាមទម្មោតិ ។ លោ ហោតិ កន្តុ ។
 វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋិ

កើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក ភាគអញ្ច្រោះនោះ
 ទាំងទៅកើតក្នុងលោកទាំងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាព
 មិនបានប្រែប្រួល ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ចុក្កលកាស្រ័យ
 នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទំដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នោះ
 ជាខ្លួន នោះជាលោក ភាគអញ្ច្រោះនោះ ទាំងទៅកើតក្នុងលោកទាំងមុខ
 ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនបានប្រែប្រួល ។

[៧៨] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំខាល់ហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ចុក្កលមិនបាន
 កាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតទំដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន
 នោះជាលោក ភាគអញ្ច្រោះនោះ ទាំងទៅកើតក្នុងលោកទាំងមុខ ជាអ្នកទៀង
 ទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលដែរ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
 អង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

កំ អនិច្ចំ កំតិ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ យំ បដាមិច្ចំ ទុក្ខំ
 កំ តំ សុខំ កំតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាមិច្ចំ ទុក្ខំ
 វិបវិណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អទុចានាយ ឃវិ ធិដ្ឋំ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេត្ត កវិស្សា-
 មិ ធិប្បោ ទុកំ សស្សតោ អវិបវិណាមធម្មោតិ ។ ហោ
 ហេតំ កន្តោ ។ ឃវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ភត្តត្តាយាតិ
 បដាទាតិ ។

[៧៧] សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ តិ
 ឧចានាយ តិ អកំវិស្ស ឃវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតិ ហោ
 ធស្សំ ហោ ច មេ សិយា ធន កវិស្សតិ(*) ធន មេ
 កវិស្សតិ ។ កកវិម្ពលកា ហោ កន្តោ ធម្មា ។ បេ ។
 រូបេ ទោ កិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧចានាយ រូបំ អកំវិ-
 វិស្ស ឃវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតិ ហោ ធស្សំ ហោ ច មេ សិយា

* កវិស្សតិ ធិដ្ឋំ ហោ ធស្សំ ។

ប្រមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀត
 របស់នោះ ជាទុក្ខចូលជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
 ទៀត ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បុគ្គលមិនកាស្រីយន្ត
 វិញ្ញាណនោះទេ តើទិដ្ឋិគួរកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នោះជាទុក្ខ នោះជា
 លោក ភាគាអញ្ចនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀតទាំង
 ប៉ុន្តែ មានសភាពមិនប្រែប្រួលដែរ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ កំដឹងច្បាស់ថា មគ្គការណ៍កិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រូវសកិច្ចនេះទៀត មិនបានឡើយ ។

[៧៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់
 អ្វីមាន បុគ្គលកាស្រីយរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា បើភាគាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់ភាគាអញ
 ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសន្តិដោយទិញទិញទិញកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិន
 មានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់ភាគាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរ ។
 បរិក្ខារព្រះអង្គដ៏បំរើ ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះ
 មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន
 បុគ្គលកាស្រីយន្តរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើភាគាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់ភាគាអញ ក៏នឹងមិនមាន

ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ
 វិញ្ញាណំ ខោនាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋ
 ឧប្បជ្ជតិ ខោ ចស្សំ ខោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ
 ន មេ ភវិស្សតីតិ ។

[៨០] តំ កំ មញ្ញដ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិដ្ឋំ វា
 អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ យំ ចនាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ វា
 តំ សុទំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ ចនាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ
 វិចរណាមចម្មំ អថ ទុ តំ អនុចានាយ ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្ប-
 ជ្ជេយ្យ ខោ ចស្សំ ខោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ
 ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ ខោ ហេតិ កន្តោ ។ វេទនា ។ ចេវ
 សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋំ វា អធិដ្ឋំ វាតិ ។

(បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធស្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (ចងិសន្តិ
 ក្នុងអនាគត) របស់ភាគាភិញ្ញក៏នឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។
 កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។ កាលបើ
 វិញ្ញាណមាន បុគ្គលស្រ្តីយវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា បើភាគាភិញ្ញក៏នឹងមិនមានទេ (ចរិត្យ) របស់ភាគា
 ភិញ្ញក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធស្យកើតក្នុងអនាគត) នឹង
 មិនមានទេ (ចងិសន្តិក្នុងអនាគត) របស់ភាគាភិញ្ញក៏នឹងមិនមានដែរ ។

[៨០] ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំខាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណា មិនទៀត ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រប្រលាជាធម្មតា បុគ្គលមិនកា-
 ស្រ្តីយនូវរបស់នោះទេ គេទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើភាគាភិញ្ញក៏
 មិនមានទេ (ចរិត្យ) របស់ភាគាភិញ្ញក៏នឹងមិនមានដែរ (បើកម្មសង្ខារ
 ជាទីញ៉ាំងខន្ធស្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (ចងិសន្តិក្នុងអនាគត)
 របស់ភាគាភិញ្ញក៏នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
 ។ ចេវ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀតឬមិនទៀត ។

ទន្ទស័យន្ត ពុល្លចណ្ណសព្វ ទិដ្ឋិវេទ្តា ចក្កមោ

អនិច្ចំ កន្តោ ។ យំ ចណានិច្ចំ ទុក្ខំ វា នំ សុចំ វា នំ ។
ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ ចណានិច្ចំ ទុក្ខំ វិចារិណាមនម្មំ អបិ ទុ
តំ អនុចាណាយ ឯវំ និច្ចំ ឧច្សន្តយ្យ ទោ ចស្សំ ទោ
ច មេ សិយា ន កវិស្សតិ ន មេ កវិស្សតិ ។ ទោ
ហេតិ កន្តោ ។ ឯវំ ចស្សំ ។ មេ ។ ធាចរំ ឥត្តត្តាយាតិ
ចណាណតិ ។

[៨០] សាវត្ថិ ។ កិស្សិ ទុ ទោ កិក្ខវេ សតិ កិ
ឧចាណាយ កិ អភិចិវិស្ស មិច្ឆានិច្ចំ ឧច្សន្តតិ ។ កក-
វិម្ពលកា ទោ កន្តោ ធម្មា ។ មេ ។ រូបេ ទោ កិក្ខវេ
សតិ រូបំ ឧចាណាយ រូបំ អភិចិវិស្ស មិច្ឆានិច្ចំ ឧច្ស-
ន្តតិ ។ វេទណាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
វេស្ស សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចាណាយ
វិញ្ញាណំ អភិចិវិស្ស មិច្ឆានិច្ចំ ឧច្សន្តតិ ។

ទន្ទស័យន្ត ពុល្លចណ្ណសព្វ ទិដ្ឋិវេទ្ត ទី ២

មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខ
ជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មាន
សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋិគួរ
កើតឡើងយ៉ាងនេះទេ បើភាគកញ្ចប់នឹងមិនមានទេ (ចរិក្ខាវ) របស់
ភាគកញ្ចប់ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាចិញ្ចាតិទន្ធខ្យក្តីកក្កនិកាគត)
នឹងមិនមានទេ (បដិសន្តិក្កនិកាគត) របស់ភាគកញ្ចប់ ក៏នឹងមិនមាន
ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអាយសាវិកាយើងយ៉ាងនេះ
។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិភាគចុងវិចិត្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រស-
កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៨១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងខ្សោយ កាលបើរបស់អ្វី
មាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។
បើក្រព្រះអង្គដឹងច្រើន ធម៌ទាំងខ្សោយរបស់យើងទាំងខ្សោយ មានព្រះ
មានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងខ្សោយ កាលបើរូបមាន
ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាល
បើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងខ្សោយ
មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់
នូវវិញ្ញាណ ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។

(៨២) តិ កី មញ្ញា ជ កិច្ចា វេ រូបំ ជិក្ខុំ វា អនិក្ខុំ
 វាតិ ។ អនិក្ខុំ កន្តោ ។ យំ បដានិក្ខុំ ។ មេ ។ អមិ
 ទុ តំ អទុចា ធាយ មិច្ឆានិក្ខុំ ឧប្បរដ្ឋេយ្យាតិ ។ តោ
 ហេតិ កន្តោ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ ជិក្ខុំ វា អនិក្ខុំ វាតិ ។ អនិក្ខុំ កន្តោ ។
 យំ បដានិក្ខុំ ទុក្ខំ វា តិ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។
 យំ បដានិក្ខុំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អមិ ទុ តំ អទុចា-
 ធាយ មិច្ឆានិក្ខុំ ឧប្បរដ្ឋេយ្យាតិ ។ តោ ហេតិ កន្តោ ។
 ឃី បស្សំ ។ មេ ។ ធាបរិ វត្តុក្កាយាតិ បដានិក្ខុំ ។

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេដ្ឋីនោះ
 ដូចអ្នក ប្រទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀត ។ មេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យទូររបស់នោះទេ កើតច្បាប់ដ្ឋិ
 អ្នកកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀត
 ទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។
 ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រ
 ប្រលងជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យរបស់នោះទេ កើតច្បាប់ដ្ឋិអ្នកកើតឡើង
 ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ
 ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនិច្ឆ័យទ្រព្យក្តីពៅដើម្បីសេចក្តីស-
 កិច្ចនោះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៨៣) សាវត្ថុ ។ កំស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
 កំ ទុចាធាយ កំ អភិវិស្ស សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជ-
 តិកិ ។ កកវិស្សសា ទោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូប
 ទោ កិក្ខុវេ សតិ រូបំ ទុចាធាយ រូបំ អភិវិស្ស
 សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញា-
 យ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ សតិ
 វិញ្ញាណំ ទុចាធាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស សញ្ញាយ-
 និដ្ឋិ ឧច្សជ្ជតិ ។

(៨៤) តំ កំ មញ្ញជំ កិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វា អនិច្ចំ កន្ត ។ បេ ។ អចំ ទុ តំ អទុចាធាយ
 សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជយ្យាតិ ។ ទោ ហេតំ កន្ត ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វា អនិច្ចំ កន្ត ។ យំ មទានិច្ចំ ។ បេ ។
 អចំ ទុ តំ អទុចាធាយ សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជយ្យាតិ ។
 ទោ ហេតំ កន្ត ។ ឃិវិ មស្សិ ។ បេ ។ ធាបវំ ឥត្តត្តា-
 យាតិ មទានាតិកិ ។

(៨៥) ក្រដសាវត្ថុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់
 អ្វីមាន ព្រោះកាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសក្កាយទំដ្ឋិកើត
 ឡើង ។ បទិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ
 មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រ
 មាន ព្រោះកាស្រ័យនូវប្រ ប្រកាន់នូវប្រ ទើបសក្កាយទំដ្ឋិកើតឡើង ។
 កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំង
 ឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ
 ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបសក្កាយទំដ្ឋិកើតឡើង ។

(៨៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ចាកនោះ
 ដូចម្តេច ប្រឡើងឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ព្រោះ
 មិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើសក្កាយទំដ្ឋិក្តៅកើតឡើងដែរឬ ។ មិន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណឡើងឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនឡើង ។ បេ ។ ព្រោះមិនកាស្រ័យរបស់នោះទេ កើសក្កាយទំដ្ឋិក្តៅ
 កើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវក
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា អង្គការភាគចុងដ៏ច្រប្រើក្តៅ
 ដើម្បីសោត្រូវសក្តិចុះទេ មិនមានឡើយ ។

[៨៥] សាវត្ថី ។ ភិក្ខុវេ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ ទុចាធាយ ភិ អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ កកវម្ភលកា ទោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូប ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ទុចាធាយ រូបំ អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ទុចាធាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៨៦] ភិ ភិ មញ្ញជ ភិក្ខុវេ រូបំ វិច្ឆិ វា អវិច្ឆិ វា ភិ ។ អវិច្ឆិ កន្ត ។ បេ ។ យំ បដាវិច្ឆិ ។ បេ ។ អបិ ទុ ភិ អនុចាធាយ អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យភិ ។ ទោ ហេតំ កន្ត ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ វិច្ឆិ វា អវិច្ឆិ វា ភិ ។ អវិច្ឆិ កន្ត ។ យំ បដាវិច្ឆិ ។ បេ ។ អបិ ទុ ភិ អនុចាធាយ អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យភិ ។ ទោ ហេតំ កន្ត ។ វិវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរំ ឥត្តកាយាតិ បដាវាតិ ។

[៨៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើរបស់អ្វី មាន ព្រោះកាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើត ឡើង ។ បតិគ្រព្រះអង្គដឹងច្រើន ធម៌ចាំនិទ្យាយរបស់យើងចាំនិទ្យាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើប្រ មាន ព្រោះកាស្រ័យខ្លះខ្លះ ប្រកាន់ខ្លះខ្លះ ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារចាំនិ ទ្យាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យ ខ្លះវិញ្ញាណំ ប្រកាន់ខ្លះវិញ្ញាណំ ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៨៨] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិទ្យាយសំខាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ប្រទៀតច្រើនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះរបស់ ណាមិនទៀត ។ បេ ។ ព្រោះមិនកាស្រ័យខ្លះរបស់នោះទេ តើអត្តានុ ទិដ្ឋិកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ វិញ្ញាណទៀតច្រើនទៀត ។ មិនទៀត ទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ។ បេ ។ ព្រោះមិនកាស្រ័យខ្លះ របស់នោះទេ តើអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ អង្គ ។ កាលបើឥរិយសារីករឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឥត្ត- កាវាតិក្ខុដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្តសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស ធម្មបទ្ធារាម វិនិច្ឆ័យ បញ្ចមេ

[៨៧] សាវត្ថី ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
តិ ឧបាទាយ តិ អភិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញាជ-
នាភិវេសវិធិតទ្ធាតិ ។ កកវិម្ពលតា ទោ កន្ត ធម្មា
។ បេ ។ រូប ទោ កិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ
អភិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញាជនាភិវេសវិធិតទ្ធា ។
វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ
សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ
អភិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញាជនាភិវេសវិធិតទ្ធា ។

[៨៨] តំ តិ មត្តាជ កិក្ខុវេ រូបំ ចិច្ចំ វា
អចិច្ចំ វាតិ ។ អចិច្ចំ កន្ត ។ យំ បនាចិច្ចំ ។ បេ ។
អថ ទុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ឈយ្យំ សញ្ញាជនា-
ភិវេសវិធិតទ្ធាតិ ។ ទោ ហេតិ កន្ត ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ចិច្ចំ

ខន្ធសំយុត្ត សុល្លបណ្ណសកៈ វិនិច្ឆ័យ ទី ៥

[៨៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វី
មាន ព្រោះគាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញាជនៈ អភិ-
វិស្សៈ^(១) វិនិច្ឆ័យៈ^(២) កើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌
ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រែប្រួល ព្រោះគាស្រ័យខ្លះប្រែ ប្រកាន់
ខ្លះប្រែ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិច្ឆ័យៈ កើតឡើង ។ កាលបើ
វេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយ
មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះគាស្រ័យខ្លះវិញ្ញាណ ប្រកាន់
ខ្លះវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិច្ឆ័យៈ កើតឡើង ។

[៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ប្រទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិច្ឆ័យៈ គប្បីកើតឡើង
ព្រោះមិនបានគាស្រ័យវិញ្ញាណនោះទេ ឬអ្វី ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

១ ការប្រកាន់មត៌ក្នុងរូបនាមជាដើម ។ ២ ធម៌ជាចំណងនៃចិត្តមាន ៥ ពិ សេចក្តីស្រឡាញ់
ពេញចិត្តក្នុងកាម ។ កាយ ។ រូប ។ ធម៌វោកកមហាវិធាតហើយប្រកបនៃសេចក្តីសុខដោយការ
ដេរ ការផ្អែក ការលាក់ ។ ប្រព្រឹត្តប្រយុច្ចរិយៈ ប្រាថ្នាទៅកើតជាទេវតាណាមិមួយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

វា អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ យំ បដានិដ្ឋំ ទុត្តំ
វា តំ សុទ្ធិ វាតិ ។ ទុត្តំ កន្តោ ។ យំ បដានិដ្ឋំ ទុត្តំ
វិបវណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុហាយ ឧប្បដ្ឋេយ្យំ
សញ្ញាជនាភិវេសវិនិព្វាតិ ។ លោ ហេតិ កន្តោ ។
ឃិវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ភត្តកាយាតិ បដានិដ្ឋំ ។

(៨៧) សាវត្ថិ ។ តិស្មិ ទុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តិ
ទទាទាយ តិ អភិវិស្ស ឧប្បដ្ឋន្តិ សញ្ញាជនាភិវេ-
សវិនិព្វាដ្ឋោ សាទាតិ ។ អភិវិស្សកា លោ កន្តោ
ធម្មា ។ បេ ។ រូ ថេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូ បិ ទទាទា-
យ រូ បិ អភិវិស្ស ឧប្បដ្ឋន្តិ សញ្ញាជនាភិវេសវិ-
ព្វាដ្ឋោ សាទា ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ
សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ
ទទាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឧប្បដ្ឋន្តិ សញ្ញាជ-
នាភិវេសវិនិព្វាដ្ឋោ សាទា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ឬមិនខៀង ។ មិនខៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនខៀង
របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិន
ខៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនគាស្រយឡូ
របស់នោះទេ តើសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិព្វៈ គួរតើតឿនបាទ
ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអាយសាវកេយ៏ញយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តការភាគិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡូ-
សក្តិច្ចនេះខៀង មិនមានឡើយ ។

(៨៧) គ្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើរបស់អ្វី
មាន ព្រោះគាស្រយរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិ-
វិស្សៈ វិនិព្វៈ អរជ្ជសាទៈ(១) តើតឿន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ធម៌ចាំនិទ្យាយ របស់យើងចាំនិទ្យាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះគាស្រយឡូរូប
ប្រកាន់ឡូរូប ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិព្វៈ អរជ្ជសាទៈ
តើតឿន ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើ
សង្ការចាំនិទ្យាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះគាស្រយឡូ
វិញ្ញាណ ប្រកាន់ឡូវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិព្វៈ
អរជ្ជសាទៈ តើតឿន ។

១ សេចក្តីប្រកាន់ គឺភណ្ណ ។

(៧០) តំ កី មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បទាធិត្ថំ ។ មេ ។ អបិ
 ទុ តំ អនុចាធាយ ទុប្បជ្ឈេយ្យំ សញ្ញាជនាភិធិវេស-
 វិធិតត្តាជ្ឈោសាធាតិ ។ ធា ហេតិ កន្តោ ។ ឯវំ បស្សំ
 ។ មេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

(៧១) សាវត្ថិ ។ អជទោ អាយស្វា អាទត្តោ
 យេន កកវា តេទុបសង្កមិ ទុបសង្កមិត្វា ។ មេ ។ ក-
 កវត្ថំ ឯតនវេន សាទុ មេ កន្តោ កកវា សង្កំត្តេន
 ធម្មំ ធនេសតុ យមហំ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ
 រូបករោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។
 តំ កី មញ្ញាជ អាទន្ត រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។
 អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បទាធិត្ថំ ទុត្តំ វា តំ សុទំ វាតិ ។

(៧០) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិទ្យាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀត ។ មេ ។ ព្រោះមិនបានគាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ ដើ
 សញ្ញាជនៈ អភិធិវេសៈ វិនិច្ឆ័យៈ អដ្ឋោសាខៈ គួរកើតឡើងបាន
 ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ
 ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវិតាភិក្ខុវេទប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោច្យសភិក្ខុ
 នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៧១) ក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រាពោះឯង ព្រះភាគទុក្ខមានភាយចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ មេ ។ បានក្រាប
 ចូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ដោយសន្តិច ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ
 បានស្តាប់ធម៌ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក៏នឹងចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង
 មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានវិភេសចក្តីព្យាយាម មានចិត្តបញ្ចូនទៅកាន់
 ព្រះនិព្វាន សម្រាប់នោះដោយអរិយាចរណ៍ ។ ម្នាលភាគទុក្ខ អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ប្រទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះ
 អង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀត របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។

ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ វិបវណាមធម្មំ
 កល្យំ ទុ តំ សមទុបស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោហា-
 មស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ ទោ ហេតំ កន្តោ ។
 វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋំ
 វា អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ យំ បដាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ
 វា តំ សុទ្ធិ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ
 វិបវណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមទុបស្សិតំ ឯតំ
 មម ឯសោហាមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ ទោ ហេតំ
 កន្តោ ។

(៧២) ភស្មាតិហានន្ត យំ កតំ រូបំ អតីតាណាភ-
 កច្ឆុច្ឆន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធហិកំ វា សុទ្ធិមំ
 វា ហិទំ វា ចណីតំ វា យំ ទ្វារ សន្តិកា វា សត្វំ រូបំ
 ទេតំ មម ទេសោហាមស្មំ ទ មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ
 យថាភូតំ សឌ្ឍញ្ញាយ ធម្មត្វំ ។ យា កាចិ វេទនា ។
 យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កោចិ សង្ខារ ។ យំ
 កតំ វិញ្ញាណំ អតីតាណាភកច្ឆុច្ឆន្នំ អជ្ឈត្តំ វា
 ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធហិកំ វា សុទ្ធិមំ វា ហិទំ វា ចណីតំ វា

ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា ខ្ចុះរបស់អញ ខ្ចុះជា
 អញ ខ្ចុះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
 ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជា
 សុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា ខ្ចុះរបស់អញ
 ខ្ចុះជាអញ ខ្ចុះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៧២) ម្ចាស់អាខន្ត ហេតុដូច្នោះ ប្រណាទិមួយ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោកគ្រោកក្តី
 ល្អិតក្តី ថោកថាបក្តី ទុក្ខមក្តី ប្រណា មានក្នុងចិញ្ចាយក្តី ក្នុងវិជិតក្តី
 ចុក្កលគួរឃើញរូបទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រវៃពាក្យនិយាយនេះ
 ថា ខ្ចុះមិនមែនរបស់អញ ខ្ចុះមិនមែនជាអញ ខ្ចុះមិនមែនជាខ្លួនរបស់
 អញ ។ វេទនាណាទិមួយ ។ សញ្ញាណាទិមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយ
 ណាទិមួយ ។ វិញ្ញាណាណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
 ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោកគ្រោកក្តី ល្អិតក្តី ថោកថាបក្តី ទុក្ខមក្តី

យំ ធូរ សន្តិភេត វា សត្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេសោ-
 ហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតំ ឯវមេតំ យជាត្វតំ សម្មប្ប-
 ញាយ នដ្ឋតំ ។ ឯវំ មស្សំ អាទន្ទ សុតវា អរិយស្ស-
 វគោ រូមស្មិមិ ឯត្វិទ្ធកិ វេនពាយមិ ឯត្វិទ្ធកិ សញ្ញា-
 យមិ ឯត្វិទ្ធកិ សម្ពាវេសុមិ ឯត្វិទ្ធកិ វិញ្ញាណស្មិមិ
 ឯត្វិទ្ធកិ ឯត្វិទ្ធកិ វិវដ្តតិ វិវាតា វិមុត្តតិ ។ វិមុត្តស្មិ វិមុត្ត-
 មិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ទិណា ជាតិ វុសិតិ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ កតំ កាណិយំ ធាចរំ វត្តត្តាយាតិ បជាធាតិ ។

វិញ្ញាណណាវេលនាទក្កនិទ្ធិត្វាយក្កិ ក្កនិទ្ធិត្វាយក្កិ បុគ្គលន្តរយេញន្តរ
 វិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រៅពាក្យពិតយ៉ាងនេះថា ខ្ចុះមិន
 មែនរបស់អញ ខ្ចុះមិនមែនជាអញ ខ្ចុះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។
 ម្ចាស់តានន្ត អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង កាលបើយើងយ៉ាងនេះ វេទន៍
 ខ្សឹយណាយន៍និច្ចេ ខ្សឹយណាយន៍និវេទនា ខ្សឹយណាយន៍និសញ្ញា
 ខ្សឹយណាយន៍និសង្ការទាំងឡាយ ខ្សឹយណាយន៍និវិញ្ញាណ កាលបើ
 ខ្សឹយណាយ វេទន៍ប្រាសចាកកម្រេក ព្រោះប្រាសចាកកម្រេក ចិត្ត
 កំផុតស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្ត
 របស់គាត់អញផុតស្រឡះហើយ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
 ព្រហ្មចរិយធម៌កត្តាអញបានទៅចេះហើយ សោឡសកិច្ចកត្តាអញបាន
 ធ្វើស្រចេះហើយ មគ្គការវិនិច្ឆ័យ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ
 ទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ធិស្សវគ្គានំ ភវិតិ

អជ្ឈត្តិកំ ឯតំ មម
ឯសោ អត្តា យោ ច មេ សិយា
មិច្ឆាសក្កាយអត្តានុ ទ្វេ
ភិទិវេសា(១) អបវេ ធុវេ
អាណន្តេន បុរិសោ វុត្តោតិ ។
ពុល្លបណ្ណាសកា សមត្ថោ ។

ធិស្សវគ្គានំ

អន្តោ(២) ធម្មកថិកាវិជ្ជា
កុក្កឡិ ទិដ្ឋិបញ្ចមំ
ភតិយោ ចញ្ញាសកោ វុត្តោ
និចារោ តេន បុព្វតិ ។

ខុទ្ទកវគ្គស្ស និបាតកោ តិចញ្ញាសកំ សមត្ថំ ។

ខុទ្ទសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ខ. ម ភវិតិវេសាអាណន្តោតិ ។ បរិបណ្ណាសកុទ្ធានំ អន្តំ វិជ្ជាសមុទយក្ខ កុក្កឡិ
ទិដ្ឋិ ចក្កមំ ភតិយោ ចញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បុព្វតិ ។ ខុទ្ទសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។ ២ ខ.
ម. អន្តំ វិជ្ជាសមុទយក្ខ កុក្កឡិ ទិដ្ឋិចក្កមំ ភតិយោ ចញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បុព្វតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ខុទ្ទានៃទិដ្ឋិវគ្គនោះ គឺ

កោលអំពីសុខនិងទុក្ខប្រព្រឹត្តិទៅខាងក្នុង ១ អំពីសេចក្តីប្រ-
កាន់ថា ខ្ពុះរបស់អញ ១ ខ្ពុះជាខ្លួនអញ ១ អំពីសេចក្តី
ប្រកាន់ថា (បរិក្ខារ) មិនគប្បីមានដល់អញ ១ អំពីមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិ ១ សក្កាយទិដ្ឋិ ១ អត្តានុទិដ្ឋិ ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់មាន
២ លើក វគ្គ (នេះ) ចម្រ្លប់ដោយរឿងព្រះកោនទុ ១ ។

ចប់ ពុល្លបណ្ណាសកា ។

ខុទ្ទានៃវគ្គនៃបណ្ណាសកា:នោះ គឺ

អន្តវគ្គ ធម្មកថិកវគ្គ អវិជ្ជាវគ្គ កុក្កឡវគ្គ ទិដ្ឋិវគ្គ ជាគម្រប ៥
ចញ្ញាសកា:ទី ៣ ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ហើយ ព្រោះហេតុ
នោះ ទើបហៅថា និបាត ។

ចប់ តិចញ្ញាសកា: ក្នុងនិបាតនៃខុទ្ទកវគ្គ ។

ចប់ ខុទ្ទសំយុត្ត ។

រាជសំយុត្តិ

មារិត្តោ

[៧៣] សារត្តិ ។ អថទោ អាយស្មា រាជោ យេន
កកវា ភេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តិ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តិ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តិ ឯសិទ្ធោ ទោ អាយស្មា
រាជោ កកវន្តិ ឯកទេវាច មារោ មារោតិ កន្តេ វុទ្ធតិ
កត្តាវតា ទុ ទោ កន្តេ មារោតិ វុទ្ធតិ ។ រូប
ទោ រាជ សតិ មារោ វា អស្ស មារេតា វា យោ
វា បទ មិយ្យតិ ភស្មាតិហ ភ្នំ រាជ រូបិ មារោតិ
បស្ស មារេតាតិ បស្ស មិយ្យតិ បស្ស រោតោតិ
បស្ស កណ្ណោតិ បស្ស សស្សន្តិ បស្ស អយន្តិ បស្ស
អយភ្នតន្តិ បស្ស យេ ទិ ឯ ឯវិ បស្សន្តិ ភេ សម្មា
បស្សន្តិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។
សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ មារោ វា

រាជសំយុត្ត

មារិត្ត

[៧៣] ក្រុងសារត្តិ ។ ទោ ទោ ឯនិ ព្រះពរះមានអាយ
ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ផ្ទុយបង្កព្រះមាន
ព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងជីវិតសមគួរ ។ លុះព្រះពរះមានអាយអង្គុយ
ក្នុងជីវិតសមគួរហើយ បានក្រាបចូលសូត្រព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា
បុព្វគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារ មារ ដូច្នោះ បុព្វគ្រូ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា មារ តើដោយហេតុយ៉ាងណា ។
ម្នាលពរះ កាលបើបូជាទ សេចក្តីស្លាប់ក្តី សត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ក្តី
ក៏មានដែរ ឬ សត្វណាដែលស្លាប់ (សត្វនោះក៏មានដែរ) ម្នាលពរះ
ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរឃើញខ្ញុំច្របូចជាមារ ឃើញថាជាសត្វដែលត្រូវ
គេសម្លាប់ ឃើញថា វេទនស្លាប់ ឃើញថាជាភេត ឃើញថាជា
ចូស ឃើញថាជាសរ ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាជាចរសំខាន់ទុក្ខ
ពួកដទៃណា ឃើញខ្ញុំច្របូចនោះយ៉ាងនេះ ពួកដទៃនោះ ឈ្មោះថាឃើញ
ច្របូច ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាល
បើសង្ការចំណុះមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន សេចក្តីស្លាប់ក្តី

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិញ្ញាណ

អស្ស ហេតោ វា យោ វា ចន មិយ្យតិ តស្សាតិហា ភ្នំ
 រាជ វិញ្ញាណំ ហេតោតិ បស្ស ហេតោតិ បស្ស មិយ្យ-
 តិ បស្ស រោតោតិ បស្ស កណ្តោតិ បស្ស សស្សន្តិ
 បស្ស អយន្តិ បស្ស អយក្ខតន្តិ បស្ស យេ ជំ ឯវិ
 បស្សន្តិ តេ សម្មា បស្សន្តិ ។ សម្មាទស្សនំ បទ
 កន្ត កិមត្ថុយន្តិ ។ សម្មាទស្សនំ ទោ រាជ ជិព្វិ-
 ទត្ថំ ។ ជិព្វិទា បទ កន្ត កិមត្ថុយាតិ ។ ជិព្វិទា
 ទោ រាជ វិរាតត្តា ។ វិរាតោ បទ កន្ត កិមត្ថុយោ-
 តិ ។ វិរាតោ ទោ រាជ វិមុត្តត្តោ ។ វិមុត្តិ បទ
 កន្ត កិមត្ថុយាតិ ។ វិមុត្តិ ទោ រាជ ជិព្វាទត្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ ខន្ធវិញ្ញាណ

សត្វវេលត្រូវគេសម្លាប់ ក៏មានដែរ ឬ សត្វណាតែស្លាប់ (សត្វ
 ទោះក៏មានដែរ) ម្ចាស់រាជៈ ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរឃើញម្សិញ្ញាណថាជា
 ហេតុ ឃើញថា ជាសត្វវេលត្រូវគេសម្លាប់ ឃើញថាវេលស្លាប់ ឃើញ
 ថាជាពន ឃើញថាជាបូស ឃើញថាជាសា ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញ
 ថាជាបេសំមានទុក្ខ ពួកជនណា ឃើញម្សិញ្ញាណនោះយ៉ាងនេះ ពួក
 ជននោះ ឈ្មោះថាឃើញច្រក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការ
 ឃើញច្រក តើមានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្ចាស់រាជៈ ការឃើញច្រក
 មានប្រយោជន៍ឲ្យកើតសេចក្តីឡើយណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ចុះសេចក្តីឡើយណា មានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្ចាស់រាជៈ សេចក្តី
 ឡើយណា មានប្រយោជន៍ឲ្យកើតការប្រាសចាកកម្រក ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការប្រាសចាកកម្រក មានប្រយោជន៍អ្វី ។
 ម្ចាស់រាជៈ ការប្រាសចាកកម្រក មានប្រយោជន៍ ឲ្យកើតការផុត
 ស្រឡះ ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍
 អ្វី ។ ម្ចាស់រាជៈ ការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍ឲ្យបានព្រះនិព្វាន ។

ជំនាញ បទ កន្លែង គំនិត យុត្តិ ។ អន្តរាគមន៍(*) រាជ
បញ្ជា ធានា គុណ បញ្ញា ស្រ្តី បរិយុត្តិ គោរព ។ ជំនាញ
គោរព ហិ រាជ ព្រះបណ្ឌិត វិស្វកម្ម ជំនាញ បរិ-
យោសា ធានា(២) ។

[៧៤] ឯកំ សម័យ កករ ភាវន្តិយំ វិហារតិ
នេតវេន អនាថបិណ្ឌិតស្ស អាណមេ ។ អថ ទោ អា-
យស្នា រាជា យេន កករ គេតុបស្កមិ ឧបស្កម-
មិ គា កករ អភិរាជ ឯកមន្តិ វិសិដិ ។ ឯកមន្តិ
ជិសិដោ ទោ អាយស្នា រាជា កករ ឯកនរោច
សត្តោ សត្តោតិ កន្លែ វុត្តិ តិ ត្តាវតា ធុ ទោ កន្លែ
សត្តោតិ វុត្តិ វិ ។ រូបេ ទោ រាជ យោ ធានោ យោ
រាជា យោ ធានោ យោ គណ្ណា គគ្រ សត្តោ គគ្រ វិសត្តោ
តស្នា សត្តោតិ វុត្តិ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
សង្ខារេស្ស ។ វិញ្ញាណោ យោ ធានោ យោ រាជា យោ ធានោ

* ១. អស្ស រាជ ។ ២. អប្បយា រាជ ។ ៣. ជំនាញ បរិយុត្តិ ។

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះនិព្វាន មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់
រាជៈ អ្នកប្រព្រឹត្តកម្ម គឺស្នេហ៍សប្បញ្ញា មិនអាចកាន់យកខ្លួនទីបំផុត
នៃចក្រាបានឡើយ ។ ម្ចាស់រាជៈ ព្រោះថា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ
មានព្រះនិព្វានជាទីពឹង មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

[៧៥] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន
របស់អនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រាខាងនេះ ព្រះរាជៈ
មានកាយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំ
ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបចូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា
បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សត្វ សត្វ ដូច្នោះ បតិក្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា សត្វ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់រាជៈ
សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីក្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
ប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប បុគ្គលដែលជាប់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើម
នោះ ចំពាក់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។
សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីក្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គ

យោ ភណ្ណា គប្រសន្តោ គប្រសិសន្តោ ភស្មា សន្តោ-
 តិ វុទ្ធាតិ ។ សេយ្យជាមិ រាជ កុមារតា វា កុមារិ-
 តាយោ វា មិស្វាការតេហិ កីឡាន្តា^(១) យាវតីវត្ស
 តេសុ មិស្វាការតេសុ អវិភពកា ហោន្តិ អវិភព្ណា អ-
 វិភប្បមា អវិភមិមាសា អវិភបវិធាបហា អវិភតណ្ណា តា-
 វតានិ មិស្វាការតានិ អាលយន្តិ តេឡាយន្តិ ធនា-
 យន្តិ មមាយន្តិ យតោ ច ទោ រាជ កុមារតា វា
 កុមារិកាយោ វា តេសុ មិស្វាការតេសុ វិភពកា ហោន្តិ
 វិភព្ណា វិភប្បមា វិភមិមាសា វិភបវិធាបហា វិភតណ្ណា

១ ឧ.ឆ. ពិម្ពន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

កុដិវិញ្ញាណ បុគ្គលវេលវាចំនៅកុដិសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ចំ-
 ពាក់នៅកុដិសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។
 ខ្នាលរាជៈ ដូចពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី ពំនាវលេងកូនផ្ទះធ្វើពី
 ភាចមី មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរ មិនទាន់ប្រាសចាក
 សេចក្តីពេញចិត្ត មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនទាន់ប្រាស
 ចាកសេចក្តីស្រឡាត់ មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីឆ្ងល់ មិនទាន់
 ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា កុដិកូនផ្ទះធ្វើពីភាចមីទាំងនោះ កំណត់
 ត្រឹមណា តែងកាលយ តែងប្រកាន់លេង តែងប្រកាន់ថាជាទ្រព្យ
 ប្រកាន់ថាជាបស់ខ្លួន ចំពោះកូនផ្ទះធ្វើពីភាចមី កំណត់ត្រឹមនោះ
 ខ្នាលរាជៈ កាលណាបើពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី លេងត្រេកអរ លេង
 ពេញចិត្ត លេងស្រឡាញ់ លេងស្រឡាត់ លេងឆ្ងល់ លេងប្រាថ្នា

អដទោ ភាគី បិស្សាការកាដិ ហានុហិ ច ទានេហិ
 ច វិកិរន្តិ វិធមន្តិ វិទ្ធិសេន្តិ វិកិឡនិកំ កាភេន្តិ ។
 ឯវមេវ ទោ រាជ តុម្ពេចិ រូបំ វិកិរេវ វិធមេវ វិទ្ធិសេវ
 វិកិឡនិកំ កាភេវ តណ្ហាត្តយាយ បដិបដ្ឋេវ វេទនិ
 វិកិរេវ វិធមេវ វិទ្ធិសេវ វិកិឡនិកំ កាភេវ តណ្ហាត្ត-
 យាយ បដិបដ្ឋេវ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ វិកិរេវ វិធមេវ
 វិទ្ធិសេវ វិកិឡនិកំ កាភេវ តណ្ហាត្តយាយ បដិបដ្ឋេវ
 វិញ្ញាណំ វិកិរេវ វិធមេវ វិទ្ធិសេវ វិកិឡនិកំ កាភេវ
 តណ្ហាត្តយាយ បដិបដ្ឋេវ ។ តណ្ហាត្តយោ ហិ រាជ
 និព្វានន្តិ ។

ក្នុងក្នុងផ្ទះធ្វើពីភាគីដីទាំងនោះហើយ យកវដំនឹងដីទៅកំបាយចោល
 ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនក្នុងផ្ទះធ្វើពីភាគីដីទាំងនោះ ធ្វើឱ្យជា
 របស់លេងមិនកើតក្នុងកាលនោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់រាជៈ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរកំបាយចោល ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនចូរធ្វើ
 ឱ្យជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា ចូរកំបាយ
 ចោល ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនទាំង ចូរធ្វើឱ្យជារបស់លេង
 មិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា ។ ចូរកំបាយចោល
 ឈូសចោល កំបាត់ចោលខ្លួនញា ។ ខ្លួនសង្ខារទាំងឡាយ ចូរធ្វើឱ្យ
 ជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា ចូរកំបាយ
 ចោល ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនវិញ្ញាណ ចូរធ្វើឱ្យជារបស់
 លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា យ៉ាងនោះឯង ។
 ម្ចាស់រាជៈ ព្រោះថា ការអស់ទៅនៃកណ្តា ឈ្មោះថាព្រះនិព្វាន ។

[៧៨] សាវត្ថី ។ ឯកាមន្តំ ធិសិទ្ធា ទោ អាយស្មា
 រាជា កកវន្តំ ឯកនរោច កវិនេត្តិ កវិនេត្តិភិ^(១) កន្ត
 វុទ្ធកិ កាតមោ ទុ ទោ កន្ត កវិនេត្តិ កាតមោ កវិនេត្តិ-
 ធិរោជាតិ ។ រូម ទោ រាជ យោ ធាន្តា យោ រាតា
 យា ទន្តិ យា តណ្ហា យេ ទុចាយុថាធាតា ធមតសោ
 អធិដ្ឋាថាភិធិវេសានុសយា ។ អយំ វុទ្ធកិ កវិនេត្តិ ភេ-
 សិ ធិរោជា កវិនេត្តិធិរោជា ។ វេជនាយ យោ ធាន្តា
 ។ មេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ហាវេសុ យោ ធាន្តា ។ វិញ្ញា-
 ណោ យោ ធាន្តា យោ រាតា យា ទន្តិ យា តណ្ហា
 យេ ទុចាយុថាធាតា ធមតសោ អធិដ្ឋាថាភិធិវេសា-
 នុសយា ។ អយំ វុទ្ធកិ កវិនេត្តិ ភេសិ ធិរោជា កវិនេត្តិ-
 ធិរោជាតិ ។

១ ឧ. កវិនេត្តិ កវិនេត្តិធិរោជាតិ ។ ឧ. កវិនេត្តិធិរោជា កវិនេត្តិធិរោជាតិ កន្តេតិ ។

[៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះពរះបានកាយអង្គុយក្នុងជីវិតសម
 គួរហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិព្រះក្នុងដីចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា កវិនេត្តិ កវិនេត្តិ^(១) ដូច្នោះ ចតិព្រះក្នុងដីចម្រើន
 កវិនេត្តិ តើដូចម្តេច សេចក្តីលន់នៃកវិនេត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 រាជៈ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីអ្នកអរណា សេចក្តីកេរយណា
 សេចក្តីប្រាថ្នាណា ទុយ^(២)និងទុចានដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក
 នៃចិត្តណា ក្នុងរូប ។ នេះហៅថា កវិនេត្តិ ហៅថា សេចក្តី
 លន់នៃកវិនេត្តិ ព្រោះការលន់នៃសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ។
 សេចក្តីពេញចិត្តណា ក្នុងវេទនា ។ មេ ។ ក្នុងសញ្ញា ។ សេចក្តី
 ពេញចិត្តណា ក្នុងសង្ហាចាំឯច្បាយ ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តី
 អ្នកអរណា សេចក្តីកេរយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ទុយនិង
 ទុចាន ដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុងវិញ្ញាណ ។
 នេះហៅថា កវិនេត្តិ ហៅថា សេចក្តីលន់នៃកវិនេត្តិ ព្រោះការ
 លន់នៃសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ។

១ ឧត្តជាតិជាខ្សែសម្រាប់ចងដឹកសត្វនៅក្នុងភក្តុច-និ បានដល់ធាណ្ណ ។ ២ ប្រែថា ឫស
 ទៅកាន់តេត្រូមិកមន៍ បានដល់ ធាណ្ណ នឹង វិទ្ធិ ។

(៧៦) សាវត្ថី ។ អដិទោ ភាយស្មា រាជា យេន
 ភគវា កេតុបសន្តមិ ធូបសន្តមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ វិសិទិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធិ ទោ ភាយស្មន្តំ
 រាជំ ភគវា ឯកទេវេន បរិញ្ញាយ្យ ច រាជ ទេម្ម
 ទោសស្សាមិ បរិញ្ញាត្វា បរិញ្ញាតាវិត្វា បុគ្គលំ កំ សុ-
 ណាហិ សាទុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សាមិទិ ។ ឯវិ
 កន្តេតិ ទោ ភាយស្មា រាជា ភគវតោ បទ្ធុស្សា-
 សិ ។ ភគវា ឯកទេវេន កាកមេ ច រាជ បរិញ្ញាយ្យ
 ទេត្វា ។ រូបំ ទោ រាជ បរិញ្ញាយ្យ ទេត្វា វេទ-
 ចា បរិញ្ញាយ្យ ទេត្វា សញ្ញា បរិញ្ញាយ្យ ទេត្វា
 សង្ការ បរិញ្ញាយ្យ ទេត្វា វិញ្ញាណំ បរិញ្ញាយ្យ
 ទេត្វា ។ វិទេ វុទ្ធី រាជ បរិញ្ញាយ្យ ទេត្វា ។ កាក-
 មា ច រាជ បរិញ្ញា ។ យោ ទោ (*)កកក្កាយោ
 យោសក្កាយោ មោហក្កាយោ ។ អយំ វុទ្ធី រាជ

* ឧ. ម. យោ កេ កក កក្កាយោ ។

(៧៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ត្រាវោនា ព្រះរាជៈមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី
 គាល់ព្រះមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី លុះចូលទៅដល់ ទើបយូរយង់ព្រះមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី
 កាត ហើយក្នុងយក្ខន្តិយសម្ភារ ។ លុះព្រះរាជៈមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី
 ទើបសម្ភារហើយ ព្រះមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 គយាគន្ធិសិទ្ធិឡូតិយ៍ទ្រង់ ដែលបុគ្គលគ្រប់គ្រងកំណត់ដឹង ឡូ
 ត្រាដូចជាក្រៀងកំណត់ដឹង ឡូបុគ្គលជាអ្នកកំណត់ដឹង ក្នុងចូរ
 ស្តាប់ឡូតិយ៍នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឡូតិយ៍នោះ គយាគន្ធិសិទ្ធិ ។
 ព្រះរាជៈមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី ក៏ទទួលព្រះតុល្យដីកាព្រះមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី ព្រះករុ-
 ណា ព្រះគន្ធិ ។ ព្រះមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់
 រាជៈ ចុះតមិដែលបុគ្គលគ្រប់គ្រង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់រាជៈ
 ច្របាចមិដែលបុគ្គលគ្រប់គ្រង វេទនាជាតមិដែលបុគ្គលគ្រប់គ្រង
 សញ្ញាជាតមិដែលបុគ្គលគ្រប់គ្រង សង្ការទាំងឡាយជាតមិដែលបុគ្គល
 គ្រប់គ្រង វិញ្ញាណជាតមិដែលបុគ្គលគ្រប់គ្រង ។ ម្ចាស់រាជៈ
 បញ្ចក្ខន្ធទាំងនេះ ហៅថា តមិដែលបុគ្គលគ្រប់គ្រង ។ ម្ចាស់រាជៈ
 ចុះត្រាដូចជាក្រៀងកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ការកសិវនៃរាជៈ ការ
 កសិវនៃមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី ។ ម្ចាស់រាជៈ នេះហៅថា

ចរិញ្ញា ។ កកខោ ច រាជ ចរិញ្ញាតារី បុគ្គលោ ។
អរហនិស្ស វចនីយំ ស្វាយំ(*) អាយស្សា ឃរិជាខោ
ឃរិកោត្តោ ។ អយំ វុទ្ធកិ រាជ ចរិញ្ញាតារី បុគ្គលោតិ។

(៧៧) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិំ ចោ អាយស្សន្តំ
រាជំ កករំ ឯកនរោច ចក្កំទេ រាជ ឧបាទានក្កាទ្វា។
កកខេ ចក្ក ។ សេយ្យមិទំ វុទ្ធបាទានក្កាទ្វា វេទ-
ទ្ធបាទានក្កាទ្វា សញ្ញបាទានក្កាទ្វា សង្ការបាទា-
នក្កាទ្វា វិញ្ញាណុបាទានក្កាទ្វា ។ យេ ហំ កោតិ រាជ
សមណា វំ ព្រាហ្មណា វំ កំទេសំ ចក្កន្តំ ឧបា-
ទានក្កាទ្វាទំ អស្សនេក្ក អាទិទវក្ក ឯស្សរណក្ក
យជាភូតំ ឧច្ចជាទន្តិ ឧទេតេ រាជ សមណា វំ
ព្រាហ្មណា វំ សមណោសុ វំ សមណសម្មតា ព្រាហ្ម-
ណោសុ វំ ព្រាហ្មណសម្មតា ទ ច ចទ តេ អាយ-
ស្សន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វំ ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វំ ឯដ្ឋេវ ធម្មេ
សយំ អភិញ្ញា សន្តិកក្កា ឧចសម្បន្ត វិហារន្តំ ។

* យោឃាយស្ស ។

ប្រាជ្ញាគ្រីកំណតំដីកំ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះបុគ្គលអ្នកកំណតំដីកំ គឺ
ដូចម្តេច ។ គប្បីត្រូវយថា ព្រះអាហន្ត លោកមានកាយុនោះឯង មាន
នាមយ៉ាងនេះ មាននាគ្រយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់រាជៈ នេះហៅថាបុគ្គល
អ្នកកំណតំដីកំ ។

(៧៧) ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុអង្គុយ ក្នុងទីសម
គួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់រាជៈ ឧបាទា-
នក្កតាំងឡាយនេះ មាន ៧ ប្រការ ។ ៧ ប្រការ គឺដូចម្តេច ។
គឺវុទ្ធបាទានក្កទ វេទបាទានក្កទ សញ្ញបាទានក្កទ សង្ការបា-
ទានក្កទ វិញ្ញាណុបាទានក្កទ ។ ម្ចាស់រាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នាមពិត ឡើយសិរុវេទ ឡើយសេវេទ ខែ
ឧបាទានក្កតាំង ៧ នេះ ឡើយលោសំចេញឡើយឧបាទានក្កតាំង ៧ នេះ
ផង ម្ចាស់រាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គយគន់មិនបានសន្មតថា
ជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬ មិនបានសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក
ព្រាហ្មណ៍ទេ អ្នកទាំងនោះ មិនបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានសម្រេច
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយទូទាំង ក្នុងចក្ខុវិស័យ ឡើយយោជន៍នៃសមណ-
ភាព ឬ ប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពឡើយ ។

[៧៨] យេ ច ទោ កេចិ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទេសំ ចត្វុន្នំ ឧបាទានក្កុទ្ធានំ អស្សាទត្ត អាទីនវត្ត ធិស្សនាណត្ថ យថាភូតំ បជាទន្ធី តេ ទោមេ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បទាយស្មុទ្ធា សាមញ្ញត្តត្ថ ព្រហ្មញ្ញត្តត្ថ ធិដ្ឋេវ ទេដ្ឋេ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្ថា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិកំ ។

[៧៩] ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធី ទោ អាយស្មន្តំ រាជ កកវា ឯតទេវេច ចត្វុមេ រាជ ឧបាទានក្កុទ្ធា ។ កតមេ ចត្វុ ។ សេយ្យជីជំ រុទ្ធហាទានក្កុទ្ធា វេទ ទ្ធហាទានក្កុទ្ធា សញ្ញាទានក្កុទ្ធា សង្ការទានក្កុទ្ធា វិញ្ញាណទានក្កុទ្ធា ។ យេ ហិ កេចិ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទេសំ ចត្វុន្នំ ឧបាទានក្កុទ្ធានំ សមុទយត្ថ អត្តន្តមត្ថ អស្សាទត្ត អាទីនវត្ត ធិស្សនាណត្ថ យថាភូតំ ចច្បជាទន្ធី ។ មេ ។ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្ថា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិកំ ។

[៧៨] ម្ចាស់រាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាធិមួយ ដឹងច្បាស់ ភាមភិក ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិនិរោស ខែទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ខ្ញុំការ រលាស់ចេញ ខ្ញុំទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ម្ចាស់រាជៈ សមណៈឬ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គេវាគឺបានសន្មតថាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈ ផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ បានសម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទន្តមរដោយខ្លួនឯង ក្នុងច្បាប់ខ្លួន ខ្ញុំប្រយោជន៍ខែសមណភាពផង ខ្ញុំប្រយោជន៍ខែព្រាហ្មណភាពផង ។

[៧៩] សុះត្រះរាជៈមានភាយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ត្រា មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ ទុបាទានក្កុទ្ធានំ ខ្សោយ នេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ កើដូចម្តេច ។ គឺប្រែប្រួល ទុបាទានក្កុទ្ធា ។ វេទទុបាទានក្កុទ្ធា ។ សញ្ញាទុបាទានក្កុទ្ធា ។ សង្ការទុបាទានក្កុទ្ធា ។ វិញ្ញាណទុបាទានក្កុទ្ធា ។ ម្ចាស់រាជៈ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា ធិមួយ មិនដឹងច្បាស់ភាមភិក ខ្ញុំការកើតឡើងនិរោសរលាស់ទៅ ខ្ញុំកាន់ សិទ្ធិនិរោស ខែទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ខ្ញុំការរលាស់ចេញ ខ្ញុំទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ។ មេ ។ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិន បានសម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទន្តមរដោយខ្លួនឯង ។

[១០០] សាវត្ថី ។ ឯកាមន្តំ ឯសិទ្ធិំ ទោ អាយស្មន្តំ
 រាជំ ភកា ឯតទរោច បញ្ចមេ រាជ ទោនាទក្ខត្វា ។
 កាតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ រុច្ចោនាទក្ខត្វា ។ បេ ។
 វិញ្ញាណុចាទក្ខត្វា ។ យតោ ទោ រាជ អរិយស្សាវ-
 តោ ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ទោនាទក្ខត្វា ចំ សមុទយេត្ត
 អនុត្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាទិទេត្ត ឯស្សរណេត្ត យដា-
 ត្ថតិ បដាចាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ រាជ អរិយស្សាវតោ
 សោតបន្ទោ អវិចិត្តាភពម្មោ ឯយតោ សម្មោចិ បរាយ-
 នោតិ ។

[១០១] សាវត្ថី ។ គត្រ ទោ ។ ឯកាមន្តំ ឯសិទ្ធិំ
 ទោ អាយស្មន្តំ រាជំ ភកា ឯតទរោច បញ្ចមេ
 រាជ ទោនាទក្ខត្វា ។ កាតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ
 រុច្ចោនាទក្ខត្វា ។ បេ ។ វិញ្ញាណុចាទក្ខត្វា ។
 យតោ ទោ រាជ កិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ទោនាទក្ខត្វា-
 ចំ សមុទយេត្ត អនុត្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាទិទេត្ត

[១០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អន្តិយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 ។ ចុះទានក្នុងចំណែកយេនេ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។
 គឺប្តេជ្ញាទានក្នុង ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុចាទានក្នុង ១ ។ ម្ចាស់រាជៈ កាល
 ណាបើកាយសារីរិយ៍រាស់ភាមិក ខ្ញុំការកើតឡើងនឹងការអស់ទៅ
 ខ្ញុំការនិស្ស័យនឹងទោស ខែទុច្ចានក្នុងចំណែក ៥ នេះផង ខ្ញុំការរលាស់
 ចេញខ្ញុំទុច្ចានក្នុងចំណែក ៥ នេះផង ។ ម្ចាស់រាជៈ អរិយសាវត្ថីនេះ
 ហៅថា សោតបន្ទុក្ខល មានភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះផង ។ លុះព្រះរាជៈមាន
 កាយអន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា
 ម្ចាស់រាជៈ ។ ចុះទានក្នុងចំណែកយេនេ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ
 តើដូចម្តេច ។ គឺប្តេជ្ញាទានក្នុង ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុចាទានក្នុង ១ ។
 ម្ចាស់រាជៈ កាលណាបើកិក្ខុ ដឹងរាស់ភាមិក ខ្ញុំការកើតឡើងនឹង
 ការអស់ទៅ ខ្ញុំការនិស្ស័យនឹងទោស ខែទុច្ចានក្នុងចំណែក ៥ នេះផង

និស្សរណាញ យេដាភូតិ វិទិត្តា អនុភោទា វិមុត្តា ហោ-
 តិ ។ អយំ វុត្តតិ រាជ ភិក្ខុ អរហំ ទិណាសរោ
 វុសិតវា កាតករណីយោ ឌុហិតការេ អនុប្បត្តសនត្តា
 ចរិក្ខិណាភវសញ្ញាជេតោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តាតិ ។

[១០២] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្ទិ ឯសិទ្ធិ ទោ អាយ-
 ស្មន្ទិ រាជំ កកវា ឯតទរោច វុច ទោ រាជ យោ
 ទេត្តោ យោ រកោ យា ទន្ទិ យា តណ្ហា តំ ច-
 ជហេជ ឯវិទ្ធិ វុបំ ចហិទំ កវិស្សតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ តា-
 ណាវត្តកតំ អនកាវត្តតំ អាយតិ អនុប្បាទទម្មំ ។
 វេទនាយ យោ ទេត្តោ យោ រកោ យា ទន្ទិ យា
 តណ្ហា តំ ចជហេជ ឯវិ សា វេទនា ចហិទា កវិស្សតិ

នូវការរលាស់ចេញ នូវទុក្ខទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង ហើយមានចិត្តផុត
 ស្រឡះ ដោយមិនទុកប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលរាជៈ ភិក្ខុនេះហៅថា អរ-
 ហន្តន័ណស្រត មានគ្រហឫច័យធម៌នៅច្រើនហើយ មានសោធន៍សកិច្ច
 ធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ចេញស្រឡះ
 ហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងកតតណ្ហាអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ
 ហើយ ព្រោះដឹងដោយច្រៀត ។

[១០២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈបានកាយអង្គុយក្នុងទីដី
 សមគួរហើយ ព្រះមាត្រេតោគទ្រង់ត្រស់ដូច្នោះថា ម្នាលរាជៈ សេចក្តី
 ពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូលរលេចខ្លះសេចក្តីពេញចិត្តជាដើម
 នោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ចូរនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ ទិដ្ឋ
 លរលេច គាស់រលើស្មុសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់គ្រឿងនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 រោគ ធ្វើឲ្យរលេចមានចែបកាត មានសកាតមិនកើតទៅ កុំទាន ។
 សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូលរលេចខ្លះសេចក្តីពេញចិត្តជា
 ដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វេទនានោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

ឧត្តិទ្ធម្មលា តាលាវត្តុកតតា អនការវត្តតា អាយតី អ-
 ទុប្បាណទម្លា ។ សញ្ញាយ ។ សង្កាសេសុ យោ ឆន្ទោ
 យោ ភតោ យោ ទន្ធិ យោ តណ្ហា ភំ បដហដ
 ឯវន្តេ សង្ការ បហីនា កវិស្សន្តិ ឧត្តិទ្ធម្មលា តា-
 លាវត្តុកតតា អនការវត្តតា អាយតី អទុប្បាណទម្លា ។
 វិញ្ញាណោ យោ ឆន្ទោ យោ ភតោ យោ ទន្ធិ យោ តណ្ហា
 ភំ បដហដ ឯវន្តិ វិញ្ញាណំ បហីនំ កវិស្សតិ ឧត្តិទ្ធម្ម-
 ម្មលំ តាលាវត្តុកតតិ អនការវត្តតិ អាយតិ អទុប្បាណ-
 ទម្លេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គោ

នីលរេបង្កំ តាសំវេលីនិប្បសគលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់ភិក្ខុនៅ ដូចជាទីនៅ
 នៃដើមភ្នំ ធ្វើឱ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំ
 ខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីភកយ
 ណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ការចាំឱ្យយ អ្នកចាំឱ្យ-
 ឡាយចូលរេបង្កំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះទេ កាលបើយ៉ាងនេះ
 សង្ការចាំនោះ មុនជាអ្នកចាំឱ្យយ នីលរេបង្កំ តាសំវេលីនិប្បស
 គលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់ភិក្ខុនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នំ ធ្វើឱ្យលែងមាន
 បែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា
 សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីភកយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុង
 វិញ្ញាណ អ្នកចាំឱ្យយ ចូលរេបង្កំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះទេ
 កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកចាំឱ្យយនីលរេបង្កំ តាសំ
 វេលីនិប្បសគលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់ភិក្ខុនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នំ ធ្វើឱ្យ
 លែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំខាន ។

រាជស័យុត្ត ហាវត្ថុ បរមេ

[១០៣] សាវត្ថិ ។ ឯកវេទ្ណំ ចេសិទ្ធិ ទោ អាយស្មន្តិ
 រាជំ ភគវំ ឯកទេវេន រូបេ ទោ រាជ យោ ធម្មោ យោ
 រាតោ យោ នន្តិ យា តណ្ហា យេ ទុយាយុទាតាតា ទេត-
 សោ អធិដ្ឋាតាភិចិវេសាទុសយា តេ បជហថ ឯវន្តិ
 រូបំ បហិចំ កវិស្សតិ ទុច្ឆិទ្ធម្មលំ តាសាវត្ថុកតំ អន-
 កាវត្ថុតំ អយតី អនុប្បានធម្មំ ។ វេទនាយ យោ
 ធម្មោ យោ រាតោ យោ នន្តិ យា តណ្ហា យេ
 ទុយាយុទាតាតា ទេតសោ អធិដ្ឋាតាភិចិវេសាទុសយា
 តេ បជហថ ឯវិ សា វេទនា បហិចា កវិស្សតិ

រាជស័យុត្ត ហាវត្ថុ ទំ ១

[១០៣] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុក្សិយក្សិយទិដិ
 សមន្តរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ទុបាយនិងទុបាទាន ជាទីលះ អន្តិយំ ដេក ខែចិត្ត
 ណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូលរេបង់ ខ្ញុំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
 ចេញ កាលបើយំនេះ ប្រទោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះ
 បង់ តាស់លើនិព្វលកលំ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ភោគ ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំទាន ។
 សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ទុបាយនិងទុបាទាន ជាទីលះ អន្តិយំ ដេក ខែចិត្តណា
 ក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូលរេបង់ ខ្ញុំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
 ចេញ កាលបើយំនេះ វេទនានោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

ឧច្ឆិទ្ធម្មណ កាលាវត្តកតា អនការ្ត្តតា អាយតី អ-
 ទុច្ឆានទម្មា ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការេសុ យោ ធម្មោ
 យោ រកោ យា នង្គិ យា តណ្ហា យេ ទុច្ឆាយុថាធាតា
 ចេតសោ អនិដ្ឋាតាភិធិវេសានុសយា ភេ បដហេថ
 ឯវុទ្ធិ សង្ការ បហីនា កវិស្សន្តិ ឧច្ឆិទ្ធម្មណ កាលា-
 វត្តកតា អនការ្ត្តតា អាយតី អទុច្ឆានទម្មា ។ វិញ្ញា-
 ណោ យោ ធម្មោ យោ រកោ យា នង្គិ យា តណ្ហា
 យេ ទុច្ឆាយុថាធាតា ចេតសោ អនិដ្ឋាតាភិធិវេសានុ-
 សយា ភេ បដហេថ ឯវុទ្ធិ វិញ្ញាណំ បហីនំ កវិស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

គាសិរេលីនិប្បសគលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមរោគ
 ធ្វើឱ្យលែងមានវិបស្សនា មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំមាន ។ សេចក្តី
 ពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ទុយានិទុបាទាន ដែលជាទីលយ អង្គុយ ដេក
 នៃចិត្តណា ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ការទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 លះបង់ខ្ញុំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ការ
 ទាំងនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាសិរេលីនិប្បស
 គលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមរោគ ធ្វើឱ្យលែងមាន
 វិបស្សនា មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំមាន ។ សេចក្តីពេញចិត្ត
 ណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា
 ទុយានិទុបាទាន ដែលជាទីលយ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុង
 វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ ខ្ញុំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ
 កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់

រាជសំយោគ មាតិកា បរិមាណ

ទង្គិកម្លូលី កាលាវត្តកាតិ អនកាវត្តកាតិ អាយតិ អ-
នុប្បនទម្មន្តិ ។

មាតិកា បរិមាណ ។

ត្រកូន

មាតិកា សញ្ញា កវនេត្តិ
បរិញ្ញាយ្យ សមណា ទុវេ
សោតាបន្នោ អរហា ១
ធន្តរតា អបវេ ទុវេតិ ។

រាជសំយោគ មាតិកា ទី ១

កាលាវលើនិប្បសគល់ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅទីដើម ភ្នាក់
ធ្វើឱ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតនៅ កុំខាន ។

ចប់ មាតិកា ទី ១ ។

ទុវាណុដំបូរវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីសេចក្តីស្ងប់ ១ សក្ខ ១ កវនេត្តិ ១ ចមិវេល
បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណៈ ២ លើក សោតាបន្ត-
បុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ សេចក្តីពេញចិត្តនឹងសេចក្តីក្រេក
អរ ២ លើក ។

មារធម្មវគ្គ

(១០២) សាវត្ថិ ។ អដទោ អយស្មា រាជោ យេន

កកវា ភេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា កកវន្តិ អភិវាទេត្វា

ឯកមន្តិ ធិសិទិ ។ ឯកមន្តិ ធិសិដ្ឋោ ទោ អយស្មា

រាជោ កកវន្តិ ឯកនកេច មារោ មារោតិ កន្តេ វុទ្ធកិ

កកមោ ទុ ទោ កន្តេ មារោតិ ។ រូបំ ទោ រាជ មារោ

វេទនា មារោ សញ្ញា មារោ សង្ការ មារោ វិញ្ញាណំ

មារោ ។ ឯវិ ចស្សំ រាជ សុតវា អរិយស្សវតោ រូ-

ចស្សិចិ ធិត្វិទ្ធកិ វេទនាយចិ ធិត្វិទ្ធកិ សញ្ញាយចិ

ធិត្វិទ្ធកិ សង្ការេសុចិ ធិត្វិទ្ធកិ វិញ្ញាណស្សិចិ ធិត្វិទ្ធកិ

មារធម្មវគ្គ

(១០២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ប្រាសាទឯក ប្រាសាទព្រះភាគ

ចូលទៅដល់ប្រាសាទព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយចង្កូប្រាសាទព្រះ

ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដីសមរម្យ ។ លុះប្រាសាទព្រះភាគ អង្គុយ

ក្នុងទីដីសមរម្យហើយ ក្រាបចូលសូត្រព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិគ្រូព្រះ

អង្គុយច្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារ មារ(១) ដូច្នោះ ចតិគ្រូព្រះ

អង្គុយច្រើន ភ្ជាប់ ជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាមារ វេទនាជាមារ

សញ្ញាជាមារ សង្ការទាំងឡាយជាមារ វិញ្ញាណជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ

អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង កាលបើយើងយំយ៉ាងនេះ វេទនៈឡើយណា យ

នឹងប្រផង ឡើយណា យនឹងវេទនាផង ឡើយណា យនឹងសញ្ញាផង

ឡើយណា យនឹងសង្ការទាំងឡាយផង ឡើយណា យនឹងវិញ្ញាណផង

• សំដៅយកសេចក្តីស្តាប់ ។

រាជសីល្ហន្ត មាត្រា ១៤២

ជំងឺធំ រាជ្ជកិ វិណកា វិមុត្តិ ។ វិមុត្តិស្មី វិមុត្តិមិត្ត
ញាណំ ហោតិ ។ ចំណា ជាតិ វិសិទ្ធិ ព្រហ្មចរិយ
កតិ ករណីយំ ធាបរិ ឥត្តក្កាយាតិ បជាបាតិតិ ។

(១០៥) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ជិសិប្រោ ទោ អាយស្មា

រាជោ កកវន្តំ ឯកនរោច មាទខ្មោ មាទខ្មោតិ កន្ត
វុទ្ធកិ កកមោ ទុ ទោ កន្ត មាទខ្មោតិ ។ រូបំ ទោ
កច មាទខ្មោ វេទនា មាទខ្មោ សញ្ញា មាទខ្មោ
សង្ខារ មាទខ្មោ វិញ្ញាណំ មាទខ្មោ ។ ឯវិ បស្សិ
។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តក្កាយាតិ បជាបាតិតិ ។

រាជសីល្ហន្ត មាត្រា ១៤២

កាលបើរឿយណាយ ក៏គេឥតប្រាថ្នា ចិត្តក៏ឆ្ងល់ស្រឡះ ព្រោះ
សេចក្តីឥតប្រាថ្នា ។ កាលបើចិត្តឆ្ងល់ស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា ក-
ត្តាឥតប្រាថ្នាហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិ
អស់ហើយ ព្រមទាំងធម៌កត្តាឥតប្រាថ្នានៅចេញហើយ សេចក្តីសក្តិ
កត្តាឥតប្រាថ្នាផ្ទៃចេញហើយ មន្តការវិទ្ធកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រូវស-
កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១០៥) ត្រង់សាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុង

ដីសម្បូរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រហ្មេអន្ត
ដីចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារធមិ មារធមិ^(១) ដូច្នោះ បតិគ្រហ្មេអន្ត
ដីចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាមារធមិ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាមារធមិ វេទនាជាមារធមិ
សញ្ញាជាមារធមិ សង្ខារទាំងឡាយជាមារធមិ វិញ្ញាណជាមារធមិ ។
កាលអរិយសាវ័កនោះឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តការ-
វិទ្ធកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រូវសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌ដីសេចក្តីស្ងប់ ។

សុត្តនិបិដក សំយក្កនិកាយស្ស ខន្ធកវខន្ធ

(១០៦) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្សា
ធនោ ភកវន្តិ ឯតនភោត អនិច្ចិ អនិច្ចនិ កន្ត វុត្តិ
កាតមំ ទុ ទោ កន្ត អនិច្ចនិ ។ រូបំ ទោ វាច អនិច្ច
វេទនា អនិច្ចា សញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចិ ។ ឯវិ
ចស្សំ ។ បេ ។ ចាបរិ ឥន្ទត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

(១០៧) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្សា
វាចា ភកវន្តិ ឯតនភោត អនិច្ចនម្មោ
អនិច្ចនម្មោតិ កន្ត វុត្តិ កាតមោ ទុ ទោ កន្ត
អនិច្ចនម្មោតិ ។ រូបំ ទោ វាច អនិច្ចនម្មោ វេទនា
អនិច្ចនម្មោ សញ្ញាអនិច្ចនម្មោ សង្ខារ អនិច្ចនម្មោ
វិញ្ញាណំ អនិច្ចនម្មោ ។ ឯវិ ចស្សំ ។ បេ ។ ចាបរិ
ឥន្ទត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយក្កនិកាយ ខន្ធកវខន្ធ

(១០៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈ មានកាយុ អង្គុយក្នុង
ដីសមគ្គុហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិគ្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពាក្យវេលហៅថា អនិច្ចៈ អនិច្ចៈ(*) ដូច្នោះ ចតិគ្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនិច្ចៈ ។ ម្ចាស់រាជៈ រួចជាអនិច្ចៈ វេទនាជាអនិច្ច
សញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាអនិច្ចៈ ។ កាលអាយសាវករយើញយ៉ាងនេះ
។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តការភាគិច្ចដ៏ច្រើនត្រូវទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុ អង្គុយក្នុងដី
សមគ្គុហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពាក្យវេលហៅថា អនិច្ចធម៌ អនិច្ចធម៌ ដូច្នោះ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីហ្ន៎ ជាអនិច្ចធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រួចជាអនិច្ចធម៌ វេទនាជាអនិច្ចធម៌
សញ្ញាជាអនិច្ចធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាអនិច្ចធម៌ វិញ្ញាណជាអនិច្ចធម៌ ។
កាលអាយសាវករយើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តការភាគិច្ច
ដ៏ច្រើនត្រូវទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

* សេចក្តីមិនទៀត ។

(១០៥) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយ-
 យស្មា វាណោ ភកវន្តំ ឯតទេវេច ទុក្ខំ ទុក្ខានិ ករណ៍ វុត្តតិ
 កតមំ ទុ ទោ ករណ៍ ទុក្ខានិ ។ វុចំ ទោ វាច ទុក្ខំ
 វេទនា ទុក្ខា សញ្ញា ទុក្ខា សង្ខារ ទុក្ខា វិញ្ញា-
 ណំ ទុក្ខំ ។ ឯវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ
 បជាធាតីតិ ។

(១០៤) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយ-
 យស្មា វាណោ ភកវន្តំ ឯតទេវេច ទុក្ខទម្មោ ទុក្ខទម្មោតិ
 ករណ៍ វុត្តតិ កតមោ ទុ ទោ ករណ៍ ទុក្ខទម្មោតិ ។ វុចំ
 ទោ វាច ទុក្ខទម្មោ វេទនា ទុក្ខទម្មោ សញ្ញា ទុក្ខ-
 ទម្មោ សង្ខារ ទុក្ខទម្មោ វិញ្ញាណំ ទុក្ខទម្មោ ។ ឯវិ
 បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

(១០៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខ ទុក្ខ ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីហ្ន៎ ជាទុក្ខ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាទុក្ខ វេទនាជាទុក្ខ សញ្ញាជាទុក្ខ
 សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខ វិញ្ញាណជាទុក្ខ ។ កាលអរិយសាវកឃើញ
 យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាគិតដ៏ទ្រព្រឹត្តិទៅដើម្បី
 សោយសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខធម៌ ទុក្ខធម៌(១) ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាទុក្ខធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាទុក្ខធម៌ វេទនាជាទុក្ខ-
 ធម៌ សញ្ញាជាទុក្ខធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខធម៌ វិញ្ញាណជាទុក្ខធម៌ ។
 កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាគិត
 ដ៏ទ្រព្រឹត្តិទៅដើម្បីសោយសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌នាំញាតិសេច្ចីទុប ។

[១១១] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា ទោ អា-
 យស្មា រាជា កកវន្តំ ឯតទភេទ អនត្តា អនត្តានិ កន្ត
 វុទ្ធតិ កាតមោ ទុ ទោ កន្ត អនត្តានិ ។ រូបំ ទោ
 រាជ អនត្តា វេទនា អនត្តា សញ្ញា អនត្តា សង្ការ
 អនត្តា វិញ្ញាណំ អនត្តា ។ ឯវិ ចស្សី ។ ថេ ។ ធាបរិ
 ឥត្តត្តាយាតិ បដាបាតីតិ ។

[១១២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា ទោ អា-
 យស្មា រាជា កកវន្តំ ឯតទភេទ អនត្តនទ្ទោ អនត្ត-
 នទ្ទោនិ កន្ត វុទ្ធតិ កាតមោ ទុ ទោ កន្ត អនត្ត-
 នទ្ទោនិ ។ រូបំ ទោ រាជ អនត្តនទ្ទោ វេទនា អនត្ត-
 នទ្ទោ សញ្ញា អនត្តនទ្ទោ សង្ការ អនត្តនទ្ទោ វិញ្ញាណំ
 អនត្តនទ្ទោ ។ ឯវិ ចស្សី ។ ថេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តា-
 យាតិ បដាបាតីតិ ។

[១១៣] ក្រងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះកាតដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តា អនត្តា^(១) ដូច្នោះ ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនត្តា ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាអនត្តា វេទនាជាអនត្តា
 សញ្ញាជាអនត្តា សង្ការទាំងឡាយជាអនត្តា វិញ្ញាណជាអនត្តា ។ កាល
 អរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ ថេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧត្តកាវនាកិច្ចដ៏ខ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចខេរទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៤] ក្រងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះកាតដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តនមិ អនត្តនមិ ដូច្នោះ ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនត្តនមិ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាអនត្តនមិ វេទនាជា
 អនត្តនមិ សញ្ញាជាអនត្តនមិ សង្ការទាំងឡាយជាអនត្តនមិ វិញ្ញាណជា
 អនត្តនមិ ។ កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ ថេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ឧត្តកាវនាកិច្ចដ៏ខប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចខេរទៀត មិនមាន
 ឡើយ ។

១ មិនមែនខុសប្រាណ មិនមែនជាឈសំខ្លួន ឥតវិចារ ។

[១១២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ អា-
 យស្មា វាសោ កកវន្តិ ឯតនកោច ទយទោ ទយទោតិ
 កន្តិ វុទ្ធតិ កកមោ ទុ ទោ កន្តិ ទយទោតិ ។
 វុមិ ទោ វាទ ទយទោ វេទនា ទយទោ សញ្ញា
 ទយទោ សង្ការ ទយទោ វិញ្ញាណំ ទយទោ ។
 ឯវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

[១១៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ អា-
 យស្មា វាសោ កកវន្តិ ឯតនកោច វយទោ វយទោតិ
 កន្តិ វុទ្ធតិ កកមោ ទុ ទោ កន្តិ វយទោតិ ។ វុមិ
 ទោ វាទ វយទោ វេទនា វយទោ សញ្ញា វយទោ
 សង្ការ វយទោ វិញ្ញាណំ វយទោ ។ ឯវិ បស្សំ
 ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

[១១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 គួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា វយធមិ វយធមិ^(១) ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីហ្ន៎ ជាវយធមិ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាវយធមិ វេទនាជាវយធមិ
 សញ្ញាជាវយធមិ សង្ការទាំងឡាយជាវយធមិ វិញ្ញាណជាវយធមិ ។
 កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាគិច្ច
 ដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡុសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា វយធមិ វយធមិ^(២) ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាវយធមិ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាវយធមិ វេទនាជាវយធមិ
 សញ្ញាជាវយធមិ សង្ការទាំងឡាយជាវយធមិ វិញ្ញាណជាវយធមិ ។
 កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនា-
 គិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡុសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌ដែលសំពៅ ។ ២ ធម៌ដែលវិញ្ញាណសំពៅ សូម្បីទៅ ។

(១១៤) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា
 រាជា ភកវន្តំ ឯកទេវេន សមុទយទេស្មា សមុទយ-
 ទេស្មាតិ កន្តេ វុទ្ធកិ កាតមោ ទុ ទោ កន្តេ សមុទយ-
 ទេស្មាតិ ។ រូបំ ទោ រាជ សមុទយទេស្មា វេទនា
 សមុទយទេស្មា សញ្ញា សមុទយទេស្មា សង្ខារ សមុ-
 ទយទេស្មា វិញ្ញាណំ សមុទយទេស្មា ។ ឯវិ បស្សិ
 ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

(១១៥) សាវត្ថី ។ អថទោ អាយស្មា រាជា
 យេន ភកវ គេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិទ្ធា ភក-
 វន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសិដិ ។ ឯកមន្តំ ធិ-
 សិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា រាជា ភកវន្តំ ឯកទេវេន ធិ-
 រោទទេស្មា ធិរោទទេស្មាតិ កន្តេ វុទ្ធកិ កាតមោ ទុ
 ទោ កន្តេ ធិរោទទេស្មាតិ ។ រូបំ ទោ រាជ ធិរោទ-
 ទេស្មា ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ធិរោទទេស្មា

(១១៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈទានកាយុ អង្គុយក្នុងទី
 ដីសមគួរហើយ បានក្រាបចូលព្រះទានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សមុទយធម៌ សមុទយធម៌^(១) ដូច្នោះ
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាសមុទយធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាសមុ-
 ទយធម៌ វេទនាជាសមុទយធម៌ សញ្ញាជាសមុទយធម៌ សង្ខារចាំនិ-
 ច្យាយជាសមុទយធម៌ វិញ្ញាណជាសមុទយធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័ក
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ ថេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តការវាចាចូដ៏ច្រប្រីក្រាវ
 ដើម្បីសោត្រូវសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១១៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រាព្រះរាជៈ ព្រះរាជៈទានកាយុ
 បានចូលទៅគាល់ព្រះទានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយចង្ក្រព្រះទាន
 ព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដីសមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈទានកាយុអង្គុយ
 ក្នុងទីដីសមគួរហើយ បានក្រាបចូលព្រះទានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា និរោធម៌ និរោធម៌^(២) ដូច្នោះ
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជានិរោធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជានិរោធម-
 ធម៌ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិច្យាយ ជានិរោធម៌

១ ធម៌ដែលតាំឱ្យកើតឡើង ។ ២ ធម៌ដែលលេចកេ ។

រាជស័យវង្ស ហារធម្មវិញ្ញាណ ទុតិយោ

វិញ្ញាណំ ឱកេធនធម្មោ ។ ឃីវំ ចស្សី ។ ចេ ។ ឆាបវិ
សត្តត្តាយាតិ បជាតាភីតិ ។

ហារធម្មវិញ្ញាណ ទុតិយោ ។

ធិស្ស័យទ្ធានំ

មារោ ច មារធម្មោ ច

អធិត្ថេហិ អចរេ ទុកេសី^(១)

ទុកេសី ច ទ្វេ វុត្តា

អធិត្ថេហិ តថេវ ច

ទយវយសមុធយំ

ឱកេធនធម្មោ ទ្ធានសាតិ ។

១ ឱ.ឆ. ធរ ទុតិ ។

រាជស័យវង្ស ហារធម្មវិញ្ញាណ ទី ២

វិញ្ញាណំ ឱកេធនធម្មោ ។ កាលអាយសាវិកយេញយ៉ាធិនេះ ។ ចេ ។ ក
ដីនិច្ចាសំថា មន្តកាវតាភិច្ចដវិច្ឆេត្តិក្កុះព្រះដើម្បីសោឡសកិច្ចខេរទៀត
មិនមានឡើយ ។

ចប់ ហារធម្មវិញ្ញាណ ទី ២ ។

ទូទ្រាណនៃហារធម្មវិញ្ញាណនោះ គឺ

សំដីនិក្ខេប១ មារធម្មិ ១ អធិត្ថុះ ២ លើក ទុក្កុះ ២ លើក

អន្តកា ២ លើក ខយធម្មិ ១ វយធម្មិ ១ សមុខយធម្មិ ១

ឱកេធនធម្មិ ១ ក្រវំជា ១២ ។

អាយាបនវិគ្គ

[១១៦] សាវត្ថី ។ អថទោ អយស្មា រាជោ យេន
កកវំ តេទុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធោ ទោ អយស្មា
រាជោ កកវន្តំ ឯគនរោច សាទុ មេ កន្ត កកវំ សន្តិក្ក-
ន ឯន្តំ ទេសេតុ យមហំ កកវតោ ឯន្តំ សុត្វា ឯកោ
វុបកេដ្ឋោ អច្យុមត្តោ អាតាមិ មហិតត្តោ វិហាយ្យន្តិ ។
យោ ទោ រាជ មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហាតត្វោ ។
កោ ច រាជ មារេ ។ វុបិ ទោ រាជ មារេ តត្រ តេ
ឯន្តោ បហាតត្វោ វេទនា មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហា-
តត្វោ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហា-
តត្វោ ។ វិញ្ញាណំ មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហាតត្វោ ។

អាយាបនវិគ្គ

[១១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះនារេង ព្រះរាជៈ ទាន
ភាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយចង្អុំ
ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈទាន
ភាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងរៀនចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជា
អ្នកមិនប្រទាន ទានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ទានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់
ព្រះនិព្វាន ព្រោះបាទស្តាប់ធម៌ណា ចេសព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះ
មានព្រះភាគសំដែងធម៌នោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសេរីច ។ ម្នាល
រាជៈ មារណាដែលកើតទាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរ
លះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាជៈ ចុះអ្វីជាមារ ។ ម្នាលរាជៈ ប្រជាមារ
សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ វេទនាជាមារ សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ
ទាំងឡាយជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។
វិញ្ញាណជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

រាជសំបុត្រ អាណាចក្រ កម្ពុជា

យោ. ទោ រាជ មារោ គម្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។
រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្តរាគោ បហាតត្វោតិ ។

[១១៧] យោ ទោ រាជ មារោ គម្រ ភេ ធម្មោ
បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្តរាគោ បហា-
តត្វោ ។

[១១៨] យំ ទោ រាជ អធិប្បិ ។

[១១៩] យោ ទោ រាជ អធិប្បិធម្មោ ។

[១២០] យំ ទោ រាជ ធុត្តិ ។

[១២១] យោ ទោ រាជ ធុត្តិធម្មោ ។

[១២២] យោ ទោ រាជ អនត្តា ។

[១២៣] យោ ទោ រាជ អនត្តិធម្មោ ។

[១២៤] យោ ទោ រាជ ឧយធម្មោ ។

[១២៥] យោ ទោ រាជ វយធម្មោ ។

[១២៦] យោ ទោ រាជ សមុយធម្មោ គម្រ
ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្ត-
រាគោ បហាតត្វោតិ ។

រាជសំបុត្រ អាណាចក្រ ទី ៣

ម្ចាស់រាជៈ មារណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារោះ អ្នក
គួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
ត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៧] ម្ចាស់រាជៈ មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញ
ចិត្តក្នុងមារោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះ
បង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៨] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចៈណា ដែលកើតមាន ។

[១១៩] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចៈមិណា ។

[១២០] ម្ចាស់រាជៈ ទុក្ខណា ។

[១២១] ម្ចាស់រាជៈ ទុក្ខមិណា ។

[១២២] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តាណា ។

[១២៣] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តិមិណា ។

[១២៤] ម្ចាស់រាជៈ ឧយមិណា ។

[១២៥] ម្ចាស់រាជៈ វយមិណា ។

[១២៦] ម្ចាស់រាជៈ សមុយធម្មិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងសមុយធម្មោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ
អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវគ្គ

(១២៧) សាវត្ថី ។ អដៈចា រាយស្មា រាជោ យេន
 កកវា តេនុបសន្តិមិ ធម្មសន្តិមិ ។ បេ ។ កកវន្តិ
 ឯតនេវេន សាទុ មេ កន្ត កកវា សន្តិក្កេន ធម្មំ ទេ-
 សេតុ យមហំ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូបកដ្ឋោ
 អប្បមត្តោ អាតាបិ មហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ យោ ទោ
 រាជ ធិរោធនម្មោ តត្រ តេ ធនោ មហាតត្វោ ។ រាតោ
 មហាតត្វោ ។ ធនុរាតោ មហាតត្វោ ។ តោ ច រាជ
 ធិរោធនម្មោ ។ រូបំ ទោ រាជ ធិរោធនម្មោ តត្រ តេ
 ធនោ មហាតត្វោ ។ រាតោ មហាតត្វោ ។ ធនុរាតោ
 មហាតត្វោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ការា ។ វិញ្ញា-
 សំ ធិរោធនម្មោ តត្រ តេ ធនោ មហាតត្វោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវគ្គ

(១២៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះនោះឯង ព្រះរាជៈមានតាយ
 ចូលទៅគាល់ព្រះនាមព្រះភាគ លុះក្នុងទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ គ្រា
 ចូលព្រះនាមព្រះភាគដូច្នោះថា បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឡើយព្រះអង្គ ទំនឹក
 ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម
 ដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ចូលទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រោះបានស្តាប់ធម៌
 ណា ចេសព្រះនាមព្រះភាគ សូមព្រះនាមព្រះភាគ សម្តែងធម៌នោះ
 ដល់ឡើយព្រះអង្គដោយសេចក្តីច ។ ម្នាលរាជៈ ធិរោធនមិណា ដែលកើត
 មាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងធិរោធនមិណា អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រាល អ្នកគួរលះបង់
 ចេញ ។ ម្នាលរាជៈ ចុះអ្វីជាធិរោធនមិ ។ ម្នាលរាជៈ ចូរជាធិរោធនមិ
 សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងធិរោធនមិណា អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រាល អ្នកគួរលះបង់
 ចេញ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជា
 ធិរោធនមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងធិរោធនមិណា អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

រាជសំយុត្ត អយោធនវត្តោ គតិយោ

ភកេវ បហាតព្វោ ។ ធន្តរាគោ បហាតព្វោ ។ យោ ទោ
ភជ វិរោធនធម្មោ តត្រ តេ ធន្តោ បហាតព្វោ ។ ភគោ
បហាតព្វោ ។ ធន្តរាគោ បហាតព្វោតិ ។

អយោធនវត្តោ គតិយោ ។

តត្រ្យានំ

មារេ ច មារធម្មោ ច
អនិច្ចេហិ(*) អបរេ ធុរេ
ធុត្វេហិ ទ្វេ វុត្តា
អនត្តេហិ កថេវ ច
ទយវយសទុធយំ
វិរោធនធម្មោ ត្វានសាតិ ។

។ ។. ធន. អនិច្ចេ ។

រាជសំយុត្ត អយោធនវត្ត ទី ៣

សេចក្តីព្រឹក្សាអរ អ្នកគូរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីព្រឹក្សាគ្រហាល អ្នក
គូរលះបង់ចេញ ។ ខ្នាលរាជៈ ឯកេធនមិណវិជលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងឯកេធនមិណវៈ អ្នកគូរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីព្រឹក្សា
អ្នកគូរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីព្រឹក្សាគ្រហាល អ្នកគូរលះបង់ចេញ ។

ចប់ អយោធនវត្ត ទី ៣ ។

ទុព្ពានក្នុងអយោធនវត្តនោះ គឺ

សំដែនអំពីមារ ១ មារធមិ ១ អនិច្ចេ ២ លើក ទុក្ខ ២ លើក
អនត្តា ២ លើក ទយធមិ ១ វយធមិ ១ សមុទយធមិ ១
ឯកេធនមិ ១ ត្រូវជា ១២ ។

ឧបសិទ្ធិវិគ្គ

(១២៥) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធិំ ទោ អាយ-
ស្មន្តំ រាជំ កកក ឯកនរោច យោ ទោ រាជ មារោ
តត្រ តេ ធនោ បហាតត្វោ ។ តោ ច រាជ មារោ ។
រូមី ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ ធនោ បហាតត្វោ
។ បេ ។ វិញ្ញាណំ មារោ តត្រ តេ ធនោ បហា-
តត្វោ ។ យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ ធនោ បហា-
តត្វោតិ ។

(១២៧) សាវត្ថី ។ យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ
តេ រាតោ បហាតត្វោ ។ បេ ។

(១៣០) យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ ធន្ន-
រាតោ បហាតត្វោ ។

(១៣១) យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ
ធនោ បហាតត្វោ ។

ឧបសិទ្ធិវិគ្គ

(១២៨) ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុង
ទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគច្រើនគ្រាស់ ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
មារាណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារាជៈ អ្នកគួរលេបផ្លែ
ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រដាម៉ា សេចក្តីពេញ
ចិត្តក្នុងមារាជៈ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាមារ សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារាជៈ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ មារាណា
ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារាជៈ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។

(១២៩) ក្រសិសាវត្ថី ។ ម្ចាស់រាជៈ មារាណា ដែលកើត
មាន សេចក្តីព្រុតអាក្នុងមារាជៈ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។ បេ ។

(១៣០) ម្ចាស់រាជៈ មារាណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ព្រុតគ្រាលក្នុងមារាជៈ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។

(១៣១) ម្ចាស់រាជៈ មារាជមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារាជមិណា អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិវង្សា បក្សព្រះ

(១៣២) យោ ទោ រាជ មារាជម្មោ តត្រ ភេ
រាគោ បហាតត្វោ ។

(១៣៣) យោ ទោ រាជ មារាជម្មោ តត្រ ភេ
ធន្តរាគោ បហាតត្វោ ។

(១៣៤) យំ ទោ រាជ អនិក្ខំ ។

(១៣៥) យោ ទោ រាជ អនិក្ខុជម្មោ ។

(១៣៦) យំ ទោ រាជ ទុក្ខំ ។

(១៣៧) យោ ទោ រាជ ទុក្ខុជម្មោ ។

(១៣៨) យោ ទោ រាជ អនត្តា ។

(១៣៩) យោ ទោ រាជ អនត្តុជម្មោ ។

(១៤០) យោ ទោ រាជ ទយជម្មោ ។

(១៤១) យោ ទោ រាជ វយជម្មោ ។

(១៤២) យោ ទោ រាជ សំនុយយជម្មោ តត្រ
ភេ ធន្តរាគោ បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្ត-
រាគោ បហាតត្វោតិ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិវង្សា ទី ៤

(១៣២) ម្នាលរាជៈ មារាជមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ប្រកអារក្សនិមារាជមិណាៈ អ្នកគួរលេចនិរេចញ ។

(១៣៣) ម្នាលរាជៈ មារាជមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ប្រកប្រាសក្សនិមារាជមិណាៈ អ្នកគួរលេចនិរេចញ ។

(១៣៤) ម្នាលរាជៈ អនិក្ខុណា ដែលកើតមាន ។

(១៣៥) ម្នាលរាជៈ អនិក្ខុជមិណា ។

(១៣៦) ម្នាលរាជៈ ទុក្ខណា ។

(១៣៧) ម្នាលរាជៈ ទុក្ខុជមិណា ។

(១៣៨) ម្នាលរាជៈ អនត្តាណា ។

(១៣៩) ម្នាលរាជៈ អនត្តុជមិណា ។

(១៤០) ម្នាលរាជៈ ទយជមិណា ។

(១៤១) ម្នាលរាជៈ វយជមិណា ។

(១៤២) ម្នាលរាជៈ សមុទយជមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងសមុទយជមិណាៈ អ្នកគួរលេចនិរេចញ ។ សេចក្តីប្រកអរ
អ្នកគួរលេចនិរេចញ ។ សេចក្តីប្រកប្រាស អ្នកគួរលេចនិរេចញ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្តវវគ្គោ

(១៤៣) សាវត្ថី ។ ឯកាមន្តំ និសិទ្ធិំ ទោ អា-
 យស្មន្តំ វាជំ ភគវា ឯតទកេច យោ ទោ វាជ និ-
 រោធននម្មោ តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។ វាតោ
 បហាតព្វោ ។ ធន្តវាតោ បហាតព្វោ ។ កោ ច វាជ
 និរោធននម្មោ ។ រូបំ ទោ វាជ និរោធននម្មោ តត្រ
 ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។ វាតោ បហាតព្វោ ។ ធន្តវា-
 តោ បហាតព្វោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ និរោធននម្មោ តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។
 វាតោ បហាតព្វោ ។ ធន្តវាតោ បហាតព្វោ ។ យោ
 ទោ វាជ និរោធននម្មោ តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។
 វាតោ បហាតព្វោ ។ ធន្តវាតោ បហាតព្វោតិ ។

ចប់សិទ្ធិវគ្គោ បុរោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្តវវគ្គោ

(១៤៣) ក្រុនសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានភាយ អនិយក្ក
 ទំដីសមន្តរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ក្រាស់ ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 និរោធនមិណាវដលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ អ្នក
 គួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជានិរោធនមិ ។
 ម្ចាស់រាជៈ ប្រដានិរោធនមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ អ្នកគួរ
 លះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេក
 ត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិ-
 ទ្យាយ ។ វិញ្ញាណជានិរោធនមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ
 អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ និរោធនមិណាវដល
 កើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។
 សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រកាល អ្នកគួរ
 លះបង់ទេញ ។

ចប់ ចប់និសិទ្ធិវគ្គ ទំ ៤ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិវិញ្ញាណ ០១២៣

ព្រះប្រាសាទ

មារេ ០ មារេឡា ០

អង្គរវត្ត អង្គរ អង្គរ(១)

អង្គរវត្ត អង្គរ(២)

អង្គរវត្ត អង្គរ អង្គរ(៣)

អង្គរវត្ត សង្កាត់

អង្គរវត្ត អង្គរវត្ត ។

រាជស័យុត្ត សង្កាត់ ។

១ ១. អង្គរវត្ត អង្គរ ១ ២. អង្គរវត្ត អង្គរ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ។

៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិវិញ្ញាណ ១៤

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិវិញ្ញាណ ១៤

ស្រុកអង្គរ ១ មារេ ១ អង្គរ ២ លើក ១ ២ លើក

អង្គរ ២ លើក ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ។

អង្គរ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ។

រាជស័យុត្ត ។

ទិដ្ឋិសំយត្តំ
សោតាបត្តិវគ្គោ

(១៤៤) ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្តិយំ វិហាភិ ជេត-
វាន ។ បេ ។ កកវា ឯតទវោច តិស្មី ទុ ខោ ភិក្ខុវេ
សតិ កំ ទុចាឆាយ កំ អភិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧច្ឆន្ទ-
តិ ទ វាតា វាយន្តំ ទ ទដ្ឋោ សន្តន្តំ ទ កត្តិវិយោ
វិជាយន្តំ ទ ទន្តិមសុវិយា ទទន្តិ វា អបេន្តំ វា ឯសិ-
កដ្ឋាយិដ្ឋិភាតិ ។ កកវំមូលកា ខោ កន្ត ទដ្ឋា
កកវំទត្តិកា កកវំបដិសវណា សាទុ វត កន្ត កត-
វន្តញ្ញវ បដិកតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អន្តោ កកវតោ
ទន្តិ សុត្វា ភិក្ខុ ឆារស្សន្តិកិ ។ តេធមំ ភិក្ខុវេ

ទិដ្ឋិសំយត្ត
សោតាបត្តិវគ្គ

(១៤៤) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន ទៀចក្រុងសាវត្តិ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ក្រាស់
ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីប្តី ព្រោះគាស្រ័យអ្វី
ច្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់(១) ស្ទឹងមិនញូរ
ស្រីមានគំរិមិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះភាគទ្រង់មិនចេញមិនលិច កាំងនៅ
នឹងដីដែលដូចជាសសរឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ
របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល មានព្រះមាន
ព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះមានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ពួក
ភិក្ខុបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចាំទុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

១ សេចក្តីយល់ឃើញឆ្លងថា ខ្យល់ដែលចក់ចំបាក់លើដីច្រូងគឺជាដើម មិនមែនជា
ខ្យល់មែនទែនទេ ហៅថា វាគលេល គឺគ្រាន់តែជាសំអាងរបស់ខ្យល់ ឯខ្យល់មែនទែននោះ
បិទនៅនឹងខ្ពស់ឆ្ងាយជាសរសេរពេលប្តូរកំពូលភ្នំ ។ ស្ទឹង ស្រីមានគំរិម គឺគ្រាន់តែជាស្រទាប់
មានជ័យដូចគ្នាដែរ ។

សុណាម សាទុគំ មនសិករោម ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវិ
 កន្តតិ ទោ ភេ ភិក្ខុ កតវតោ បទ្ធស្សោសី ។ កតវា
 ឯតនេវេច រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ
 អភិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯ វាតា វាយន្តិ ឯ
 ឯដ្ឋោ សទ្ធន្តិ ឯ កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ឯ ចន្ទិមសុរិយា
 ឧទេន្តិ វា អចេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។ វេទនាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។
 វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស
 ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯ វាតា វាយន្តិ ឯ ឯដ្ឋោ សទ្ធន្តិ
 ឯ កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ឯ ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា
 អចេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។

[១៤៥] តំ កី មញ្ញម ភិក្ខុវេ រូបំ ធិដ្ឋិ វា
 អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ យំ បទាធិដ្ឋិ ធុត្តំ
 វា តំ សុទ្ធិ វាតិ ។ ធុត្តំ កន្ត ។ យំ បទាធិដ្ឋិ
 ធុត្តំ វិបវិណាមធម្មំ អថ ធុ តំ អនុបាទាយ ឯវិ
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជយ្យ ឯ វាតា វាយន្តិ ឯ ឯដ្ឋោ សទ្ធន្តិ

តាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកតាំងឡាយចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងវិក្កុឡវេយ្យ
 ភាវគន្លឹងសំដែង ។ ភិក្ខុតាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះតាស្រ័យខ្លាចរូប
 ប្រកាន់ខ្លាចរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់ ស្មឹងមិនហូរ
 ស្រីមានគំភិតមិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះតាទិក្សមិនរេប្រមិនលិច តាំងនៅ
 នឹងដីដែលដូចជាសសរឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើ
 សញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការតាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
 ព្រោះតាស្រ័យខ្លាចវិញ្ញាណ ប្រកាន់ខ្លាចវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាង
 នេះថា ខ្យល់មិនចក់ ស្មឹងមិនហូរ ស្រីមានគំភិតមិនសម្រាល ព្រះចន្ទ
 ព្រះតាទិក្សមិនរេប្រមិនលិច តាំងនៅនឹងដីដែលដូចជាសសរឡើង ។

[១៤៥] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយសំភាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀតមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនតាស្រ័យខ្លាចរបស់
 នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់ ស្មឹងមិនហូរ

ន កត្តិចិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុវិយា ឧទេន្តិ វា
 អមេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តេ ។
 វេទនា និដ្ឋា វា អនិដ្ឋា វាតិ ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ
 និដ្ឋា វា អនិដ្ឋា វាតិ ។ មេ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិ-
 ណាមធម្មំ អថ ទុ តំ អទុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ន ចេដ្ឋា សទ្ធន្តិ ន កត្តិចិ-
 យោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុវិយា ឧទេន្តិ វា អមេន្តិ
 វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តេ ។
 យម្បវំនំ និដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តិ បរិយេសិកំ
 អទុវិចារិកំ មនសា តិចិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។
 អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាម-
 ធម្មំ អថ ទុ តំ អទុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ

ស្រីមានគីកិមិនសម្រាល ព្រះវន្តព្រះភាគិក្សមិនវេទនាមិនលិវ កាំងនៅ
 នឹងដដែលដូចជាសសរឡើងដៃចេញ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 វេទនាទៀង ឬមិនទៀង ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំឯណាទៀង ឬ
 មិនទៀង ។ មេ ។ វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ
 អង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពវិប្រច្រួលទៅ
 ចៅមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 រូសមិនបក់ ស្នឹងមិនហូរ ស្រីមានគីកិមិនសម្រាល ព្រះវន្តព្រះភាគិក្ស
 មិនវេទនាមិនលិវ កាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរឡើងដៃចេញ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាដែលបុគ្គល បានឃើញ បានឮ
 បានកាលស្រ្តី(១) បានដឹងច្បាស់(២) បានដល់ បានស្មើគ្នា បាន
 កិច្ចការណាមួយដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជា
 ទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពវិប្រច្រួល
 ទៅ ចៅមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

១ ភារ្យថា កាលស្រ្តី និព្វិតនិយាយប្រគុះ ប្រគេន្តបំណើយអន្តរាម ចំណែកនិយាយ
 កាយ ។ ២ ភារ្យថា នឹងច្បាស់ និយល់ប្រាកដនិយាយចិត្ត ។

ន វាតា វាយន្តំ ន នន្ទោ សន្តន្តំ ន កត្តិវិយោ
 វិជាយន្តំ ន ពន្ធមសុវិយោ ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ វា
 ឯសិតាដ្ឋាយិដ្ឋិតានិ ។ លោ ហោតិ កន្ត ។ យតោ ទោ
 កិក្កុវេ អវិយស្សាវកាស្ស វមេសុ ធសុ មាទេសុ កាត្តា
 បហីនា ហោតិ ធុក្កុមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ
 ធុក្កុសម្មនយេមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ ធុក្កុនិ-
 រោទេមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ ធុក្កុនិរោទកា.
 មិទិយា បដិបទាយមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ ។
 អយំ វុត្តតិ កិក្កុវេ អវិយស្សាវកោ សោតាបដ្ឋោ អវិ-
 ចិតាតទន្ទោ និយតោ សន្តោចិបរាយោតិ ។

[១២៦] សាវត្ថិ ។ កិស្សិ ធុ ទោ កិក្កុវេ សតិ កិ
 ឧបាទាយ កិ អកិចិវិស្ស ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯតំ មម
 ឯសោហមស្សិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ កកវិមូលកា លោ
 កន្ត ធុន្ទា ។ ចេ ។ វុមេ ទោ កិក្កុវេ សតិ វុមិ ឧបា-
 ទាយ វុមិ អកិចិវិស្ស ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯតំ មម

ឡលំមិទបកំ ស្វិនិមិទហូរ ស្រីមានតិវិមិទសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះកាទិក្ស
 មិទបច្ចុមិទលិច កាំងនៅទីនឹងដីដែលដូចជាសសររឿងវិជេរ្យ ។ មិទិមន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអវិយសាវក
 លះបង់សេចក្តីសន្សំយ ក្នុងឋានទាំង៦នេះ បានហើយ សេចក្តី
 សន្សំយក្នុងទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសន្សំយក្នុង
 ហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសន្សំយក្នុង
 ការរលត់ទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសន្សំយក្នុង
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់
 បាន ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវកនេះ ហៅថា សោតាបដ្ឋ-
 បុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលរឿង មានការ
 ព្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១២៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 ភ្នំប្តី ព្រោះគាស្រយអ្វី ប្រកាមអ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ភ្នំ
 របស់អញ ភ្នំជាភាគអញ ភ្នំជាខ្លួនរបស់ភាគអញ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជីវចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះ
 ភាគជាមូល ។ ចេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រែបាន ព្រោះគា-
 ស្រយនូវប្រែ ប្រកាន់នូវប្រែ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ភ្នំរបស់

ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ វេទនាយ សតិ
 ។ មេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេស្ម សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។
 (១៤៧) តំ តី មញ្ញដ ភិក្ខុវេ វ្វចំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ មេ ។ អបិ ទុ តំ អនុចាទាយ
 ឯវិ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ
 មេ អត្តាតិ ។ យោ ហេតិ កន្ត ។ វេទនា ។ សញ្ញា
 ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ
 ។ មេ ។ អបិ ទុ តំ អនុចាទាយ ឯវិ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ យោ
 ហេតិ កន្ត ។ យម្បិទំ ធិដ្ឋ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតិ

អញ ខ្ញុំជាភាគអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់ភាគអញ ។ កាលបើវេទនាមាន
 ។ មេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។
 កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ
 ទើបទិដ្ឋិតើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាភាគអញ ខ្ញុំជា
 ខ្លួនរបស់ភាគអញ ។

(១៤៧) ម្ចាស់កុំទុកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ប្រទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ចុះ
 បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិតើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ
 របស់អញ ខ្ញុំជាភាគអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់ភាគអញដែរឬ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 ទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ។ មេ ។ ចុះបើមិនកាស្រ័យនូវរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិតើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាភាគ
 អញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់ភាគអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

បត្តិ បរិយេសិតិ អនុវិចារិ មនសា តិបិ ធិត្ថិ វា អធិត្ថិ
 វាតិ ។ អធិត្ថិ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថិ ទុក្ខិ វា តិ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថិ ទុក្ខិ វិបរិណាមធម្មិ
 អបិ ទុ តិ អនុចាឆាយ វិវំ ធិត្ថិ ឧប្បវេជ្ជយ្យ វតិ
 មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហោតិ
 កន្តោ ។ យតោ ទោ កិក្ខុវេ អវិយស្សវកោស្ស វេមេស្ស
 ធស្ស ហនេស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខាបិស្ស
 កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិយា
 បដិបឆាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ
 វុត្ថិ កិក្ខុវេ អវិយស្សវកោ លោកាបដ្ឋោ អវិចិតា-
 តធម្មោ ធិយតោ សម្មោធិបកយលោតិ ។

បានដល់ បានស្រួលរក បានពិចារណាឃើញវាដោយចិត្ត របស់នោះ
 ទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា ដែល
 មិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនតាមស្រ្តីរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាតាតា
 អញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់តាតាអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអវិយសាវកលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុង
 ហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អវិយសាវកនោះ
 ក៏លះបង់បាន ។ បេ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងចម្រើនជាដំណើរទៅកាន់
 ការលះខ្ញុំ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អវិយសាវកនេះ ហៅថា លោកាបដ្ឋបុគ្គល មានសភាព
 មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រោសដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ ។

(១៤៨) សាវត្ថី ។ ភិក្ខុ ឬ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
 ភី ឧបាធាយ ភី អភិច័រិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោ អត្តា សោ លោកោ សោ មេត្ត កវិស្សមិ
 ធិត្តោ ធុរោ សស្សតោ អវិបវណាមធម្មោតិ ។ ភកវិ-
 មូលកា ធា កន្តេ ធម្មា ។ មេ ។ រូម ទោ ភិក្ខុវេ
 សតិ រូមិ ឧបាធាយ រូមិ អភិច័រិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោ អត្តា ។ មេ ។ អវិបវណាមធម្មោ វេទនាយ សតិ
 ។ មេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ អភិច័រិស្ស ឃី
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ
 មេត្ត កវិស្សមិ ធិត្តោ ធុរោ សស្សតោ អវិបវណាម-
 ធម្មោ ។

(១៤៨) ក្រុនសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ហ្ន៎ ព្រោះកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិភើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាត្ម
 អញនោះជាខ្លួន កាត្មអញនោះជាលោក កាត្មអញនោះ លុះទៅកាន់
 បរលោកហើយ នឹងទៀងទាត់ បិតាថេរ មិនប្រប្រលទៅជាធម្មតា ។
 ចរិតគ្រោះអន្តិដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ព្រះអន្តិទាំងឡាយ មាន
 ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន
 ព្រោះកាស្រ័យខ្លូរូប ប្រកាន់ខ្លូរូប ទើបទិដ្ឋិភើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 កាត្មអញនោះជាខ្លួន ។ មេ ។ មិនប្រប្រលទៅជាធម្មតា កាលបើ
 វេទនាមាន ។ មេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
 មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យខ្លូរវិញ្ញាណ ប្រកាន់
 ខ្លូរវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិភើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាត្មអញនោះជាខ្លួន កាត្ម
 អញនោះជាលោក កាត្មអញនោះ លុះទៅកាន់បរលោកហើយ នឹង
 ទៀងទាត់ បិតាថេរ មិនប្រប្រលទៅជាធម្មតា ។

(១៤៧) តំ តិ មញ្ញ កិ ត្តុ វេ រូ បំ ធិ ត្ថិ វា
 អធិ ត្ថិ វា តិ ។ អធិ ត្ថិ ក រ ត្ថ ។ មេ ។ វិ ប វិ ណា ម
 ធិ ត្ថិ អ បិ ធុ តំ អ ធុ បា ធា យ ឃ វិ ធិ ធិ ធុ ឧ ប រ ធូ យ រ
 សោ អ ត្តា ។ មេ ។ អ វិ ប វិ ណា ម ធិ ធិ ត្ថិ ។ ហេ ហេ តំ
 ក រ ត្ថ ។ វេ ធា ។ ស ញ្ញ ។ ស ម្ពា វ ។ វិ ញ្ញ ណំ
 ធិ ត្ថិ វា អធិ ត្ថិ វា តិ ។ អធិ ត្ថិ ក រ ត្ថ ។ អ បិ ធុ តំ
 អ ធុ បា ធា យ ឃ វិ ធិ ធិ ធុ ឧ ប រ ធូ យ រ សោ អ ត្តា ។ មេ ។
 អ វិ ប វិ ណា ម ធិ ធិ ត្ថិ ។ ហេ ហេ តំ ក រ ត្ថ ។ យ ម្បិ ធិ
 ធិ ធិ ត្ថិ សុ តំ មុ តំ វិ ញ្ញា តំ ប ត្តិ ប រិ យេ ស តំ អ ធុ វិ ប
 វិ តំ ម ធា សា តំ បិ ធិ ត្ថិ វា អធិ ត្ថិ វា តិ ។ អធិ ត្ថិ
 ក រ ត្ថ ។ យំ ប ធា ធិ ត្ថិ ។ មេ ។ អ បិ ធុ តំ អ ធុ បា ធា យ
 ឃ វិ ធិ ធិ ធុ ឧ ប រ ធូ យ រ សោ អ ត្តា សោ លោ កោ សោ
 មេ ធុ ក វិ ស រ មិ ធិ ធា ធុ កេ ស ស រ តោ អ វិ ប វិ ណា
 ម ធិ ធិ ត្ថិ ។ ហេ ហេ តំ ក រ ត្ថ ។ យ តោ ទោ កិ ត្តុ វេ

(១៤៨) ម្ចាស់ កិ ត្តុ ចាំ ង រ យ អ ក ចាំ ង រ យ សំ គាល់ សេ ច ក្តី
 នោះ ដូច ម្តេច ប្រេ ទៀ ង ឬ មិន ទៀ ង ។ មិន ទៀ ង ទេ ព្រះ អង្គ ។ មេ ។
 មាន សភា កា ប្រ ប្រ ល ទេ បើ មិន កស្រី យ ខ្លា វេ ប សំ ទោះ ទេ កើ ត្ត មាន ទិ ដ្ឋិ
 កើ ត្ត ទៀ ង យ៉ា ង នេះ ថា កា ត្តា អញ នោះ ជា ខ្លួន ។ មេ ។ មាន សភា កា មិន
 ប្រ ប្រ ល ទេ វេ វេ ។ មិន មែន ដូ ច្នោះ ទេ ព្រះ អង្គ ។ វេ ទេ តា ។ មេ ។
 សញ្ញ ។ ស ម្ពា វ ចាំ ង រ យ ។ វិ ញ្ញា ណ ទៀ ង ឬ មិន ទៀ ង ។ មិន ទៀ ង ទេ
 ព្រះ អង្គ ។ ចុះ បើ មិន កស្រី យ ខ្លា វេ ប សំ ទោះ ទេ កើ ត្ត មាន ទិ ដ្ឋិ កើ ត្ត ទៀ ង
 យ៉ា ង នេះ ថា កា ត្តា អញ នោះ ជា ខ្លួន ។ មេ ។ មាន សភា កា មិន ប្រ ប្រ ល
 ទេ វេ វេ ។ មិន មែន ដូ ច្នោះ ទេ ព្រះ អង្គ ។ របស់ ណា ដែល ចុ ត្ត ល
 បា រ យើ ញ បា រ ពូ បា រ កា រ ក្រ វេ បា រ ធី វ រ រ បា រ ដល់ បា រ ស្ត ធី
 រ ក បា រ ធី បា រ ណា រ ឃើ យ ។ ដោ យ ចិត្ត របស់ ទោះ ទៀ ង ឬ មិន ទៀ ង ។
 មិន ទៀ ង ទេ ព្រះ អង្គ ។ ចុះ របស់ ណា ដែល មិន ទៀ ង ។ មេ ។ បើ មិន
 កស្រី យ ខ្លា វេ ប សំ ទោះ ទេ កើ ត្ត មាន ទិ ដ្ឋិ កើ ត្ត ទៀ ង យ៉ា ង នេះ ថា កា ត្តា អញ
 នោះ ជា ខ្លួន កា ត្តា អញ នោះ ជា លោ ក កា ត្តា អញ នោះ លុះ ទៅ កាន់ បរ
 លោ ក ហើ យ ធី ធី ទៀ ង ចា តំ បិ ត ថេ រ មិន ប្រ ប្រ ល ទេ វេ វេ ។ ធា មុ តា វេ វេ ។
 មិន មែន ដូ ច្នោះ ទេ ព្រះ អង្គ ។ ម្ចាស់ កិ ត្តុ ចាំ ង រ យ កាល ណា បើ

អរិយសន្តវកសន្ត ឥមេសុ ធនុ មាណសុ កាដ្ឋា ប-
 ហីនា ហោតិ ទុក្ខុបិស្ស កាដ្ឋា បហីនា ហោតិ
 ។ បេ ។ ទុក្ខុនិរោធកាមិនិយោ បដិបទាយបិស្ស កាដ្ឋា
 បហីនា ហោតិ ។ អយេ វុត្តតិ កិក្ខុវេ អរិយសន្តវកោ
 សោតាបន្នោ អវិនិចាតនន្នោ វិយតោ សម្ពោទិបក-
 យនោតិ ។

(១៧០) សាវត្ថី ។ កិស្មិ ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ កី
 ឧបាទាយ កី អភិចិវិស្ស វិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ
 ចស្សំ នោ ច មេ សំយោ ឧ កវិស្សតិ^(១) ឧ មេ កវិស្ស-
 តីតិ ។ កកវិម្ហលកា នោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូប
 ទោ កិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិចិវិស្ស វិវិ
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សំយោ ឧ កវិស្សតិ
 ឧ មេ កវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។

១ ខ. ឧវិស្សតិ ។ ឧ. ឧវិស្ស ។

អរិយសាវកលះបដិសេចក្តីសន្សំយក្នុងវា ៣ទាំង ៦ នេះបា រហើយ សេចក្តី
 សន្សំយក្នុងទុក្ខ អរិយសាវកនោះ ក៏លះបដិបាន ។ បេ ។ សេចក្តី
 សន្សំយក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលក់ទុក្ខ អរិយសាវកនោះ
 ក៏លះបដិបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថាសោ-
 តាបន្តល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងឥទ្ធិយ ជាបុគ្គលទៀត មាន
 ការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

(១៧០) ក្រសិសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា បើ
 កាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់កាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើ
 កម្មសង្ហារជាទិញ្ចាត់ទទួលកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុង
 អនាគត) របស់កាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរ ។ ចព្រះព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះកាតជាមូល
 ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រែមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវប្រ-
 កាន់នូវប្រែ ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា បើកាត្មាអញនឹងមិនកើត
 ទេ (បរិក្ខារ) របស់កាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ហារជាទិញ្ចាត់ទទួល
 កើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់កាត្មាអញ
 នឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។

សង្ហាស្រី សាសនា ។ វិញ្ញាណ សាសនា វិញ្ញាណ ។ ឧបា-
នាយ វិញ្ញាណ អភិធម្មស្ស ឯវិ ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ ទោ
ចស្សីទោ ច មេ សិយា ច កវិស្សតិ ច មេ កវិស្សតិ ។

[១៥១] តំ កំ មក្ខម កិក្ខវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ

វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ មេ ។ អបំ ទុ តំ អនុបាទាយ

ឯវិ ធីត្ថំ ឧប្បជ្ជេយ្យ ទោ ចស្សីទោ ច មេ សិយា ច

កវិស្សតិ ច មេ កវិស្សតិ ។ ទោ ហេតិ កន្តោ ។

វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ហា ។ វិញ្ញាណ ធិត្ថំ

កាលបើសង្ហាទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះតាស្រ័យ
នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទំនៀមទម្លាប់ យ៉ាងនេះថា បើ
កត្តាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិសុទ្ធ) របស់កត្តាអញ នឹងមិនមាន (បើ
កម្មសង្ហាទាំងឡាយទទួលបានកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុង
អនាគត) របស់កត្តាអញ នឹងមិនមានដែរ ។

[១៥១] ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី

នោះដូចម្តេច រូបទៀងធិត្ថំទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ចុះ
បើមិនតាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតមានទំនៀមទម្លាប់យ៉ាងនេះថា បើ
កត្តាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិសុទ្ធ) របស់កត្តាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើ
កម្មសង្ហាទាំងឡាយទទួលបានកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុង
អនាគត) របស់កត្តាអញ នឹងមិនមានដែរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ហា ។ សង្ហាទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀង

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ យេ បណាទិច្ចំ ។ យេ ។
 អបិ ទុ តិ អនុបាធាយ ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឆោ
 ចស្សំ ឆោ ច មេ សិយា ច កវិស្សតិ ច មេ កវិស្ស-
 តិ ។ ឆោ ហេតំ កន្តោ ។ យឃ្យំទិ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ
 វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសំតំ អនុវចិតំ មទសា តិចិ ទិច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ យេ ។ អបិ ទុ
 តិ អនុបាធាយ ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឆោ ចស្សំ ឆោ
 ច មេ សិយា ច កវិស្សតិ ច មេ កវិស្សតិ ។ ឆោ
 ហេតំ កន្តោ ។ យតោ ទោ កិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស
 វៈមសុ ចសុ មាទេសុ កក្កា បហីនា ហោតិ ទុក្ខោ-
 ចិស្ស កក្កា បហីនា ហោតិ ។ យេ ។ ទុក្ខចិណេ-
 តាមិទិយា បដិបទាយចិស្ស កក្កា បហីនា ហោតិ ។

ប្រមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ យេ ។
 បើមិនត្រូវយន្តរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើភាគអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់ភាគអញ ក៏នឹងមិនមាន
 (បើកម្មសង្ខារជាទិញ្ញាតិទទួលកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិ
 ក្នុងអនាគត) របស់ភាគអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ
 បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្តែងកេ បានពិចារណារឿយៗ ដោយ
 ចិត្ត របស់នោះ ទៀងប្រមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ យេ ។
 ចុះបើមិនត្រូវយន្តរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើភាគអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់ភាគអញ ក៏នឹងមិនមាន
 (បើកម្មសង្ខារជាទិញ្ញាតិទទួលកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិ
 ក្នុងអនាគត) របស់ភាគអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចាំទ្បាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់
 សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងឋានចាំ ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ យេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។

អយំ វុក្ខតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ លោកាបដ្ឋោ
អវិលោកនដ្ឋោ វិយតោ សន្តោនិបកយនោតិ ។

[១៤២] សាវត្ថី ។ ភិក្ខុ ធុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
ភី ឧបាទាយ ភី អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
នត្ថិ ធិដ្ឋិ នត្ថិ យដ្ឋិ នត្ថិ ហុតិ នត្ថិ សុកតទុក្ខាដាជំ
កម្មាជំ ជលំ វិទាកោ នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ
បរលោកោ នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ធុបថា-
តិកា នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មត្តតា
សម្មាសម្ពុទ្ធា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ
សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្វា បរេនន្តិ ចាតុម្មហាភូតិ-
កោយំ បុរិសោ យនា កាលំ ករេតិ បមី បមី
កាយំ អនុបេតិ អនុបក្ខតិ អាថោ អាថោកាយំ
អនុបេតិ អនុបក្ខតិ តេដោ តេដោកាយំ អនុបេតិ
អនុបក្ខតិ វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបក្ខតិ

ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថា លោកាបដ្ឋុគ្គល
មានសភាពមិនប្រកាន់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលខៀវ មានការគ្រាសដឹង
ប្រព្រឹត្តទៅវាងមុខ ។

[១៥២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្នំ ព្រោះការស្រឡាញ់ ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បាន
ដែលបុគ្គលឱ្យហើយមិនមានផល ការប្រជាជំនុំមានផល ការប្រជាជំនុំ
មានផល ផលនិងវិបាកនៃកម្មល្អនិងអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន
លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមាន(១) បិតាមិនមាន(២) សត្វចាំនិទ្ធាយ
ជាឧបបាតិកៈមិនមាន សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ណា ដែលបានធ្វើឱ្យដាក់
ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាជំនុំក្នុងដោយខ្លួនឯង ចំពោះលោកនេះនិងលោកខាង
មុខ ហើយអាចនឹងប្រកាសបាន សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
ល្អ ប្រតិបត្តិល្អ មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះ មានកាយប្រកប
ដោយមហាក្ខត្រចាំនិ ៤ កាលណាបើធ្វើមរណកាលទៅ បមីវាតុខាង
ក្នុង ក៏ប្រក្រាយទៅជាបមីវាតុខាងក្រៅ ការបាតុខាងក្នុងក៏ប្រក្រាយ
ទៅជាការបាតុខាងក្រៅ តេដាវាតុខាងក្នុងក៏ប្រក្រាយទៅជាតេដា-
វាតុខាងក្រៅ វេយាវាតុខាងក្នុងក៏ប្រក្រាយទៅជាវេយាវាតុខាងក្រៅ

១ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អ ឬ អាក្រក់ចំពោះមាតា មិនមាននិស្សន្ទ ឬ បាប ។ ២ ចំណែក
បិតា កំនូបត្តា ។

អាណាសំ ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ អាសន្តិបញ្ចនា បុរិសា
 មតិ អាធាយ កន្តន្តិ យាវ អាមាឡា(១) បដានិ
 បញ្ញាយន្តិ កាហោតកានិ អដ្ឋិទិ កវន្តិ កស្សន្តា(២)
 អាហុតិយោ ធនុប្បញ្ញត្តមិទំ ធានិ ធាម ភេសំ គុដ្ឋិ
 មុសា វិលាហោ យេ កេចិ អន្តិកវាទិ វនន្តិ ពាលេ
 ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស កេធា ឧត្តិដ្ឋន្តិ វិទស្សន្តិ
 ច ហោន្តិ បរម្មណាតិ ។ កកវិម្ពលកា ហោ កន្ត
 ចន្ទា ។ បេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាធាយ
 រូបំ អភិទិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បដ្ឋតិ ទត្តិ ទិដ្ឋិ ទត្តិ
 យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស កេធា ឧត្តិដ្ឋន្តិ វិទស្សន្តិ
 ច ហោន្តិ បរម្មណា ។ វេទធាយ សតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ អភិទិវិស្ស

១ ឧ. អាឡាមា ធានិ ។ ឧ. អាឡាមា ។ ២ កស្សន្តាហ្មនិយោទិ ធាណិ ។

ឥន្ទ្រិយេភីវេណ្តកទេវេន្ទដិគាតាស បុរស (៤ ខាត់) បានគ្រងជាគម្រាប់ ៨
 សែនិយកបុរសវេលស្ងាប់ ហើយទៅក្រៅនៃដល់ទីប៉ុន្មាន ចំណែកគុណ
 ទិវនិពាសកិប្រាកដទៀត ឯដ្ឋន្តិមានសម្បូរដូចជាតូចប្រាប គ្រឿងចូរ
 បានវែងជាទីចម្រុះ បាននេះ មនុស្សទៀតបានបញ្ញត្តទុកមកហើយ ដន
 ទាំងឡាយណាខ្លះ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត តែងតែលាភក្រប បាន
 បានដល់ ពាក្យរបស់ដនទាំងនោះ ជាពាក្យកុហកទេ ដនទាំងនោះ
 លុះបានក៏កាយចែកប្រាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់ក៏ពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ
 មិនកើតទៀត ។ បច្ចុប្បន្ននេះដ្ឋន្តិ ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
 ទ្វិទាំងឡាយ បានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលបើចូរបាន ព្រោះការស្រ័យទូរូប ប្រកាន់ទូរូប ទើបទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា បានវេលបុគ្គលទៀតហើយមិនមានដល់ ការបូជា
 ធម៌មិនមានដល់ ។ បេ ។ ដនទាំងនោះ លុះបានក៏កាយចែកប្រាយទៅ
 ខាងមុខបន្ទាប់ក៏ពីមរណៈ ក៏សូន្យទេមិនកើតទៀត ។ កាលបើវេទនា
 មាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។
 កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះការស្រ័យទូរវិញ្ញាណ ប្រកាន់ទូរវិញ្ញាណ

ឃឹក ធីត្តិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា ឧត្តិជ្ឈន្តិ វិទស្សន្តិ ធី ហោត្តិ បរាម្មណា ។

(១៥៧) តំ កំ មញ្ញជ កំត្តុវេ រូមិ ធីត្តិ វា អធិត្តិ វាតិ ។ អធិត្តិ កន្តោ ។ យំ បដាធីត្តិ ធីត្តិ វិបរិណាម- ធីត្តិ អបិ ធីត្តិ តំ អនុបាធាយ ឃឹក ធីត្តិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា ឧត្តិជ្ឈន្តិ វិទស្សន្តិ ធី ហោត្តិ បរាម្មណាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តោ ។ វេធានា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធីត្តិ វា អធិត្តិ វាតិ ។ អធិត្តិ កន្តោ ។ បេ ។ អបិ ធីត្តិ តំ អនុបាធាយ ឃឹក ធីត្តិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា ឧត្តិជ្ឈន្តិ វិទស្សន្តិ ធី ហោត្តិ បរាម្មណាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តោ ។ យឃ្យិធី ធីត្តិ សុតំ ធីត្តិ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ

ទើបដឹងតើត្រូវយ៉ាងនេះថា បានវេលាបុគ្គលឱ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានភក្តិកាយបែក ប្រាថ្នាទៅ ភាវមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ស្លូតទៅ មិនកើតទៀត ។

(១៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី នោះដូចម្តេច រូបទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ របស់ណា មិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យ ឱ្យរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បានវេលាបុគ្គលឱ្យ ហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមាន ភក្តិកាយបែកប្រាថ្នាទៅ ភាវមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ស្លូតទៅ មិនកើត ទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះ អង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យឱ្យរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បានវេលាបុគ្គលឱ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមាន ផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានភក្តិកាយបែកប្រាថ្នាទៅ ភាវមុខ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ស្លូតទៅ មិនកើតទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះ ទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានកាល់ ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្រួលក បានពិចារណារឿយ ។

មនុស្ស តិច្ឆិ ធីត្ថិ វា អធិត្ថិ វាតិ ។ អធិត្ថិ កន្តិ
 ។ មេ ។ អថ ទុ តិ អនុបាទាយ ឋវិ ធីដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 ធីត្ថិ ធីត្ថិ ធីត្ថិ យិដ្ឋិ ។ មេ ។ យេ កោចិ អត្ថិកាវាទិ
 វធីត្ថិ កាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស កេនា ឧត្ថិដ្ឋិតិ
 វិទស្សន្តិ ច ហោតិ ច ឧប្បណាតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្តិ ។
 យតោ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស វិមេសុ ធសុ
 ហិទេសុ កត្តា បហិទា ហោតិ ធុក្ខុមិស្ស កត្តា
 បហិទា ហោតិ ។ មេ ។ ធុក្ខុមិរោធកាមិទិយា បដិប-
 ទាយមិស្ស កត្តា បហិទា ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវកោ សោតាបទ្ធោ អវិទិតាតទេវោ ធិយតោ
 សន្តោធិបរាយោតិ ។

ដោយបិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។
 ចុះបើមិនស្រ្តីយន្តរបស់នោះទេ កើតហោតិដ្ឋិតិក៏ទៀង យ៉ាងនេះថា
 ខានដែលបុគ្គលទ្វេហើយមិនមានផល ការចូជាចម្រើនមានផល ។ មេ ។
 ដទៃទាំងឡាយណាមួយ ទាំងពាលទាំងចណ្ឌិត តែងពោលពាក្យថា
 ខានមានផល ដទៃទាំងនោះ លុះមានពន្លកយប់កញ្ចាយទៅ ខាងមុខ
 បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ មិនកើតទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះ
 ទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់
 សេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងវេទនាទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងខ្ពុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ មេ ។ សេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងបដិបទា
 ដាងរណីទៅកាន់សេចក្តីលេងខ្ពុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាសោតាបទ្ធក្នុង មាន
 សភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការក្រសាស់ជំងឺប្រច្រឹក្ខ
 ទៅខាងមុខ ។

[១៥២] សាវត្ថុ ៗ ក៏ស្មើ ទុក ទោ ក៏ក្នុង សេចក្តី ក៏
 ឧបាយ ក៏ អភិវឌ្ឍន៍ ឃុំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ក្រាតោ
 ក្រាតោ ទិដ្ឋតោ ទេសាបយោ បទេតោ បទាបយោ
 តោ^(១) សោ ទេតោ សោ បាបយោ កិលមេតោ កិលមា-
 បយោ ធម្មតោ ធម្មាបយោ ចាណមតិចាតាបយោ
 អទិដ្ឋិ អាទិយោ សទ្ធិ ទិដ្ឋតោ ធម្មោបិ ហោតោ
 ឯកាការិកំ ករោតោ បរិបទ្ធ ទិដ្ឋតោ បរិបទ្ធ កត្តតោ
 មុសា កណ្តោ ករោតោ ន ករិយតិ ហមិ ទុរិយោ ទ្ក
 ន ទេមិ ចេត្តន យោ ឥមិស្សា បរិបាយា ចាណោ ឯកំ
 មិសទលិ ឯកំ មិសបុញ្ញំ ករោយ្យ នត្ថំ ករោតិណិ
 ហមិ នត្ថំ ចាបស្ស អាគរោ នត្ថំ ណាញេមិ តត្តាយ កិរិ
 ករោយ្យ ហនន្តោ យោ តត្តោ ទិដ្ឋតោ ទេសាបយោ បទេតោ

១. ខ. វិជ. វិជយោ ។

[១៥២] ក្រុងសាវត្ថុ ៗ ខ្មោលក៏កុំចាំឡើយ កាលបើមានអ្វី
 ឬ ព្រោះតាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិតើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គល
 ធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (ឲ្យអយ្យោវិចារិយា
 ដើម) របស់អ្នកដទៃដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ
 ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន សោយសោកដោយខ្លួនឯង
 ឬញ្ញាំងអ្នកដទៃសោយសោក លំបាកដោយខ្លួនឯង ឬញ្ញាំងអ្នកដទៃ
 ឲ្យលំបាក ញាប់ញ័រដោយខ្លួនឯង ឬធ្វើឲ្យញាប់ញ័រ សម្លាប់សត្វ
 កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ខ្សែចិត្ត ប្លន់អ្នកស្រុក ប្លន់យក
 ទ្រព្យកម្មវិធី បំណុលផ្លូវ លួចប្រពន្ធអ្នកដទៃ ពោលពាក្យកុហក
 បាបរបស់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះមិនបានឡើយ មួយវិញទៀត បើបុគ្គលណា
 ធ្វើឲ្យសត្វចាំឡើយលើផែនដីនេះ ឲ្យមានលាភខ្ពស់សាច់តែ ១ ឲ្យមាន
 គំនរខ្ពស់សាច់តែ ១ ដោយគ្រឿងច្រកមានឧទ្ធិកន៍ដ៏មុតដូចជាមុខកាំបិតការ
 បាបរបស់បុគ្គលនោះមិនបាន ព្រោះអំពើនោះជាហេតុ បាបមិនបានមក
 ឡើយ ពោះបីបុគ្គលនោះ ឆ្លងទៅកាន់គ្រើយទាស្ត្រីនៃទេវតា ហើយ
 សម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (ឲ្យអយ្យោវិចារិយា
 ដើម) ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនខ្លួនឯង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវដ្ត

ចជាបេន្តោ នន្តិ តតោនិណានិ ចាបំ នន្តិ ចាបស្ស
 អាគមោ ឧត្តរកោចិ កង្កាយ តិរិ ករ្រយ្យ នន្តោ
 ធាបេន្តោ យជន្តោ យជាបេន្តោ នន្តិ តតោនិណានិ
 បុត្តំ នន្តិ បុត្តស្ស អាគមោ ធានេន នមេន សំយ-
 មេន សទ្ធាជ្ជេន នន្តិ បុត្តំ នន្តិ បុត្តស្ស អាគមោតិ ។
 កករិម្ពលតា នោ កន្តេ នន្តា ។ មេ ។ រូបេ ទោ
 ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាធាយ រូបំ អភិចិវិស្ស ឃិវិ និដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ករតោ ករាយតោ ។ មេ ។ នន្តិ បុត្តំ នន្តិ
 បុត្តស្ស អាគមោ ។ វេនតាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញា-
 យ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញា-
 ណំ ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ អភិចិវិស្ស ឃិវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 ករតោ ករាយតោ ។ មេ ។ នន្តិ បុត្តំ នន្តិ បុត្តស្ស
 អាគមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវដ្ត

ប្រើអ្នកដទៃទៀត។ បុរាណបុគ្គលនោះមិនមាន ព្រោះគេ
 នោះជាបេន្តោ បុរាណបុគ្គលនោះ គ្រប់គ្រង
 គ្រើយបានឆ្លើយទុក្ខនា ឲ្យបានដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃទៀត
 ប្រើអ្នកដទៃទៀត បុរាណបុគ្គលនោះមិនមាន
 ព្រោះគេនោះជាបេន្តោ បុរាណបុគ្គលនោះដោយ
 បាន ដោយខ្លួនឯង ដោយស្រ្តីមកយ វា ដោយពោល
 ពាក្យសព្ទៈ បុរាណបុគ្គលនោះ ។ ចតុក្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ចំណែក របស់យើងចំណែក មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
 ។ មេ ។ ខ្មាលភិក្ខុចំណែក កាលបើចូល ព្រោះស្រ្តីយន្តប្រើ
 ប្រកាន់ខ្លួន ទើបចំណែកឡើងយ៉ាងនេះ បុគ្គលកាលបើបុរាណ
 ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃទៀត ។ មេ ។ បុរាណបុគ្គល បុរាណបុគ្គល
 មកឡើយ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ មេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ការចំណែកមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកា-
 ស្រ្តីយន្តប្រើវិញ្ញាណ ប្រកាន់ខ្លួនវិញ្ញាណ ទើបចំណែកឡើងយ៉ាងនេះ
 បុគ្គលប្រើបុរាណបុគ្គល ប្រើអ្នកដទៃទៀត ។ មេ ។ បុរាណបុគ្គល
 បុរាណបុគ្គលមកឡើយ ។

(១៥៤) តំ តំ មញ្ញ១ កិច្ចស្រី រូបិ ធីតុំ វា អធិតុំ
 វាតិ ។ អធិតុំ កន្ល ។ បេ ។ វិបវណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ
 អនុបាធាយ ឃវិ ធីដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កាវតោ កាវយតោ
 ។ បេ ។ ធីតុំ បុញ្ញំ ធីតុំ បុញ្ញស្ស អាតមាតិ ។ ឆោ
 ហេតំ កន្ល ។ វេនតា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។
 វិញ្ញាណំ ធីតុំ វា អធិតុំ វាតិ ។ អធិតុំ កន្ល ។ បេ ។
 អបិ ទុ តំ អនុបាធាយ ឃវិ ធីដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 កាវតោ កាវយតោ ។ បេ ។ ធីតុំ បុញ្ញស្ស អាតមា-
 តិ ។ ឆោ ហេតំ កន្ល ។ យម្បុរិ ធីដ្ឋំ សុតំ មុតំ
 វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយសិតំ អនុវិចិតំ មនុសា តំបិ ធីតុំ
 វា អធិតុំ វាតិ ។ អធិតុំ កន្ល ។ បេ ។ អបិ ទុ តំ
 អនុបាធាយ ឃវិ ធីដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កាវតោ កាវយតោ
 ។ បេ ។ ធីតុំ បុញ្ញំ ធីតុំ បុញ្ញស្ស អាតមាតិ ។

(១៥៥) ម្នាលភិក្ខុចំណែកយ អ្នកចំណែកយសំខាល់សេចក្តី
 នោះដូចអ្នក ចូរទៀត ចូរមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនកស្រយទូររបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ
 ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយ វែរឬ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេនតា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការចំណែកយ ។
 វិញ្ញាណទៀត ចូរមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើ
 មិនកស្រយទូររបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គល
 ធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមានមក
 ឡើយវែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គល
 បានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បាន
 ស្វែងរក បានពិចារណាឡើយដោយចិត្ត របស់នោះទៀតឬមិនទៀត ។
 មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនកស្រយទូររបស់នោះ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នក
 ដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយវែរឬ ។

នោ ហោតិ កន្តោ ។ យេតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវា-
 កស្ស ឥវេសុ ធសុ មាលេសុ កត្តា បហិតា ហោតិ
 ទុក្ខេបិស្ស កត្តា បហិតា ហោតិ ។ មេ ។ ទុក្ខ-
 និរោធកាមិធម៌ មជ្ជិមនាយមិស្ស កត្តា បហិតា
 ហោតិ ។ អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវា កោ សោតា-
 បច្ឆោ អវិនិច្ឆេតនោ ធម៌តោ សម្មាសម្ពុទ្ធិយោ ។

[១៥៦] សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
 កំ ទទាធាយ កំ អភិនិវេស្ស វិវិ ធិដ្ឋ ទប្បជ្ឈតិ ធាតុ
 ហេតុ ធាតុ បច្ឆយោ សត្តានំ សន្តិលសាយ អហេតុ
 អប្បច្ឆយោ សត្តា សន្តិលស្សន្តិ ធាតុ ហេតុ ធាតុ បច្ឆយោ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយោ អហេតុ អប្បច្ឆយោ សត្តា វិសុទ្ធិ
 ធាតុ តលំ ធាតុ វិយំ ធាតុ បុរិសត្តាមោ ធាតុ បុរិសប-
 រត្តាមោ សទ្ធ សត្តា សទ្ធ ចាណា សទ្ធ ក្ខតា

មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះគង្គ ។ ខ្ញុំលក្ខណ៍ទាំងឡាយ កាលណាបើ
 អរិយសាវកលះចង់សេចក្តីសង្ឃឹមក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តី
 សង្ឃឹមក្នុងទុក្ខ អរិយសាវកនោះ ក៏លះចង់បាន ។ មេ ។ សេចក្តី
 សង្ឃឹមក្នុងនិរោធា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលក្ខណ៍ទុក្ខ អរិយសាវក
 នោះ ក៏លះចង់បាន ។ ខ្ញុំលក្ខណ៍ទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅ
 ថាសោកចន្ទបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត
 មានការគ្រោះសំដីនៃប្រព្រឹត្តទៅវាទីមុន ។

[១៥៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្ញុំលក្ខណ៍ទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ហ្ន៎ ព្រោះការស្រឡាញ់ ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋភាពឡើយនោះថា ហេតុ
 ចម្លើយដែលនាំឱ្យសៅហ្មងនៃសត្វទាំងឡាយ មិនមានឡើយ សត្វទាំង-
 ឡាយវេទនសៅហ្មង ដោយឥតហេតុឥតចម្លើយ ហេតុចម្លើយដែលនាំឱ្យ
 ចរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ មិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយវេទនចរិសុទ្ធ
 ដោយឥតហេតុឥតចម្លើយ កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិនមាន កម្លាំង
 របស់បុរសក៏មិនមាន សេចក្តីសង្ឃឹមរបស់បុរស ក៏មិនមាន សត្វទាំង
 អស់ (ទានឧដ្ឋ គោ លា ជាដើម) បាណៈទាំងអស់(*) ក្នុងទាំងអស់

* សត្វដែលមានន្ទ្រិយ៍ ។ ត្រីចរិសុទ្ធិយ បាននិយមសត្វសត្វ សត្វដែលមានន្ទ្រិយ៍ ។
 តិច្ឆន្ទ្រិយ៍ ។ ហេតុន្ទ្រិយ៍ ។ បាននិយមព្រហ្ម ។ តាំង ប៊ូរិលកសត្តិព្រហ្មចេញ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបង្កំវង្សោ បឋមោ

សត្វេ ដីវា អវសា អគលា អរិយោ និយតិសន្តិភិកា-
 វបរិណាតា ធលេស្យវាភិជាតិសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិ-
 តិ ។ ភកវំមូលកា យោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ
 ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាធាយ រូបំ អភិច័វិស្ស វរិ ធិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បទ្ហយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ
 បដិសំវេទន្តិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ
 សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ
 ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ អភិច័វិស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ នត្ថិ
 ហេតុ នត្ថិ បទ្ហយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបង្កំវង្សោ ទី ១

(មានសត្វកើតក្នុងស្រោមស៊ុតជាដើម) ដីវៈទាំងអស់ និពញាជាតិ វេក
 មានអំណាច វេកមានកម្លាំង វេកមានសេចក្តីព្យាយាម (ក្នុងការធ្វើ
 ឲ្យសៅហ្មង ឬ បរិសុទ្ធ) មានសេចក្តីប្រែប្រួលដោយនិយតិ និងសន្តិភិ
 វិនសភាវៈ(*) កាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយរើខ្សែសេចក្តីសុខនិង
 ទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ
 ទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើប្រមាទ ព្រោះកាស្រ័យឲ្យប្រែ ប្រកាន់ឲ្យប្រែ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរើខ្សែសេចក្តី
 សុខនិងទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យ
 ឲ្យវិញ្ញាណ ប្រកាន់ឲ្យវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុ
 បច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរើខ្សែសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ។

* សេចក្តីនិពន្ធស្តីទូទាំងបកប្រែ ឆ្លងក្រុងកំណើតនៃប្រែសម្រេច ឈ្មោះថាសិរី ។ ការ
 គ្រប់គ្រងក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ឈ្មោះថាសន្តិភិ ។ ធម្មតាដែលបានកើតឡើងដូចគ្នា ឈ្មោះ
 ថាសភាវៈ ដូចគ្នាដែលស្រួលនិង ធ្វើឲ្យមានសញ្ញាមូលដោយខ្លួនឯង សត្វម្រឹមចរ្យទាំង
 ពួង មានព្រោះវិចិត្រឡើង ដោយធម្មតាឯង យ៉ាងណាមិញ លោកទាំងអស់មានសេចក្តីប្រែ
 ប្រួលទៅជាដូច្នោះ ។ នឹងចាប់កាស្រ័យហេតុបច្ច័យឡើយ ដូចគ្នាជាដើម យ៉ាងនោះឯង ឈ្មោះ
 ថាសភាវៈ ។

(១៥៧) តំ ភិ មញ្ញេ ភិក្ខុវេ វូមិ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តេ ។ មេ ។ វិបរិណាមធិត្ថំ អមិ ទុតំ
 អនុបាធាយ ឯវិ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ធីត្ថំ ហេតុ ធីត្ថំ បទ្ហ-
 យោ ។ មេ ។ សុទទុក្ខំ បដិសំវេនេន្តិតំ ។ ឆោ ហេតំ
 កន្តេ ។ វេនេតា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ
 ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តេ ។ មេ ។ អមិ ទុតំ
 អនុបាធាយ ឯវិ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ធីត្ថំ ហេតុ ធីត្ថំ បទ្ហ-
 យោ ។ មេ ។ សុទទុក្ខំ បដិសំវេនេន្តិតំ ។ ឆោ ហេតំ
 កន្តេ ។ យម្បិទំ ធិត្ថំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេ-
 សិតំ អនុវចរិតំ មនសា តំមិ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។
 អធិត្ថំ កន្តេ ។ មេ ។ អមិ ទុតំ អនុបាធាយ ឯវិ
 ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ធីត្ថំ ហេតុ ធីត្ថំ បទ្ហយោ ។ មេ ។
 សុទទុក្ខំ បដិសំវេនេន្តិតំ ។ ឆោ ហេតំ កន្តេ ។
 យតោ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវត្តស្ស វេសុ ធសុ
 មាទេសុ កង្ការ បហិធា ហេតំ ទុក្ខេបិស្ស កង្ការ

(១៥៧) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯឡាយ អ្នកចាំឯឡាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ច្រឡោង ឬមិនច្រឡោង ។ មិនច្រឡោងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។
 មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនតាមស្រ្តីយន្តរបស់នោះ តើគួរមាន
 ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះទេ ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ មេ ។ តែងតែឡើ
 សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេនេតា
 ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំឯឡាយ ។ វិញ្ញាណ ច្រឡោងឬមិនច្រឡោង ។
 មិនច្រឡោងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ចុះបើមិនតាមស្រ្តីយន្តរបស់នោះ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះទេ ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ មេ ។ តែងតែ
 ឡើសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ មេសំ
 ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានកាល់ក្រៅ បានដឹងច្បាស់
 បានផល បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះ
 ច្រឡោង ឬមិនច្រឡោង ។ មិនច្រឡោងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ចុះបើមិនតាមស្រ្តីយ
 ន្តរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះទេ ហេតុបច្ច័យមិនមាន
 ។ មេ ។ តែងតែឡើសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងហេតុចាំឯ ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយ-

ទិដ្ឋិសំយត្ត សោតាបង្គំវិញ្ញា បឋមេ

បហំនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធកាមិយោ បដិប-
នាយចិស្ស កង្ខា បហំនា ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ
អរិយស្សាវកោ សោតាបង្គា អរិយោតនន្ទោ និយតោ
សម្មាសម្ពុទ្ធវោតិ ។

[១៨៨] សាវត្ថិ ។ កំស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
កំ ទុចាទាយ កំ អគិចិវិស្ស ឯវំ ឯដ្ឋិ ទុច្ចដ្ឋ-
តំ សត្តមេ កាយា អកាដា អកាដវិទា អនិម្មតា
អនិម្មតវិទា^(១) វញ្ញា ក្សដដ្ឋា ឯសិកាដ្ឋាយិដ្ឋិកា តេ
ន ឥញ្ញន្តិ ន វិបវិណាមន្តិ^(២) ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាដន្តិ^(៣)
ចាលី អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា កាត-
មេ សត្ត ។ បថវិកាយោ អាថោកាយោ តេដោកា-
យោ វាយោកាយោ សុទេ ទុក្ខេ ដិវេ ។ សត្តមេ
កាយា អកាដា អកាដវិទា អនិម្មតា អនិម្មតវិទា

១ ឧ. អនិម្មតា ។ ២ ឧ. ប. វិបវិណាមន្តិ ។ ៣ ឧ. ព្យាដន្តិ ។ ប. ព្យាដន្តិ ។

ទិដ្ឋិសំយត្ត សោតាបង្គំវិញ្ញា ទី ១

សាវកនោះ កំលះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសន្សំយក្នុងបដិបទាជាដំណើរ
ទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវកនោះ កំលះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថា សោតាបង្គបុគ្គល មានសភាព
មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ជំងឺប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងមុខ ។

[១៨៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្វីបញ្ចំ ព្រោះគាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចម្លើកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយ
ទាំងនេះ មាន ៧ ប្រការ គ្មានអ្នកធ្វើបាន គ្មានអ្នកបង្កប់ឲ្យធ្វើបាន
គ្មានអ្នកភាក់ភែតបាន^(១) មិនគប្បីភាក់ភែតបាន ជាសភាវៈភាវៈ^(២) កាំង
នៅដូចជាកំលូលក្នុង បិតនៅទីនឹងចូលដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ
មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមក មិនគាច
ឲ្យសេចក្តីសុខឬទុក្ខដល់គ្នាទៅវិញទៅមកទេ ។ កាយទាំង ៧ គឺដូច
ម្តេច ។ កាយគីដី ១ កាយគីទឹក ១ កាយគីភ្លើង ១ កាយគីខ្យល់ ១
សុទ្ធ ១ ទុក្ខ ១ ជីវិត ១ ។ កាយទាំង ៧ នេះឯង គ្មានអ្នកធ្វើបាន
គ្មានអ្នកបង្កប់ឲ្យធ្វើបាន គ្មានអ្នកភាក់ភែតបាន មិនគប្បីភាក់ភែតបាន

១ ភាក់ភែតគឺឈាមច្រូចចំណេរ ។ ២ គ្មានដល់ដាច់ដក់ទៅ ដូចសត្វចិញ្ចឹមដែលគ្មានទ្រង់
ដើមព្រោតឈ្មោលជាដើម

វញ្ញា ក្នុងដួង ឯសិក្ខាដ្ឋាយិដ្ឋិតា ភេ ១ ភ័ក្ខុន្តិ ១
 វិបវណ្ណមន្តិ ១ អញ្ញមញ្ញំ ព្យាទេន្តិ ជាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស
 សុទាយ វា ទុក្ខាយ វា ។ យោចិ តិល្លោ ១ សុត្ត ១
 សិសំ ជំនុតិ ១ កោចិ កាតំ^(១) ជីវិតា ពេហេថេតិ ។
 សត្តន្តំ ត្រូវ កាយាទមន្តរេ ១ សត្តំ វិវេធនុបវិសតិ ។
 ទុក្ខស ទោ បដិមាចិ យោចិប្បមុខសតសហស្សានិ
 សដ្ឋិ ១ សតានិ ១ ១ សតានិ បញ្ច ១ កម្មុលោ
 សតានិ ១ បញ្ច ១ កម្មុនិ តិណំ ១ កម្មុនិ
 កម្មេ ១ អឡកម្មេ ១ ទ្ធដ្ឋិប្បជិបតា ទ្ធដ្ឋន្តរកម្មា

១ ៩ កោចំ វិញ្ញិចិ ។

ជាសភាវៈពារ ភាំងខៅដូចជាតំកូលក្នុង បិកខៅខឹងផ្តល់ដូចជាសសរគាល
 កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញ
 ទៅមក មិនអាចឱ្យសុខច្នៃក្នុងដល់គ្នាទៅវិញទៅមកបានឡើយ ។ ទុក
 ជាអ្នកលាភកំនុវិញ្ញាណ ដោយគ្រឿងស្រ្តាដ៏មុត ក៏គ្មានបុគ្គលណា
 មួយ សម្រាប់បុគ្គលនោះវិញបានឡើយ ។ គ្រឿងស្រ្តាដែលចូលទៅ
 កាន់ចំនោះ ក្នុងចំនោមនៃកាយទាំង ៧ ។ ឯកំណើតជាប្រធាន^(១) ទាំងនេះ
 មានចំនួន ១ លាន ៤ វិសេន ៦ ពាន់ ៦ រយ កម្មមានចំនួន ៥០០ កម្ម
 មានចំនួន ៥ កម្មមានចំនួន ៣ មិនកម្មគឺកាយកម្មវិចកម្ម កម្មពាក់កណ្តាល
 គឺមាតកម្ម សេចក្តីប្រ ១ ៦៦ អន្តរកម្ម^(២) មានចំនួន ៦៦

១ មានកំណើត មនុស្ស ព្យាគ្រា ព្រាហ្មណ៍ជាដើម ។ ២ ក្នុងមហាកម្មមួយមានអន្តរ-
 កម្ម ៦៦ តែបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិមិនដឹងទូច្នោះទេ បានដោយលំដាប់ ៦៦ វិញ ។

ចន្ទ្រកិរិយានិយោ អដ្ឋ បុរិសក្ខមិយោ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស

អាជីវកសិយោ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស បរិក្ខន្ធកសិយោ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស

បញ្ញាស ធាតុភាសិយោ វិសេ វគ្គិយសិយោ វិសេ

វិសេសិយោ ធាតុភាសិយោ សត្ត សញ្ញាសញ្ញា

អភិជាតិ (១) មានចំនួន ៦ បុរិសក្ខមិ (២) មានចំនួន ៨ ពួកកាជីវកមាន

ចំនួន ៤ ពាន់ ៧ យេ ពួកបរិក្ខន្ធកមានចំនួន ៤ ពាន់ ៧ យេ សំខេ

ធាតុមានចំនួន ៤ ពាន់ ៧ យេ វគ្គិយមានចំនួន ៤ ពាន់ ៨ យេមាន

ចំនួន ៧ ពាន់ ៨ យេ ធាតុវិសេសក្រុមដោយចូលី (មានចំនួនវិសេសដ៏ធំជា

ដើម) មានចំនួន ៧ ពួកវិសេសក្រុមវិសេសសញ្ញា (៣) មានចំនួន ៧

- ឯកភិជាតិទាំង ៦ នោះគឺ កណ្តាលភិជាតិ (ភិជាតិទៅ) បានដល់ក្រុមច្រើន ក្រុមច្រើន
- ដើម • ឯកភិជាតិ (ភិជាតិទៅ) បានដល់ក្រុមវិសេសក្រុមច្រើនក្រុមសាសនា • លោហិភិជាតិ
- (ភិជាតិក្រុម) បានដល់ក្រុមវិសេស • ហលិភិជាតិ (ភិជាតិលើក្រុមច្រើន) បានដល់ក្រុម
- អយសស្រី • សុភិជាតិ (ភិជាតិ) បានដល់ក្រុមភាសិយោ • បរិសុភិជាតិ (ភិជាតិ
- លោស) បានដល់ក្រុមវិសេសក្រុមច្រើនច្រើនដើម • ១ ២ ៧ បុរិសក្ខមិទាំង ៨ នោះ
- គឺ ចន្ទ្រកិ (កាលវិសេសទៅលើ) បានដល់កាលវិសេសទៅលើច្រើនច្រើនច្រើន ៧ ថ្ងៃទៅលើ
- វគ្គិ • វិសេស (កាលវិសេសទៅលើ) បានដល់កាលវិសេសទៅលើច្រើនច្រើន ៧ ថ្ងៃទៅលើ
- កាលវិសេសទៅលើសុភិ ព្រលយិច្ចសុភិហើយសើចំណាយសុភិច្រើន • បរិសុភិ
- (កាលវិសេសទៅលើ) បានដល់កាលវិសេសទៅលើកាលវិសេសទៅលើដើម • ធាតុភាសិ
- (កាលវិសេសទៅលើ) បានដល់កាលវិសេសទៅលើកាលវិសេសទៅលើដើម • សេដ្ឋកិ (កាលវិសេ
- សំរាប់សុភិ) • សម្រាប់ (កាលវិសេសច្រើន) • វិសេស (កាលវិសេសទៅលើ) បានដល់
- សំណាងអាច្រើនដល់ច្រើនច្រើន • ចន្ទ្រកិ (កាលវិសេសទៅលើ) បានដល់ច្រើនច្រើន
- ច្រើន • ធាតុភាសិ (កាលវិសេសទៅលើ) បានដល់ច្រើនច្រើន • ១ ៣ សុភិវិសេសសញ្ញា ៧ នោះគឺ ធាតុ • គោ • លា •
- កាល • សុភិវិសេស • ច្រើន • ច្រើន • (អដ្ឋកថា) ។

សត្ត អសញ្ញិតញ្ញា សត្ត ទិក្ខុណ្ណិតញ្ញា សត្ត ទិញា សត្ត
 មាណុសា សត្ត ចិសាបា សត្ត សរា សត្ត បុរុដា^(១) សត្ត
 ធ បុរុជសតាធំ សត្ត បទាតា សត្ត ធ បទាតសតាធំ
 សត្ត សុចិបា សត្ត ធ សុចិបសតាធំ តុល្យាសីតិ^(២) ម-
 ហាកច្បវោ សកសហស្សនិ យានិ ពាលេ ធ បណ្ឌិតេ
 ធ សទ្ធាវិទ្ធា សំសវិទ្ធា ធុក្កស្សន្តិ កវិស្សន្តិ តត្ថ ទត្ថិ
 ឥមិបាហំ សីលេន វា វតេន វា តមេន វា ព្រហ្មចរិ-
 យេន វា អថវិបក្កំ វា កង្កំ បរិចាចេស្សនិ បរិបក្កំ
 វា កង្កំ ធុស្ស ធុស្ស ព្យន្តិកវិស្សនិ ហេវិ ទត្ថិ
 យោណមិកេ សុទុក្ខេ បរិយន្តកេ សិសារេ ទត្ថិ
 ហាយនវន្ត្រ្យេន ទត្ថិ ឧត្តិសាវកំសេ ។ សេយ្យជាថិ
 យាម សុត្តុក្សេ មិក្ខេ ទិក្ខេមិយមាទមេវ បលេតិ ។

១ ទ. វុត ។ ឃ. សប្បា ។ ២ បុរុសីតិ ឥដ្ឋិកាយំ ទិស្សនិ ។

ពួកអ្នកវិនិច្ឆ័យដែលអសញ្ញា^(១)មាន វេ ពួកអ្នកវិនិច្ឆ័យដែលមុខកំប្លែង
 (មានអំពៅជាដើម) មាវចំខ្លួន វេ ពួកទេវតាមានចំខ្លួន វេ ពួកមនុស្ស
 មានចំខ្លួន វេ ពួកបិសាចមានចំខ្លួន វេ ស្រះមានចំខ្លួន វេ កោងក្នុងមាន
 ចំខ្លួន វេ កោងក្នុងតូចមានចំខ្លួន វេ ០០ ក្រដាវមានចំខ្លួន វេ ក្រដាវតូចមាន
 ចំខ្លួន វេ ០០ សុចិបមានចំខ្លួន វេ សុចិបតូចមានចំខ្លួន វេ ០០ ជនពាល
 ក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី អន្ទាលទេវ គ្រាប្រែភ្នំកំពៅ (ក្នុងវិជ្ជាសិក្សា) អស់
 កាលចំខ្លួន ៨ លាន ៦ វិសាមហាកប្បុរោយ ទិវិធ្វើឱ្យវិចិត្រនៃទុក្ខបាន
 បញ្ចូលកំណត់ទុកថា កាក្កាអញ ទិវិធ្វើតម្រូវដែលមិនទាន់ចាស់ឱ្យចាស់ដក
 កាក្កាអញបានពាល់ស្រូវរឿយៗ ឱ្យកម្មចាស់ស្រាប់ចេះហើយៗ ធ្វើឱ្យកសិករ
 ដោយសីលានេក្តី ដោយវត្តានេក្តី ដោយកម្មានេក្តី ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 នេក្តី ដូច្នោះ មិនមានក្នុងហាកប្បុរោយនោះឡើយ សេចក្តីសុទុក្ខដែល
 ធ្វើឱ្យមានចំបង្ក ដូចអេកលំបស់ ដោយខោណៈ មិនមានក្នុងសិក្សា-
 វដ្តយ៉ាងនោះឡើយ សិក្សា មិនមានសេចក្តីសាចស្រូវសេចក្តីចម្រើន មិន
 មានសំបាច ។ ដូចម្យ៉ាងនោះម្យ៉ាងដែលគេបោះចោលទៅ ម្យ៉ាងម្យ៉ាង
 នោះកំលោះអស់ (គ្រឹមតែកំលោះម្យ៉ាងចំណេះ) យ៉ាងណាមិញ ។

១ ឥត្តានិ ទិវិ ស្រូវសាលី ។ ស្រូវខ្យង ។ ស្រូវដំណើច ។ ស្រូវដី ។ កន្ទុយដី ។
 ស្លួយ ។ ពេលលក ។ ។

ឯវិស្ស ឯវិ ឯដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សត្តិមេ កាយា អកាដវិជា ។ បេ ។ សុទ្ធសុត្តំ បរិលោក្ខិតិ ។ វេទនាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។
 វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិ-
 ឯវិស្ស ឯវិ ឯដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សត្តិមេ កាយា អកាដា
 អកាដវិជា ។ បេ ។ សុទ្ធសុត្តំ បរិលោក្ខិតិ ។

[១៨៨] តំ កំ មញ្ញាដ ភិក្ខុវេ រូបំ ឯត្តំ វា អធិត្តំ
 ភតិ ។ អធិត្តំ កន្តេ ។ យំ បទាធិត្តំ ធុត្តំ វិបរិណាម-
 ធម្មំ អថ ធុ តំ អនុបាទាយ ឯវិ ឯដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ
 សត្តិមេ កាយា អកាដា អកាដវិជា ។ បេ ។ សុទ្ធសុ-
 ត្តំ បរិលោក្ខិតិ ។ បោ ហេតំ កន្តេ ។ វេទនា

ជនពាលក្តិ ជនជាបណ្ឌិតក្តិ មានសង្ការលាទៅ កំសវណ្ណតហិរទៅ
 កាន់សេចក្តីសុខទុក្ខបាន យ៉ាងដូច្នោះឯង ។ បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទូទាំងឡាយ មានព្រះមាតាព្រះភាគជាមូល ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបូជា ព្រោះកាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់
 នូវរូប ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ
 គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនសវណ្ណតហិរទៅកាន់សេចក្តីសុខ
 ទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាល
 បើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យនូវ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង
 ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនសវណ្ណត
 ហិរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ។

[១៨៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
 តោដូចម្តេច រូបទៀត ឫមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនកាស្រ័យនូវ
 របស់នោះទេ កើតមានទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ
 គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនសវណ្ណតហិរទៅ
 កាន់សេចក្តីសុខទុក្ខដែរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទន

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

។ បេ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ អថ ទុ តំ អនុបាធាយ ឯវិ ធិត្ថំ
 ឧច្ចរដ្ឋយ្យ សត្តិមេ កាយា អកាដា អកាដវីដា ។ បេ។
 សុទុទុក្កំ បលេន្តិតិ ។ ឆោ ហោតំ កន្ត ។ យឡិទំ
 ធិត្ថំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាណំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវចិតំ
 មនសា តំថ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត
 ។ បេ។ អថ ទុ តំ អនុបាធាយ ឯវិ ធិត្ថំ ឧច្ចរដ្ឋយ្យ
 សត្តិមេ កាយា អកាដា អកាដវីដា ។ បេ។ ធិត្ថេមិយ-
 មាថា សុទុទុក្កំ បលេន្តិតិ ។ ឆោ ហោតំ កន្ត ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥមេសុ ធសុ
 វាទេសុ កក្កំ បរិយា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កក្កំ

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារតាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះបើមិនគាស្រីយន្តវេចសំនោះទេ តើគួរមាន
 ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នក
 ចង្អាត់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនិកវណ្ណភហិទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខដែរ
 ឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ចេសំណាវដលបុគ្គលបានឃើញ
 បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វគិរេក បាន
 ពិចារណារឿយៗដោយចិត្ត ចេសំនោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
 ព្រះអង្គ ។ បេ។ ចុះបើមិនគាស្រីយន្តវេចសំនោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកចង្អាត់ឱ្យធ្វើ
 ទេ ។ បេ ។ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី មានសង្សារណាចេញ អវណ្ណភ
 ហិទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យ
 ក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ

បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខានិរោធតាមិទិយា បដិបទា-
យចិស្ស កត្តា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ
អរិយស្សវកោ សោតាបត្តោ អវិទិចារតទេវោ ទិយតោ
សម្គោទិបទយនោតិ ។

(១២០) សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ តី
ទុចានាយ តី អភិចិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ទុច្ឆន្តតិ សស្ស-
តោ លោកោតិ ។ ភកវិមូលកា នោ កន្ត ទន្ធា
។ បេ ។ វុច ទោ កិក្ខុវេ សតិ វុច ទុចានាយ វុច
អភិចិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ទុច្ឆន្តតិ សស្សតោ លោកោតិ ។
វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
វេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ សតិ វិញ្ញាណំ ទុចានាយ
វិញ្ញាណំ អភិចិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ទុច្ឆន្តតិ សស្សតោ
លោកោតិ ។

កំលេបទីបាទ ។ បេ ។ សេចក្តីសន្សំយក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់
សេចក្តីលក់ខ្ពុក អរិយសាវកនោះ កំលេបទីបាទ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណី-
ឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថា សេកាចម្ពុគ្គល មានសភាពមិន
ធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាម្ពុគ្គលទៀត មានការគ្រោសជីវីប្រព្រឹត្តទៅទាន់
មុខ ។

(១២០) គ្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ កាលបើមាន
អ្វីថ្នាំ ព្រោះភាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
លោកទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចំណីឡាយរបស់យើងចំ
ចំណីឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ
កាលបើរួចមាន ព្រោះភាស្រ័យម្តេច ប្រកាន់ម្តេច ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា លោកទៀត ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើ
សញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារចំណីឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
ព្រោះភាស្រ័យម្តេចវិញ្ញាណ ប្រកាន់ម្តេចវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាង
នេះថា លោកទៀត ។

[១២៦] តំ ឥតិ មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្តំ វា អធិត្តំ វាតិ ។ អធិត្តំ កន្ត ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អថ ទុ តំ អនុបាទាយ វិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្ត ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្តំ វា អធិត្តំ វាតិ ។ អធិត្តំ កន្ត ។ បេ ។ អថ ទុ តំ អនុបាទាយ វិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្ត ។ យម្បិទំ ធិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មនសា តិមិ ធិត្តំ វា អធិត្តំ វាតិ ។ អធិត្តំ កន្ត ។ យំ បនាធិត្តំ ទុក្ខំ វា តំ សុទ្ធំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្ត ។ យំ បនាធិត្តំ ទុក្ខំ វិបវិណាមធម្មំ អថ ទុ តំ អនុបាទាយ វិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្ត ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥមេសុ ធសុ ហិទេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខចំស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។

[១២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ប្រទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់នោះទេ តើគួរមានចំដុំកើត ទៀតយ៉ាងនេះថា លោកទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬ មិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់ នោះទេ តើគួរមានចំដុំកើតទៀតយ៉ាងនេះថា លោកទៀតដែរឬ ។ មិន មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលចូក្តលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយ ។ ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជា ទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួល ទៅ បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់នោះទេ តើគួរមានចំដុំកើតទៀតយ៉ាងនេះថា លោកទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសន្សំយក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបាន ហើយ សេចក្តីសន្សំយក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។

ធុត្តាធិរាជតាមិធិយា បដិបទាយមិស្ស កង្វា បហិទា
លោតិ ។ អយំ វុត្តតិ កិក្កុវេ អរិយស្សវិកោ លោតា-
បន្ទោ អវិទិតាគធម្មោ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

[១៦៦] សាវត្ថី ។ កិស្មី ធុ ។ កិក្កុវេ សតិ
កិ ទោនាយ កិ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
អសស្សតោ លោកោតិ ។ កកវិមូលតោ លោ កន្ត ធម្មា
។ បេ ។ រូបេ ។ កិក្កុវេ សតិ ។ បេ ។ វេទនាយ សតិ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ^(១)
វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ បេ ។
អបិ ធុ តំ អនុបាទាយ ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ អ-
សស្សតោ លោកោតិ ។ លោ ហោតំ កន្ត ។ យឡិទំ
ធិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសតំ អនុវិចរិតំ
មនសា តិបិ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត
។ បេ ។ អបិ ធុ តំ អនុបាទាយ ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ

១ ឧប្បជ្ជេយ្យ បេ ធិតិ បរិ យុត្តតិ ។

សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយ-
សាវកនោះ គឺលះចង់បាន ។ ម្ចាស់កិក្កុវេឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅ
ថា លោកបទបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
ទៀត មានការគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

[១៦៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់កិក្កុវេឡាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្ន៎ ព្រោះកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចំដួំកើរឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
មិនទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធុទាំង-
ឡាយ មានព្រះនាមព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់កិក្កុវេឡាយ
កាលបើរូបមាន ។ បេ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន វិញ្ញាណទៀត
ធុមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់
នោះទេ កើតមានចំដួំកើរឡើងយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀតដែរឬ ។ មិន
មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បាន
កាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណាឡើយ ។
ដោយចិត្ត របស់នោះទៀតធុមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
ចុះបើមិនកាស្រ័យ ខ្លួនរបស់នោះទេ កើតមានចំដួំកើរឡើងយ៉ាងនេះ

អសស្សតោ លោកោតិ ។ ចោ ហោតិ កន្ត ។ យតោ ទោ
កិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឌោសុ ធសុ ហិ ធសុ កម្មា
បហំនា ហោតិ ទុក្ខចំស្ស កម្មា បហំនា ហោតិ
។ បេ ។ ទុក្ខចំរោធកាមិចិយា បដិបទាយចំស្ស កម្មា
បហំនា ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធាតិ កិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ
សោតាបន្តា អវិចិតាតទម្មា ចិយតោ សម្ពោធិបរាយ-
ចោតិ ។

[១៦៣] សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
តី ឧបាទាយ តី អភិចិវស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
អន្តវា លោកោតិ ។ ភកវិម្ពលកា យោ កន្ត ធម្មា
។ បេ ។ ចិយតោ សម្ពោធិបរាយចោតិ ។

[១៦៤] សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
តី ឧបាទាយ តី អភិចិវស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
អន្តវា លោកោតិ ។ ភកវិម្ពលកា យោ កន្ត
ធម្មា ។ បេ ។ ចិយតោ សម្ពោធិបរាយចោតិ ។

ថា លោកមិនទៀងវែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសន្សំយក្នុងខាង
ទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសន្សំយក្នុងខ្ពុត អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះ
បង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសន្សំយក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការ
លេក់ខ្ពុត អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅ
ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៦៥] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្ន៎ ព្រោះការស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
មិនទាន់បំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធុទាំង-
ឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការ
ក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៦៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎
ព្រោះការស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
មិនទាន់បំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
ទ្ធុទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង
មានការក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

វិទ្ធិសំយុត្ត លោកបណ្ឌិត្ត បរមោ

(១៦៥) សាវត្ថី ។ ក៏ស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
ក៏ ទុចាឆាយ ក៏ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ
តំ ធិវិ តំ សវិវត្តិ ។ ភកវិម្ហលកា លោ កន្ត ធម្មា
។ មេ ។ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

(១៦៦) សាវត្ថី ។ ក៏ស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
ក៏ ទុចាឆាយ ក៏ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ
អញ្ញំ ធិវិ អញ្ញំ សវិវត្តិ ។ ភកវិម្ហលកា លោ កន្ត
ធម្មា ។ មេ ។ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

(១៦៧) សាវត្ថី ។ ក៏ស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
ក៏ ទុចាឆាយ ក៏ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ
ហោតិ តតាតោ បរម្មណាតិ ។ ភកវិម្ហលកា លោ
កន្ត ធម្មា ។ មេ ។ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

វិទ្ធិសំយុត្ត លោកបណ្ឌិត្ត ទី ១

(១៦៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិទ្សាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ធិវិ
នោះគឺសវិវត្តិ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចាំនិទ្សាយរបស់យើង
ខ្ញុំចាំនិទ្សាយ មានព្រះមានព្រះកោតជាមូល ។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត
មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

(១៦៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិទ្សាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ធិវិ
ដរិទ សវិវត្តិ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចាំនិទ្សាយរបស់យើង
ខ្ញុំចាំនិទ្សាយ មានព្រះមានព្រះកោតជាមូល ។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត
មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

(១៧០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិទ្សាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សក្ក
បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ វែមនិកើតទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ធម៌ចាំនិទ្សាយ របស់យើងខ្ញុំចាំនិទ្សាយ មានព្រះមានព្រះកោតជាមូល
។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

(១៦៥) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ ភិស្មី ទុ ទោ
 ភិក្ខុវេ សតិ ភី ទុចាធាយ ភី អភិចិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋ
 ទប្បជ្ជតិ ធន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ ក-
 កកិម្មលកា ពោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោចិ-
 បកយថោតិ ។

(១៦៥) សាវត្ថី ។ ភិស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
 ភី ទុចាធាយ ភី អភិចិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ទប្បជ្ជតិ
 ហោតិ ធន ធន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។
 កកិម្មលកា ពោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោ-
 ចិបកយថោតិ ។

(១៦៥) ត្រងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើមានអ្វីថ្នាំ ព្រោះគាស្រីយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបខំដឹងកើតឡើងយ៉ាង
 នេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ វែមនិមនកើតទៀត ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធិទាំងឡាយ មានព្រះមាន
 ព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្ត
 ទៅទាំងមុន ។

(១៦៥) ត្រងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីថ្នាំ ព្រោះគាស្រីយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបខំដឹងកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធិទាំងឡាយ មាន
 ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុន ។

[១៧០] សាវត្ថី ។ គំស្មី ធុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភី
 ឧបាសាយ ភី អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ ហោតិ
 ឈ ឈ ហោតិ គតាគតោ បរម្មណាតិ ។ ភគវិម្ពលកា
 ទោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបិ
 ឧបាសាយ រូបិ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ
 ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ គតាគតោ បរម្មណាតិ ។ បេ ។

[១៧១] ភី ភី មញ្ញដ ភិក្ខុវេ រូបិ ធិដ្ឋិ វា
 អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ បេ ។ វិបវណាមធម្មិ
 អថិ ធុ ភី អធុបាសាយ ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជយ្យ ទេវ
 ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ គតាគតោ បរម្មណាតិ ។ ទោ
 ហោតិ កន្ត ។ យម្បិដិ ធិដ្ឋិ សុតិ មុតិ វិញ្ញាតិ

[១៧០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីប៉ុ ព្រោះកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ចើបចើដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 សក្ខបខ្ជាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន ។ បញ្ចក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្រង់ទ្រាយ
 មានព្រះមានព្រះភោគជាមូល ។ បេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រ
 មាន ព្រោះកាស្រ័យអ្វីប្រកាន់អ្វី ចើបចើដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ
 ថា សក្ខបខ្ជាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែន ។ បេ ។

[១៧១] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀត ច្រមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មាន
 សភាពប្រែប្រួលទៅ ចើមិនកាស្រ័យទូររបស់នោះទេ កើតមានចើដ្ឋិកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា សក្ខបខ្ជាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់
 ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានកាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

សុត្តនិបិដក សំយត្តនិកាយសូ ខន្ធាវដ្តោ

បត្តិ បរិយេសិទ្ធិ អនុវិចារិទ្ធិ មនសា តិចិ ធិត្តិ វា អធិត្តិ
 វាតិ ។ អធិត្តិ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្តិ ទុក្ខំ វា តិ សុទ្ធំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្តិ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 អបិ ទុ តិ អនុបាទាយ ឯវំ ធិត្តិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ នោ
 ហោតិ កន្តោ ។ យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
 ឥមេសុ ទស្ស ហំនេសុ កាដ្ឋា បហីនា ហោតិ ទុក្ខា-
 បិស្ស កាដ្ឋា បហីនា ហោតិ ទុក្ខាសមុទយេបិស្ស កាដ្ឋា
 បហីនា ហោតិ ។ មេ ។ ធិយតោ សន្តោនិបកយនោតិ ។

សោតាចង្កីវន្តោ ចបិមោ ។
 អន្តរាសជយ្យករណំ ធិត្តិ(១) ។

១ វាតិ ឯតិ មម សោ អន្តា តោ ច មេ សិយា ធិត្តិ កន្តោតោ ហោតិ ច មហាទិដ្ឋេន អន្តិចិ ។
 សស្សតោ សោតោ ច អសស្សតោ ច អន្តា ច អន្តា ច ឯ ធិវិ តំ សារិទ្ធិ អត្តំ ធិវិ
 អត្តំ សារិទ្ធិ ច ហោតិ ធិវិមតោ ច បរម្មណាតិ ធិ ហោតិ តថាគតោ ... ច បរម្មណាតិ ទេវ
 ហោតិ ធិ ធិ ហោតិ តថាគតោ ច បរម្មណាតិ ធិវិ ទុក្ខំ ធិ ម. យេត្តោសុ ភាគតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយត្តនិកាយ ខន្ធាវដ្តោ

បាទដល់ បាទស្វរិកោ បាទភិបាណោ រឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះ
 ទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
 ទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាមិន
 ទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែច្នៃរវាង បើមិនគាត់ស្រឡាវរបស់នោះទេ
 កើតមានទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា សក្ខចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដៃធម្ម ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តី
 សន្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសន្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយ-
 សាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសន្ស័យក្នុងហេតុជាទិដ្ឋិកើតទៀតនៃទុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត មានការ
 ក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ចប់ សោតាចង្កីវន្ត ទី ១ ។
 ចប់ ជយ្យករណំ ១៨ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត ទុតិយបេយ្យលោ

(១៧២) សារត្ថិ ។ ភិស្មី ឬ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ
ឧបាទាយ ភិ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ធន វាតា
វាយន្តិ ធន ធម្មោ សន្តន្តិ ធន កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ
ធន ធម្មសុវិយោ ឧទេន្តិ វា អចេន្តិ វា ឃីសិក្ខដ្ឋាយដ្ឋិ-
តាតិ ។ កកវិមូលកា ទោ កន្ត ធម្មា ។ មេ ។
រូម ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូមិ ឧបាទាយ រូមិ អភិវិស្ស
ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ធន វាតា វាយន្តិ ។ មេ ។ ឃីសិ-
ក្ខដ្ឋាយដ្ឋិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញាយ
សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ
ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ធន
វាតា វាយន្តិ ។ មេ ។ ឃីសិក្ខដ្ឋាយដ្ឋិតាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យលៈ ទី ២

(១៧២) ក្រុសិក្ខិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះវេកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
ឡល់មិនបក់ ទឹកស្អីនិងមិនហូរ ស្រីមានគំរិមិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ
និងព្រះភាទិក្យមិនទើបឡើងឬមិនលិចទៅ កាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរ
គោល ។ បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងនឹង មាន
ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប
ព្រោះវេកាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឡល់
មិនបក់ ។ មេ ។ កាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមាន
វេទនា ។ មេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ការទាំងឡាយ ។
កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះវេកាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើប
ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឡល់មិនបក់ ។ មេ ។ កាំងនៅនឹងថ្កល់ដូច
ជាសសរគោល ។

[១៧៣] តំ ភី មញ្ញេ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តេ ។ បេ ។ វិចារិណាមធម្មំ អថ
 ទុំ តំ អនុបាទាយ ឃិវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ទ វាតា វាយន្តិ
 ។ បេ ។ ឃិសិកដ្ឋាយធិតាតិ ។ ហេ ហេតំ កន្តេ ។
 វាតិ ហេ ភិក្ខុវេ ទុក្ខា សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ
 អភិចិវិស្ស ឃិវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈតិ ទ វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។
 ឃិសិកដ្ឋាយធិតាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អ-
 ធិត្ថំ កន្តេ ។ បេ ។ វិចារិណាមធម្មំ អថ ទុំ តំ អនុ-
 បាទាយ ឃិវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ទ វាតា វាយន្តិ
 ។ បេ ។ ឃិសិកដ្ឋាយធិតាតិ ។ ហេ ហេតំ កន្តេ ។

[១៧៣] ឃ្លាតភិក្ខុចាំនិច្ចាយ ឃ្លាតចាំនិច្ចាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រូបទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់
 ដូចជាសសរកាលវេលា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ឃ្លាត
 ភិក្ខុចាំនិច្ចាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវេកកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខ
 ដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំង
 នៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរកាល ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ
 ចាំនិច្ចាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះ
 ទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅ
 នឹងថ្កល់ដូចជាសសរកាលបានវេលា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

ស៊ីតិ ទោ ភិក្ខុវេ ធុត្តេ សតិ ធុត្តំ ឧបាទាយ ធុត្តំ
អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ(*) ឧ វាតា វាយន្តិ ឧ
នដ្ឋោ សន្តិ ឧ កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ឧ កត្តិមសុវិយោ
ឧនន្តិ វា អបេន្តិ វា ឃសិកដ្ឋាយដ្ឋិតាតិ ។ (បុរិម-
កមណិ ហិ អដ្ឋាស វេយ្យាករណានិ វិគ្គាភនិ) ។

[១៧៤] សាវត្ថិ ។ កត្រ ទោ ។ តិស្សី ធុ ទោ
ភិក្ខុវេ សតិ តិ ឧបាទាយ តិ អភិវិស្ស ឃី
ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថាគតោ
បាធុណាតិ ។ កតវិម្ពលកា ទោ កន្ត ឧដ្ឋា ។ មេ ។
រូប ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិវិស្ស
ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថាគតោ
បាធុណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញាយ
សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ
ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ
ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថាគតោ បាធុណាតិ ។

១ ឧ. ឧប្បជ្ជយ្យ ។

ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបចង់ដឹងតើទ្រឹស្តីយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់ ទឹកស្អីមិន
ហូរ ស្រីមានគំរឹមមិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទនឹងព្រះភាគិក្ខុមិនទេរឡើង
ប្តូរមិនលិចទៅ កាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ (ឯវេយ្យាករណ៍
ដ៏ពិស្តារចាំនិ ១៨ មានដំណើរដូចមុន) ។

[១៧៥] ក្រុនសាវត្ថិ ។ កត្តិវិទានេឯង ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចង់ដឹងតើទ្រឹស្តី
យ៉ាងនេះថា សត្វចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
កើតទៀតក៏មិនមែន ។ ចត្តព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចាំនិទ្យាយរបស់
យើងន្ទំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
កាលបើមានច្រ ព្រោះតែកាស្រ័យច្រ ប្រកាន់ច្រ ទើបចង់ដឹងតើទ្រឹស្តី
យ៉ាងនេះថា សត្វចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
កើតទៀតក៏មិនមែន ។ កាលបើមានវេទនា ។ មេ ។ កាលបើមាន
សញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ
ព្រោះតែកាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបចង់ដឹងតើទ្រឹស្តីយ៉ាងនេះ
ថា សត្វចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែន ។

[១៧៥] តំ ភិ មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អបិ ទុ
 តំ អនុចាធាយ វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ គដាគតោ បាឡាណាតិ ។ បោ ហោតិ កន្តោ ។
 ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាធាយ ទុក្ខំ
 អភិធិវិស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ គដាគតោ បាឡាណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។
 អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុ-
 ចាធាយ វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ គដាគតោ បាឡាណាតិ ។ បោ ហោតិ កន្តោ ។
 ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាធាយ ទុក្ខំ
 អភិធិវិស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ
 គដាគតោ បាឡាណាតិ ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិទ្យាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រួច ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវេទនាស្រ័យ
 ទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិន
 ទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
 បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏
 មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវេទនាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏
 មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

[១៧៦] សាវត្ថី ។ តិស្មី ធុ ។ ចា ភិក្ខុវេ សតិ កិ
 ឧបាទាយ កិ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។ កតិវិម្ពលកា ហោ កន្ត
 ធម្មា ។ ចេ ។ រូបេ ។ ចា ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទា-
 យ រូបំ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ ចេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ រូបំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។

[១៧៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាសកិកុចាំន៍ឡាយ កាលបើមាន
 ភ្នំញ៉ំ ព្រោះគាស្រយភ្នំ ប្រកាន់ភ្នំ ទើបទង្គិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
 ចត្តាបំភិពិសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះធានព្រះ
 ភាគជាមូល ។ ចេ ។ ខ្នាសកិកុចាំន៍ឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះ
 តែគាស្រយរូប ប្រកាន់រូប ទើបទង្គិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចត្តាបំភិ
 សេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។ កាលបើ
 មានវេទនា ។ ចេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំង
 ឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែគាស្រយវិញ្ញាណ ប្រកាន់
 វិញ្ញាណ ទើបទង្គិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចត្តាបំភិសេចក្តីស្តាប់ទៅ
 ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៧៧] តំ កេ មញ្ញា មេ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវណាម ធម្មំ អបិ ទុ តំ
 អទុចាធាយ ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ រូបំ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរម្មណាតិ ។ ឆោ ហោតិ កន្តោ ។ ឥតិ ទោ
 ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាធាយ ទុក្ខំ អភិចិវិស្ស
 ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណា-
 តិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សម្មាស ។ វិញ្ញាណំ
 ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវណាម-
 ធម្មំ អបិ ទុ តំ អទុចាធាយ ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 រូបំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ ឆោ ហោតិ
 កន្តោ ។ ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាធាយ
 ទុក្ខំ អភិចិវិស្ស ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរម្មណាតិ ។

[១៧៧] ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ អ្នកចាំនិទ្សយសំគាល់សេចក្តី
 ទោះដូចម្តេច រូបទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់នោះទេ កើតរ
 មានចំណិតកឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន ទំនឹ
 កនរូប ចាំនិទ្សមានកេរដវេយ្យ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវិកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
 ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបចំណិតកឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 ខ្លួន ទំនឹកនរូប ចាំនិទ្សមានកេរ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សម្មាសចាំនិទ្សយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះ
 អង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់
 នោះទេ កើតរមានចំណិតកឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ខ្លួន ទំនឹកនរូប ចាំនិទ្សមានកេរដវេយ្យ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវិកាស្រ័យ
 ទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបចំណិតកឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន ទំនឹកនរូប ចាំនិទ្សមានកេរ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត ខុតិយធម្មកាលោ

[១៧៨] សាវត្ថី ។ តិស្សី ទុ ចោ ភិក្ខុវេ សតិ តី
ឧបាទាយ តី អភិវិស្ស ឃី ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អរូបិ
អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ (មេយ្យាលោ) ។

[១៧៩] សាវត្ថី ។ រូបិ ច អរូបិ ច អត្តា ហោតិ
អរោតោ បរម្មណាតិ ។

[១៨០] ទេវរូបិធារូបិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

[១៨១] ឯកទ្គសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

[១៨២] ឯកទ្គទុក្ខិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

[១៨៣] សុទ្ធសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត មេយ្យាល ទំ ២

[១៧៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ កាលរឺមាន
អ្វីថ្មី ព្រោះតែសាស្ត្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះ
ថា ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនមានរួច ចាំឯមិនមានរោគ
(មេយ្យាល) ។

[១៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
មានរួចរួះ មិនមានរួចរួះ ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨០] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរួចក៏មិនមែន
មិនមានរួចក៏មិនមែន ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨១] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធិតែសុទ្ធ
ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨២] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធិតែសុទ្ធ
តែមិនមានរោគ ។

[១៨៣] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានចាំឯសុទ្ធ
ចាំឯទុក្ខ ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨៤] អនុក្ខមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ
 បរម្មណាតិ ។ កកវិស្សលតា ទោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។
 រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិធិ-
 វិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរម្មណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ
 វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋំ
 ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្ម-
 ណាតិ ។

[១៨៥] តំ កី មញ្ញម ភិក្ខុវេ រូបំ ធិដ្ឋំ វា អធិដ្ឋំ
 វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តេ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អមិ ទុ-
 តំ អនុបាទាយ ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជេយ្យ អនុក្ខមសុទ្ធំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ ទោ ហោតិ
 កន្តេ ។ វា ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ
 ទុក្ខំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុទ្ធំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។

[១៨៤] ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ
 ទាំងមិនមានរោគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ
 មានព្រះមានព្រះកាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 មានរូប ព្រោះតែកាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទំដឹងតែទៀង យ៉ាងនេះ
 ថា ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមាន
 រោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាល
 បើមានសង្ការទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែកាស្រ័យ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទំដឹងតែទៀង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាប្បិកិ-
 សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំខាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ហៅទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រាថ្នាជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យទូរចេសនោះទេ កើតរូ-
 បមានទំដឹងតែទៀង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិន
 ទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគវេទនា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
 ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបទំដឹងតែទៀង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។

ទំនៀមទម្លាប់ គតិយបេយ្យាលោ

សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណ មិន្ទិ វា អនិច្ចំ វាតិ ។
អនិច្ចំ កន្លៃ ។ បេ ។ វិបវណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ
អនុបាទាយ ឃវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈយ្យ អនុក្កមសុទិ អត្តា
ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ បោ ហោតំ កន្លៃ ។
សតិ ទោ កិក្ករេវ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ
អភិចិវិស្ស ឃវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អនុក្កមសុទិ អត្តា
ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ(១)(ទុតិយបេយ្យាលោ) ។

[១៨៦] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ កស្មី ទុ
ទោ កិក្ករេវ សតិ កិ ឧបាទាយ កិ អភិចិវិស្ស
ឃវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ន វាតា វាយន្តំ ន នដ្ឋា សទ្ធា

ទុត្តានិ

១ ខ. ប. វាតំ ឯកំ មម លោ អត្តា ន ប មេ សិយា នន្តិ ករោតោ ហេតុយា
ចហាទិទ្វេន អន្តិមំ សស្សកោ អសស្សកោ យវអត្តានុវា ប វិច្ឆិ តំ ដីវី អត្តំ ដីវិក្ខ
នវាគេន ចត្តារោ វ្រិ អត្តា ហោតិ អរុបិ ប អត្តា ហោតិ វ្រិ ប អរុបិ ប អត្តា ហោតិ
នេវ វ្រិ ឡាបិ អត្តា ហោតិ ឯកន្តសុទិ អត្តា ហោតិ ឯកន្តសុទិ អត្តា ហោតិ សុទ្ធសុទិ
អត្តា ហោតិ អនុក្កមសុទិ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ និមេ ធម្មិសតិ សុត្តា
ទុតិយវារេ ទេសិតា ។

ទំនៀមទម្លាប់ បេយ្យាល ទី ៣

សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិន
ទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ចើមិន
កាស្រីយខ្ញុំរបស់ខ្លួនទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បញ្ចប់
អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនខ្ពក្នុង មិនសុទ្ធ ទាំងមិនមានរោគ
ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
មានខ្ពក្នុង ព្រោះតែកាស្រីយខ្ពក្នុង ប្រកាន់ខ្ពក្នុងច្រើនឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា បញ្ចប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនខ្ពក្នុង មិនសុទ្ធ
ទាំងមិនមានរោគ (បេយ្យាល ទី ២) ។

[១៨៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ក្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែកាស្រីយអ្វី
ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្អាតមិនហូរ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ទន្ធហិក្ខុ

ន កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ន ធម្មសុវិយោ ឧទេន្តិ ក
 អបេន្តិ ក ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ កកវិមូលកា ឆោ
 កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ កំត្តាវេ សតិ រូបំ ឧចា-
 ឆាយ រូបំ អភិវិស្ស ឯវិ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា
 វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទឆាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេស្ស សតិ ។
 វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចាឆាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស
 ឯវិ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋា-
 យិដ្ឋិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធហិក្ខុ

ស្រីមានភតិមិសម្រាលក្នុង ព្រះបន្ត្រព្រះភាវិត្យមិទេរឡើង ឬមិទេលិច
 ៧ កំរិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ ចតិគ្រព្រះអង្គជ័ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមាតាព្រះភាគដ៏មូល ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះវេទកស្រីយរូប ប្រកាន់រូប
 រើបដិដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា ឡល់មិទេបក់ ។ បេ ។ កំរិតនៅនឹងថ្កល់
 ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមាន
 សញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ
 ព្រោះវេទកស្រីយវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ រើបដិដ្ឋិតឡើង យ៉ាង
 នេះថា ឡល់មិទេបក់ ។ បេ ។ កំរិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

(១៤៧) តំ ភី មញ្ញាដ ភីក្កុវេ រូបំ ធិដ្ឋំ វា
 អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវិណាម-
 ធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុបាទាយ ឃវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បន្នេយ្យ
 ធិ វាតា វាយន្តំ ។ បេ ។ ឃសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។
 លោ ហោតំ កន្តោ ។ ភីតិ ទោ ភីក្កុវេ យធិដ្ឋំ តំ
 ទុក្កំ កស្មំ សតិ តទុបាទាយ ឃវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បន្នតិ
 ធិ វាតា វាយន្តំ ធិ ធិដ្ឋា សន្តន្តំ ធិ កត្តិចិយោ
 វិជាយន្តំ ធិ ធិដ្ឋមសុវិយា ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ វា ឃសិ-
 កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការា
 វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋំ វា អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ បេ ។
 វិបវិណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុបាទាយ ឃវិ ធិដ្ឋំ
 ឧប្បន្នេយ្យ ធិ វាតា វាយន្តំ ។ បេ ។ ឃសិកដ្ឋា-
 យិដ្ឋិតាតិ ។ លោ ហោតំ កន្តោ ។ ភីតិ ទោ ភីក្កុវេ

(១៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ប្រទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើត
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់ ។ បេ ។ កាំងនៅនឹងផ្តល់ដូច
 ជាសសរគោលវែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ របស់ណា មិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខ កាលបើរបស់នោះ
 មាន ព្រោះតែកាស្រ័យរបស់នោះដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ
 ថា ខ្យល់មិនចក់ ស្តឹងមិនលូ ស្រីមានភកិមិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ
 ព្រះភព៌មិនទៀត ឬមិនកស្តង្កតទៅ កាំងនៅនឹងផ្តល់ដូចជាសសរ
 គោល ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 ទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រ-
 ែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់ ។ បេ ។ កាំងនៅនឹងផ្តល់ដូចជាសសរ
 គោលវែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

យននិច្ចំ ភិ ទុក្ខំ ភស្មំ សតិ ឧបាសាយ ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ឃសិកាដ្ឋាយិដ្ឋិតាភិ ។

(ធាតុសិ វិញ្ញាណកថា) ។

[១៥៨] សាវត្ថិ ។ ភិស្មំ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ ឧបាសាយ ភិ អភិធិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្កមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បាម្មណាភិ ។ កកវម្ភលកា ខោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាសាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្កមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បាម្មណាភិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាសាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្កមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បាម្មណាភិ ។

សុត្តនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

បេសំណា មិនទៀង បេសំនា ជាទុក្ខ កាលបើបេសំនាមាន ព្រោះ តែកាស្រយបេសំនាដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងផ្តល់ដូចជាសសរគោល ។

(សូត្រចំនួន ២២ ចណ្ឌិនគប្បវិទ្យាស្តវេទិកា) ។

[១៥៨] ក្រុនសាវត្ថិ ។ ខ្លាបកិកុចំនិទ្ធកាយ កាលបើមានអ្វីថ្មី ព្រោះតែកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាច់ អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ចាំនឹងមានរោគ ។ ចព្រះព្រះអង្គដឹងច្រើន ធម៌ចាំនិទ្ធកាយបេសំយេនិច្ចំ មានព្រះមានព្រះ ភាគជាមូល ។ បេ ។ ខ្លាបកិកុចំនិទ្ធកាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែ កាស្រយរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាច់អំពី សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ចាំនឹងមានរោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមាន សង្ការចាំនិទ្ធកាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែកាស្រយវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាច់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ចាំនឹងមានរោគ ។

[១៨៨] តំ កំ មញ្ញាថ កិក្ខុវេ រូបំ និក្ខំ វា អនិក្ខំ
 វាតិ ។ អនិក្ខំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ
 អនុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អនុក្កមសុទ្ធិ អត្តា
 ហោតិ អរោតោ បរម្មរណាតិ ។ យោ ហោតំ កន្តោ ។ ឥតិ
 ទោ កិក្ខុវេ យននិក្ខំ តំ ទុក្ខំ តស្មី សតិ តទុចាធាយ(១)
 ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អនុក្កមសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
 បរម្មរណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ និក្ខំ វា អនិក្ខំ វាតិ ។ អនិក្ខំ កន្តោ ។ បេ ។
 វិបរិណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ អនុក្កមសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មរណា-
 តិ ។ យោ ហោតំ កន្តោ ។ ឥតិ ទោ កិក្ខុវេ យននិក្ខំ តំ

១ ១. តំ អភិវិស្ស ។

[១៨៨] ម្នាលកិក្ខុវេទនា អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ច្រឡំ ឬមិនច្រឡំ ។ មិនច្រឡំទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនតាមស្រយូរចស់នោះទេ កើត
 មានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
 មិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានកេរ្តិ៍ដ៏វែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលកិក្ខុវេទនា ចេសំណា មិនច្រឡំ ចេសំនោះ
 ជាទុក្ខ កាលបើមានចេសំនោះ ព្រោះតែតាមស្រយូរចស់នោះ ដូច្នោះឯង
 បើចិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
 មិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានកេរ្តិ៍ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណច្រឡំឬមិនច្រឡំ ។ មិនច្រឡំទេ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនតាមស្រយូរចស់នោះទេ
 កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន
 នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានកេរ្តិ៍ដ៏វែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលកិក្ខុវេទនា ចេសំណា មិនច្រឡំ ចេសំនោះ

ទុក្ខំ ភស្មំ សតិ ឥទ្ធានាយ ឃិវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អ-
ទុក្ខមសុខំ អត្តា ហោតិ អណេតោ ចាម្មរណាតិ (តតិយ-
បេយ្យាលោ^(១)) ។

(១៧០) សាវត្ថិ ។ កំស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
កំ ឧបាទាយ កំ អភិវិស្ស ឃិវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
ន វាតា វាយន្តំ ន នដ្ឋោ សទ្ធន្តំ ន កត្តិវិយោ
វិជាយន្តំ ន ចន្ទិមសុវិយា ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ វា
ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ កកវម្ភលកា យោ កន្តេ ធម្មា
។ ថេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ
រូបំ អភិវិស្ស ឃិវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ន វាតា វាយន្តំ
។ ថេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ ថេ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាលោ
សតិ វិញ្ញាលំ ឧបាទាយ វិញ្ញាលំ អភិវិស្ស

១ ឧ. ធើរិយសុត្តន្តា វិភាជនា ។

ជាទុក្ខ កាលបើមានរបស់នោះ ព្រោះតែតាស្រីយរបស់នោះ ដូច្នោះឯង
ទើបទិដ្ឋិតើរឡើង យ៉ាងនេះថា ចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ
មិនសុខ ទាំងមិនមានភេត ។ (បេយ្យាល ទី ៧) ។

(១៧០) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎
ព្រោះតែតាស្រីយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិតើរឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិន
បក់ ទឹកស្អីនឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទព្រះភាទិក្ស
មិនរះឡើងឬមិនអស្តង្គិកទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរគោល ។
ចតិគ្រព្រះអង្គនឹងចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះ
កាគជាមូល ។ ថេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែ
តាស្រីយរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិតើរឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់
។ ថេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា
។ ថេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ការទាំងឡាយ ។
កាលបើមានវិញ្ញាលា ព្រោះតែតាស្រីយវិញ្ញាលា ប្រកាន់វិញ្ញាលា

ឯវិ-ធីដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ធន វាតា វាយន្តិ ។ មេ ។ ឯសិក្កដ្ឋា-
យដ្ឋិតាតិ ។

[១៨១] តំ កំ មញ្ញាម កិក្កាវេ រូបំ ធីដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ
វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ វា តំ សុទំ
វាតិ ។ ធុក្កំ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ វិបវិណា-
មធម្មំ កាល្យំ ទុ តំ សមទុបស្ស៊ីតិ ឯតំ មម ឯសោ-
ហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហេតំ កន្ត ។
វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធីដ្ឋិ
វា អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ
វា តំ សុទំ វាតិ ។ ធុក្កំ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ
វិបវិណាមធម្មំ កាល្យំ ទុ តំ សមទុបស្ស៊ីតិ ឯតំ មម
ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហេតំ កន្ត ។

ទើបចំដ្ឋិតក្កោវ្យ្យិយំនិរោថា ខ្យល់មិនចក់ ។ មេ ។ កាំងនាវីនីក្កស្តល់
ដូចជាសសរោគាល ។

[១៨១] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ក្នុងចាំនិទ្យាយសំខាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ទ្រៀងឬមិនទ្រៀង ។ មិនទ្រៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទ្រៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទ្រៀង ជាទុក្ខ ទានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរនឹងយល់ឃើញ
ដូចរបស់នោះថា គុំរបស់អញ គុំជាអញ គុំជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នោះ
ដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។
សង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ វិញ្ញាណ ទ្រៀងឬមិនទ្រៀង ។ មិនទ្រៀងទេ ព្រះ
អង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទ្រៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ
ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទ្រៀង ជាទុក្ខ ទានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
គួរនឹងយល់ឃើញដូចរបស់នោះថា គុំរបស់អញ គុំជាអញ គុំជា
ខ្លួនរបស់អញ ដូច្នោះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[១៨២] ភស្តុតិបា ភិក្ខុវេ យំ កំព្យំ វុបិ អតិ-
 ភាណាភក្កប្បុប្បដ្ឋំ អជ្ឈតិំ វា ពហិន្ទា វា ឱន្យវិកំ
 វា សុខុមំ វា ហិំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វវេ សន្តិកេ
 វា សត្វំ វុបិ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ ទេសោ
 អត្តានិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ ទដ្ឋត្វំ ។ យា
 កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ
 សង្ខារ ។ យំ កំព្យំ វិញ្ញាណំ អតិភាណាភក្កប្បុ-
 ប្បដ្ឋំ អជ្ឈតិំ វា ពហិន្ទា វា ឱន្យវិកំ វា សុខុមំ វា
 ហិំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វវេ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ
 ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ ទេសោ អត្តានិ ឯវមេតំ
 យថាភូតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ ទដ្ឋត្វំ ។ ឯវិ ចស្សំ ។ ថេ ។
 ចាបរិ ឥត្តក្កាយាតិ បដាណាតិ ។

[១៨២] ធានកិក្ខុចាំឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ
 ប្រណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត ចប្បប្បដ្ឋ វាណិក្ខតិំ វាណិក្ខតិំ ព្រាត
 ព្រាតកិំ ល្អិតកិំ ថោកចាបកិំ ឧត្តមកិំ ប្រណាដែលមានក្នុងវិជ្ជាយកិំ
 ក្នុងវិជិតកិំ អ្នកចាំឡាយ ត្រូវយល់តាមវិធានដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ ឲ្យប្រ
 ចាំឯអស់ខ្លះយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនអញ ខ្ញុំមិន
 មែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណាទិមួយ ។ សញ្ញាណាទិមួយ ។
 សង្ខារចាំឡាយណាទិមួយ ។ វិញ្ញាណាណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត
 ចប្បប្បដ្ឋ វាណិក្ខតិំ វាណិក្ខតិំ ព្រាតព្រាតកិំ ល្អិតកិំ ថោកចាបកិំ
 ឧត្តមកិំ វិញ្ញាណាណាដែលមានក្នុងវិជ្ជាយកិំ ក្នុងវិជិតកិំ អ្នកចាំឡាយ
 ត្រូវយល់តាមវិធានដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ ឲ្យវិញ្ញាណចាំឯអស់ខ្លះ យ៉ាងនេះថា
 ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ។
 កាលបើអាយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ ថេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តករវា
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្តសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១៨៣] សាវត្ថី ។ ធីតា ឬ ទេវ កិក្ខុវេ សតិ ធីតា
 ឧបាធាយ ធីតា អភិវិស្ស ឃីវ ធីតា ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុ-
 សុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ ចរាជ្ជណាតិ ។ កកវិម្ពល-
 កា លោ កណ្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
 រូបំ ឧបាធាយ រូបំ អភិវិស្ស ឃីវ ធីតា ឧប្បជ្ជតិ
 អនុត្តមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ ចរាជ្ជណាតិ ។
 វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ
 សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ
 អភិវិស្ស ឃីវ ធីតា ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុទ្ធំ អត្តា
 ហោតិ អរោតោ ចរាជ្ជណាតិ ។

[១៨៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ បាលកិក្ខុវេទនាយ កាលបើមានអ្វីថ្មី
 ព្រោះតែគាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។
 ចពិព្រោះអង្គជ័យម្រឹម ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្រព្យអង្គ មានព្រះ
 មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ បាលកិក្ខុវេទនាយ កាលបើមានរូប
 ព្រោះតែគាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមាន
 រោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាល
 បើមានសង្ការទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែគាស្រ័យ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

(១៨៤) ភំ ភេ មញ្ញាថ កេត្តាវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាភិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វា ភំ សុខំ
 វាភិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 កាល្លំ ទុ ភំ សមុបស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោហមស្សិ
 ឯសោ មេ អត្តាភិ ។ ទោ ហេតំ កន្តោ ។ វេទនា ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាភិ ។
 អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វា ភំ សុខំ វាភិ ។
 ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 កាល្លំ ទុ ភំ សមុបស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោហមស្សិ
 ឯសោ មេ អត្តាភិ ។ ទោ ហេតំ កន្តោ ។

(១៨៥) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំក្បាយ អ្នកចាំក្បាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ច្រឡើងច្រមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹក
 យល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ខ្ពះរបស់កញ្ច ខ្ពះជាកញ្ច ខ្ពះជាទួនរបស់
 កញ្ច ដូច្នោះដែរឬ ។ មិនគួរនឹកយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
 ។ របេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំក្បាយ ។ វិញ្ញាណទៀងច្រមិនទៀង ។ មិន
 ទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។
 ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួល
 ជាធម្មតា គួរនឹកយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ខ្ពះរបស់កញ្ច ខ្ពះជាកញ្ច
 ខ្ពះជាទួនរបស់កញ្ចដូច្នោះដែរឬ ។ មិនគួរនឹកយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(១៧៨) ភស្តុតិហ ភិក្ខុវេ យំ កិញ្ចំ រូបំ អតីតា-
 ធាតុតប្បទុប្បន្នំ អដ្ឋត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱណ្ណវិកំ វា
 សុខុមំ វា ហិមំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វារ សន្តិកេ វា
 សត្វំ រូបំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តា-
 តិ ឯវមេតំ យជាត្វតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋត្វំ ។ យា
 កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ
 សង្ខារ ។ យំ កិញ្ចំ វិញ្ញាណំ អតីតាធាតុតប្បទុប្បន្នំ
 អដ្ឋត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱណ្ណវិកំ វា សុខុមំ វា ហិមំ
 វា បណីតំ វា យំ ទ្វារ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញា-
 ណំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យជាត្វតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋត្វំ ។ ឯវំ បស្សិ
 ភិក្ខុវេ សុតាវ អរិយស្សាវកោ រូបស្មិចំ ទិព្វំទុតិ

(១៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ
 ប្រណាណីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី
 ក្រាតក្រាតក្តី ល្អិតក្តី ដោយទាបក្តី ទុក្ខមក្តី ប្រណាណីដែលមានក្នុង
 ទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាថ្នាដ៏
 ល្អ ឲ្យប្រទាំងអស់ខ្លះ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
 ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណាមួយ ។
 សញ្ញាណាមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយណាមួយ ។ វិញ្ញាណាណាមួយ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ក្រាតក្រាត
 ក្តី ល្អិតក្តី ដោយទាបក្តី ទុក្ខមក្តី វិញ្ញាណាណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយ
 ក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាថ្នាដ៏ល្អ ឲ្យ
 វិញ្ញាណាទាំងអស់ខ្លះ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជា
 អញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយ-
 សាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ វេទនាឡើយណាយទិដ្ឋិប្រផង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

វេទនាយមិ ឯត្វិទ្ធពិ សញ្ញាយមិ ឯត្វិទ្ធពិ សង្ការេសុមិ
 ឯត្វិទ្ធពិ វិញ្ញាណស្មីមិ ឯត្វិទ្ធពិ ឯត្វិទ្ធពិ វិជ្ជាមិ វិណា
 វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិ ញាណំ ហោតិ ។ ចំណា ជាតិ
 វុសតិ ព្រហ្មចរិយំ កតិ ការណីយំ ចាចវិ ឥត្តត្តាយាតិ
 ចជាធាតិ ។ (បុរិមកមធំ អដ្ឋាស វេយ្យាករណ
 ទុតិយកមធំ ធាតុសំ វិគ្គារេត្តាធិ តតិយកមធំ ធាតុសំ
 វិគ្គារេត្តាធិ ធាតុត្តកមធំ ធាតុសំ វិគ្គារេត្តាធិ) ។

ចំនួនយុត្ត ៧

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

នឿយណាយនិវេទនាផន ឿយណាយនិវេទនាផន នឿយណាយ
 និវេទនាផន ឿយណាយនិវេទនាផន កាលបើឡើយ
 ណាយ ក៏ប្រាសចាកកម្រេក ប្រាសចាកកម្រេក ទើបចិត្តរួច
 ស្រឡះ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តរួច
 ស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មត្ត-
 ព្រហ្មចរិយៈ ភាគរាជានុវេទនាហើយ រសាឡសកិច្ចភាគរាជានុវេទនា
 ស្រេចហើយ មត្តភាវនាចិត្តដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរសាឡសកិច្ចនេះទៀត
 មិនមានឡើយ ។ (វេយ្យាករណ៍ទាំង ១៧ ខាងដំណើរដូចមុន សូត្រ ២៦
 បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យតិស្តារដូចដំណើរទីពីរផងចុះ សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវ
 សំដែងឲ្យតិស្តារដូចដំណើរទីបី សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យតិស្តារ
 ដូចដំណើរទីបួន) ។

ចំនួនយុត្ត ៧

ឧក្ខន្ធសំយុត្ត

[១៧៦] សាវត្ថុ ។ ចក្កំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ វិចរិណា-
មិ អញ្ញាជាភារិ សោតំ អនិច្ចំ វិចរិណាមិ អញ្ញាជាភារិ
យាធំ អនិច្ចំ វិចរិណាមិ អញ្ញាជាភារិ ជិក្ខុ អនិច្ចា វិ-
ចរិណាមិ អញ្ញាជាភារិ កាយោ អនិច្ចោ វិចរិណាមិ
អញ្ញាជាភារិ មនោ អនិច្ចោ វិចរិណាមិ អញ្ញាជាភារិ ។
យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវិ សន្តហតិ អនិច្ចុតិ ។
អយំ វុត្ថុតិ សទ្ធានុសារិ ឱក្កោន្តោ សម្មត្តនិយាមិ
សប្បុរិសក្ខមិ ឱក្កោន្តោ វិភិវត្តោ បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ អកាញោ តិ
កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កាតុំ ចិវយំ វា តិវត្តានយោធំ
វា ចិត្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋេយ្យ អកាញោ វ ភាវ កាលំ
កាតុំ យាវ ឧ សោតាបត្តិផលំ សច្ចិករោតិ ។
យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មា ឯវិ ចញ្ញាយ មត្ត-
សោ ចិជ្ឈានំ មមន្តំ ។ អយំ វុត្ថុតិ ធម្មានុសារិ

ឧក្ខន្ធសំយុត្ត

[១៧៦] ក្រុងសាវត្ថុ ។ ខ្នាតភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនទៀង
មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ត្រចៀកមិនទៀង មាន
សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ច្រមុះមិនទៀង មានសេចក្តី
ប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី អណ្តាតមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែ
ប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី កាយមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ចិត្តមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជា
ប្រក្រតី ។ ខ្នាតភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាដើរចុះចិត្តសិច្ចុវធម៌ទាំង
នេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ធានុសារិ (អ្នករកឃើញរឿយៗ
ដោយសទ្ធា) ចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បុរិសក្ខមិ
កម្មនិបត្តិបុប្ផជ្ជនក្ខមិ ជាអ្នកលាងផ្ទៃអំពី ដែលធ្វើហើយទាំឱ្យទៅកើត
ក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បង្កើតវិសយ ជាបុគ្គលទៀងទឹងមិនធ្វើ
មរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវសោកាបត្តិផលទៅ
ឡើយ ។ ខ្នាតភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយបានក្រាស់ជើងធម៌ទាំងនេះ
ដោយប្រមាណវិទ្យាប្រាកដយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មានុសារិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធកិរិយា

ឱក្ការន្តា សម្មត្តនិយាមី សម្មាសម្មាសិ ឱក្ការន្តា វិចិត្រន្តា
 បុត្តដ្ឋង្គកមី អគព្វោ តិ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា
 ចិរយំ វា តិវប្បាធម្មោ វា ចិន្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋេយ្យ
 អគព្វោ វ តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ទ សោតាបត្តិដលំ
 សច្ចិករោតិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃីវី ជាតាតិ
 ឃីវី បស្សតិ ។ អយំ វុត្តតិ សោតាបន្តោ អវិចិត្តាត-
 ធម្មោ ធម្មោ សម្មោធិបរាយោតិ ។

[១៧៧] សាវត្ថិ ។ រូបា ភិក្ខុវេ អចិត្តា វិបរិណា-
 មិទោ អញ្ញាតាការិទោ សទ្ធា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ
 អញ្ញាតាការិទោ កត្វា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតា-
 ការិទោ រសា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតាការិទោ
 ជាដ្ឋត្វា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតាការិទោ ធម្មោ
 អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតាការិទោ ។ យោ ភិក្ខុវេ
 ឥមេ ធម្មេ ឃីវី សទ្ធិហតិ អចិត្តុតិ ។ អយំ វុត្តតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធកិរិយា

(អ្នកព្យាបាលដោយធម៌គឺប្រាជ្ញា) ចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិប
 កាន់សម្មាសម្មាសិ កន្លងចង់ខ្ញុំបុត្តដ្ឋង្គកម្ម ជាអ្នកវិលងធ្វើអំពើដែលធ្វើ
 ហើយនាំឱ្យទៅកើតកងទុក្ខ ឬកំណើតសក្កគំហោន ឬកំចិត្តិវិសយ ជា
 បុគ្គលទៀននឹងមិនធ្វើមហាកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ខ្ញុំវិសោកាបត្តិផលនៅឡើយ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាដឹង
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ខ្ញុំធម៌ទាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា
 សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនទាក់ចុះទៅកងទុក្ខ ជាបុគ្គលទៀន
 មានការគ្រាសដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៧៧] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀន
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី សំឡេងមិនទៀន មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ក្លិនមិនទៀន មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី សេមិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួល
 ទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី រោងផ្សំមិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
 ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ធម្មារម្មណ៍មិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
 ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្ត
 សិបខ្ញុំធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធិហតិ

ឧត្តសយុត្ត

សន្តានុសារី ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយោមំ សច្ចុវិសក្ខមិ
 ឱក្កន្តោ វិនិវត្តោ បុព្វជ្ជនក្ខមី អកញ្ចោ តំ កាមំ កាតុំ
 យំ កាមំ កាតុំ និវយំ វា តិវច្ឆានយោនិ វា បិត្តិវិសយំ
 វា ឧបបដ្ឋេយ្យ អកញ្ចោ វា តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន
 សោតាបត្តិដលំ សច្ឆិកាកោតិ ។ យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ
 វេ ធម្ម ធម្មា ឃិវិ ចញ្ញាយ ធម្មសោ និជ្ឈានំ មមន្តិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ធម្មានុសារី ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយោមំ សច្ចុ-
 វិសក្ខមិ ឱក្កន្តោ វិនិវត្តោ បុព្វជ្ជនក្ខមី អកញ្ចោ តំ
 កាមំ កាតុំ យំ កាមំ កាតុំ និវយំ វា តិវច្ឆាន-
 យោនិ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋេយ្យ អកញ្ចោ តាវ
 កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិដលំ សច្ឆិកាកោតិ ។
 យោ ភិក្ខុវេ វេ ធម្ម ធម្មា ឃិវិ ជាបាតិ ឃិវិ ចស្សតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ សោតាបត្តោ អវិចិត្រធម្មោ និយតោ
 សន្តានិចកាយោតិ ។

ឧត្តសយុត្ត

បានចុះសិវកាន់សម្មត្តនិយោម ចុះសិវកាន់សច្ចុវិសក្ខមិ កន្លងចង់ខ្លួន
 បុព្វជ្ជនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយទាំងឡាយទៅកើតកងទុក ឬ
 កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តិវិសយ ជាបុគ្គលទៀងទាត់មិនធ្វើមរណកាល
 ក្នុងរាល់ដែលមិនទាន់ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ ខ្លួនសោតាបត្តិដល់នៅឡើយ ។
 ខ្លាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយបានប្រាសដឹងខ្លួនចម្រើននេះ ដោយ
 ប្រមាណវិទ្យាព្រមយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា ធម្មានុសារី បានចុះ
 សិវកាន់សម្មត្តនិយោម ចុះសិវកាន់សច្ចុវិសក្ខមិ កន្លងចង់ខ្លួនបុព្វជ្ជន-
 ក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយទាំងឡាយទៅកើតកងទុក ឬកំណើត
 សត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តិវិសយ ជាបុគ្គលទៀងទាត់មិនធ្វើមរណកាល ក្នុង
 រាល់ដែលមិនទាន់ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ ខ្លួនសោតាបត្តិដល់នៅឡើយ ។
 ខ្លាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ខ្លួនចម្រើន
 ចម្រើននេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សោតាបត្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការប្រាសដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុន ។

[១៧៧] សាវត្ថិ ។ ចក្កុវិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ អធិត្ថំ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ ។ សោតវិញ្ញាណំ ។ ចេ ។ យាទវិញ្ញាណំ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ ។ កាយវិញ្ញាណំ ។ មនោវិញ្ញាណំ អធិត្ថំ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ។ ចេ ។ សច្ចិករោតិ ។ យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ ។ ចេ ។ សច្ចិករោតិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ។ ចេ ។ សម្ពោចិបកយោតិ ។

[១៧៨] សាវត្ថិ ។ ចក្កុសម្មស្សោ ភិក្ខុវេ អធិត្ថោ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ សោតសម្មស្សោ ។ យាទសម្មស្សោ ។ ជីវ្ហសម្មស្សោ ។ កាយសម្មស្សោ ។ មនោសម្មស្សោ អធិត្ថោ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ ។ យោ ភិក្ខុវេ វេ ចេ ធម្ម ឃិវិ សន្តហតិ អធិត្ថក្ខតិ ។ អយិ វុក្ខតិ សម្មាទុសារិ ។ ចេ ។ សម្ពោចិបកយោតិ ។

[១៧៧] ក្រុសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុវិញ្ញាណមិនខៀង មានសច្ចកិប្រប្បលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ ។ សោតវិញ្ញាណ ។ ចេ ។ យាទវិញ្ញាណ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ។ កាយវិញ្ញាណ ។ មនោវិញ្ញាណ មិនខៀង មានសច្ចកិប្រប្បលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ។ ចេ ។ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ។ ចេ ។ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ។ ចេ ។ មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៧៨] ក្រុសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុសម្មស្ស មិនខៀង មានសច្ចកិប្រប្បលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ សោតសម្មស្ស ។ យាទសម្មស្ស ។ ជីវ្ហសម្មស្ស ។ កាយសម្មស្ស ។ មនោសម្មស្ស មិនខៀង មានសច្ចកិប្រប្បលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ធ្វើចុះចិត្តសម្រេច ឱ្យធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ ចុត្តលនេះ ហៅថា សព្វទុសារិ ។ ចេ ។ មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

ឧត្តសម្ពុទ្ធ

(២០០) សាវត្ថី ។ ចក្ខុសម្ពុទ្ធស្រដា វេទនា កិច្ចវេ
 អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញាជាភារី សោតសម្ពុទ្ធស្រដា វេទ-
 នា ។ យានសម្ពុទ្ធស្រដា វេទនា ។ ជីក្ខុសម្ពុទ្ធស្រដា
 វេទនា ។ កាយសម្ពុទ្ធស្រដា វេទនា ។ មនោសម្ពុទ្ធស្រដា
 វេទនា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញាជាភារី ។ យោ កិច្ចវេ
 ឥមេ ធម្មេ វិវិ សន្តហតិ អនិម្មត្តិ ។ អយំ វុត្តិ
 សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបកយោតិ ។

(២០១) សាវត្ថី ។ រូបសញ្ញា កិច្ចវេ អនិច្ចា វិបរិ-
 ណាមី អញ្ញាជាភារី ។ សន្តសញ្ញា ។ កទ្ធសញ្ញា ។
 រសសញ្ញា ។ ដោជ្ជទ្ធសញ្ញា ។ ធម្មសញ្ញា អនិច្ចា
 វិបរិណាមី អញ្ញាជាភារី ។ យោ កិច្ចវេ ឥមេ ធម្មេ
 វិវិ សន្តហតិ អនិម្មត្តិ ។ អយំ វុត្តិ សទ្ធានុសារី
 ។ បេ ។ សម្ពោធិបកយោតិ ។

ឧត្តសម្ពុទ្ធ

(២០០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងខ្សោយ ចក្ខុសម្ពុទ្ធស្រ-
 ដាវេទនា មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី
 សោតសម្ពុទ្ធស្រដាវេទនា ។ យានសម្ពុទ្ធស្រដាវេទនា ។ ជីក្ខុសម្ពុទ្ធស្រ-
 ដាវេទនា ។ កាយសម្ពុទ្ធស្រដាវេទនា ។ មនោសម្ពុទ្ធស្រដាវេទនា មិន
 ទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំង-
 ខ្សោយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បវិធីចំពោះនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គល
 នេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ ទីនីបានគ្រាសំដីនីទៅទាន់មុខ ។

(២០១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងខ្សោយ សេចក្តីសំគាល់ក្នុង
 ប្រមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តី
 សំគាល់ក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងភ្លេង ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុង
 សេ ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងដោជ្ជន្ត្រៈ ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍
 មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ខ្នាលភិក្ខុ
 ទាំងខ្សោយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បវិធីចំពោះនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គល
 នេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ ទីនីបានគ្រាសំដីនីទៅទាន់មុខ ។

(២០២) សាវត្ថិ ។ រូបសញ្ញាតនា ភិក្ខុវេ អធិត្តា
 វិបវិណាមី អញ្ញាដាការី ។ សន្តសញ្ញាតនា ។ កន្ទ-
 សញ្ញាតនា ។ រសសញ្ញាតនា ។ ដោដ្ឋត្វសញ្ញាត-
 នា ធម្មសញ្ញាតនា អធិត្តា វិបវិណាមី អញ្ញាដាការី ។
 យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃីវិ សន្តហតិ អធិមុត្តតិ ។
 អយំ វុត្តតិ សន្តានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោជិបរាយនោតិ ។

(២០៣) សាវត្ថិ ។ រូបតណ្ហា ភិក្ខុវេ អធិត្តា វិប-
 វិណាមី អញ្ញាដាការី ។ សន្តតណ្ហា ។ កន្ទតណ្ហា ។
 រសតណ្ហា ។ ដោដ្ឋត្វតណ្ហា ។ ធម្មតណ្ហា អធិត្តា
 វិបវិណាមី អញ្ញាដាការី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃីវិ
 សន្តហតិ អធិមុត្តតិ ។ អយំ វុត្តតិ សន្តានុសារី
 ។ បេ ។ សម្ពោជិបរាយនោតិ ។

(២០២) ក្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប៉ុនប៉ង
 ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេច-
 ក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុង
 សេ ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងដោដ្ឋត្វមាម្មណ៍ ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងធម្មាម្មណ៍
 មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គល
 នេះ ហៅថា សម្មានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានព្រាស់ដឹងទៅទាន់មុខ ។

(២០៣) ក្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រាថ្នា
 ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេច-
 ក្តីប្រាថ្នាក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប្រាថ្នា
 ក្នុងសេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងដោដ្ឋត្វមាម្មណ៍ ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុង
 ធម្មាម្មណ៍មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។
 បុគ្គលនេះហៅថា សម្មានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានព្រាស់ដឹងទៅទាន់មុខ ។

(២០៤) សាវត្ថី ។ បឋវីធាតុ ភិក្ខុវេ អធិត្តា
 វិបវណមិ អញ្ញជាភារី ។ អាចោធាតុ ។ គោដោធាតុ ។
 វាយោធាតុ ។ អាណាសធាតុ ។ វិញ្ញាណធាតុ អធិត្តា
 វិបវណមិ អញ្ញជាភារី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ វិវិ
 សន្តហតិ អធិមុត្តិ ។ អយំ វុត្តិ សទ្ធាទុសារី ។ បេ ។
 សន្តោធិបកយោតិ ។

(២០៥) សាវត្ថី ។ ភូមិ ភិក្ខុវេ អធិត្តំ វិបវណមិ
 អញ្ញជាភារី វេទនា អធិត្តា វិបវណមិ អញ្ញជាភារី ។
 សញ្ញា ។ សង្ការ អធិត្តា វិបវណមិធា អញ្ញជាភា-
 វិធា វិញ្ញាណំ អធិត្តំ វិបវណមិ អញ្ញជាភារី ។ យោ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ វិវិ សន្តហតិ អធិមុត្តិ ។ អយំ វុត្តិ

(២០៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធាតុដ៏មិនទៀង
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ធាតុទឹក ។ ធាតុ
 ភ្លើង ។ ធាតុខ្យល់ ។ ធាតុភាពាស ។ វិញ្ញាណធាតុមិនទៀង មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់ខ្សែធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ
 ហៅថា សទ្ធាទុសារី ។ បេ ។ ទំនីបានក្រាស់ដឹងទៅទាំងមុខ ។

(២០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ រូបមិនទៀង មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី វេទនាមិនទៀង មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំនិទ្យាយមិន
 ទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់ខ្សែធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុទ្ធាវគ្គ

សម្មាសុភារិ ឱក្កោន្តោ សម្មត្តនិយាមិ សប្បវិបក្ខបិ
 ឱក្កោន្តោ វិភិវត្តោ បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ អកញ្ចោ តិ កាម្មំ កាភុំ យំ
 កាម្មំ កាត្វា និវយំ វា តិវត្តានយោជិ វា បិត្តិវិសយំ វា
 ឧបបជ្ជេយ្យ អកញ្ចោ វ តាវ កាលំ កាភុំ យាវ ទ
 សោតាបត្តិដលី សច្ចិការោតិ ។ យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ
 ភមេ ធម្មា ឯវិ បញ្ញាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ ទមន្តំ ។
 អយំ វុត្តនិ ធម្មាសុភារិ ឱក្កោន្តោ សម្មត្តនិយាមិ សប្ប-
 វិសក្ខមិ ឱក្កោន្តោ វិភិវត្តោ បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ អកញ្ចោ តិ
 កាម្មំ កាភុំ យំ កាម្មំ កាត្វា និវយំ វា តិវត្តានយោជិ
 វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អកញ្ចោ វ តាវ កាលំ
 កាភុំ យាវ ទ សោតាបត្តិដលី សច្ចិការោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុទ្ធាវគ្គ

សម្មាសុភារិ បានចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ
 កន្លងបង្កប់បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើ ដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើត
 ក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬកំបិត្តិវិសយ ជាបុគ្គលទៀនធិនិមិទ្ធិ
 មរណកាល ក្នុងរាល់ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យសោតា-
 បត្តិដល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរណមួយគ្រាសំដឹងធម៌ទាំងនេះ
 ដោយប្រមាណនៃប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មាសុភារិ
 បានចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ កន្លងបង្កប់
 បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬ
 កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬកំបិត្តិវិសយ ជាបុគ្គលទៀនធិនិមិទ្ធិមរណ-
 កាល ក្នុងរាល់ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសោតាបត្តិដល ។

ឧក្ខន្ធសំយុង្គ

យោ កិក្ខុវេ វេ ធម្មេ ឯវិ បដាជាតិ ឯវិ ចស្សតិ ។
អយំ វុច្ឆតិ សោតិបញ្ញោ អវិទិតាតធម្មោ ធិយតោ
សម្មោធិបរាយោតិ ។

ឧក្ខន្ធសំយុង្គ ។

តស្សប្ប្រាជី

ចក្កុ រូបញ្ច វិញ្ញាណំ
ដស្សោ ច វេទនាយ ច
សញ្ញា ច ចេតនា តណ្ហា
ជានុ ទទ្ធលោ តេ ធសាតិ ។

ឧក្ខន្ធសំយុង្គ

ខាលភិក្ខុបំណិឡាយ បុគ្គលណា ស្គាល់ច្បាស់យ៉ាងនេះ ឃើញច្បាស់
យ៉ាងនេះ ឮដំបូងយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សោតាបទ្ធិបុគ្គល
មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅកាន់អបាយភូមិ ជាបុគ្គលទៀង មិនបាទ្រាស់
ដឹងទៅភាសិត ។

ចប់ ឧក្ខន្ធសំយុង្គ ។

ទុក្ខានុសង្កត្តន្តសំយុង្គនោះ គឺ

និយាយអំពី ចក្កុ ។ រូប ។ វិញ្ញាណ ។ វេទនា ។
សញ្ញា ។ ចេតនា ។ តណ្ហា ។ ជានុ ។ ទទ្ធលោ ។ តេ ។
ដា ។ ។

ឧប្បទានសំយុង្គ

(២០៦) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កស្ស ឧប្បាទោ
មិត្តិ អភិជិព្វត្តិ ចាតុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ
រោគាជំ មិត្តិ ជនទរណស្ស ចាតុការោ យោ សោតស្ស
ឧប្បាទោ មិត្តិ ។ បេ ។ យោ យាទស្ស ឧប្បាទោ
មិត្តិ ។ យោ ជិក្ខុយ ឧប្បាទោ មិត្តិ ។ យោ កាយស្ស
ឧប្បាទោ មិត្តិ ។ យោ មទស្ស ឧប្បាទោ មិត្តិ អភិ-
ជិព្វត្តិ ចាតុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ រោគាជំ មិត្តិ
ជនទរណស្ស ចាតុការោ ។

(២០៧) យោ ច ភិក្ខុវេ ចក្កស្ស ជិរោតោ វ្របស-
មោ អត្ថន្តមោ ទុក្ខស្សសោ ជិរោតោ រោគាជំ វ្របស-
មោ ជនទរណស្ស អត្ថន្តមោ ។ យោ សោតស្ស

ឧប្បទានសំយុង្គ

(២០៦) ក្រសិសាវត្ថី ។ ខ្មាលភិក្ខុព្រំនិព្វាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា ខែចក្ក ខ្ញុំដោយ
កើតឡើងខែចក្ក ដោយការតាំងនៅខែរោគ ដោយការមានប្រាកដខែជនទរណ៍
មរណៈ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា ខែសោតៈ ឬ បេ ។ ការកើត
ឡើង ការតាំងនៅណា ខែយាទៈ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា
ខែជិក្ខុ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា ខែកាយ ។ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា ខែចក្ក ខ្ញុំដោយ
កើតឡើងខែចក្ក ដោយការតាំងនៅខែរោគ ដោយការមានប្រាកដខែជនទរណ៍
មរណៈ ។

(២០៧) ខ្មាលភិក្ខុព្រំនិព្វាយ មួយទៀត ការរលត់ ការ
ស្ងប់រង្សា ការអស់ណា ខែចក្ក ខ្ញុំដោយការរលត់ខែចក្ក ដោយ
ស្ងប់រង្សាខែរោគ ដោយការអស់ខែជនទរណ៍ ។ ការរលត់ណា

ឧប្បទេសយុត្តិ

និរោធា ។ មេ ។ យោ យោធស្ស និរោធា ។ យោ
ជិត្តិយ និរោធា ។ យោ កាយស្ស និរោធា ។ យោ
មនស្ស និរោធា រូបសមោ អនុត្តរោ ទុក្ខស្សសោ
និរោធា រោគានំ រូបសមោ ជនមណស្ស អនុត្តរោតិ ។

(២០៨) សាវត្ថី ។ យោ កិក្ខវេ រូបានំ ឧប្បាទោ មិគិ
អភិធិត្ថត្ថិ ចាតុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ រោគានំ
មិគិ ជនមណស្ស ចាតុការោ ។ យោ សន្តានំ ។ យោ
កន្តានំ ។ យោ រសានំ ។ យោ ដោដ្ឋត្វានំ ។ យោ
ធម្មានំ ឧប្បាទោ មិគិ អភិធិត្ថត្ថិ ចាតុការោ ទុក្ខស្ស-
សោ ឧប្បាទោ រោគានំ មិគិ ជនមណស្ស ចាតុ-
ការោ ។

ឧប្បទេសយុត្តិ

នៃសោតៈ ។ មេ ។ ការលតំណា នៃយោនៈ ។ ការលតំណា នៃ
ជិត្ត ។ ការលតំណា នៃកាយ ។ ការលតំ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់
ណា នៃចិត្ត ខ្ញុំ ជាការលតំនៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃកេត ជាការ
អស់នៃជននិមិទេណៈ ។

(២០៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធកាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃចេ ខ្ញុំ ជា
ការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃកេត ជាការមានប្រាកដនៃជននិមិ
ទេណៈ ។ នៃសំឡេង ។ នៃក្លិន ។ នៃរស ។ នៃដេដ្ឋព្វៈ ។
ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា
នៃធម្មាច្ចុណ៍ ខ្ញុំ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃកេត ជា
ការមានប្រាកដនៃជននិមិទេណៈ ។

(២០៨) យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វុតាធិ ធិរោតោ វុច-
 សមោ អត្តន្តំមោ ទុក្ខុស្សេសោ ធិរោតោ រោតាធិ វុច-
 សមោ ជរាមរណស្ស អត្តន្តំមោ ។ យោ សទ្ធាធិ ។
 យោ តទ្ធាធិ ។ យោ វសាធិ ។ យោ ដោដ្ឋញ្ចធិ ។
 យោ ធម្មាធិ ធិរោតោ វុចសមោ អត្តន្តំមោ ទុក្ខុ-
 ស្សេសោ ធិរោតោ រោតាធិ វុចសមោ ជរាមរណស្ស
 អត្តន្តំមោតិ ។

(២០៩) សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ធម្មវិញ្ញាណស្ស
 ឧច្សរោ មិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស ទាតុការោ ។ បេ ។
 យោ មនោវិញ្ញាណស្ស ឧច្សរោ មិតិ ។ បេ ។ ជរាម-
 រណស្ស ទាតុការោ ។

(២១០) យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មវិញ្ញាណស្ស ធិ-
 រោតោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្តំមោ យោ មនោ-
 វិញ្ញាណស្ស ធិរោតោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្ត-
 មោតិ ។

(២០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញទៀត ការលេត់ ការ
 ស្ងប់ស្ងៀម ការអស់ ណា ខែរប ខ្ញុំ ជា ការលេត់ខែទុក្ខ ជា ការស្ងប់
 រម្ងាប់ខែរោគ ជា ការអស់ខែជរាធិនិមរណៈ ។ ខែសំឡេង ។ ខែ
 ក្លិន ។ ខែរស ។ ខែដោដ្ឋព្វៈ ។ ការលេត់ ការស្ងប់ស្ងៀម ការអស់
 ណា ខែធម្មាធម្មណ៍ ខ្ញុំ ជា ការលេត់ខែទុក្ខ ជា ការស្ងប់រម្ងាប់ខែរោគ
 ជា ការអស់ខែជរាធិនិមរណៈ ។

(២០៩) ក្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ណា ខែចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជា ការមានប្រាកដខែជរាធិនិម-
 រណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា ខែមនោវិញ្ញាណ
 ។ បេ ។ ជា ការមានប្រាកដខែជរាធិនិមរណៈ ។

(២១០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញទៀត ការលេត់ណា
 ខែចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជា ការអស់ខែជរាធិនិមរណៈ ការលេត់ណា
 ខែមនោវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជា ការអស់ខែជរាធិនិមរណៈ ។

ឧប្បទេសយុត្ត

(២០២) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សស្ស ឧប្បាទោ មិតិ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។ មេ ។ យោ មហេសម្មស្សស្ស ឧប្បាទោ មិតិ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

(២០៣) យោ ច មោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សស្ស និរោទោ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស អត្តង្គមោ ។ មេ ។ យោ មហេសម្មស្សស្ស និរោទោ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស អត្តង្គមោតិ ។

(២០៤) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សជាយ វេទនាយ ឧប្បាទោ មិតិ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។ មេ ។ យោ មហេសម្មស្សជាយ វេទនាយ ឧប្បាទោ មិតិ អភិទិព្វត្ថិ ចាតុការេ ទុក្ខុស្សសោ ឧប្បាទោ រោគានិ មិតិ ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

ឧប្បទេសយុត្ត

(២០៦) ក្រងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃចក្កុសម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជន និងមរណៈ ។ មេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃមហេសម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជននិងមរណៈ ។

(២០៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញៀត ការលេត់ណា នៃចក្កុសម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។ មេ ។ ការលេត់ណា នៃមហេសម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

(២០៨) ក្រងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃចក្កុសម្មស្សជានិមិត្ត ។ មេ ។ ជាការមានប្រាកដ នៃជននិងមរណៈ ។ មេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃមហេសម្មស្សជានិមិត្ត គុះ ជាការកើតឡើង នៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជននិងមរណៈ ។

[២១៥] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សជ័យ
វេទនាយ និរោធា វ្យុសមោ ។ បេ ។ ជនមរណស្ស
អន្តង្គមោ ។ បេ ។ យោ មចោសម្មស្សជ័យ វេទនាយ
និរោធា វ្យុសមោ អន្តង្គមោ ទុក្ខុស្សេសោ និរោធា
រោគាមំ វ្យុសមោ ជនមរណស្ស អន្តង្គមោតិ ។

[២១៦] សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្យុសញ្ញាយ
ឧប្បាទោ មិតិ ។ បេ ។ ជនមរណស្ស ចាតុការេ
។ បេ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ ឧប្បាទោ មិតិ អភិវិទ្ធកិ
ចាតុការេ ទុក្ខុស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគាមំ មិតិ
ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

[២១៧] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វ្យុសញ្ញាយ និរោធា
។ បេ ។ ជនមរណស្ស អន្តង្គមោ ។ បេ ។ យោ ធម្ម-
សញ្ញាយ និរោធា វ្យុសមោ អន្តង្គមោ ទុក្ខុស្សេសោ
និរោធា រោគាមំ វ្យុសមោ ជនមរណស្ស អន្តង្គ-
មោតិ ។

[២១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការលេតំ ការ
ស្ងប់រង្សំ ណា នៃចក្កុសម្មស្សជ័យវេទនា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជន
និងមរណៈ ។ បេ ។ ការលេតំ ការស្ងប់រង្សំ ការអស់ ណា នៃ
មរណសម្មស្សជ័យវេទនា ខ្ញុំ ជាការលេតំនៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រង្សំនៃរោគ
ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

[២១៦] ក្រសិសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការភិក្ខុឡើង
ការភាំងនៅ ណា នៃវ្យុសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជននិង
មរណៈ ។ បេ ។ ការភិក្ខុឡើង ការភាំងនៅ ការលែងត្រឡប់ ការមាន
ប្រាកដ ណា នៃធម្មសញ្ញា ខ្ញុំ ជាការភិក្ខុឡើងនៃទុក្ខ ជាការភាំង
នៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជននិងមរណៈ ។

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការលេតំណា
នៃវ្យុសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។ បេ ។ ការ
លេតំ ការស្ងប់រង្សំ ការអស់ ណា នៃធម្មសញ្ញា ខ្ញុំ ជាការលេតំ
នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រង្សំនៃរោគ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

ប្បទេសយុត្ត

[២០៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វុបសញ្ចេតនាយ
ឧប្បាទោ មិតិ ។ បេ។ ជនមរណស្ស ចាតុការោ ។ បេ។
យោ ធម្មសញ្ចេតនាយ ឧប្បាទោ មិតិ ។ បេ។ ជន-
មរណស្ស ចាតុការោ ។

[២០៩] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វុបសញ្ចេតនាយ
ឱរោតោ ។ បេ។ ជនមរណស្ស អនុត្តមោ ។ បេ។ យោ
ធម្មសញ្ចេតនាយ ឱរោតោ វុបសមោ អនុត្តមោ ទុក្ខ-
ស្សសោ ឱរោតោ រោតាមំ វុបសមោ ជនមរណស្ស
អនុត្តមោតិ ។

[២២០] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វុបតណ្ហាយ ឧប្បា-
ទោ មិតិ ។ បេ។ ជនមរណស្ស ចាតុការោ ។ បេ។
យោ ធម្មតណ្ហាយ ឧប្បាទោ មិតិ អភិធិត្ថត្ថិ ចាតុ-
ការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ រោតាមំ មិតិ ជនមរ-
ណស្ស ចាតុការោ ។

ប្បទេសយុត្ត

[២១៨] ក្រុសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ការភិក្ខុឡើង
ការតាំងនៅ ណា ខែបុសសញ្ចេតនា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដខែដក
និងមរណៈ ។ បេ ។ ការភិក្ខុឡើង ការតាំងនៅ ណា ខែធម្មសញ្ចេតនា
។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដខែដកនិងមរណៈ ។

[២១៩] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយវិញ្ញៀត ការលេចណា
ខែបុសសញ្ចេតនា ។ បេ ។ ជាការអស់ខែដកនិងមរណៈ ។ បេ ។ ការ
លេច ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា ខែធម្មសញ្ចេតនា ខ្លះ ជាការ
លេចខែទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់ខែពេត ជាការអស់ខែដកនិងមរណៈ ។

[២២០] ក្រុសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ការភិក្ខុឡើង
ការតាំងនៅ ណា ខែបុតណ្ហា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដខែដកនិង
មរណៈ ។ បេ ។ ការភិក្ខុឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការ
មានប្រាកដ ណា ខែធម្មតណ្ហា ខ្លះ ជាការភិក្ខុឡើងខែទុក្ខ ជាការ
តាំងនៅខែពេត ជាការមានប្រាកដខែដកនិងមរណៈ ។

[២២០] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ រូបតណ្ហាយ និរោ-
 ដោ វ បេ វ ជនមរណស្ស អត្តន្តមោ វ បេ វ យោ
 ធម្មតណ្ហាយ និរោដោ រូបសមោ អត្តន្តមោ ទុក្ខស្សេ-
 សោ និរោដោ រោកាជំ រូបសមោ ជនមរណស្ស
 អត្តន្តមោតិ ។

[២២២] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ បឋវីជាតុយា ឧប្បា-
 នោ មិតិ អភិជិព្វត្ថិ ចាតុការេ វ បេ វ ជនមរណស្ស
 ចាតុការេ យោ អាមោជាតុយា វ បេ វ យោ តេជោ-
 ជាតុយា ។ យោ វាយោជាតុយា ។ យោ អាគាស-
 ជាតុយា ។ យោ វិញ្ញាណជាតុយា ឧប្បានោ មិតិ
 អភិជិព្វត្ថិ ចាតុការេ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បានោ រោកាជំ
 មិតិ ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

[២២១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញៀត ការលក់ណា
 នៃរូបតណ្ហ វ បេ វ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ វ បេ វ ការ
 លក់ ការស្ងប់រង្សាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មតណ្ហ ខ្ញុំ ជាការលក់
 នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រង្សាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

[២២២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការ
 តាំងនៅ ការរលក្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃបឋវីធាតុ វ បេ វ
 ជាការមានប្រាកដនៃជននិងមរណៈ នៃអាមោធាតុ វ បេ វ នៃតេជោ-
 ធាតុ វ នៃវាយោធាតុ វ នៃអាគាសធាតុ វ ការកើតឡើង ការតាំង
 នៅ ការរលក្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃវិញ្ញាណធាតុ ខ្ញុំ ជ
 ការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជន
 និងមរណៈ ។

ឧប្បាសន៍យុត្ត

[២២៣] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ បវេរីធាតុយា ឱ-
 រោតោ ។ យេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្តមោ យោ អា-
 ចោធាតុយា ឱរោតោ ។ យេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្តមោ
 យោ ភេដោធាតុយា ឱរោតោ ។ យោ វាយោធាតុ-
 យា ឱរោតោ ។ យោ អាភាសធាតុយា ឱរោតោ ។
 យោ វិញ្ញាណធាតុយា ឱរោតោ វ្រុបសមោ អត្តន្តមោ
 ទុក្ខស្សសោ ឱរោតោ រោតាទំ វ្រុបសមោ ជរាមរ-
 ណស្ស អត្តន្តមោតិ ។

[២២៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្រុបស្ស ឧប្បា-
 នោ មិតិ អភិធិត្ថតិ ចាតុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បា-
 នោ រោតាទំ មិតិ ជរាមរណស្ស ចាតុការោ យោ
 វេទនាយ ។ យេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ខារ-
 ទំ ។ យោ វិញ្ញាណស្ស ឧប្បាណោ មិតិ អភិធិត្ថតិ
 ចាតុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាណោ រោតាទំ មិតិ
 ជរាមរណស្ស ចាតុការោ ។

ឧប្បាសន៍យុត្ត

[២២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំធិទ្យាយ មួយវិញទៀត ការលក់ណា
 ខែបបរិពាតុ ។ យេ ។ ជាការលក់ខែដកខែនិមរណៈ ការលក់ណា ខែ
 ការបាធាតុ ។ យេ ។ ជាការលក់ខែដកខែនិមរណៈ ការលក់ណា ខែ
 ភេដោធាតុ ។ ការលក់ណា ខែវាយោធាតុ ។ ការលក់ណា ខែ
 អាភាសធាតុ ។ ការលក់ ការស្ងប់រង្វប់ ការអស់ ណា ខែវិញ្ញា-
 ណធាតុ ខ្លះ ជាការលក់ខែទុក្ខ ជាការស្ងប់រង្វប់ខែរោគ ជាការអស់
 ខែដកខែនិមរណៈ ។

[២២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំធិទ្យាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ការលក់ទ្រប់ ការមានប្រាកដ ណា ខែរួច ខ្លះ ជា
 ការកើតឡើងខែទុក្ខ ជាការតាំងនៅខែរោគ ជាការមានប្រាកដខែដក
 ខែនិមរណៈ ខែវេទនា ។ យេ ។ ខែសញ្ញា ។ ខែសង្ខារចាំធិទ្យាយ ។
 ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការលក់ទ្រប់ ការមានប្រាកដ ណា ខែ
 វិញ្ញាណ ខ្លះ ជាការកើតឡើងខែទុក្ខ ជាការតាំងនៅខែរោគ ជាការ
 មានប្រាកដខែដកខែនិមរណៈ ។

(២២៨) យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វុចស្ស ធិរោគោ
 វុចសមោ អក្កង្គមោ ទុក្ខស្សសោ ធិរោគោ រោគា-
 ធិ វុចសមោ ជកាវណស្ស អក្កង្គមោ យោ វេទនាយ
 ។ វេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ការធិ ។ យោ
 វិញ្ញាណស្ស ធិរោគោ វុចសមោ អក្កង្គមោ ទុក្ខស្ស-
 សោ ធិរោគោ រោគាធិ វុចសមោ ជកាវណស្ស
 អក្កង្គមោភិ ។

ច្បាប់យុត្តិ ។

ពិស្សទានំ

ចក្ក វុចស្ស វិញ្ញាណំ
 ជស្សោ ច វេទនាយ ច
 សញ្ញា ច ចេតនា គណ្ណា
 ធាតុ ទទ្ធលោ ភេទសាភិ ។

(២២៩) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មួយវិញ្ញាណំ ការលេកំ ការ
 ស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា ខែរូបំ ខ្លះ ជាការលេកំខែទុក្ខ ជាការស្ងប់
 រម្ងាប់ខែរោគ ជាការអស់ខែជកាវណិវិវាណៈ ខែវេទនា ។ យេ ។ ខែ
 សញ្ញា ។ ខែសង្ការចាំនិទ្ធាយ ។ ការលេកំ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់
 ណា ខែវិញ្ញាណ ខ្លះ ជាការលេកំខែទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់ខែរោគ
 ជាការអស់ខែជកាវណិវិវាណៈ ។

ចប់ ច្បាប់យុត្តិ ។

ទុក្ខាននៃទុប្បាទសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចក្ក ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ជស្សៈ ១ វេទនា ១
 សញ្ញា ១ ចេតនា ១ គណ្ណា ១ ធាតុ ១ ទទ្ធលោ ១ ភេទ
 ជា ១០ ។

កិលេសសំយុត្តំ

(២២៦) សាវត្ថិ ។ យោ កិក្កវេ ធម្មស្មី ធន្ត-
កោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ សោតស្មី
ធន្តកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ យាធម្មី
ធន្តកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ ជីវ្ហយ
ធន្តកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ កាយស្មី
ធន្តកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ មធម្មី
ធន្តកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ
កិក្កវេ កិក្កវោ ឥមេសុ ធម្ម មាធម្ម ចេតសោ
ឧបក្កិលេសោ មហីនោ ហោតិ ទេត្តម្មចិច្ចំ ធម្ម
ចិត្តំ ហោតិ ទេត្តម្មបរិការិតំ ចិត្តំ កម្មចិយំ មាយតិ
អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

កិលេសសំយុត្តំ

(២២៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធាយ ធន្តក (គម្រោក
ប្រកបដោយសេចក្តីពេញចិត្ត) ណា ក្នុងចក្ខុ ខ្ញុំ ជាឧបកិលេស (ទាំង
សៅហ្មង) របស់ចិត្ត ធន្តកណា ក្នុងសោត ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត
ធន្តកណា ក្នុងយាម ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ធន្តកណា ក្នុងជីវ្ហ
ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ធន្តកណា ក្នុងកាយ ខ្ញុំ ជាឧបកិលេស
របស់ចិត្ត ធន្តកណា ក្នុងមតោ ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុពុទ្ធាយ កាលណាបើកិក្ខុ លះបង់ខ្ញុំឧបកិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុ
ពាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្ហាត់ទៅកេរក្ខម្មៈផង
ជាចិត្តអប់រំក្នុងកេរក្ខម្មៈផង ជាចិត្តអប់រំកេរក្ខម្មៈ ប្រាកដក្នុងចម្ងាំង
ព្យាយាមលទ្ធផលប្រើធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ដោយប្រាកដជំនុំក្នុងផង ។

[២២៧] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វុបេសុ ទទ្ធកាតោ
 ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។ យោ សទ្ទេសុ ។ យោ
 កន្ទេសុ ។ យោ វសេសុ ។ យោ ដោដ្ឋេសុ ។ យោ
 ធម្មេសុ ទទ្ធកាតោ ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ទេសុ ហិទេសុ
 ទេតសោ ឧបត្តិលេសោ បហីនោ ហោតិ ទេត្តម្ម-
 ទិដ្ឋិ ទេស្ស ចិត្តំ ហោតិ ទេត្តម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មទិ-
 យំ ទាយតិ អភិញ្ញា សច្ចិការណីយេសុ ធម្មេសុតិ ។

[២២៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ទត្តវិញ្ញាណស្មី
 ទទ្ធកាតោ ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។ យោ សា-
 តវិញ្ញាណស្មី ។ យោ យាទវិញ្ញាណស្មី ។ យោ ជិក្ខា-
 វិញ្ញាណស្មី ។ យោ កាយវិញ្ញាណស្មី ។ យោ មនោ-
 វិញ្ញាណស្មី ទទ្ធកាតោ ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ទេសុ ហិទេសុ
 ទេតសោ ឧបត្តិលេសោ បហីនោ ហោតិ ទេត្តម្មទិដ្ឋិ
 ទេស្ស ចិត្តំ ហោតិ ទេត្តម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មទិយំ
 ទាយតិ អភិញ្ញា សច្ចិការណីយេសុ ធម្មេសុតិ ។

[២២៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទទ្ធកាតោ
 ក្នុងប្រ គុំ៖ ជាឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសំឡេង ។ ក្នុងកិច្ច ។
 ក្នុងសេ ។ ក្នុងដេវ្យៈ ។ ទទ្ធកាតោ ក្នុងធម្មាចារ្យណ៍ គុំ៖ ជា
 ឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលេចដ
 ឲ្យឧបត្តិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបាទហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ
 តែងបង្ហូរទៅកេរ្តិ៍ចម្រុះផង ជាចិត្តអប់រំដោយទេត្តម្មផង ជាចិត្តគួរដល់
 ការនាម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនឃើញឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផង ។

[២២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទទ្ធកាតោ
 ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណ គុំ៖ ជាឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតវិញ្ញាណ ។
 ក្នុងយានវិញ្ញាណ ។ ក្នុងជីវិតវិញ្ញាណ ។ ក្នុងកាយវិញ្ញាណ ។ ទទ្ធកា-
 តោ ក្នុងមនោវិញ្ញាណ គុំ៖ ជាឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ លេចដឲ្យឧបត្តិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦
 នេះបាទហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្ហូរទៅកេរ្តិ៍ចម្រុះផង ជាចិត្ត
 អប់រំដោយទេត្តម្មផង ជាចិត្តគួរដល់ការនាម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលខ្លួនឃើញឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផង ។

(២២៧) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្ស្រស្មី
 ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្រសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សោ-
 តសម្មស្ស្រស្មី ។ យោ យោធសម្មស្ស្រស្មី ។ យោ ជិក្ខុ-
 សម្មស្ស្រស្មី ។ យោ កាយសម្មស្ស្រស្មី ។ យោ មនោ-
 សម្មស្ស្រស្មី ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្រសោ ឧបក្កិលេសោ ។
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ។ បេ។ អភិញ្ញា សច្ចិ-
 ការណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

(២៣០) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្ស្រដាយ
 វេទនាយ ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្រសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ
 សោតសម្មស្ស្រដាយ វេទនាយ ។ យោ យោធសម្មស្ស្រ-
 ដាយ វេទនាយ ។ យោ ជិក្ខុសម្មស្ស្រដាយ វេទនាយ ។
 យោ កាយសម្មស្ស្រដាយ វេទនាយ ។ យោ មនោ-
 សម្មស្ស្រដាយ វេទនាយ ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្រសោ ឧ-
 បក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ។ បេ។
 អភិញ្ញា សច្ចិការណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

(២២៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកណា
 ក្នុងចក្កុសម្មស្ស្រ ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្មស្ស្រ ។
 ក្នុងយោធសម្មស្ស្រ ។ ក្នុងជិក្ខុសម្មស្ស្រ ។ ក្នុងកាយសម្មស្ស្រ ។ ធន្តរក-
 ណា ក្នុងមនោសម្មស្ស្រ ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគួរ
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ។

(២៣០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកណា ក្នុង
 ចក្កុសម្មស្ស្រជាវេទនា ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្មស្ស្រ-
 ជាវេទនា ។ ក្នុងយោធសម្មស្ស្រជាវេទនា ។ ក្នុងជិក្ខុសម្មស្ស្រជាវេទនា ។
 ក្នុងកាយសម្មស្ស្រជាវេទនា ។ ធន្តរកណា ក្នុងមនោសម្មស្ស្រជាវេទនា
 ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ
 ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏
 ទុក្ខម ។

[២៣១] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបសញ្ញាយ
 ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ធុ-
 សញ្ញាយ ។ យោ កទ្ធុសញ្ញាយ ។ យោ វសសញ្ញា-
 យ ។ យោ ដោជ្ជត្ថសញ្ញាយ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ
 ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ
 ធម្មេស្វតិ ។

[២៣២] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបសញ្ញោតាយ
 ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ធុ-
 សញ្ញោតាយ ។ យោ កទ្ធុសញ្ញោតាយ ។ យោ
 វសសញ្ញោតាយ ។ យោ ដោជ្ជត្ថសញ្ញោតាយ ។
 យោ ធម្មសញ្ញោតាយ ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សោ ឧ-
 បក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។
 អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ ធម្មេស្វតិ ។

[២៣១] ក្រសិសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធម្មតណា
 ក្រសិប្រសញ្ញា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្រសិសទ្ធុសញ្ញា ។ ក្រសិ
 កទ្ធុសញ្ញា ។ ក្រសិវសសញ្ញា ។ ក្រសិដោជ្ជត្ថសញ្ញា ។ ធម្មតណា
 ក្រសិធម្មសញ្ញា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្រសិធម្មចាំនិទ្យាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឱ្យដាក់
 ច្បាប់ដោយប្រាជ្ញាជំនុំរួម ។

[២៣២] ក្រសិសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធម្មតណា
 ក្រសិប្រសញ្ញោតា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្រសិសទ្ធុសញ្ញោតា ។
 ក្រសិកទ្ធុសញ្ញោតា ។ ក្រសិវសសញ្ញោតា ។ ក្រសិដោជ្ជត្ថសញ្ញោតា ។
 ធម្មតណា ក្រសិធម្មសញ្ញោតា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្រសិធម្មចាំនិទ្យាយដែលខ្លួន
 គប្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ដោយប្រាជ្ញាជំនុំរួម ។

[២៣៣] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ប្បវត្តន្តាយ
 ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សន្ទ-
 តន្តាយ ។ យោ កន្ទតន្តាយ ។ យោ វសតន្តាយ ។
 យោ ដោជ្ជតន្តាយ ។ យោ ធម្មតន្តាយ ធន្តរកោ
 ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យេតោ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុវោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សន្និករណីយេសុ ធម្ម-
 សូតិ ។

[២៣៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ បឋវីនាគុយា ធន្ត-
 រកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ អាចា-
 នាគុយា ។ យោ តេជានាគុយា ។ យោ វាយានាគុ-
 យា ។ យោ អាសាសនាគុយា ។ យោ វិញ្ញាណនាគុយា
 ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យេតោ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ឥន្ទេសុ ធនុ ហិទេសុ ចេតសោ
 ឧបក្កិលេសោ បហិចោ ហោតិ ធន្តម្មចិន្ទិ ធន្ស្ត
 ចិន្ទិ ហោតិ ធន្តម្មបរិការវិតំ ចិន្ទំ កម្មចិន្ទិ ទាយតិ
 អភិញ្ញា សន្និករណីយេសុ ធម្មសូតិ ។

[២៣៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកោ
 ក្នុងបូគណា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសទ្ធកណា ។ ក្នុង
 គន្ធកណា ។ ក្នុងវសកណា ។ ក្នុងដោជ្ជកណា ។ ធន្តរក-
 ណា ក្នុងធម្មកណា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនធម្មប្បិធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ។

[២៣៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកោ
 ក្នុងបរិវាតុ ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងអាបុនាតុ ។
 ក្នុងកេរោនាតុ ។ ក្នុងវាយេនាតុ ។ ក្នុងអាសាសនាតុ ។ ធន្តរក-
 ណា ក្នុងវិញ្ញាណនាតុ ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលេបន៍ឲ្យបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦
 នេះបាទហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ វាមិនបង្កើតទៅរកខេត្តម្លះផង ជា
 ចិត្តអប់រំក្នុងខេត្តម្លះផង ជាចិត្តគួរដល់ការវិវាទ ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំង
 ឡាយដែលខ្លួនធម្មប្បិធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផង ។

[២៣៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបស្មី ធន្តរកោ
 ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ មេ ។ យោ វិញ្ញាណស្មី
 ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ធសុ(១) ហិទេសុ ចេតសោ
 ឧបក្កិលេសោ មហិទោ ហោតិ ទេកុម្មុច្ឆិច្ឆិ ធស្ស
 ចិត្តំ ហោតិ ទេកុម្មុបរិការិកំ ចិត្តំ កាម្មចិយំ ទាយតិ
 អភិញ្ញា សត្តិការណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

កិលេសសំយុត្តំ ។

ពស្ស្សទានំ

ចក្កុ រូបញ្ច វិញ្ញាណំ
 ផស្ស្ត ច វេទនាយ ច
 សញ្ញា ច ចេតនា ឥណ្ឌា
 ធាតុ ទទ្ធល តេ ទសាតិ ។

១ ខ. ម. ឥមេសុ ចក្កសុ ។

[២៣៨] ក្រដីសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកោ
 ក្នុងរូប គុំះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ មេ ។ ធន្តរកោ ក្នុងវិញ្ញាណ
 គុំះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ
 លះចង់ខ្ញុំឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបោះបោយ ចិត្តរបស់
 ភិក្ខុនោះ វេមនីចរត្តិទៅរកទេកុម្មុផល ជាចិត្តអប់រំក្នុងទេកុម្មុផល ជា
 ចិត្តអស់ការចោក្ស ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនឃើញថាគ្រប់
 ខ្យល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផល ។

ចប់ កិលេសសំយុត្ត ។

ទទ្ធលនៃកិលេសសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចក្ក ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្ស្ត ១ វេទនា ១
 សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ឥណ្ឌា ១ ធាតុ ១ ទទ្ធល ១ ទាំងអស់
 នោះ ត្រូវជា ១០ ។

សារីបុត្តសំយត្ត

[២៣៦] ឯវិហារិ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ សា-
វត្តិយំ វិហារិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វល្អាសមយំ ឯវា-
សេត្វា បត្តិវិវាទាយ សាវត្តិ បិណ្ឌាយ ចារិសិ
សាវត្តិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បញ្ញាគត្តំ បិណ្ឌោតប្ប-
ដិក្កន្តោ យេន អន្ទវនំ តេនុបសន្តមិ ឯវិហារាយ
អន្ទវនំ អន្លោកាយោ អន្លាតវស្មី វុត្តម្បលេ ឯវា-
វិហារិ ឯសីនិ ។ អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សា-
យល្អាសមយំ បដិសល្លាធា វុដ្ឋិភោ យេន ជេតវនំ
អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ តេនុបសន្តមិ ។ អនុសា
ទោ អាយស្មា អនុទោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ទ្វារតា
វ អាកត្តន្តំ ឯស្វាន អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតនវោ-
ច វិប្បសន្នានំ ទោ តេ អានុសោ សារីបុត្ត វុដ្ឋិ-
យានំ បរិសុត្តោ បុទវល្លោ បរិយោធាតោ កតមេ-
ធាយស្មា សារីបុត្តោ អន្តិ វិហារេន វិហាសីតិ ។

សារីបុត្តសំយត្ត

[២៣៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុ គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតគ្រុន្តសាវត្ថិ ។ ព្រោះនោះ ព្រះ
សារីបុត្តមានកាយុ ស្ងៀកស្ងៀម ប្រដាប់បាត្រនិងចិវ៌ក្នុងបុព្វល្អាសម័យ
ចូលទៅកាន់គ្រុន្តសាវត្ថិ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះគ្រាន់ទៅក្នុងគ្រុន្តសាវត្ថិ
ដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលដំនាន់ក្រោយនៃ
កត្តហើយ សំរេចទៅកាន់អន្ទវនដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូលសឹម
ក្នុងអន្ទវនហើយ គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃទៀងរលំឈើមួយ ។ ព្រា
នោះ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុចេញអំពីវត្តនសម្លំ ក្នុងសាយល្អាសម័យ
ហើយ ចូលទៅកាន់វត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ ព្រះកានទុ
មានកាយុ បានឃើញព្រះសារីបុត្តមានកាយុ កំពុងឱមន្តមកពីចង្កូង
លុះឃើញហើយ ក៏ពោលនិទ្ទិព្រះសារីបុត្តមានកាយុដូច្នោះថា ឱល
អានុសោសារីបុត្ត វុដ្ឋិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បូរមុខក៏ស្អាតដូរផង
ថ្ងៃនេះ តើព្រះសារីបុត្តមានកាយុ នៅរោយធម៌ជាច្រើននៅដូចម្តេច ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ឥនាហិ អវុសោ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារិ វិវេកជំ ចិត្តិសុទ្ធំ បឋមំ
 ណារិ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អវុសោ
 ន ឃិវិ ហោតិ អហំ បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជាមិតិ វា
 អហំ បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជោតិ វា អហំ បឋមា
 ណាធា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បចាយស្មតោ
 សារីបុត្តស្ស ជីយវត្ថំ អហត្ថិវាមមត្ថិវាមាធានុសយា
 សុសម្មហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឃិវិ
 ហោតិ អហំ បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជាមិតិ វា អហំ
 បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជោតិ វា អហំ បឋមា ណាធា
 វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ខាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាក
 អកុសលចម្រើនទាំងឡាយ បានចូលបឋមជ្ឈានវដ្តលក្ខណៈដោយវិគលៈវិចារៈ
 បានចិត្តនិងសុខវដ្តលក្ខណៈកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។
 ខាលភារុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាត្មាអញកំពុង
 ចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា កាត្មាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា កាត្មា
 អញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នោះឡើយ ។ ព្រះគោនុគមថា
 ពិតដូច្នោះទេ ព្រោះព្រះសារីបុត្តមានកាយ បានគាស់វែលីនូវអនុស័យ
 និសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថាចេសអញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុ
 នោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានកាយ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 កាត្មាអញកំពុងចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា កាត្មាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ
 ឬក៏ថា កាត្មាអញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

[២៣៧] សារីបុត្ត ។ អន្តសោ ទោ អយស្មា
 អាទន្តោ ។ ថេ ។ អយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទភោច
 វិច្ឆសន្តានំ ទោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានំ
 បរិសុទ្ធា ឫទវណ្ណា បរិយោធាតោ កតមេនាយស្មា
 សារីបុត្តោ អន្តវិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥនាហំ អាវុសោ
 វិតក្កវិបាកំ វុបសមា អន្តវត្តំ សម្បសានំ ចេត-
 សោ ឯកោតិការំ អវិតក្កំ អវិបារំ សមាចិដំ បីតិសុទ្ធំ
 ទុតិយំ ឈានំ ទុបសម្បន្តំ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុ-
 សោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាមីតិ
 វា អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាតិ វា អហំ ទុតិយា
 ឈានា វុដ្ឋិកោតិ វាតិ ។ តថា ហំ បនាយស្មតោ សារី-
 បុត្តស្ស ធិយវត្តំ អហត្តវមមត្តវមាទានុសយា សុស-
 ម្មហតា តស្មា អយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ
 អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ ទុតិយំ
 ឈានំ សមាបដ្ឋាតិ វា អហំ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋិកោតិ
 វាតិ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

[២៣៧] ក្រុងសារីគ្គ ។ ព្រះភានន្តមានកាយ បានឃើញ
 ហើយ ។ ថេ ។ ក៏បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានកាយដូច្នោះថា ខ្ញុំល
 កាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយេរបស់លំកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខកំស្អាតដូរផង
 វិច្ឆនេះគឺព្រះសារីបុត្តមានកាយ គង់សម្រាន្តទៅដោយធម៌ជាគ្រឿងទៅ
 ដូចម្តេច ។ ខ្ញុំលកាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ព្រោះទូចិត្តក្តៅចោះ
 ខ្ញុំក៏បានចូលដល់ទុតិយជ្ជានដាច់ម្តងកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសត្វ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិក្កុះ
 វិចារ មានវិចិត្តិនិស្សុទ្ធកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។
 ខ្ញុំលកាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កក្កាអញកំ-
 ពុតចូលទុតិយជ្ជាន ឬថា កក្កាអញបានចូលទុតិយជ្ជានហើយ ឬក៏ថា
 កក្កាអញបានចេញអំពីទុតិយជ្ជាន ដូច្នោះឡើយ ។ ព្រះភានន្តក្តបថា
 ពិតដូច្នោះមែនហើយ ដ្បិតព្រះសារីបុត្តមានកាយ បានគាស់រលីងខ្ញុំ
 អនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថាចរសំអញ អស់កាលយូរមកហើយ
 ហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានកាយ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា កក្កាអញកំពុតចូលទុតិយជ្ជាន ឬថា កក្កាអញបានចូលទុតិយជ្ជាន
 ហើយ ឬក៏ថា កក្កាអញបានចេញអំពីទុតិយជ្ជាន ដូច្នោះឡើយ ។

(២៣៨) សាវត្ថុ ។ អនុសា ទោ អាយស្មា ទណ្ឌោ ។ ចេ ។ វិច្ឆសញ្ញានិ ទោ ភេ អាវុសោ សាវិបុត្ត ឥន្ទ្រិយានិ បវិសុន្នោ មុទវណ្ណោ បរិយោនាតោ កាតមេនាយស្មា សាវិបុត្តោ អដ្ឋ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥតាហំ អាវុសោ បីតិយា ច វិភតា ឧបេក្កុកោ ច វិហារមិសតោ ច សម្មជាតោ សុទត្វ កាយេន បដិសិវេនមិយន្តំ អវិយា អវិក្កន្តំ ឧបេក្កុកោ សតិមា សុទវិហារីតិ ភតិយំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ភតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ ភតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋោតិ វា អហំ ភតិយា ឈានា វុដ្ឋិកោតិ វាតិ ។ តថាហិ បនាយស្មតោ សាវិបុត្តស្ស ធិយវត្ថុំ អហត្ត្ថាមមត្ត្តាមាទានុសយា សុសម្មហតា តស្មា អាយស្មតោ សាវិបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ ភតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ ភតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋោតិ វា អហំ ភតិយា ឈានា វុដ្ឋិកោតិ វាតិ ។

(២៣៨) ក្រសិសាត្ថិ ។ ព្រះកានុទានកាយុ បានឃើញហើយ ។ ចេ ។ ម្ចាស់ការុសោសាវិបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បូរមុខរបស់លោកកំស្លាកផ្លូវផង ថ្ងៃនេះ តើព្រះសាវិបុត្តមានកាយុ គង់សម្រាន្តនៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ការុសោ ក្នុងខឹងណោះ ព្រោះឡើយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកស្រឡើយផង មានសតិមិនិសចក្តីដឹងខ្លួនផង ហោយសុខដោយនាមកាយផង អវិយចុក្កល ទាំងឡាយ គែងសរសើរនូវចុក្កលដែលបានគតិយជ្ជនោះថា ជាអ្នកមានចិត្តស្រឡើយ ជាអ្នកមានស្មារតី មានប្រក្រតីនៅជាសុខ ខ្ញុំក៏បានចូលគតិយជ្ជន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្ចាស់ការុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភាគាអញកំពុងចូលគតិយជ្ជន ឬថា ភាគាអញបានចូលគតិយជ្ជនហើយ ឬក៏ថា ភាគាអញបានចេញអំពីគតិយជ្ជន ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះកានុទានថា ពិតដូច្នោះទែនហើយ ដ្បិតព្រះសាវិបុត្តមានកាយុ បានកាសិវិលីន្ទ្រិយនូវអនុសីយនិសចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុនោះ បានជាព្រះសាវិបុត្តមានកាយុមិនមានសចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភាគាអញកំពុងចូលគតិយជ្ជន ឬថា ភាគាអញបានចូលគតិយជ្ជនហើយ ឬក៏ថា ភាគាអញបានចេញអំពីគតិយជ្ជន ដូច្នេះឡើយ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

(២៣៧) សារីភ្នំ ។ អន្តសា ទោ អាយស្មា វេទនា ត្នា
 ។ បេ ។ វិច្ឆសន្នា ទោ តេ អវុសោ សារីបុត្ត វិច្ឆិយា-
 ទិ បរិសុទ្ធោ មុទវល្លោ បរិយោនាតោ កកមេនាយស្មា
 សារីបុត្តា អដ្ឋ វិហារេន វិហាសីតិ ។ វេទនា អវុសោ
 សុទស្ស ច បហាតា ទុក្ខស្ស ច បហាតា បុទ្ធោវសោ-
 មនស្សោមនស្សាទិ អន្តរ្តមា អនុក្ខមសុទិ ទុបេក្កា-
 សតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ ទុបសម្បជ្ជ វិហារមំ ។
 តស្ស មឃ្ហំ អវុសោ ន ឃិវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ
 សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា
 អហំ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បដា-
 យស្មតោ សារីបុត្តស្ស ធិយរត្តំ អហត្តារមមត្តារមាតា-
 ទុសយា សុសម្មហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
 ន ឃិវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា
 អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ចតុត្ថា
 ឈានា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

(២៣៧) ក្រុងសារីភ្នំ ។ ព្រះភានន្តមានកាយ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត វិច្ឆិយរបស់លោកជ្រះថ្លា
 សម្បូរមុខកិត្តិយសដ៏ វិច្ឆិយៈ គឺព្រះសារីបុត្តមានកាយ គង់សម្រាន្ត
 នៅដោយចម្រើននៅដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ក្នុងទីបំណង
 ខ្ញុំ លះបង់សេចក្តីសុខដ៏ លះបង់ទុក្ខដ៏ ព្រោះវេទនាសេចក្តីនឹង
 ពោមនស្សអំពីមុនដ៏ បានចូលចក្ខុដ្ឋាន អត្តទុក្ខអត្តសុខ មានសតិ
 ដ៏បរិសុទ្ធជាដោយចក្ខុ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភាគអញកំពុងចូលចក្ខុដ្ឋាន
 ឬថា ភាគអញបានចូលចក្ខុដ្ឋានហើយ ឬក៏ថា ភាគអញបានចេញ
 អំពីចក្ខុដ្ឋាន ដូច្នោះឡើយ ។ ព្រះភានន្តតបថា ពិតដូច្នោះមែន ដ្បិត
 ព្រះសារីបុត្តមានកាយ បានគាស់រលីងនូវអនុស័យ គឺសេចក្តីប្រកាន់ថា
 អញ ថាបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានថា
 ព្រះសារីបុត្តមានកាយមិនមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភាគអញកំពុង
 ចូលចក្ខុដ្ឋាន ឬថា ភាគអញបានចូលចក្ខុដ្ឋានហើយ ឬក៏ថា ភាគ
 អញបានចេញអំពីចក្ខុដ្ឋាន ដូច្នោះឡើយ ។

[២៤០] សាវត្ថិ ។ អន្តសា ទោ អាយស្មា អនន្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សត្វសោ វុបសញ្ញាជំ សម-
 តិក្កមា បដិយសញ្ញាជំ អនុត្តមា ធានត្តសញ្ញាជំ អមន-
 សិកាវា អនន្តោ អកាសោតិ អកាសានន្តាយតជំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វតិ ។

[២៤១] សាវត្ថិ ។ អន្តសា ទោ អាយស្មា អនន្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សត្វសោ អកាសានន្តាយ-
 តជំ សមតិក្កម្ម អនុត្ត វិញ្ញាណនិ វិញ្ញាណញ្ចាយតជំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វតិ ។

[២៤២] សាវត្ថិ ។ អថទោ អាយស្មា សាវិបុត្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សត្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយ-
 តជំ សមតិក្កម្ម ធម្មំ តិញ្ញតិ អកតិញ្ញាយតជំ ឧ-
 បសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វតិ ។

[២៤០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រះភានន្តមានកាយុ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ មាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំ កន្លងចង់ខ្ញុំប្រសញ្ញា
 រលត់ខ្ញុំបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្ញុំធានត្តសញ្ញា ដោយប្រការ
 ទាំងពួង ហើយចូលអាកាសានញ្ចាយគនជ្ជាន ដោយពិចារណាថា
 អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ បេ ។ ទេញ
 ហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

[២៤១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រះភានន្តមានកាយុ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ មាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងចង់ខ្ញុំអាកាសា-
 នញ្ចាយគនជ្ជានដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលវិញ្ញាណញ្ចាយគនជ្ជាន
 ដោយពិចារណាថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្ត
 ទៅ ។ បេ ។ ទេញហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

[២៤២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ សំដាប់នោះ ព្រះសាវិបុត្តមាន
 កាយុ ។ បេ ។ មាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងចង់ខ្ញុំវិញ្ញា-
 ណញ្ចាយគនជ្ជាន ដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលអាកតិញ្ញាយគ-
 នជ្ជាន ដោយពិចារណាថា អ្វីបង្កិចបង្កួចមិនមានដូច្នោះ ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តទៅ ។ បេ ។ ទេញហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

សារីបុត្រសំយុង្គ

[២២៣] សារីបុត្រ ។ អដទោ អាយស្សា សារីបុត្តោ
។ មេ ។ ឥតាហំ អារុសោ អតតិញ្ចញ្ញាយតនំ សម-
តិក្កម្ម ខេវសញ្ញាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហ-
រមិ ។ មេ ។ វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។

[២២៤] ឯកំ សមយំ អាយស្សា សារីបុត្តោ សា-
វត្ថុយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
អដទោ អាយស្សា សារីបុត្តោ បុត្តុណ្ណសមយំ និវា-
សេត្វា បត្តចិវមាទាយ សារីបុត្តិ បិណ្ណាយ ចារិសិ
សារីបុត្តិ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បន្ទាគត្តិ បិណ្ណាធាតព្យ-
ដិក្កន្តោ យេន អន្ទវនំ តេធម្មសង្កមិ និវាវិហារាយ
អន្ទវនំ អន្លោតាហេត្វា អញ្ញតាស្មី វុត្តម្មលេ និវាវិ-
ហារិ ឯសិទិ ។ អដទោ អាយស្សា សារីបុត្តោ សា-
យណ្ណសមយំ បដិសល្លាតា វុដ្ឋិភោ យេន ជេតវនំ
អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ តេធម្មសង្កមិ ។ អន្តសា
ទោ អាយស្សា អានន្តោ អាយស្សន្តិ សារីបុត្តិ ន្ទរតោ
វ អាកច្ឆន្តិ និស្វាន អាយស្សន្តិ សារីបុត្តិ ឯតនវេន

សារីបុត្រសំយុង្គ

[២២៥] ត្រងសាវត្ថិ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមាន
កាយ ។ មេ ។ ខ្នាលការសោ ក្នុងទីដំណោះ ខ្ញុំកន្លងបង្គំកាកិត្តញ្ញា-
យកន្សំ បានចូលទៅសញ្ញាសញ្ញាយកន្សំ ហើយសម្រេច
សម្រាន្តទៅ ។ មេ ។ ចេញហើយ ផ្សំចុះឡើយ ។

[២២៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតវនេ របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតត្រងសាវត្ថិ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
សារីបុត្តមានកាយ ស្លៀកស្បង្គី ប្រដាប់បាត្រនិងចិវីក្នុងបុត្តុណ្ណសម័យ
ហើយចូលទៅកាន់ត្រងសាវត្ថិ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅកាន់ត្រង
សាវត្ថិដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ បានត្រឡប់មកបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាចង្ហា-
កត្ត ហើយសំដៅទៅកាន់អង្គុនដើម្បីទៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូល
សិបក្នុងអង្គុនហើយ ក៏គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ទៀបគល់ឈើមួយ ។
គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ បានចេញអំពីបិណ្ឌុសម្បក្នុងវេលាសា-
យណ្ណសម័យ បានចូលទៅកាន់វត្តជេតវនេ របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។
ព្រះកោន្តមានកាយ បានឃើញព្រះសារីបុត្តមានកាយកំពុងនិម្មន្តមកអំពី
ចង្ហាយ លុះឃើញហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានកាយផ្សំចុះថា

វិប្បសន្នាធិ ចោ តេ អារុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានិ
 បរិសុទ្ធា មុខវណ្ណោ បរិយោទានោ កកមេនាយស្មា
 សារីបុត្តា អដ្ឋ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥតាហំ អារុ-
 សោ សទ្ធសោ ទេវសញ្ញាតាសញ្ញាយតំ សមតិក្កម្ម
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស
 មឃ្លី អារុសោ ឧ ឯវិ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទ-
 យំតនិរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយំត-
 និរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយំតនិរោ-
 ធា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បនាយស្មតោ
 សារីបុត្តស្ស ធីយវត្តំ អហង្ការមមង្ការមាទានុសយា
 សុសមូហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ឧ ឯវិ
 ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា
 អហំ សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។

ខ្មាលភារុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយេថេសំលោកជ្រេថា សម្បមេទកំស្តាភម្ប-
 ផងំ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុ កុណិវ្យុនៈ តើគង់នៅដោយធម៌ជាគ្រឿង
 នៅដូចម្តេច ។ ខ្មាលភារុសោ កុណិវ្យុនៈ ខ្ញុំបានកន្លងចង់ខ្ញុំទៅ-
 សញ្ញាតាសញ្ញាយតនិរោធំ ដោយប្រការចាំត្រូវ បានចូលសញ្ញាវេ-
 ទយំតនិរោធ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ខ្មាលភារុសោ ខ្ញុំនោះ មិន
 មានសេចក្តីបរិភក្តយ៉ាងនេះថា ភក្តាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយំតនិរោធ
 ឬថា ភក្តាអញបានចូលសញ្ញាវេទយំតនិរោធហើយ ឬក៏ថា ភក្តាអញ
 បានចេញកំពីសញ្ញាវេទយំតនិរោធ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះគោនុភបថា
 កំតដូច្នោះមែន ដូច្នេះព្រះសារីបុត្តមានកាយុបានតាសំរើលើនិរោធសុស័យតិ
 សេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថាចប់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះ
 ហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានកាយុ មិនមានសេចក្តីក្រិនយ៉ាងនេះ
 ថា ភក្តាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយំតនិរោធ ឬថា ភក្តាអញបានចូល
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធហើយ ឬក៏ថា ភក្តាអញបានចេញកំពីសញ្ញាវេ-
 ទយំតនិរោធ ដូច្នេះឡើយ ។

សារីបុត្តសម័យ

(២២៤) ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តា រា-
 ជគហេ វិហរតិ វេជ្ជវេទេ តលទ្ធកុណិវិហេ ។ អដទោ
 អាយស្មា សារីបុត្តា បុព្វសមយំ ឯកសេត្វា បត្ត-
 ដវរាណាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ ចារិសំ រាជគហេ
 សមទានំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា តំ បិណ្ឌចាតិ អញ្ញាតិ
 កុដ្ឋម្មលំ^(១) ឯស្សយ កុញ្ញតិ ។ អដទោ សូចិមុទិ
 បរិត្វាជិតា យេនាយស្មា សារីបុត្តា តេទុបស្កំមិ
 ទុបស្កំមិត្វា អាយស្មនំ សារីបុត្តំ ឯតទារាច កំ ទុ
 ទោ សមណ អនោមុទោ កុញ្ញសីតិ ។ ទ ទ្វាហំ ភតិចិ
 អនោមុទោ កុញ្ញមីតិ ។ តេនហំ សមណ ទុត្តមុទោ
 កុញ្ញសីតិ ។ ទ ទ្វាហំ ភតិចិ ទុត្តមុទោ កុញ្ញមីតិ ។
 តេនហំ សមណ ធិសាមុទោ កុញ្ញសីតិ ។ ទ ទ្វាហំ
 ភតិចិ ធិសាមុទោ កុញ្ញមីតិ ។ តេនហំ សមណ

១. ទ. រុទ្ធ ។

សារីបុត្តសម័យ

(២២៥) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ គង់នៅក្នុង
 វេទ្យវែង ពាកលទុកនិវាសន្តោ ជិតក្រុងក្រុងជ្រៃ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 សារីបុត្តមានកាយ ស្ងៀកស្ងៀន ប្រដាប់បាត្រនិងបិណ្ឌបុព្វសម័យ
 ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងក្រុងជ្រៃ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅបិណ្ឌបាត
 ភាមលំដាប់ប្រក្រតិក្រុងក្រុងជ្រៃហើយ បានទៅគង់កាស្រីយ ក្បែរជើង
 ជញ្ជាំងមួយ គាន់ចង្កូនបិណ្ឌបាតនោះ ។ គ្រានោះ បរិត្វាជិតា
 ឈ្មោះសូចិមុទិ បានចូលទៅគេព្រះសារីបុត្តមានកាយ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ បាននិយាយនឹងព្រះសារីបុត្តមានកាយដូច្នោះថា បពិត្រសមណៈ
 លោកទុទុមុទាន់ឬអ្វី ។ ឯប្អូនស្រី កាភាមិនមែនទុទុមុទាន់ទេ ។
 បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកនើយមុទាន់ឬ ។ ម្ចាស់ប្អូនស្រី
 កាភាមិនមែននើយមុទាន់ទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោក
 ចែរមុទៅកាន់ទិសចំ (ព្រំជ្រៃ) គាន់ឬអ្វី ។ ម្ចាស់ប្អូនស្រី កាភាមិន
 មែនចែរមុទៅកាន់ទិសចំនោះទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ

វិទិសាធុទោ កុញ្ញសីតិ ។ ន ទ្វាហំ ភតិចិ វិទិសាធុទោ
 កុញ្ញមីតិ ។ ភី ធុ សមណ អបោធុទោ កុញ្ញសីតិ
 ភីតិ ធុដ្ឋោ សមាធា ន ទ្វាហំ ភតិចិ អបោធុទោ
 កុញ្ញមីតិ វនេសិ ភេទហិ សមណ ធុត្តធុទោ កុញ្ញសីតិ
 ភីតិ ធុដ្ឋោ សមាធា ន ទ្វាហំ ភតិចិ ធុត្តធុទោ កុញ្ញ-
 មីតិ វនេសិ ភេទហិ សមណ វិទិសាធុទោ កុញ្ញ-
 សីតិ ភីតិ ធុដ្ឋោ សមាធា ន ទ្វាហំ ភតិចិ វិទិ-
 សាធុទោ កុញ្ញមីតិ វនេសិ ភេទហិ សមណ
 កុញ្ញសីតិ ។ យេ ហិ ភេទិ ភតិចិ សមណព្រាហ្មណ
 វត្តវិជ្ជាតិវដ្ឋានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យន្តំ ភីមេ
 វុទ្ធិន្តំ ភតិចិ សមណព្រាហ្មណ អបោធុទោ កុញ្ញន្តំ ។

លោកភិកមុខទៅកាន់ទិសតូច (តាំងបួន) ឆាន់ធុអ្វី ។ ម្នាលប្អូនស្រី
 ភាគមិនមែនភិកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ ។ បុរេព្រះហេតុដូច
 ម្ដេច កាលដែលខ្ញុំសួរលោកថា ចតិក្រសមណៈ លោកធុមុខឆាន់
 ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូនស្រី ភាគមិនមែនធុមុខឆាន់ទេ ។ កាល
 ដែលខ្ញុំសួរលោកថា ចតិក្រសមណៈ មើម្ល៉ោះ លោកឆ្លើយធុមុខឆាន់
 ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូនស្រី ភាគមិនមែនឆ្លើយធុមុខឆាន់ទេ ។ កាល
 ដែលខ្ញុំសួរលោកថា ចតិក្រសមណៈ មើម្ល៉ោះ លោកចម្រុះទៅ
 កាន់ទិសធំឆាន់ ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូនស្រី ភាគមិនមែនចម្រុះ
 ទៅកាន់ទិសធំឆាន់ទេ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរថា ចតិក្រសមណៈ មើ
 ម្ល៉ោះ លោកភិកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូន
 ស្រី ភាគមិនមែនភិកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ ចតិក្រសមណៈ បុរេ
 លោកឆាន់ដូចម្ដេចវិញ ។ នៃប្អូនស្រី ភូតសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ
 ចំណុំមជ្ឈិមវេទនាមិច្ឆាជីវេន ព្រោះតិច្ឆានវិជ្ជា អិវិជ្ជាមើលទាយចំការទើប
 ម្នាលប្អូនស្រី សមណព្រាហ្មណ៍ភូតនេះ ហៅថាភូតធុមុខឆាន់ ។

សិវុត្តសំយុត្ត

យេ ហិ កេចិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា ទក្ខត្ត-
 វិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេន្តិ ឥមេ
 វុទ្ធន្តិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា ទុក្ខមុទា កុញ្ញន្តិ ។
 យេ ហិ កេចិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា ទូតេយ្យច្ប-
 ហិណាគមនាទុយោកា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេន្តិ
 ឥមេ វុទ្ធន្តិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា វិសិសាមុទា
 កុញ្ញន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា
 អន្តវិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេន្តិ ឥ-
 មេ វុទ្ធន្តិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា វិសិសាមុទា
 កុញ្ញន្តិ ។ សោ ទ្វាហំ ភគិណិ ទ វុទ្ធវិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ
 មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ ទ ទក្ខត្តវិជ្ជាតិវច្ឆាន-
 វិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ ទ ទូតេយ្យច្ប-
 ហិណាគមនាទុយោកា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ
 ទ អន្តវិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ
 ទខេន ភិក្ខុំ បរិយេសាមិ ទខេន ភិក្ខុំ បរិយេសិក្ខា

សិវុត្តសំយុត្ត

ខាលប្បូនស្រី ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ណា ទីមួយ ចំក្នុងវិវិកៈដោយមិច្ឆា-
 ជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលខាងទុក្ខក្សត្រ ទៃប្បូនស្រី សម-
 ណាប្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាអ្នកនឹយមុខទាន់ ទៃប្បូនស្រី ពួកសម-
 ណាប្រាហ្មណ៍ណា ទីមួយ ចំក្នុងវិវិកៈដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះការប្រកប
 រឿយៗ ខ្ញុំទូកម្មនិងការបញ្ជូនដំណឹង ទៃប្បូនស្រី សមណាប្រាហ្មណ៍
 ពួកនេះ ហៅថាចែមុខទៅកាន់ទិសជំនាន់ ។ ទៃប្បូនស្រី ពួកសម-
 ណាប្រាហ្មណ៍ណា ទីមួយ ចំក្នុងវិវិកៈដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា
 គឺវិជ្ជាមើលខាងអន្តិសម្បត្តិ (ទាយសក្កណៈ) ទៃប្បូនស្រី សមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាចែមុខទៅកាន់ទិសក្នុងទាន់ ។ ទៃប្បូនស្រី
 ភក្ខាមិនទៃនិច្ចមិវិកៈដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើល
 ទាយចំការទ ភក្ខាមិនទៃនិច្ចមិវិកៈដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា
 គឺវិជ្ជាទាយទុក្ខក្សត្រទ ភក្ខាមិនទៃនិច្ចមិវិកៈដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះ
 ការប្រកបរឿយៗ ខ្ញុំទូកម្មនិងការបញ្ជូនដំណឹងទ ភក្ខាមិនទៃនិ
 ចំក្នុងវិវិកៈដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាទាយអន្តិសម្បត្តិទ
 ភក្ខាតែនិស្សនិកេតិកុដោយធម៌ លុះស្សនិកេតិកុបានដោយធម៌ហើយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

កុញ្ញាមីតិ ។ អថទោ សូចិមុទិ ចរិញ្ញាដិកា រាជកហោ
រថិយាយ រថិយិ សិដ្ឋុដកោ ធម៌សិដ្ឋុដកំ ទម-
សត្តមិទ្ធា វិវាណោទសិ ធម៌កំ សមណា សក្យបុត្តិ-
យា អាហារំ អាហារេន្ទិ អនវដ្ឋិ សមណា សក្យ-
បុត្តិយា អាហារំ អាហារេន្ទិ ទេថ សមណាធិ សក្យ-
បុត្តិយាធិ ចិន្ទានិ ។

សាវុត្តសំយុត្តំ ។

ធម្មប្បដ្ឋានំ

- វិវេកំ អវិចក្កំ ០
- មីតិ ទមេត្តា ធម្មត្ថំ(១)
- អាសាសញ្ជៅ វិញ្ញាណំ
- អាតិក្ខនេវសញ្ញាណំ(២)
- ធិរោទោ ទវហោ វុត្តោ
- ធសមំ សូចិមុទិ បាតិ ។

១ ឧ. ម. បន្ទុកំ ។ ២ អាតិក្ខនេវសញ្ញាណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គោ

បើបទានំ ។ គ្រាតោ សូចិមុទិបរិញ្ញាដិកា ចេញអំពីប្រកចូលទៅកាន់
ប្រក ចេញពីផ្លូវត្រូវកែកងចូលទៅកាន់ផ្លូវត្រូវកែកង ក្នុងក្រុងកង-
គ្រឹះ ប្រាប់គេយ៉ាងនេះថា សមណសក្យបុត្តតាំងឡាយ ភែងតាន់
អាហារប្រកថោយធម៌ សមណសក្យបុត្តតាំងឡាយ ភែងតាន់អាហារ
ដែលមិនមានទោស គួកតាំងឡាយ ចូរប្រគេដុំបាយដល់ពួកសមណ-
សក្យបុត្តផងចុះ ។

ចប់ សាវុត្តសំយុត្តំ ។

ទុក្ខានៃសាវុត្តសំយុត្តនោះ គឺ

- និយាយអំពី ចល័តជន្មប្រកថោយវិវេក ១ ទុកិយជន្មមិន
- មានវិគត្តៈ ១ គតិយជន្មទ្រព្យាសចាតថិកិ ១ ចក្កជន្មប្រកថ
- ដោយទមេត្តា ១ គាតាសានញ្ជាយគនជន្ម ១ វិញ្ញាណញ្ជា-
យគនជន្ម ១ កាតិក្ខញ្ជាយគនជន្ម ១ នេវសញ្ញាតា-
សញ្ជាយគនជន្ម ១ សញ្ញាវេទយ៍គនិរោធ ជាគម្រប់ប្រាំ-
បួន ១ គម្រប់ ១០ នឹងរឿងសូចិមុទិបរិញ្ញាដិកា ។

នាគសំយុង្គ

(១៤៦) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ ចតស្ស្ស វេន
កិក្ខុវេ ធាកយោធិយោ ។ កាតមា ចតស្ស្ស ។
អណ្ណជា ធាកា វេលារុជា ធាកា សិសេនជា ធាកា
ឧបទាតិកា ធាកា ។ វេន ទោ កិក្ខុវេ ចតស្ស្ស
ធាកយោធិយោតិ ។

(២៤៧) សាវត្ថី ។ ចតស្ស្ស វេន កិក្ខុវេ ធាកយោ-
ធិយោ ។ កាតមា ចតស្ស្ស ។ អណ្ណជា ធាកា វេលា-
រុជា ធាកា សិសេនជា ធាកា ឧបទាតិកា ធាកា ។
តត្រ កិក្ខុវេ អណ្ណជេហិ ធាកេហិ វេលារុជា ច សិសេ-
នជា ច ឧបទាតិកា ច ធាកា បណីតតក ។ តត្រ
កិក្ខុវេ អណ្ណជេហិ ច វេលារុជេហិ ច ធាកេហិ
សិសេនជា ច ឧបទាតិកា ច ធាកា បណីតតក ។

នាគសំយុង្គ

(១៤៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលកិក្ខុចាំនិទ្យាយ
កំណើតរបស់នាគនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ អីអ្វីខ្លះ ។ កំណើត
៤ គឺ ពួកនាគជាអណ្ណជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើត ១ ពួក
នាគជាសិសេនជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាល
កិក្ខុចាំនិទ្យាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៤៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលកិក្ខុចាំនិទ្យាយ កំណើតរបស់
នាគនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ អីអ្វីខ្លះ ។ កំណើត ៤ គឺ ពួក
នាគជាអណ្ណជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើត ១ ពួកនាគជា
សិសេនជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាលកិក្ខុ
ចាំនិទ្យាយ ចណ្តនាគចាំនិទ្យាយ ពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើតក្តី ពួក
នាគជាសិសេនជៈកំណើតក្តី ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើតក្តី ប្រសើរ
ជាងពួកនាគជាអណ្ណជៈកំណើត ។ ម្នាលកិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចណ្តនាគចាំនិ
ទ្យាយ ពួកនាគជាសិសេនជៈកំណើតក្តី ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើតក្តី
ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ណជៈកំណើតនិងពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើត ។

តត្រ ភិក្ខុវេ អណ្ណុដេហិ ច ជលាតុដេហិ ច សំសេ-
នដេហិ ច ឆាតេហិ ឧបមាតិកោ ឆាតា បណីតតក ។
សំហ ទោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ ឆាតយោធិយោតិ ។

(២៤៨) ឯកំ សមយំ កកវំ សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេត-
វេន អនាជិច្ឆិកាស្ស អារមេ ។ អថទោ អញ្ញតរោ
ភិក្ខុ យេន កកវំ តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា កកវន្តិ
អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ
សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯកនរោច កោ ទ ទោ កន្ត
ហេតុ កោ បត្តយោ យេន មិទេកន្ធុ អណ្ណុជា ឆាតា
ឧចោសមិ ឧបសន្តំ វេស្សដ្ឋកាយា(១) ច កវន្តិតិ ។
ស្រ ភិក្ខុ ឯកច្ឆានំ អណ្ណុជាមំ ឆាតានំ ឯវិ ហោតិ
មយំ ទោ មុទ្ធោ កាយេន ទ្វយការិទោ អហ្មត្ត
វាឆាយ ទ្វយការិទោ មនសា ទ្វយការិទោ តេ មយំ

១. ឧស្សន្តកាយ ច ។

ខ្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បណ្តាពួកនាគតាំងនេះ ពួកនាគជាឧបបាតិកៈ
កំណើត ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ណុជៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជា
ជលាតុជៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជាសំសេនជៈកំណើតផង ។ ខ្នាល
ភិក្ខុតាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៤៨) សម័យមួយ ព្រះមាតាព្រះភាគ គ្រងគង់នៅក្នុង
ជេតពន របស់អនាថិបណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀចក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រះនោះ
មានភិក្ខុមួយរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមាតាព្រះភាគ សុខចូលទៅដល់
ហើយក៏ក្រាបថ្វាយចង្ហែព្រះមាតាព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
ភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបចង្ហែទូលសួរព្រះមាតា
ព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច ចង្ហែដូចម្តេច
ដែលនាំឱ្យពួកនាគខ្លះជាអណ្ណុជៈកំណើត ក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយ
ផង មានកាយដ៏ស្អិទ្ធ (ព្រោះមិនគេចំណីសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាងនឹង
ផង ។ ខ្នាលភិក្ខុ ពួកនាគជាអណ្ណុជៈខ្លះក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើតំបែកតំបែកសលនិងអកុ-
សលដោយកាយ ធ្វើតំបែកតំបែកសលនិងអកុសលដោយវាចា ធ្វើតំបែក
តំបែកតំបែកសលនិងអកុសលដោយចិត្ត ពួកយើងទាំងនោះ (ព្រះវេន្ត)

កាយេន ឡាយកាយេន វាចាយ ឡាយកាយេន ឧទសា
 ឡាយកាយេន កាយស្ស គេនា បរិ មរណា អណ្ណាជាតិ
 ធាកាចំ សហក្យតំ ឧបបន្នា សច្ឆេ មយំ កាយេន
 សុចរិតំ ចេយ្យម វាចាយ សុចរិតំ ចេយ្យម ម-
 ឧសា សុចរិតំ ចេយ្យម ឯវិ មយំ កាយស្ស គេនា
 បរិ មរណា សុគតិ សត្តិ លោកិ ឧបបន្នេយ្យម ហន្ត
 មយំ ឯតរហំ កាយេន សុចរិតំ ចរម វាចាយ សុចរិតំ
 ចរម ឧទសា សុចរិតំ ចរមាតិ ។ អយំ ទោ កិក្ក
 ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេន មិនេកេត្វ អណ្ណាជា ធាកា
 ឧបោសថំ ឧបសន្និ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវន្តិ ។

(២២៧) សាវត្ថិ ។ អថទោ អញ្ញតរោ កិក្ក យេន
 កកវា ។ បេ។ ឯកបន្តំ ចិសំន្នោ ទោ សោ កិក្ក
 កកវន្តំ ឯតរោច គោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ គោ បទ្ធក-
 យោ យេន មិនេកេត្វ ជលាតុជា ធាកា ឧបោសថំ
 ឧបសន្និ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវន្តិ ។ (សត្វិ វិគ្គា-

ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយចិត្ត លុះចេញយកនិកាយចន្ទប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ គឺទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ណាជៈកំណើត ប្រសិនបើឥឡូវនេះ ពួកយើង
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយចិត្ត លុះពួកយើងចេញយកនិកាយ ចន្ទប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 នឹងបានទៅកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ដោយហេតុយ៉ាងនេះកុំនាម បើ
 ដូច្នោះបាននៃ ពួកយើង ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ ខ្មាលភិក្ខុ
 នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យពួកនាគនេះជាអណ្ណាជៈកំណើតក្នុង
 លោកនេះ គ្រូទេពោសថផង មានកាយដ៏ស្អិទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹង
 សេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាង) ផង ។

(២២៨) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រាណា មានភិក្ខុមួយចេ (ចូល
 ទៅគាល់) ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរម្យ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យពួកនាគនេះជាអណ្ណាជៈ
 កំណើតក្នុងលោកនេះ គ្រូទេពោសថផង មានកាយដ៏ស្អិទ្ធ (ព្រោះមិន
 អើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាង) ផង ។ (សេចក្តីទាំងអស់

ភេតទ្ធ) ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ហយោ យេន
មិនេកាទ្ធ សំសេនជា ឆាតា ទុចោសដំ ទុបវសុត្តិ
វោស្សដ្ឋកាយា ច កវដ្ឋិតិ ។

[២៥០] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ទិសិដ្ឋោ ទោ សោ
ភិក្ខុ កកវដ្ឋិ ឯតនេវេច កោ ទុ ទោ កន្តោ ហេតុ កោ
បទ្ហយោ យេន មិនេកាទ្ធ សំសេនជា ឆាតា ទុចោ-
សដំ ទុបវសុត្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវដ្ឋិតិ ។ (សទ្ធិ
វិទ្ធាភេតទ្ធ) ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ហយោ
យេន មិនេកាទ្ធ សំសេនជា ឆាតា ទុចោសដំ ទុ-
បវសុត្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវដ្ឋិតិ ។

បណ្ឌិតធម្មវិទ្ធិតិស្តាផន្តចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាជលាតុផៈកំណើតក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយស
ផង មានកាយដ៏ស្និទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាតិយ៍) ផង ។

[២៥០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះឆន្ទិយក្នុងទិសិមន្តហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាសំសេនផៈកំណើតក្នុង
លោកនេះ ក្សេមក្សាយសផង មានកាយដ៏ស្និទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹង
សេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាតិយ៍) ផង (សេចក្តីទាំងអស់ បណ្ឌិតធម្មវិទ្ធិ
តិស្តាផន្តចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួក
នាគខ្លះជាសំសេនផៈកំណើតក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយសផង មានកាយ
ដ៏ស្និទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាតិយ៍) ផង ។

ពាក្យសុំ

[២៥០] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតនភេទ ភោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ ភោ
 បទ្ធកាយោ យេន មិនេកេត្ត ឧបហតិកោ ធាតា ឧហោ-
 សមិ ឧបវសន្តំ វេស្សជ្ជកាយោ ច កវន្តិកិ ។ វេន ភិក្ខុ
 ឯកន្ទាធំ ឧបហតិកាធំ ធាតាធំ ឯវំ ហោតិ មយំ ទោ
 បុព្វ កាយេន ទ្វយការិទោ អហ្មត្ត វាចាយ ទ្វយកា-
 រិទោ មនសា ទ្វយការិទោ តេ មយំ កាយេន ទ្វយ-
 ការិទោ វាចាយ ទ្វយការិទោ មនសា ទ្វយការិទោ
 កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា ឧបហតិកាធំ ធាតាធំ
 សហត្យតិ ឧបបន្ទា សចន្ទ មយំ កាយេន សុចរិតិ
 ចេយ្យាម វាចាយ សុចរិតិ ចេយ្យាម មនសា សុចរិតិ
 ចេយ្យាម ឯវំ មយំ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 សុតតិ សន្តិ លោកិ ឧបបន្ទេយ្យាម ហន្ត មយំ

ពាក្យសុំ

[២៥១] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ គង្គយក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបចង្អុលសូត្រព្រះបាទព្រះភោគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាច្រើន ដែលនាំឱ្យពួកនាគខ្លះ ជាទបបាតិកៈ
 កំណើតក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយស្រេចផង មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះ
 មិនតិរោចន៍សេចក្តីអន្តរាយកំណើតធាតុ) ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ ពួក
 នាគខ្លះជាទបបាតិកៈកំណើតក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយ
 វាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត ព្រោះពួកយើងទាំងនោះ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត លុះ
 បែកគ្នាយកនិកាយ បន្ទាប់អំពីស្លាប់ទៅ ក៏បានកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
 ទបបាតិកៈកំណើត បើក្នុងកាលឡើយនេះ ពួកយើងប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះពួកយើង
 បែកគ្នាយកនិកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតក្នុងសុគតិ-
 ស្ថានទៅលោកដោយហេតុយ៉ាងនេះពុំទាន បើដូច្នោះទានតែ ពួកយើង

ឯតវហិ កាយេន សុចរិតំ ចរម វាចាយេ សុចរិតំ
ចរម មនសា សុចរិតំ ចរណតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
ហេតុ អយំ បទ្ហាយោ យេន មិទេកេច្ចេ ឧបចាតិ-
កា ធាកា ឧបាសថំ ឧបវសន្តិ កេស្សដ្ឋកាយោ ក
កវន្តិតិ ។

[១៧៦] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ សោ
ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទភោទ កោ នុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ បទ្ហាយោ យេន មិទេកេច្ចេ កាយស្ស កេធា
ចរំ មរណា អណ្ណជាទំ ធាតាទំ សហត្យតិ ឧប-
បជ្ជិតិ ។ វេទ ភិក្ខុ ឯកេច្ចោ កាយេន ទ្វយ-
ការិ ហោតិ វាចាយេ ទ្វយការិ មនសា ទ្វយការិ
តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ណជា ធាកា ធិយាយុកា
វណ្ណវន្តោ សុទតហុណតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ
អហោ វតាហំ កាយស្ស កេធា ចរំ មរណា
អណ្ណជាទំ ធាតាទំ សហត្យតិ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ
កាយស្ស កេធា ចរំ មរណា អណ្ណជាទំ ធាតាទំ
សហត្យតិ ឧបបជ្ជិតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ

ប្រព្រឹត្តសុចរិតោយោកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតោយោវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
ដោយចិត្ត ក្នុងកាលនៃទ្វារនៃកុំខាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
ចម្លើយ ដែលនាំឱ្យពួកនាគខ្លះ ជាមហាភិក្ខុកំណើត ក្នុងរលាកនេះ
ក្សេមក្សាយសម្រេច មានកាយដ៏ស្អិត (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយ
អំពីកាលម្ខាស់) ផង ។

[២៧៦] ក្រសិសាភិ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងវិជ្ជាសម្បត្តិ
ហើយ ក៏ក្រាបចង្អុលសូត្របោះព្រះភោគ ដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងរលាកនេះ ចែក
ព្រួយរាជកាយស្លាប់ទៅខាងមុខ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្តូង
កំណើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងរលាកនេះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ
ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គល
នោះ បានព្យាបាល ពួកនាគជាអណ្តូងកំណើតមានកាយវិសៃ មានសម្បុរ
ល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
ថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាត្មាត្យាដល់ចែកព្រួយរាជកាយ ចម្លាប់អំពីសេច-
ក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តូងកំណើត ។
បុគ្គលនោះដល់រលាកខ្លួន ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកើតជា
មួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្តូងកំណើតវែង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ

ពានសំយក្ក

អយំ ចន្ទយោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ
មណា អណ្ណជាទំ ធាកាទំ សហព្យតិ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៥៣] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតនកេច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
ចន្ទយោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ មណ
ណា ជលាតុជាទំ ធាកាទំ សហព្យតិ ឧបបជ្ជតីតិ
។ មេ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ ចន្ទយោ យេន
មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ មណា ជលាតុ
ជាទំ ធាកាទំ សហព្យតិ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៥៤] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតនកេច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ ចន្ទយោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា
បរិ មណា សិសេនជាទំ ធាកាទំ សហព្យតិ ឧប
បជ្ជតីតិ ។ មេ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ ចន្ទ
យោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ មណា
សិសេនជាទំ ធាកាទំ សហព្យតិ ឧបបជ្ជតីតិ ។

ពានសំយក្ក

នេជាចច្ចិយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រាយពន្ធកាយ
ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាគណ្ណជៈ
កំណើត ។

[២៥៥] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបចង្អុលសួរព្រះធានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចច្ចិយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រាយ
ពន្ធកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
ជលាតុជៈកំណើត ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាចច្ចិយ ដែល
នាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រាយពន្ធកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាជលាតុជៈកំណើត ។

[២៥៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបចង្អុលសួរព្រះធានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចច្ចិយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រាយ
ពន្ធកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំ
សេនជៈកំណើត ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាចច្ចិយ ដែល
នាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រាយពន្ធកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំសេនជៈកំណើត ។

(២៥៤) សាវត្ថី ។ ឯសមន្តំ ធិសវិដ្ឋោ ទោ ភិក្ខុ
 កកវន្តំ ឯតនភោត ភោ ទុ ទោ តន្ត ហេតុ ភោ
 បក្ខយោ យេន មិទេតទ្វោ កាយស្ស ភេតា បរិ
 មវណា ឧបចាតិកានំ ធាតានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋ-
 តីតិ ។ និទ ភិក្ខុ ឯកាទ្វោ កាយេន ទ្ធវយកាវិ
 ហោតិ វាចាយ ទ្ធវយកាវិ មនសា ទ្ធវយកាវិ តស្ស
 សុតំ ហោតិ ឧបចាតិកា ធាតា ធិយាយុកា វណ្ណ-
 វដ្ឋោ សុទតហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វនា-
 ហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា ឧបចាតិកានំ ធាតា-
 នំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មវណា ឧបចាតិកានំ ធាតានំ សហព្យតំ ឧប-
 បដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បក្ខយោ យេន
 មិទេតទ្វោ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា ឧបចាតិ-
 កានំ ធាតានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតីតិ ។

(២៥៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងដីសមន្តរហើយ
 ក៏ក្រោបបង្គំទូលស្មោះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រាយ
 ពងកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាទេ-
 បាតិកៈកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវិញ្ញាណ បុគ្គល
 នោះ បានរូប ពួកនាគជាទេបាតិកៈកំណើត មានកាយវិស័យ មាន
 សម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាតាកញ្ញដល់ចែកព្រាយពងកាយ ចម្លាប់
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាទេបាតិកៈ
 កំណើត ។ ដល់បុគ្គលនោះចែកព្រាយពងកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាទេបាតិកៈកំណើតមែន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែក
 ព្រាយពងកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ
 ជាទេបាតិកៈកំណើត ។

[២៥៦] សាវត្ថី ។ ឯតមន្តិ ជិសិញ្ញោ ទោ សោ
 កិក្ខុ កក្ខន្តិ ឯតនកោច កោ ទុ ទោ កន្ត្ត ហេតុ
 កោ បក្ខយោ យេន មិទេកាត្រោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា អណ្ណជាទំ ឆាកានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជ-
 តីតិ ។ ឥធិ កិក្ខុ ឯតត្រោ កាយេន ទ្វយកាវិ ហោ-
 តិ វាចាយ ទ្វយកាវិ មនសា ទ្វយកាវិ កស្ស សុតំ
 ហោតិ អណ្ណជា ឆាកា ធិយាយុកា វណ្ណវត្តោ សុទត-
 ហុលាតិ ។ កស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតាហំ កា-
 យស្ស ភេតា បរិ មរណា អណ្ណជាទំ ឆាកានំ សហ-
 ព្យតំ ឧបបជ្ជយ្យន្តិ ។ សោ អន្ធិ ទេតិ ចានំ ទេតិ
 វត្ថុ ទេតិ យានំ ទេតិ អាសិ ទេតិ កន្ធិ ទេតិ វិលេបនំ
 ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនំ ទេតិ បធិមេយ្យំ ទេតិ ។
 សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា អណ្ណជាទំ ឆា-
 កានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ទោ កិក្ខុ ហេតុ
 អយំ បក្ខយោ យេន មិទេកាត្រោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា អណ្ណជាទំ ឆាកានំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតីតិ ។

[២៥៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះកិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទំដីសមគួរហើយ
 ក៏ប្រាបចន្តិទូលស្សព្រះមានព្រះភាគម្តង្ក្នះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយក
 កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តាដៈ
 កំណើត ។ ខ្នាលកិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយ
 កាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ
 បានឮថា ពួកនាគជាអណ្តាដៈកំណើតមានភាយវៃរី មានសម្បុរល្អ មាន
 សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច
 ម្តេចហ្ន៎ កាត្មាអញ ដល់បែកគ្នាយកកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តាដៈកំណើត ។ មើបបុគ្គលនោះ
 ឱ្យបាយ ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយានជំនិះ ឱ្យផ្កាកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រ-
 អូប ឱ្យគ្រឿងលាប ឱ្យទំដេក ឱ្យទំសម្រាប់សំណាក់កាស្រីយ ឱ្យ
 គ្រឿងច្របីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកគ្នាយកកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តាដៈកំណើតវែង ។ ខ្នាល
 កិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែក
 គ្នាយកកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
 អណ្តាដៈកំណើត ។

(២៨៧) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯកនិវាទំ កោ ទុ ទោ កន្តោ ហេតុ
 កោ ចត្វយោ យេន មិនេកេត្តោ កាយសង្ការោ
 ចរំ មរណា ជលាតុជាតំ ឆាតាតំ ។ មេ ។ សំសេន-
 ជាតំ ឆាតាតំ ។ ឧបចាតិកាតំ ឆាតាតំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិកំ ។ ឥន ភិក្ខុ ឯកេត្តោ កាយេន ទ្វយ-
 ការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី
 តស្ស សុតំ ហោតិ ឧបចាតិកា ឆាតា ធិយាយុតា
 វណ្ណវដ្តោ សុទ្ធហហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយសង្ការោ ចរំ មរណា ឧបចាតិកាតំ
 ឆាតាតំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ
 ចាតំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យាតិ ទេតិ មាលិ ទេតិ
 កន្ធិ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ
 ទេតិ បដិមេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយសង្ការោ កេតា

(២៨៧) ក្រុនសាវត្ថិ ។ លុភេតុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកព្រួយកង
 កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាដលាតុដៈ
 កំណើត ។ មេ ។ នឹងពួកនាគជាសំសេនដៈកំណើត ។ ទៅកើតជាមួយ
 នឹងពួកនាគជាឧបចាតិកៈកំណើត ។ ខ្លាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជ ពួកនាគជាឧបចាតិកៈកំណើតមានកាយ
 វៃធំ មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ ក៏មានសេច-
 ក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកព្រួយកងកាយ
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបចា-
 តិកៈកំណើត ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ
 ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទំដេក ឲ្យទិសប្រាប់
 សំណាក់កស្រីយ ឲ្យគ្រឿងប្រទ័ប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកព្រួយកង-

ពាក្យសុំ

បរិ មរណា ឧបទានិកាមិ ឆាតាមិ សហព្យតិ ឧប-
បដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទូយោ យេន
មិទេតោ កាយស្ស គេតា បរិ មរណា ឧបទានិកា-
មិ ឆាតាមិ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ (ឥមិទា វេយ្យា-
លេន សហ នស សុត្តន្តា វិគ្គារ ចតុស្ស យោជិស្ស
ចត្តាឡីសិ វេយ្យាករណា កាតព្វា នស សុត្តន្តា
ហោន្តិ បណ្ណាសិ សុត្តន្តា ហោន្តិ) ។

ពាក្យសុំ ។

ព្រះប្រាជ្ញា

សុត្តកញ្ច(១) បណិកតវិ
ចតុរោ ច ឧបោសថា
តស្ស សុតិ ចតុរោ ច
នាម្របការា ចតុរោ
នាកេហិ សុច្ឆកាសិកាតិ ។

១ ឧ. ឧ. សុត្តកញ្ច ។

ពាក្យសុំ

កាយ បន្ទាប់ពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាបុព្វ-
តិកៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំ
ឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកបាក់យកកាយ បន្ទាប់ពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាបុព្វតិកៈកំណើត ។ (សូត្រ ១០
ព្រមទាំងចេយ្យលនេះ មានសេចក្តីពិស្តារហើយ វេយ្យាករណ៍ ៤០
ក្នុងកំណើតទាំង ៤ មានសូត្រ ១០ មានសូត្រ ៥០) ។

ចប់ ពាក្យសុំ ។

ទុក្ខានុក្ខានិកាយុត្តន្តោ គឺ

និយាយអំពីកំណើតនាគសុទ្ធ ១ កំណើតនាគប្រសើរជាងនា
ជាលីជាប់ ១ នាគរក្សទេវតាសម្រាប់ ៤ លើក បុគ្គលនោះ
បានក្លាកំណើតនាគមាន ៤ លើក បុគ្គលនោះមាន ៤ លើក
ដែលទ្រង់ប្រកាសល្អហើយដោយរឿងនាគ ។

សុបណ្ណសំយត្តំ

[២៨៨] សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ ចតស្ស្ស ឥមា
កិក្ខុវេ សុបណ្ណយោធិយោ ។ កតតមា ចតស្ស្ស ។
អណ្ណាជា សុបណ្ណា ជលាតុជា សុបណ្ណា សំសេនជា
សុបណ្ណា ឧបចាតិកា សុបណ្ណា ។ ឥមា ទោ កិក្ខុវេ
ចតស្ស្ស សុបណ្ណយោធិយោតិ ។

[២៨៩] សាវត្ថី ។ ចតស្ស្ស ឥមា កិក្ខុវេ សុ-
បណ្ណយោធិយោ ។ កតតមា ចតស្ស្ស ។ អណ្ណាជា
សុបណ្ណា ជលាតុជា សុបណ្ណា សំសេនជា សុបណ្ណា
ឧបចាតិកា សុបណ្ណា ។ តត្រ កិក្ខុវេ អណ្ណាជា
សុបណ្ណា អណ្ណាជេ តាកេ ហរន្តិ ឆ ជលាតុជេ ឆ
សំសេនជេ ឆ ឧបចាតិកេ ។ តត្រ កិក្ខុវេ ជលាតុជា
សុបណ្ណា អណ្ណាជេ ច ជលាតុជេ ច តាកេ ហរន្តិ
ឆ សំសេនជេ ឆ ឧបចាតិកេ ។ តត្រ កិក្ខុវេ

សុបណ្ណសំយត្តំ

[២៨៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងចំនោមឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
កំណើតត្រូវនេះ មាន ៤ ។ ចុះកំណើតត្រូវចាំនិ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួក
ត្រូវជាអណ្ណជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាជលាតុជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជា
សំសេនជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាឧបចាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ចាំនិទ្យាយ កំណើតត្រូវមាន ៤ ខេងឯង ។

[២៨៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កំណើតត្រូវ
នេះមាន ៤ ។ ចុះកំណើតត្រូវចាំនិ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួកត្រូវជាអណ្ណ-
ជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាជលាតុជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាសំសេនជៈ
កំណើត ១ ពួកត្រូវជាឧបចាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
ចណ្ណត្រូវចាំនិទ្យាយ ត្រូវជាអណ្ណជៈកំណើត តាមបុគ្គលភាគជា
អណ្ណជៈកំណើត តាមពួកភាគជាជលាតុជៈកំណើតមិនបាន តាមពួកភាគ
ជាសំសេនជៈកំណើតមិនបាន តាមពួកភាគជាឧបចាតិកៈកំណើតមិនបាន
ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចណ្ណត្រូវចាំនិទ្យាយ ពួកត្រូវជាជលា-
តុជៈកំណើត តាមភាគជាអណ្ណជៈកំណើត និងភាគជាជលាតុជៈកំណើត
បាន តាមពួកភាគជាសំសេនជៈកំណើតមិនបាន តាមពួកភាគជាឧបចា-
តិកៈកំណើតមិនបានឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចណ្ណត្រូវចាំនិទ្យាយ

សំសេនជា សុបណ្ណា អណ្ណាដេ ច ជលាតុដេ ច
 សំសេនដេ ច ឆាតេ ហវន្តិ ច ឧបថាតិកេ ។ តត្រ
 កិក្ខវេ ឧបថាតិកា សុបណ្ណា អណ្ណាដេ ច ជលាតុដេ
 ច សំសេនដេ ច ឧបថាតិកេ ច ឆាតេ ហវន្តិ ។
 ឥមា ទោ កិក្ខវេ ចតស្សោ សុបណ្ណាយោធិយោតិ ។

[២៦៦] សាវត្ថី ។ អញ្ញតរោ កិក្ខុ យេន ភគវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិក្ខា ភគវន្តិ អភិវាទេក្ខា ឯកមន្តិ
 ធិសិទិ ។ ឯកមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ សោ កិក្ខុ ភគវន្តិ
 ឯកនភោច តោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ តោ បន្ទយោ
 យេន មិទេកត្វោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា អណ្ណា
 ជាមិ សុបណ្ណាមិ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឥច កិក្ខុ
 ឯកត្វោ កាយេន ទ្វយកាវិ ហោតិ វាចាយ ទ្វយកាវិ
 មនសា ទ្វយកាវិ តស្ស សុតិ ហោតិ អណ្ណាជា
 សុបណ្ណា ធិយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុទតហុណតិ ។
 តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា

ពួកគ្រូជាសំសេនដ៍កំណើត ជាបទានជាអណ្ណដ៍កំណើត ជាបទាន
 ជាជលាតុដ៍កំណើតនិងទានជាសំសេនដ៍កំណើតបាន ជាបទានទានជា
 ទេបបាតិក៍កំណើតមិនបានទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រូទាំង
 នោះ ពួកគ្រូជាទេបបាតិក៍កំណើត ជាបទានទានជាអណ្ណដ៍កំណើត
 ក៏បាន ជាបទានទានជាជលាតុដ៍កំណើតក៏បាន ជាបទានទានជាសំសេ-
 នដ៍កំណើតក៏បាន ជាបទានទានជាទេបបាតិក៍កំណើតក៏បាន ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រូ មាន ៤ នេះឯង ។

[២៦៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ មានភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅទាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួច
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំចូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វី
 ជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលទូក្នុងលោកនេះ បែកប្រាជ្ញាភក្តិកាយស្តាប់ទៅ
 ទៅភ័យជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណដ៍កំណើតបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គល
 ទូក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា
 ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះបានពូថា ពួកគ្រូជាអណ្ណដ៍ មាន
 កាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេច-
 ក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ភាគអញ ដល់បែកប្រាជ្ញាភក្តិកាយ

បរិ មរណា អណ្ណាជាតិ សុបណ្ណាចំ សហព្យាតិ ឧប-
 បដ្ឋេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 អណ្ណាជាតិ សុបណ្ណាចំ សហព្យាតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ
 ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកាយោ យេន មិនេកក្ខោ
 កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា អណ្ណាជាតិ សុបណ្ណាចំ
 សហព្យាតិ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦០) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ
 សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតនេវេន កោ ទុ ទោ កន្ត
 ហេតុ កោ បទ្ធកាយោ យេន មិនេកក្ខោ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា ជលាតុជាតិ សុបណ្ណាចំ ។ បេ ។
 សំសេនជាតិ សុបណ្ណាចំ ។ ឧបចាតិកាចំ សុ-
 បណ្ណាចំ សហព្យាតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥន ភិក្ខុ ឯ-
 កក្ខោ កាយេន ទ្ធកាយោ ហេតិ វាចាយ ទ្ធក-
 កាយោ មនសា ទ្ធកាយោ តស្ស សុតិ ហេតិ ឧបចាតិកា
 សុបណ្ណា ជិយាយុកោ វណ្ណវណ្ណោ សុទតហុលាតិ ។

ស្តាប់ទៅ មិនបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណាជៈ ។ លុះបុគ្គល
 នោះបែកប្រាយកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណាជៈ
 បានមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គល
 ទូក្នុងលោកនេះ បែកប្រាយកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួក
 គ្រូជាអណ្ណាជៈ ។

(២៦១) ប្រសិសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបចង្អុលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលទូក្នុងលោកនេះ បែកប្រាយកាយ
 ស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណាជៈ ។ បេ ។ ពួក
 គ្រូជាសំសេនជៈ ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាឧបចាតិកៈ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ បុគ្គលទូក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជា ពួកគ្រូ
 ជាឧបចាតិកៈ មានកាយវិភី មានសម្បុល្ល មានសេចក្តីសុខច្រើន ។

សុបណ្ណសំយោគ

តស្ស ឃី ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា ចរំ
មរណា ឧបទាតិកាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧប-
បន្ទេយ្យន្តំ ។ សោ កាយស្ស ភេតា មិរំ មរណា
ឧបទាតិកាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ទតិ ។
អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បព្វយោ យេន មិទេ-
កត្តោ កាយស្ស ភេតា ចរំ មរណា ឧបទាតិកាណំ
សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ទតិ ។

(២២២) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ទោ កន្តេ ហេតុ កោ
បព្វយោ យេន មិទេកត្តោ កាយស្ស ភេតា ចរំ មរ-
ណា អណ្ណាជាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ទតិ ។
នំ ភិក្ខុ ឯកត្តោ កាយេន ទ្វយកាវី ហោតិ វាបាយ
ទ្វយកាវី មនសា ទ្វយកាវី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ណា-
ជា សុបណ្ណា និយាយុកា វណ្ណវណ្ណ សុទតហុលាតិ ។
តស្ស ឃី ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា ចរំ
មរណា អណ្ណាជាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ទ-
យ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ ចានំ ទេតិ វត្ថុ ទេតិ យានំ ទេតិ

សុបណ្ណសំយោគ

បុគ្គលនោះ គឺមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាត្មកម្ម
ដល់ចែកគ្នាយកកាយស្តាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាប-
បាតិកៈ ។ លុះបុគ្គលនោះចែកគ្នាយកកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយ
នឹងពួកគ្រុឌជាបបាតិកៈវិមទ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
ចន្ទ័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកគ្នាយកកាយស្តាប់ទៅ
ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាបបាតិកៈ ។

(២២២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះគន្ថយក្នុងចំណីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបន្តិចលស្សព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះគន្ថដ៏ចម្រើន អ្វី
ជាហេតុ អ្វីជាចន្ទ័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកគ្នាយ
កកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាគណៈ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូថា ពួកគ្រុឌ
ជាគណៈ មានកាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។
បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាត្មកម្ម
ដល់ចែកគ្នាយកកាយស្តាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជា
គណៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំរាវ ឲ្យយានជំនិះ

មាលំ ទេតិ ភក្កំ ទេតិ វិលេចមំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ
 អាវុសមំ ទេតិ បដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស
 កេតា បរិ មរណា អណ្ណាជាមំ សុបណ្ណាមំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្កុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ
 យេន មិទេតាទ្វា កាយស្ស កេតា បរិ មរណា
 អណ្ណាជាមំ សុបណ្ណាមំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦៣) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្កុ ភកវន្តំ ឯកទរោច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
 កោ បទ្ធកយោ យេន មិទេតាទ្វា កាយស្ស កេតា បរិ
 មរណា ជលាតុជាមំ សុបណ្ណាមំ ។ បេ ។ សិសេនជាមំ
 សុបណ្ណាមំ ។ ឧបចាតិកាមំ សុបណ្ណាមំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥន ភិក្កុ ឯកទ្វា កាយេន ទ្ធកាយកាវិ
 ហោតិ វាចាយ ទ្ធកាយកាវិ មនសា ទ្ធកាយកាវិ តស្ស សុតិ
 ហោតិ ឧបចាតិកា សុបណ្ណា ជំយាយុកា វណ្ណវិញ្ញាណ
 សុទតហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតាហិ

ឱវុត្តកម្រង ឱវុត្តកម្រង ឱវុត្តកម្រង ឱវុត្តកម្រង
 កាស្រ័យ ឱវុត្តកម្រង ។ ពុទ្ធបុគ្គលនោះបែកបាក់យកកាយស្លាប់
 ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដទៃទៀត ។ ម្នាលភិក្កុ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្លាយជាលោកនេះ បែកបាក់យក
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដទៃទៀត ។

(២៦៤) ក្រសិសាវត្ថិ ។ លុះភិក្កុនោះអង្គុយក្នុងវិធីសមត្ថបាយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសូត្រនោះបានព្រះភាគដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្លាយជាលោកនេះ បែកបាក់យក
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដទៃទៀត ។ បេ ។ ពួក
 គ្រូដទៃទៀត ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដទៃទៀត ។ ម្នាល
 ភិក្កុ បុគ្គលខ្លះក្លាយជាលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានព្រួយ ពួកគ្រូ
 ជាបុគ្គលនោះ មានកាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។
 បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កក្កាអញ

សុច្ឆន្ទស័យវង្ស

កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា ឧបចាតិកានិ សុ-
ច្ឆន្ទានិ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តិ
នេតិ ចានិ នេតិ វត្តំ នេតិ យានិ នេតិ មាលិ
នេតិ កន្ធិ នេតិ វិលេបនិ នេតិ សេយ្យំ នេតិ អាវសនំ
នេតិ ចនិចេយ្យំ នេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា
បរិ មរណា ឧបចាតិកានិ សុច្ឆន្ទានិ សហព្យតិ
ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ កិក្កុ ហេតុ អយំ ចត្តយោ
យេន មិនេកោត្តោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
ឧបចាតិកានិ សុច្ឆន្ទានិ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។
(ឯវិ ចំណុំកោន ចត្តាឡីសំ សុត្តន្តា ហោន្តិ) ។

សុច្ឆន្ទស័យវង្ស ខ្ញុំ ។

ព្រះបាទ

សុទ្ធកំ ហរតិ ចេស្តិ^(១)
និយកាវី ចតុរោបិ ១
នាទ្ធវតោរា ចត្តារោ
សុច្ឆន្ទហិ សុច្ឆន្ទកាសិកានិ^(២) ។

១ ឧ. ឧ. សុទ្ធតិ ហរតិ ឃើ ។ ២ សុច្ឆន្ទសុច្ឆន្ទកាសិកានិ ។

សុច្ឆន្ទស័យវង្ស

ផលវិបកត្តាយកាយស្សាបំទៅ ខិនបុនទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជា
ឧបបាតិកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ
ឲ្យក្រដាស ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទិវង្គ ឲ្យទិសំណាក់
កាស្រីយ ឲ្យគ្រឿងប្រថុប ។ លុះបុគ្គលនោះវិបកត្តាយកាយស្សាបំ
ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈវិមន ។ ម្ចាស់កិក្កុ នេះ
ជាហេតុ ។ នេះជាច្បើយ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ វិបកត្តាយក
កាយស្សាបំទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។ (សូត្រ
ខាង ២៦ ដោយការប្រយោជន៍នេះ) ។

ចប់ សុច្ឆន្ទស័យវង្ស ។

ទុក្ខានុក្ខានសុបណ្ណស័យវង្សនោះគឺ

និយាយអំពីការលើកគ្រុឌសុទ្ធ ១ គ្រុឌតាមភាគបាទ ១ បុគ្គល
ធ្វើអំពីទាំងពីរខាង ២ លើក ឧបការខាងខាង ២ លើក ដែល
ប្រជុំប្រកាសហើយដោយរឿងគ្រុឌ ។

គន្ធារាយសំយុង្គ

(២២៤) ឯកំ សមយំ កកវំ សាវត្ថិយំ វិហាវតិ
ដេតវេទ អបាជមិណ្ឌិតស្ស អាណមេ ។ ថេ ។ កកវំ
ឯតទេវេទ កទ្ធាយិកេ ទេវេ វេ កិក្ខុវេ ទេសិ-
ស្សមិ តំ សុណាជ ។ ថេ ។ កកមេ ទ កិក្ខុវេ កទ្ធា-
យិកា ទេវំ ។ សន្តិ កិក្ខុវេ ម្ភតទ្ធ អជិវត្តា
ទេវំ សន្តិ កិក្ខុវេ សាវតទ្ធ អជិវត្តា ទេវំ សន្តិ កិក្ខុវេ
ដេតុតទ្ធ អជិវត្តា ទេវំ សន្តិ កិក្ខុវេ តទតទ្ធ អជិវត្តា
ទេវំ សន្តិ កិក្ខុវេ បចដិតតទ្ធ អជិវត្តា ទេវំ សន្តិ
កិក្ខុវេ បត្តតទ្ធ អជិវត្តា ទេវំ សន្តិ កិក្ខុវេ បុប្ផ-
តទ្ធ អជិវត្តា ទេវំ សន្តិ កិក្ខុវេ ជលតទ្ធ អជិវត្តា
ទេវំ សន្តិ កិក្ខុវេ រសតទ្ធ អជិវត្តា ទេវំ សន្តិ

គន្ធារាយសំយុង្គ

(២២៤) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភោគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តដេត-
ពន ចេសំអនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀបត្រង់សាវត្ថិ ។ ថេ ។ ព្រះមានព្រះ
ភោគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គង់នៅក្នុងវត្តដេត-
ពនទាំងឡាយដែលជាពួកគន្ធារាយ^(១) ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
ស្តាប់អ្វីនោះចុះ ។ ថេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទៅកាន់ទាំងឡាយ
ជាពួកគន្ធារាយ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកា កាស្រ័យ
នៅលើលើមានស្រក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកា-
ស្រ័យនៅលើលើមានស្រក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកា
កាស្រ័យនៅលើលើមានសាច់ស្រាយក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ពួកទៅកា កាស្រ័យនៅលើលើមានសំបកក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ពួកទៅកាស្រ័យនៅលើលើមានក្រអូបកំមាន ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកា កាស្រ័យនៅលើលើមានស្លឹកក្រអូបកំមាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកាស្រ័យនៅលើលើមានជ្រក្រអូបកំមាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកាស្រ័យនៅលើលើមានផ្លែក្រអូបកំមាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកាស្រ័យនៅលើលើមានស្រក្រអូបកំមាន

១ ទៅកាដែលជាគ្រូប្រើប្រាស់ទូរិក្ខុមានគ្រូប្រើ ។

កិច្ចការ ក្នុងករណី អធិវត្តា ទេវតា ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ កិច្ចការ
ក្នុងករណីកា ទេវតា ។

(២៦៥) សាវត្ថី ។ អធិវត្តា អញ្ញត្តិ កិច្ច យេន
កកា ។ បេ។ ឯកមន្តិ ឯសិទ្ធា ទោ សោ កិច្ច ក-
កវន្តិ ឯតទិវាច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ បន្ទ-
យោ យេន មិទេកន្តោ កាយស្ស កេតា បរិ មរណា
ក្នុងករណីកា ទេវតា ។ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។
ឥច កិច្ច ឯកន្តោ កាយេន សុចរិកិ ចរតិ វាចាយ
សុចរិកិ ចរតិ មនសា សុចរិកិ ចរតិ តស្ស សុតិ
ហោតិ ក្នុងករណីកា ទេវតា ឯយាយុកា វណ្ណ-
វណ្ណ សុទ្ធកហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ

ម្ចាស់កិច្ចការ ក្នុងករណីកាស្រីយេន ទៅលើឈើមានក្នុងក្រុមប្រជុំ
អស្មិ^(*)កិច្ចការ ។ ម្ចាស់កិច្ចការ ទេវតា ទៅកាន់កិច្ចការ
ជាពួកឧទ្ធរណ៍ ។

(២៦៥) ក្រសិសាវត្ថី ។ គ្រាខាន់ឯង មានកិច្ចការប្រជុំ
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ។ លុះកិច្ចការ អន្តិយក្នុងទីសម
គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបង្ខំ ដែលទាំងបុគ្គលទូលក្នុងលោកនេះ
ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកឧទ្ធរណ៍ ។
ម្ចាស់កិច្ច បុគ្គលទូលក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានក្លា
ពួកទេវតាជាពួកឧទ្ធរណ៍ មានកាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខ
ច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎

* ឈើដែលមានចូស រួម ព្រាយជាដើមត្រូវប្រជុំអស់ ។

វតាហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា កទ្ធាកាយិកានំ
នេវំនំ សហស្សតំ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស
ភេតា បរិ មរណា កទ្ធាកាយិកានំ នេវំនំ សហស្ស-
តំ ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ
យេន មិទេកាទ្វា កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
កទ្ធាកាយិកានំ នេវំនំ សហស្សតំ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦៦) សាវត្ថិ ។ អដទោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន
កតវំ កេតុបសន្តំមិ ឧបសន្តំមិត្វា កតវន្តំ អភិវំនេត្វា
ឯកមន្តំ វិសិទ្ធិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធិ ទោ សោ
ភិក្ខុ កតវន្តំ ឯកនេវំនេ កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ បទ្ធកយោ យេន មិទេកាទ្វា កាយស្ស ភេតា
បរិ មរណា មូលកទ្ធិ អដវត្តានំ នេវំនំ សហ-
ស្សតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥទ ភិក្ខុ ឯកាទ្វា កា-
យេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ សុចរិតំ ចរិតំ មទសា
សុចរិតំ ចរិតំ តស្ស សុតំ ហោតិ មូលកទ្ធិ អដ-
វត្តា នេវំ វិយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុទ្ធភហុលាតិ ។

ពាក្យាញ ដល់បែកព្រាយកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹង
ពួកទៅកាជាពួកឧត្ត ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកព្រាយកាយស្លាប់ទៅ
ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាជាពួកឧត្តមែន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជា
ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកព្រាយកាយ
ស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាជាពួកឧត្ត ។

(២៦៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ប្រាសាទនឹង មានភិក្ខុមួយចូល
ទៅដល់ព្រះមាតាព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាតាព្រះ
ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរម្យ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
រម្យហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមាតាព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
អង្គុយចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោក
នេះ បែកព្រាយកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាដែលសា-
ស្រ័យនៅលើឈើមានចូសក្រអូប ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជា ពួកទៅកាដែលសាស្រ័យនៅលើឈើ
មានចូសក្រអូប មានកាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខចម្រើន ។

ឧទ្ធរណ៍យស័យន្ត

តស្ស ឃុំ ហោតិ អយោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា ចរិ
 មរណា មូលកទ្ធិ អធិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧប-
 ចរដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ ធាតា ហោតិ មូលកទ្ធិ ។ សោ
 កាយស្ស ភេតា ចរិ មរណា មូលកទ្ធិ អធិវត្តានំ
 ទេវានំ សហព្យតិ ឧបចដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ ចច្ចយោ យេន មិនេកាត្វា កាយស្ស
 ភេតា ចរិ មរណា មូលកទ្ធិ អធិវត្តានំ ទេវានំ ស-
 ហព្យតិ ឧបចដ្ឋតិ ។

(២៦៧) សាវត្ថិ ។ ឯសិដ្ឋោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទេវេន កោ នុ ទោ ភន្តំ ហេតុ
 កោ ចច្ចយោ យេន មិនេកាត្វា កាយស្ស ភេតា

ឧទ្ធរណ៍យស័យន្ត

បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ផលវាក្តា
 អញ បែកព្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកា
 ដែលគាស្រ័យទៅលើឈើមានចូសក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឱ្យចូសឈើ
 មានភ្នំក្រអូប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកព្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកទៅកា ដែលគាស្រ័យទៅលើឈើមានចូសក្រអូបនៃ ។
 ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 បែកព្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាដែលគាស្រ័យ
 ទៅលើឈើមានចូសក្រអូប ។

(២៦៧) ក្រុនសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសូត្រនោះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកព្រាយកង

ចរិ មរណា សារកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ បេ ។ ដេត្តិ-
 កទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ ភចកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។
 ចចដិកកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ ចត្តកទ្ធ អធិវត្តានំ
 ទេវានំ ។ ចុច្ឆកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ ដលកទ្ធ
 អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ វសកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។
 កទ្ធកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិកំ ។
 ៧៤ ភិក្ខុ(៧) ឯកទ្វេ កាយេន សុចរិតំ ចរិតិ វាចាយ
 សុចរិតំ ចរិតិ មនសា សុចរិតំ ចរិតិ តស្ស សុតិ
 ហោតិ សារកទ្ធ អធិវត្តា ទេវា ធិយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុទ្ធហហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ

១ ភិក្ខុ ចរិ យុត្តនំ ។

កាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានខ្លឹមក្រអូប ។ បេ ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមាន
 ស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបក
 ក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រអូបក្រអូប ។
 នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវ-
 តាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅ
 លើឈើមានសេក្រអូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យ
 នៅលើឈើមានភ្នំក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ខ្លះក៏រំលោភនេះ ប្រព្រឹត្តិសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិសុចរិតដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តិសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានរួចរាល់ ពួកទេវតាដែលគា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប មានកាយុវែង មានសម្បុរល្អ មាន
 សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រឺវិវេយ្យានិទេវោ ធ្វើដូច

ពន្ធកាយសំយុង្គ

វត្តាហំ តាយស្ស រោធា បរិ មរណា សារកន្ទ
 អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ ដេតុកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។
 តទកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ បបដិកកន្ទ អង្គវត្តាធំ
 ទេវាធំ ។ បត្តកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ បុប្ផកន្ទ
 អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ ជលកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។
 រសកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ កទុកន្ទ អង្គវត្តាធំ
 ទេវាធំ សហព្យកំ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តិ ។ សោ ធាតា ហោតិ
 សារកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ ដេតុកន្ទាធំ ។
 សោ ធាតា ហោតិ តទកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ
 បបដិកកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ បត្តកន្ទា-
 ធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ បុប្ផកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា
 ហោតិ ជលកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ រស-
 កន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ កទុកន្ទាធំ ។ សោ

ពន្ធកាយសំយុង្គ

ម្តេចប្តី ដល់តាតាអញ្ជាចក្ខុយក្នុងកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹង
 ពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើមានភ្នំក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា
 ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើមានស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែល
 កាស្រ័យទៅលើឈើមានសំបកក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យ
 ទៅលើឈើមានក្រមក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យទៅលើ
 ឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើមានផ្កា
 ក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹង
 ពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើមានសេក្រអូប ។ នឹងបានទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យទៅ លើឈើមានភ្នំក្រអូបទាំង
 អស់ ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញរូបឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញស្រាយ
 ឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញសំបកឈើមានភ្នំក្រអូប ។
 បុគ្គលនោះក៏ទិញក្រមឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញស្លឹកឈើ
 មានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញផ្កាឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គល
 នោះក៏ទិញផ្លែឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះ ក៏ទិញសេឈើមានភ្នំក្រ-
 អូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញឈើមានភ្នំក្រអូបទាំងអស់ ។ លុះបុគ្គលនោះ

កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា កទ្ធកទ្ធ អនិវត្តានិ
នេវាមិ សហស្សតិ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
ហេតុ អយំ បទ្ធាយោ យេន មិទេកាច្ឆោ កាយស្ស
ភេតា បរិ មរណា កទ្ធកទ្ធ អនិវត្តានិ នេវាមិ ស-
ហស្សតិ ឧបបជ្ជតិ ។

(៦១៦) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ទិសិវិញ្ញា ទោ សោ
ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតនេវេច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
បទ្ធាយោ យេន មិទេកាច្ឆោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
មូលកទ្ធ អនិវត្តានិ នេវាមិ សហស្សតិ ឧបបជ្ជតិ ។
នីម ភិក្ខុ ឯកាច្ឆោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ
សុចរិតំ ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ កស្ស សុតំ ហោតិ
មូលកទ្ធ អនិវត្តានិ នេវា ទិយាយុកា វណ្ណវណ្ណោ សុទ្ធក-
ហុលាតិ ។ កស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតាហិ កាយស្ស
ភេតា បរិ មរណា មូលកទ្ធ អនិវត្តានិ នេវាមិ ស-
ហស្សតិ ឧបបជ្ជយ្យន្តិ ។ សោ អន្តំ នេតិ ចានំ
នេតិ វត្ថុំ នេតិ យានំ នេតិ មាលំ នេតិ កន្តំ នេតិ

បែកបាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកា-
ស្រ័យនៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូបចាំនិស័ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ
នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកបាយរាងកាយ
ស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមាន
ក្លិនក្រអូបចាំនិស័ ។

(៦១៧) ក្រតិសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលស្នូក្រោះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកបាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើ
ឈើមានឫសក្រអូប ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទៅតាដែលកាស្រ័យនៅលើឈើ
មានឫសក្រអូប មានភាយវ័ន្តិ មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខចម្រើន ។
បុគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់ភាគ
អញ បែកបាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា
ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ រើបុគ្គលនោះឱ្យបាយ
ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយានជំនិះ ឱ្យផ្កាកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រអូប

វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនំ ទេតិ បដិមេយ្យំ
 ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា មូលកទ្ធ
 អនិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ
 ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកាយោ យេន មិទេកាត្វោ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា មូលកទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ
 សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦៧) សាវត្ថិ ។ ឯកាមន្តំ និសំឡោ ទោ សោ ភិក្ខុ
 កតវន្តំ ឯកទេវានំ កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ បទ្ធក-
 យោ យេន មិទេកាត្វោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 សាវតទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ មេ ។ ដេក្កកទ្ធ អនិ-
 វត្តានំ ទេវានំ ។ តទកទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ បប្បដិក-
 កទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ បត្តកទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។

ឲ្យគ្រឿងលាបផ្សេងៗ ឲ្យបំផុត ឲ្យទិសំណាត់កាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿង
 ប្របីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកប្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយ
 ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅ លើឈើមានបុសក្រអូបខែន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលនោះ ក្នុងលោក
 នេះ បែកប្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយទីនីត្តកទៅតា ដែល
 កាស្រ័យនៅលើឈើមានបុសក្រអូប ។

(២៦៨) ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីនីសមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលនោះ ក្នុងលោកនេះ បែកប្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយទីនីត្តកទៅតាដែលកាស្រ័យនៅលើ
 ឈើមានបុសក្រអូប ។ មេ ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានស្រាយក្រអូប ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមាន
 សំបកក្រអូប ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រាម
 ក្រអូប ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។

ចុក្កទ្វេ អដិវត្តានំ ទេវានំ ។ ជលកទ្វេ អដិវត្តានំ
 ទេវានំ ។ រសកទ្វេ អដិវត្តានំ ទេវានំ ។ កទ្វកទ្វេ
 អដិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥច
 ភិក្ខុ ឯកាទ្វា កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ
 សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតិ
 ហោតិ កទ្វកទ្វេ អដិវត្តា ទេវា និយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុខពហុលាភិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា កទ្វកទ្វេ អ-
 ដិវត្តានំ ទេវានំ, សហព្យតិ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ
 អន្តំ ទេតិ ចានំ ទេតិ វត្តំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ
 ទេតិ គន្ធាំ ទេតិ វិលមនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ
 ទេតិ បដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា កទ្វកទ្វេ អដិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ

នឹងត្រូវទៅកា ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងត្រូវទៅកា
 ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងត្រូវទៅកាដែលកាស្រ័យ
 ទៅលើឈើមានសក្រអូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងត្រូវទៅកា ដែល
 កាស្រ័យទៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានព្យាបាល ពួកទៅកាដែល
 កាស្រ័យទៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់មានកាយអ្វី មានសម្បុរល្អ
 មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើ
 ដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់កត្តាអញ បែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅ
 កើតជាមួយនឹងត្រូវទៅកា ដែលកាស្រ័យទៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូប
 ទាំងអស់ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឱ្យបាយ ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយាន
 ដំនែរ ឱ្យផ្គុំកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រអូប ឱ្យគ្រឿងលាប ឱ្យទំដេក ឱ្យទំ
 សំណាក់កាស្រ័យ ឱ្យគ្រឿងច្រប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកផ្ទាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងត្រូវទៅកាដែលកាស្រ័យទៅលើឈើ
 មានក្លិនក្រអូបទាំងអស់មែន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ

គន្ធាយសំយុត្តំ

យេន មីនេកាទ្វា កាយស្ស កេនា ចរិ មរណា កន្ធា-
កន្ធា អនិវត្តានំ ទេវនំ សហព្យតិ ឧបបជ្ជតិ ។
(ឃី ឯកមិណ្ឌុកេន ឯកសតត្វ ប្រាជស ច សុត្តន្តា
កវន្តិ) ។

គន្ធាយសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សទ្វានំ

សុទ្ធកំ ច សុចរិតំ

នាតា ហិ អបរេ ទស

នាទ្ធចកាវា ទស្វា(១)

កន្ធា សុច្ឆកាសំភាតិ ។

១ កន្ធចកាវា ទស្វា ។

គន្ធាយសំយុត្តំ

ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកប្លាយកងកាយស្លាប់ទៅ ទៅ
កើតជាមួយនឹងភូមិទេវតា ដែលគាស្រីយនៅលើលើ មានភ្នំឧត្តរក្ខម
នាំនិស្សំ ។ (សូត្រ ទមេ ១ ភ្នំ ១២ ភ្នំ វេទនីនាមោយការប្រែប្រួល
មួយយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ គន្ធាយសំយុត្តំ ។

ទ្វាននៃគន្ធាយសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីគន្ធាយកិទេវតាសុទ្ធ ១ សុចរិត ១ អ្នកឱ្យ
ទាន ១០ ភ្នំដទៃទៀត និងទេវតាទាន ១០ ដែលឱ្យកើត
ជាគន្ធាយកិទេវតា ដែលទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយ
ប្រពៃ ។

វិលាហកសំយុត្តំ

[២៧០] សាវត្ថិ ។ វិលាហកតាយិកា ទេវ ទេវ
កិក្ខុវេ ទេសិស្សនិមិ តំ សុណាជ ។ បេ ។ កតមេ
ច កិក្ខុវេ វិលាហកតាយិកា ទេវ ។ សន្និ កិក្ខុ-
វេ សីតវិលាហកា ទេវ សន្និ កិក្ខុវេ ឧណ្ណវិលា-
ហកា ទេវ សន្និ កិក្ខុវេ អណ្ណវិលាហកា ទេវ
សន្និ កិក្ខុវេ វិលាហកា ទេវ សន្និ កិក្ខុវេ
វិស្សវិលាហកា ទេវ ។ ឥមេ វុទ្ធនិ កិក្ខុវេ វិលា-
ហកតាយិកា ទេវតិ ។

វិលាហកសំយុត្ត

[២៧០] ក្រុមសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវាគតនិម
សំវេនន្តវេរោកាទាំងឡាយដែលជាពួកវិលាហកៈ^(១) ដល់អ្នកទាំងឡាយ
ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់ត្រឡប់ទៅនោះចុះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
ទៅកាទាំងឡាយដែលជាពួកវិលាហកៈគឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ទៅកាទាំងឡាយដែលជាសីតវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវពាក្យត្រដាត់)
ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅកាទាំងឡាយជាឧណ្ណវិលាហកៈ (អ្នក
បណ្តាលនូវធាតុក្តៅ) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅកាទាំងឡាយជា
អណ្ណវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវអ័ក្ខ) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅកា
ទាំងឡាយជាពួកវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវឡូស្រ) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ទៅកាទាំងឡាយ ជាពួកវិស្សវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវ
ភ្លៀង) ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទៅកាទាំងឡាយ
ជាពួកវិលាហកៈ ។

១ ឧបាសម្ពុទ្ធសុត្តនិកាយបិដក ។

[២៧១] សាវត្ថី ។ អថទោ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ
 យេន ភកវា តេនុបស្ព័ន្ធមិ ឧបស្ព័ន្ធមិត្វា ភកវន្តិ
 អភវំនេត្វា ឯសិធិ ។ ឯសិធិ ។ ឯសិធិ
 ទោ សោ ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯសិធិ កោ នុ ទោ
 ភន្តិ ហេតុ កោ ចត្វយោ យេន មិទេកោត្វា កា-
 យស្ស ភេតា បរិ មរណា វលាហកកាយិកាមិ ទេ-
 វាមិ សហគ្រមិ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឯសិ ភិក្ខុ ឯសិធិ
 កាយេន សុចរិតំ ទតិ វាចាយ សុចរិតំ ទតិ ម-
 សា សុចរិតំ ទតិ តស្ស សុតំ ហោតិ វលាហក-
 កាយិកា ទេវា ធិយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុទទហុ-
 លាតិ ។ តស្ស ឯសិ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា វលាហកកាយិកាមិ ទេវាមិ
 សហគ្រមិ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ អន្តិ ទេតិ ចាមិ
 ទេតិ វត្ថុ ទេតិ យាមិ ទេតិ មាលិ ទេតិ ភន្តិ ទេតិ

[២៧១] ក្រុនសាវត្ថី ។ ត្រាតោធិនំ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំខ្លួនស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគដូចជា បពិត្រព្រះ
 អង្គុយម្រើម អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចម្លើយ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ថែកត្វាយកាយស្ងប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅភាពាំងឡាយជាពួក
 វិលាហកៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ
 បានពូជា ទៅភាពាំងឡាយជាពួកវិលាហកៈ មានកាយវិភី មានសម្បុរ
 ល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ភាគអញដល់ថែកត្វាយកាយស្ងប់ទៅ នឹងបាន
 ទៅកើតជាមួយនឹងទៅភាពាំងឡាយជាពួកវិលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យ
 បាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប

វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អវសមំ ទេតិ ប-
 ទីមេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរិ ម-
 វណា វលាហកកាយំកានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧ-
 បបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ ចក្ខុយោ
 យេន មិចេកោត្ថោ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា វលា-
 ហកកាយំកានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។

[២៧២] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯកទេវំច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
 កោ ចក្ខុយោ យេន មិចេកោត្ថោ កាយស្ស ភេតា បរិ
 មវណា សីតវលាហកានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧប-
 បដ្ឋតិ ។ វេទំ ភិក្ខុ ឯកោត្ថោ កាយេន សុចរិតំ ច-
 រតិ វាជាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស
 សុតំ ហោតិ សីតវលាហកា ទេវំ និយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុទតហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា សីតវលាហកានំ
 ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ
 ចានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ

ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យចំដេក ឲ្យចំសំណាក់គ្រឿង ឲ្យគ្រឿងប្រថុម ។
 លុះបុគ្គលនោះ បែកគ្នាយកនិកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកា
 តាំងឡាយជាតួកវលាហកៈវេទន ។ ខ្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាច្រើន
 ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយកនិកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅ
 កើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាតួកវលាហកៈ ។

[២៧២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះ ឥន្ទុយក្នុងទីដីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមោឃព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះឥន្ទ្រជីវិតម្រឹម
 អ្វីជាហេតុ អ្វីជាច្រើន ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយ
 កនិកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាសីតវលា-
 ហកៈ ។ ខ្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គល
 នោះ បានឮថា ទៅកាតាំងឡាយជាសីតវលាហកៈមានកាយវិភីន មាន
 សម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាតាអញ ដែលបែកគ្នាយកនិកាយស្លាប់
 ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយជាសីតវលាហកៈ ។
 បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំណាក់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង

កង្កំ ទេតិ វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ
ចដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា ចរំ មរណា
សំគវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបចជ្ជតិ ។
អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ ចតុយោ យេន មិទេ-
កោដ្ឋោ កាយស្ស ភេតា ចរំ មរណា សំគវលាហកានំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបចជ្ជតិ ។

(២៧៣) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទវេច កោ នុ ទោ កន្តេ ហេតុ
កោ ចតុយោ យេន មិទេកោដ្ឋោ កាយស្ស ភេតា ចរំ
មរណា ឧស្សវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
ចជ្ជតិ ។

(២៧៤) អន្តវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
ចជ្ជតិ ។

(២៧៥) វាគវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
ចជ្ជតិ ។

ឱវគ្រីវិប្រកុម ឱវគ្រីវិលាប ឱវចិដេក ឱវចិសំណក់កាស្រ័យ
ឱវគ្រីវិប្រចិច ។ លុះបុគ្គលនោះ ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ក៏
ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាសិគវលាហកៈវិមទ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលនោះ ក្នុងលោកនេះ
ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជា
សិគវលាហកៈ ។

(២៧៦) ក្រងសាវត្ថំ ។ លុះភិក្ខុនោះ គន្ថយកងទ័សមគ្គា
ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះនាមព្រះភាគដ្ឋានថា ចតិក្រព្រតេន្តិ
ដំប្រើម អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលនោះ ក្នុងលោក
នេះ ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ
ជាឧស្សវលាហកៈ ។

(២៧៦) ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាអន្តវលាហកៈ ។

(២៧៧) ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាវាគវលាហកៈ ។

(២២៧) វស្សវលាហកាធំ ទេវតំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ វេទនេន កាយេន សុចរិតំ ចរតិ
 វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស
 សុតំ ហោតិ វស្សវលាហកា ទេវតំ ទិយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុទតហុលាតិ ។ តស្ស វរំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស កេនា បរិ មរណា វស្សវលាហកាធំ
 ទេវតំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជយ្យន្តិ ។ សោ អដ្ឋំ ទេតិ
 ចានំ ទេតិ វត្ថុំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ កត្ថំ
 ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសមំ ទេតិ
 បដិចេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស កេនា បរិ មរ-
 ណា វស្សវលាហកាធំ ទេវតំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
 អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បក្ខយោ យេន មិទេនេនោ
 កាយស្ស កេនា បរិ មរណា វស្សវលាហកាធំ ទេវតំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

(២២៦) ទៅកើតជាមួយនឹងទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។
 ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
 សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជា
 ទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ មានកាយវិស័ មានសម្បុរល្អ មាន
 សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច
 ម្តេចហ្ន៎ កត្តាកម្ម ផលវែកញ្ជាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទំនំបានទៅកើត
 ជាមួយនឹងទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឱ្យបាយ
 ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយានជំនិះ ឱ្យផ្កាកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រអូប ឱ្យ
 គ្រឿងលាប ឱ្យចំរើក ឱ្យទិសំណាក់កស្រីយ ឱ្យគ្រឿងប្រដាប់ ។
 លុះបុគ្គលនោះ បែកគ្នាយាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទៅតាំង
 ឡាយ ជាវស្សវលាហកៈវិមម ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
 ច្បាប់ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយាងកាយស្លាប់ទៅ
 ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។

[២៧៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ឯសិវ្វោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯតនរោច កោ ទុ ទោ កន្តិ ហេតុ កោ
 បទ្ធកយោ យេនេកនា សិទ្ធិ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ
 សិវតវលាហកា ធាម ទេវា តេសំ យនា ឯវិ ហោតិ
 យន្ត មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យាមាតិ(១) តេសន្តិ
 ទេតោបណិធិមន្តាយ សិទ្ធិ ហោតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេនេកនា សិទ្ធិ ហោតិ ។

[២៧៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ឯសិវ្វោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯតនរោច កោ ទុ ទោ កន្តិ ហេតុ
 កោ បទ្ធកយោ យេនេកនា ឧណ្ហិ ហោតិ ។ សន្តិ
 ភិក្ខុ ឧណ្ហាវលាហកា ធាម ទេវា តេសំ យនា ឯវិ
 ហោតិ យន្ត មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យាមាតិ
 តេសន្តិ ទេតោបណិធិមន្តាយ ឧណ្ហិ ហោតិ ។ អយំ
 ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេនេកនា ឧណ្ហិ
 ហោតិ ។

១. ឧ. វិសេយ្យមាតិ ។ ដី សត្វសុខុសុ ។

[២៧៧] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងវិសមគ្គហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានគ្រដាក់ម្តង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួក
 ទៅតាមឈ្មោះសិវតវលាហកៈ ចូនណាពួកទៅតាមនោះ មានសេចក្តីគំរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 កាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅតាមនោះ ទើបមានក្រ-
 ដាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានគ្រដាក់ម្តង ។

[២៧៨] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងវិសមគ្គហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួក
 ទៅតាមឈ្មោះឧណ្ហាវលាហកៈ ចូនណាពួកទៅតាមនោះ មានសេចក្តីគំរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 កាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅតាមនោះ ទើបមាន
 ក្តៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តង ។

(២៧៧) សាវត្ថី ។ ឯតាមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតនកោច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
 ចត្វយោ យេនេកនា អត្ថំ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ អន្ត-
 វលាហតា ធាម នេវ តេសំ យនា ឯវំ ហោតិ យន្តុន
 មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យមាតិ តេសន្តំ ទេតោ
 បណិជិម្ពាយ អត្ថំ ហោតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ
 អយំ ចត្វយោ យេនេកនា អត្ថំ ហោតិ ។

(២៨០) សាវត្ថី ។ ឯតាមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតនកោច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
 កោ ចត្វយោ យេនេកនា វតោ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ
 វតវលាហតា ធាម នេវ តេសំ យនា ឯវំ ហោតិ
 យន្តុន មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យមាតិ តេសន្តំ
 ទេតោបណិជិម្ពាយ វតោ ហោតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ ចត្វយោ យេនេកនា វតោ ហោតិ ។

(២៧៧) ក្រុនសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានអំពូលដ៏វ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួក
 ទៅតាមឈ្មោះអត្តវលាហតៈ ចូនណាពួកទៅតាមនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 កាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅតាមនោះ ទើបចុះអំពូល ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានអំពូលដ៏វ ។

(២៨០) ក្រុនសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានទូលដ៏វ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួកទៅតា
 មឈ្មោះវតវលាហតៈ ចូនណាពួកទៅតាមនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាង
 នេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន ព្រោះកា-
 ស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅតាមនោះ ទើបមានទូលដ៏វ
 ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានទូលដ៏វ ។

វិលាហកសំយុត្ត

(២៨០) សាវត្ថុ ។ ឋានមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ សោ
កិក្ខុ ភគវន្តិ ឋាននរោត កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ មត្តយោ យេនេកនា នេវេវ វស្សត្ថិតិ ។ សន្តិ
កិក្ខុ វស្សវលាហកា នាម នេវេវ ភេសិ យនា ឃិវ ហោតិ
យន្តន មយំ សកាយ ភតិយា រមេយ្យមាតិ ភេសន្តិ
នេតោមណិធិមន្តាយ នេវេវ វស្សត្ថិតិ ។ អយំ ទោ កិក្ខុ
ហេតុ អយំ មត្តយោ យេនេកនា នេវេវ វស្សត្ថិតិ ។

វិលាហកសំយុត្ត ធិដ្ឋិត ។

ធិត្រ្យានំ

នេសនា សុចរិតា(១) មត្ត
នាទ្ធមការមត្តមំ
សីតំ ទណ្ឌិត្ត អត្តញ្ច
វាគវស្សវលាហកាតិ ។

១ ឧ. វេសនា សុចរិតា ។

វិលាហកសំយុត្ត

(២៨១) ក្រុងសាវត្ថុ ។ លុះកិក្ខុនោះ អន្តិយក្នុងវិសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានភ្ញៀវបង្គំចុះម្តង ។ ម្នាលកិក្ខុ
មានពួកទេវតារាជ្យវស្សវលាហកៈ ចូលណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តី
គ្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងក្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន
ព្រោះកាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមាន
ភ្ញៀវបង្គំចុះ ។ ម្នាលកិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមាន
ភ្ញៀវបង្គំចុះម្តង ។

ចប់ វិលាហកសំយុត្ត ។

ទុត្តានក្នុងវិលាហកសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីការសំដែងនូវទេវតាពួកវិលាហកៈ ១ បុគ្គល
៥ ពួកប្រព្រឹត្តិសុចរិត ១ ទេវតានាម ៥ លើក សីតវិលាហកៈ
១ ទណ្ឌវិលាហកៈ ១ អត្តវិលាហកៈ ១ វាគវិលាហកៈ ១
វស្សវិលាហកៈ ១ ។

វិប្បត្តោស្តយុត្តំ

(២៨២) ឯតំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហ-

តិ ជេតវនេ អបាដបិណ្ឌិតស្ស អារមេ ។ អដិទោ
វច្ឆតោត្តោ ចវិញាជកោ យេន ភគវា តេទុបសន្តមិ
ឧបសន្តមិថ្វា ភគវតា សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទិយំ
កដំ សារណិយំ វិតិសារេថ្វា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។
ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធោ ទោ វច្ឆតោត្តោ ចវិញាជកោ ភ-
កវន្តំ ឯតទរោច កោ ទុ ទោ កោ កោតម ហេតុ
កោ ចក្កយោ យាទិមាទិ អនេកវិហិតាទិ ទិដ្ឋិក-
តាទិ លោកេ ឧប្បជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
អន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវិវន្តំ វា

វិប្បត្តោស្តយុត្តំ

(២៨២) សម័យមួយ ព្រះធានព្រះភោគ ច្រើនអង្គនៅក្នុង

ជេតពន ចេសំភតាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀចក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រាទោះឯង
ចវិញាជកល្មោះវច្ឆតោត្ត បានចូលទៅគាល់ព្រះធានព្រះភោគ សុរុច្ចល
ទៅដល់ហើយ គំរើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះធានព្រះភោគ សុរុ
ចក្កាច់ពាក្យដែលត្រូវកើតយ នឹងពាក្យដែលត្រូវរកហើយ ទើបអង្គុយក្នុង
ទីដ៏សមគួរ ។ សុរុវច្ឆតោត្តចវិញាជក អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
ចង្អុលសូត្រព្រះធានព្រះភោគដូច្នោះថា ចក្រព្រះភោគដ៏ចម្រើន អ្វី ជា
ហេតុ អ្វី ជាចម្លើយ ដែលទាន់ទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោក
ថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ថា លោកមានទីបំផុត
ក៏មាន ថា លោកមិនមានទីបំផុតក៏មាន ថា ជីវិតនោះអិសរិះនោះក៏មាន

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ វា ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 ហោតិ ន ន ធន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា តិ ។
 រូបេ ទោ វច្ឆ អញ្ញាណា រូបសមុទយេ អញ្ញាណា
 រូបនិរោធន អញ្ញាណា រូបនិរោកមិនិយា បដិបទាយ
 អញ្ញាណា វា មិមាទិ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា តិ ។
 អយំ ទោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បទូយោ យានិមាទិ អនេ-
 កវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរិ មរណាតិ វា តិ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

ជាដឹងដទៃសរិះដទៃកំមាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមាន ថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតកំមាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតរូះមិនកើតទៀត
 ទុះកំមាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន មិនកើតទៀតកំមិនមែន
 កំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងរូប មិនដឹងក្នុងហេតុដែល
 គាំឱ្យកើតរូប មិនដឹងក្នុងទិវលតំរូប មិនដឹងក្នុងសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទិវលតំរូប ទើបទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាង
 នេះថា លោកទៀងកំមាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន
 មិនកើតទៀតកំមិនមែនកំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបដ្ឋិយ
 ដែលគាំឱ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀង
 កំមាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន មិនកើតទៀត
 កំមិនមែនកំមាន ។

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយស្ស ខុទ្ទកនិទ្ទេ

(២៨៣) សាវត្ថី ។ ឯតាមន្តំ ចិនិវេញោ ទោ វុទ្ធ
 កោត្តោ បរិញ្ញាជកោ កកវន្តំ ឯតនកោច កោ ទុ ទោ
 កោ កោតម ហេតុ កោ បទូយោ យានិមាធិ
 អនេកវិហិតាធិ ធិដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្ស-
 តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វាតិ ។ វេទនាយ ទោ វុទ្ធ អញ្ញាណា វេទនាសមុទយ
 អញ្ញាណា វេទនាធិរោធ អញ្ញាណា វេទនាធិរោធកា-
 មិធិយា បដិច្ចនាយ អញ្ញាណា ឯវមិមាធិ អនេក-
 វិហិតាធិ ធិដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។
 អយំ ទោ វុទ្ធ ហេតុ អយំ បទូយោ យានិមាធិ អនេ-
 កវិហិតាធិ ធិដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ។ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយ ខុទ្ទកនិទ្ទេ

(២៨៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុវច្ឆោតោបរិញ្ញាជក អនិយក្កនិទ្ទេ
 សមគ្គហើយ ក៏ក្រាចបង្កិច្ចលស្សត្រេមោនព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចក្រ
 ព្រះភាគដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យចម្លើយ
 ច្រកានេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀង
 ក៏មាន ។ ថេ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀងក៏មិនមែន មិនកើតទៀងក៏មិន
 មែនក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្រាវការមិនដឹងក្នុងវេទនា មិនដឹងក្នុងហេតុ
 ដែលនាំឱ្យកើតវេទនា មិនដឹងក្នុងវិលតវេទនា មិនដឹងក្នុងបដិច្ចតាជាដ-
 ណើរទៅកាន់វិលតវេទនា នៅដែលនាំឱ្យចម្លើយច្រកានេះកើតឡើងក្នុង
 លោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ។ ថេ។
 ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀងក៏មិនមែន មិនកើតទៀងក៏មិនមែនក៏មាន ។
 ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យចម្លើយច្រកា
 នេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន
 ។ ថេ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀងក៏មិនមែន មិនកើតទៀងក៏មិនមែន
 ក៏មាន ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(២៨៤) សាវត្ថី ៗ ឯសម្បត្តិ ធិសីត្រា ទោ វត្តតោត្តោ
 បរិព្វាជតោ កតវត្ថុ ឯតនោន កោ ធុ ទោ កោ កោ-
 តម ហេតុ កោ បទូយោ យានិមាធិ អនេកវិហិតានិ
 ធិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ៗ បេ ៗ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ វាតិ ៗ សញ្ញាយ ទោ
 វត្ត អញ្ញាណ សញ្ញាសមុទយេ អញ្ញាណ សញ្ញាធិ-
 រោនេ អញ្ញាណ សញ្ញាធិរោនេតាមិធិយា បដិបទាយ
 អញ្ញាណ ឯវិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិតតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្ស-
 តោ លោកោតិ វា ៗ បេ ៗ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មណាតិ វាតិ ៗ អយំ ទោ វត្ត ហេតុ
 អយំ បទូយោ យានិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិតតានិ
 លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្ស-
 តោ លោកោតិ វា ៗ បេ ៗ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មណាតិ វាតិ ៗ

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(២៨៥) ត្រងសាវត្ថី ៗ លុះវេទនាភូមិព្វាជក អនិយក្នុងទិដ្ឋិ
 សមគ្គហើយ ក៏ប្រាបចង្កុលសូត្រព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បរិគ្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើន
 ច្រកានេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន លោកមិនទៀង
 កំមាន ៗ បេ ៗ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន កំមាន ៗ ម្ចាស់វិញ្ញៈ ព្រោះកាំមិនដឹងក្នុងសញ្ញា មិនដឹងក្នុងហេតុ
 ដែលនាំឲ្យកើតសញ្ញា មិនដឹងក្នុងទីលក់សញ្ញា មិនដឹងក្នុងបដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់ទីលក់សញ្ញា នេះឯងដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនច្រកានេះកើតឡើង
 ក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងកំមាន ថាលោកមិនទៀងកំមាន
 ៗ បេ ៗ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 កំមាន ៗ ម្ចាស់វិញ្ញៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិ
 ច្រើនច្រកានេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថាលោក
 មិនទៀងកំមាន ៗ បេ ៗ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន កំមាន ៗ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

(២៨៥) សាវត្ថី ។ ឯតមន្តំ និសិទ្ធា ទោ វត្ត
 តោត្តោ បរិព្វាជតោ ភកវន្តំ ឯតនកេច តោ ធុ ទោ
 តោ តោតម ហេតុ តោ បច្ចុយោ យានិមាធិ អនេកវិ-
 ហិតានិ ធិដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោ-
 កោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។
 សង្ការេសុ ទោ វត្ត អញ្ញាណា សង្ការសមុទយេ អញ្ញា-
 ណា សង្ការនិរោទេ អញ្ញាណា សង្ការនិរោទតាមិចិយា
 បដិច្ចាយ អញ្ញាណា ឯវមិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិ-
 តានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ទោ វត្ត
 ហេតុ អយំ បច្ចុយោ យានិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិ-
 តានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

(២៨៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេលាព្រឹកបរិព្វាជក អភិយក្កវិជ្ជិ
 សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសូត្រមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បរិព្រុត្រ
 គោកមជ្ឈិម្រឹម អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យជំងឺច្រើនប្រការនេះ
 កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថាលោកមិនទៀងកំមាន
 ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 កំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសង្ការទាំងឡាយ មិនដឹង
 ក្នុងហេតុនាំឲ្យកើតសង្ការ មិនដឹងក្នុងទីលេងសង្ការ មិនដឹងក្នុងបដិបត្តា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីលេងសង្ការ នេះហើយដែលនាំឲ្យជំងឺច្រើនប្រការ
 កើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងកំមាន លោកមិនទៀង
 កំមាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែនកំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាល
 ឲ្យជំងឺច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថា
 លោកមិនទៀងកំមាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែន កំមាន ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៨៦] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ វជ្ជ-
 តោត្តោ បរិព្វាជតោ គតវន្តំ ឯតនិវេទ តោ ទុ ទោ
 ភោ ភោតម ហេតុ តោ បទ្ធកយោ យានិមាទិ អនេក-
 វិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វាតិ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វជ្ជ អញ្ញាណា វិញ្ញាណាស-
 មុនយេ អញ្ញាណា វិញ្ញាណានិវេទេ អញ្ញាណា វិញ្ញា-
 ណានិវេទតាមិទិយា មដិមនាយ អញ្ញាណា ឯវមិមា-
 ទិ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ
 សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
 វា ។ ថេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ទោ វជ្ជ ហេតុ អយំ
 បទ្ធកយោ យានិមាទិ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ
 លោកោតិ វា ។ ថេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដី
 សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលចណ្តាលឱ្យទិដ្ឋិច្រើន
 ប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀង
 ក៏មាន ។ ថេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងវិញ្ញាណ មិនដឹង
 ក្នុងហេតុដែលទាំឱ្យកើតវិញ្ញាណ មិនដឹងក្នុងទីវិញ្ញាណ មិនដឹង
 ក្នុងជីវិតជាដំណើរទៅកាន់ទីវិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែលទាំឱ្យ
 ទិដ្ឋិច្រើនប្រការ កើតឡើងក្នុងលោក យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន
 ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ ថេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលទាំឱ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន
 ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ ថេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

(២៨៧) សាវត្ថិ ។ ឯកាមន្តំ និសិទ្ធា ទោ វជ្ជ-
កោន្តោ បរិញ្ញាជិកោ កកវន្តំ ឯកនកោច កោ ទុ-
ទោ កោ កោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមា-
និ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ
សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរិ មរណាតិ វាតិ ។ រូបេ ទោ វជ្ជ អនស្សតោ ។ បេ ។
រូបនិរោធកាមិនិយា បដិមនាយ អនស្សតោ ។ បេ ។

(២៨៨) សាវត្ថិ ។ វេទនាយ ទោ វជ្ជ អនស្សតោ ។

(២៨៩) សាវត្ថិ ។ សញ្ញាយ ទោ វជ្ជ អនស្សតោ ។

(២៩០) សាវត្ថិ ។ សង្ខារេសុ ទោ វជ្ជ អនស្សតោ ។

(២៩១) សាវត្ថិ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វជ្ជ អនស្សតោ
។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធកាមិនិយា បដិមនាយ អនស្ស-
តោ ។ (*)

(២៩២) សាវត្ថិ ។ រូបេ ទោ អនកិសមយា ។ បេ ។
រូបនិរោធកាមិនិយា បដិមនាយ អនកិសមយា ។ បេ ។

* ១. យថា ចុវិម ធម៌នំ វិញ្ញត្តិ ខុទ្ទ បក្ខេវា ធម៌យេវ វិញ្ញត្តេ ។

(២៨៧) ក្រុនសាវត្ថិ ។ លុដុច្ចោតោត្តបរិញ្ញាជក អន្តិយក្កនិទិដិ
សមគ្គហើយ ក៏ក្រាបបន្តិទូលសូរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បរិគ្រ
ព្រះភាគដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យខ្ញុំដើម្រើប្រការ
នេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន
។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀងក៏មិនមែន មិនកើតទៀងក៏មិនមែន
ក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងរូប ។ បេ ។ មិនឃើញក្នុង
បដិមថាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលគំរូប ។ បេ ។

(២៨៨) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងវេទនា ។

(២៨៩) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសញ្ញា ។

(២៩០) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសង្ខារ
តាំងឡាយ ។

(២៩១) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុង
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងបដិមថា ជាដំណើរទៅកាន់
ចំរើលគំរូវិញ្ញាណ ។

(២៩២) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុងរូប ។ បេ ។
ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុងបដិមថា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលគំរូប ។ បេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៩៣] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ទោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ មេ ។

[២៩៤] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ទោ វច្ឆ អនភិសម-
យា ។ មេ ។

[២៩៥] សាវត្ថី ។ សង្ហាវេសុ ទោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ មេ ។

[៣៩៦] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ទោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ មេ ។

[២៩៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ វច្ឆ-
កោត្តោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតនភោជ កោ ទុ ទោ
កោ កោតម ហោតុ កោ បន្ទយោ ។ មេ ។ រូមេ ទោ
វច្ឆ អនុនុតោ ។ មេ ។ រូមនិភោជកាមិចិយា បដិមនា-
យ អនុនុតោ ។ មេ ។

[២៩៨] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ទោ វច្ឆ ។ មេ ។

[២៩៩] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ទោ វច្ឆ ។ មេ ។

[៣០០] សាវត្ថី ។ សង្ហាវេសុ ទោ វច្ឆ ។ មេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៩៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
វេទនា ។ មេ ។

[២៩៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
សញ្ញា ។ មេ ។

[២៩៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
សង្ហាវេសុ ។ មេ ។

[២៩៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
វិញ្ញាណ ។ មេ ។

[២៩៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆៈគោត្តបរិព្វាជក អន្តិយក្នុងទិដ្ឋិ
សមគ្គុរហើយ កំព្រាបបន្តិទូលស្ម័គ្រចោទព្រោះការដូចជា ចាត្រព្រះ
គោតមដ៏បម្រើ ភ្នំជាហោតុ ភ្នំជាបន្ទិយ ។ មេ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការ
មិនគ្រាន់ដឹងភាម ក្នុងរូមេ ។ មេ ។ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងភាម ក្នុង
បដិមនាជាដំណើរទៅកាន់ទិវលតំរូមេ ។ មេ ។

[២៩៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្នុងវេទនា ។ មេ ។

[២៩៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្នុងសញ្ញា ។ មេ ។

[៣០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្នុងសង្ហាវេសុ ។ មេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិជ្ជា

[៣០១] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អនុទុ-
ពោតា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណានិរោធកាមិណិយា បដិទាយ
អនុទុពោតា ។ ថេ ។

[៣០២] សាវត្ថី ។ ភោ ទុ ទោ ភោ ភោតម
ហេតុ ភោ បទូយោ ។ ថេ ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អប្បដិ-
វេតា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អប្បដិវេតា ។ ថេ ។

[៣០៣] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អសលុក្ខ-
ណា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អសលុក្ខណា ។ ថេ ។

[៣០៤] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អនុបលក្ខ-
ណា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អនុបលក្ខណា ។ ថេ ។

[៣០៥] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អសមេក្ខណា
។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អសមេក្ខណា ។ ថេ ។

[៣០៦] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អប្បទ្ធវេក្ខណា
។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អប្បទ្ធវេក្ខណា ។ ថេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិជ្ជា

[៣០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាស់ជីវិតភាវ
ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។ ព្រោះការមិនគ្រាស់ជីវិតភាវ ក្នុងជីវិតជាដំណើរ
ទៅកាន់ចរិតវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ចក្រព្រះភោគមន័ទម្រើន អ្វីជាហេតុ
អ្វីជាចម្លើយ ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ចុះ ក្នុងរូប ។ ថេ ។
មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ចុះក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនតំណក់ក្នុង
រូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនតំណក់ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅ
តំណក់ក្នុងរូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅតំណក់ក្នុង
វិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹង
វិលលក្ខណ៍រូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹងវិលលក្ខណ៍
វិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាក្នុង
រូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(៣០៧) សាវត្ថី ។ រូបេ ទោ វជ្ជ អប្បច្ចុប្បលន្ទុណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វជ្ជ អប្បច្ចុប្បលន្ទុណា ។ បេ ។

(៣០៨) សាវត្ថី ។ អដទោ វជ្ជកោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិទ្ធា ភកវតា សន្ធិ សម្មោធិ សម្មោធិយំ កាមំ សារាណិយំ វិទិសារេទ្ធា ឯកមន្តំ ធិសីធិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីធា ទោ វជ្ជកោត្តោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯកនវេន កោ ទុ ទោ កោ កោតម ហេតុ កោ បច្ចុយោ យាធិមាធិ អនេកវិហិតាធិ គិដ្ឋិតតាធិ លោកោ ឧប្បន្តន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ធិ ធិ ហោតិ តថាតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ រូបេ ទោ វជ្ជ អប្បច្ចុត្តកម្មា រូបសមុទយេ អប្បច្ចុត្តកម្មា រូបនិរោធនេ អប្បច្ចុត្តកម្មា រូបនិរោធតាមិធិយា បដិបទាយ អប្បច្ចុត្តកម្មា ។ បេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(៣០៩) ក្រុនសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ច្នះ ព្រោះការមិនបានចូលទៅកំណត់ ក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្ចាស់ច្នះ ព្រោះការមិនបានចូលទៅកំណត់ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

(៣១០) ក្រុនសាវត្ថី ។ ព្រោះមានឯង វិញ្ញាណច្រើនជាងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះចេញចំពោះក្បែរដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររក្សាហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវិញ្ញាណច្រើនជាងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាចេតុ អ្វីជាបដិបទ ដែលចណ្តាលឲ្យទំនៀមច្រកានេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀងក៏មិនមែន មិនកើតទៀងក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់ច្នះ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងវិញ្ញាណដែលនាំឲ្យកើតរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងទីវេលាដែលនាំឲ្យកើតវេលា ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ទីវេលា ។ បេ ។

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

[៣០៧] សាវត្ថិ ។ វេទនាយ ទោ វច្ឆ អប្បទុក្ខ-
កក្កា ។ មេ ។ វេទនាធិរោធកាមិធិយា មជិមនាយ
អប្បទុក្ខកក្កា ។ មេ ។

[៣០៨] សាវត្ថិ ។ សញ្ញាយ ទោ វច្ឆ អប្បទុ-
ក្ខកក្កា ។ មេ ។ សញ្ញាធិរោធកាមិធិយា មជិមនាយ
អប្បទុក្ខកក្កា ។ មេ ។

[៣០៩] សាវត្ថិ ។ សង្ការសុ ទោ វច្ឆ អប្ប-
ទុក្ខកក្កា ។ មេ ។ សង្ការធិរោធកាមិធិយា មជិមនាយ
អប្បទុក្ខកក្កា ។ មេ ។

[៣១០] សាវត្ថិ ។ វិញ្ញាណ ទោ វច្ឆ អប្បទុក្ខ-
កក្កា វិញ្ញាណសមុទយេ អប្បទុក្ខកក្កា វិញ្ញាណធិ-
រោធក អប្បទុក្ខកក្កា វិញ្ញាណធិរោធកាមិធិយា មជិម-
នាយ អប្បទុក្ខកក្កា វិវិមាធិ អនេកវិហិតាធិ ធិដ្ឋិ-
កតាធិ លោកេ ឧច្ឆន្ននិ សសរ្យោ លោកោតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយ ខន្ធហវគ្គោ

[៣០៧] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ក្នុងវេទនា ។ មេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងមជិមតា ជា
ជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំវេទនា ។ មេ ។

[៣០៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ក្នុងសញ្ញា ។ មេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងមជិមតា
ជាជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំសញ្ញា ។ មេ ។

[៣០៩] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ក្នុងសង្ការទាំងឡាយ ។ មេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុង
មជិមតា ជាជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំសង្ការ ។ មេ ។

[៣១០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ក្នុងវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងហេតុផលទាំងឡាយកើត
វិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងចំរើលតំវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ក្នុងមជិមតាជាជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំវិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែល
ទាំងឡាយដ៏ច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះជា លោកទៀងក៏ទាន់

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

១. បេ ១ លេខ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មណាតិ វាតិ ។ អយំ ទោ វុទ្ធ ហេតុ អយំ បទូយោ
 យាធិមាធិ អនេកវិហិតាធិ និដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្ប-
 ដ្ឋន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
 វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ
 សវ័រ្មំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័រ្មំ វា ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មណាតិ វា ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វា ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វា លេខ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វាតិ ។ អយំ ទោ វុទ្ធ ហេតុ អយំ បទូយោ យាធិមាធិ
 អនេកវិហិតាធិ និដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្បដ្ឋន្តិ សស្ស-
 តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ១. បេ ១
 លេខ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វាតិ ។ (ឯកចំណែក បញ្ចបញ្ញាសំ សុត្តន្ត កវុទ្ធ) ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ និដ្ឋិតំ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

១. បេ ១ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យទិដ្ឋិ
 ច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀតក៏មាន ថាលោកមិន
 ទៀតក៏មាន ថាលោកមានទីបំផុតក៏មាន ថាលោកមិនមានទីបំផុតក៏មាន
 ថាជីវិតនោះនិសរិះនោះក៏មាន ថាជីវិតដទៃ និសរិះដទៃក៏មាន ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើង
 ក្នុងលោកថា លោកទៀតក៏មាន លោកមិនទៀតក៏មាន ។ បេ ១
 ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។
 (សូត្រ ៩៩ មានដោយការប្តេជ្ញាចូលគ្នាតែមួយ) ។

ចប់ វិញ្ញាណសម្បត្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គ

វិទុំ សំយុត្តស្ស ឧទ្ទាតិ

អញ្ញាលា អនុស្សនក្ខេវ

អនតិសមយា អននុតោតា

អប្បដិវេតា អសល្យក្កុណា

អនុបលក្កុណោ អសមចេក្កុណា

អប្បត្ថវេក្កុណា អបត្ថបលក្កុណា

អប្បត្ថក្កុក្កុន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

នេះជាឧទ្ទាននៃវិប្បត្តោក្កសំយុត្ត គឺ

និយាយអំពីការមិនដឹង ។ ការមិនឃើញ ។ ការមិនគ្រាស់

ដឹង ។ ការមិនគ្រាស់ដឹងភាវ ។ ការមិនចាក់ដុះចំពោះ ។

ការមិនកំណត់ ។ ការមិនចូលទៅកំណត់ ។ ការមិនសំឡឹង

លែលក ។ ការមិនពិចារណា ។ ការមិនចូលទៅពិចារណា ។

ការមិនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ។

សមាជិកសំយុង្គ

(៣០៣) សាវត្ថី ។ តត្រ ខេ ។ បេ ។ ចត្តារោម
កិក្ខុវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន កិក្ខុវេ
ឯកាត្វា ឈាយី សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ហោ-
តិ ធន សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ។ ឥធន បធន
កិក្ខុវេ ឯកាត្វា ឈាយី សមាជិកស្មី សមាជិកុស-
លោ ហោតិ ធន សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ។
ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកាត្វា ឈាយី ខេ សមាជិកស្មី
សមាជិកុសលោ ហោតិ ធន សមាជិកស្មី សមាជិកុ-
សលោ ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកាត្វា ឈាយី
សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ច ហោតិ សមាជិកស្មី
សមាជិកុសលោ ច ។ តត្រ កិក្ខុវេ ឈាយី ឈា-
យី សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ធន សមាជិកស្មី ស-
មាជិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចត្ថង្គំ ឈាយី-
នំ អក្កោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោត្តោ ច ឡត្តមោ ច

សមាជិកសំយុង្គ

(៣០៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្រុងទិរោនេឯក ។ បេ ។ ខ្នាលកិក្ខុ
ចាំនិក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលចាំនិ ៤ ពួក
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាជិ តែមិន
ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិក្ខុយ មួយទៀត បុគ្គល
មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ តែមិន
ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាជិ ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិ-
ក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាជិ ចាំនិមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ ។ ខ្នាល
កិក្ខុចាំនិក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាជិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ
ផង ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិក្ខុយ ចណ្តបុគ្គលចាំនិខ្លះ បុគ្គលមានឈាន
ណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាជិផង
ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិផង ។ ចណ្តបុគ្គលអ្នកមានឈានចាំនិ ៤
ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធហិក្ខុ

បរិភោ ច ។ សេយ្យដាមិ ភិក្ខុវេ គវំ ចិរិ ចិរញ្ញា ននិ
ននិញ្ញា នវនិគំ នវនិកញ្ញា សប្បិ សប្បិញ្ញា សប្បិមណ្ឌោ
តត្រ អត្តមក្កាយតិ ឯវិមេវ ទោ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយិ ឈា-
យិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី ស-
មាធិកុសលោ ច ។ អយំ វេសេសំ ធម្មន្នំ ឈា-
យិនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ពាមោក្កោ ច ទត្តមោ
ច បរិភោ ពាតិ ។

[៣១២] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ មេ ។ ចត្តា-
រោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ វេ
ភិក្ខុវេ ឯកវិទ្ធោ ឈាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុស-
លោ ហោតិ ន សមាធិស្មី មិតិកុសលោ ។ វេ
ភិក្ខុវេ ឯកវិទ្ធោ ឈាយិ សមាធិស្មី មិតិកុសលោ
ហោតិ ន សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ។ វេ
ភិក្ខុវេ ឯកវិទ្ធោ ឈាយិ ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុ-
សលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី មិតិកុសលោ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធហិក្ខុ

ថ្ងៃច្រូងផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ ទិកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទិកដោះ
ជូរកើតអំពីទិកដោះស្រស់ ទិកដោះទាប់កើតអំពីទិកដោះជូរ ទិកដោះរាវ
កើតអំពីទិកដោះទាប់ ទិកដោះផ្លូវកើតអំពីទិកដោះរាវ ចណ្ណ ទិកដោះចាំន
នោះ ទិកដោះផ្លូវប្រាកដជាប្រសើរជាង មានទមហាយ៉ាងណា ម្ចាស់
ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ បុគ្គលមានឈាននេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ ចណ្ណ
បុគ្គលអ្នកមានឈានចាំន ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង
ជាប្រធានផង ទត្តមផង ថ្ងៃច្រូងផង មានទមហេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។

[៣១២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ មេ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលចាំន ៤ ពួក
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ
ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ
ធ្វើសមាធិឱ្យបិទនៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុង
លោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យបិទនៅ តែមិនឈ្លាសវៃ
ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ បុគ្គល
មាន (ឈាន) ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
(ឈាន) ក្នុងសមាធិ ចាំនមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យបិទនៅ ។

សមាធិសិយុត្តំ

ឥទ បទ កិត្តុវេ ឯតវេត្ថា ឈាយំ សមាធិស្មី សមា-
 ធិត្យសលោ ទ ហោតិ សមាធិស្មី វិភិក្កុសលោ ទ ។
 តត្រ កិត្តុវេ យ្វាយំ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាធិកុស-
 លោ ទ សមាធិស្មី វិភិក្កុសលោ ទ ។ អយំ ឥមេសំ
 ទត្ថុន្នំ ឈាយំនំ អត្តោ ទ សេដ្ឋោ ទ ចាមោត្តោ ទ
 ទុត្តមោ ទ បវរោ ទ ។ សេយ្យជាមិ កិត្តុវេ គវា ទិវិ
 ទិវម្ហា ននិ ននិម្ហា ទវនិកំ ទវនិកម្ហា សប្បំ សប្បម្ហា
 សប្បមណ្ឌោ តត្រ អក្កមត្តាយតិ ឯវមេវ ទោ កិត្តុវេ
 យ្វាយំ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ទ ស-
 មាធិស្មី វិភិក្កុសលោ ទ ។ អយំ ឥមេសំ ទត្ថុន្នំ
 ឈាយំនំ អត្តោ ទ សេដ្ឋោ ទ ចាមោត្តោ ទ ទុត្តមោ
 ទ បវរោ ចាតិ ។

សមាធិសិយុត្តំ

ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យ
 ប៉ិនរាវផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បណ្តាបុគ្គលចាំនិទ្យាយ បុគ្គលមាន
 ឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
 ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យប៉ិនរាវផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន
 ចាំនិ ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង
 ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នូរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ទិកដោះស្រស់កើតអំពី
 រោ ទិកដោះដូរកើតអំពីទិកដោះស្រស់ ទិកដោះចាប់កើតអំពីទិកដោះដូរ
 ទិកដោះរលកើតអំពីទិកដោះចាប់ ទិកដោះថ្លោះកើតអំពីទិកដោះរលក បណ្តា
 ទិកដោះចាំនិទ្យាយ ទិកដោះថ្លោះប្រាកដជាប្រសើរផង មានទម្រង់យ៉ាង
 ណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលមានឈានណា ឈ្លាសវៃក្នុងការ
 កំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យប៉ិនរាវ
 ផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានចាំនិ ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់
 ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នូរផង ក៏មានទម្រង់យ៉ាង
 យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣១៥] សាវត្ថី ។ ចន្ទារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចន្ទារោ ។ ឥធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី ស-
 មាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
 ធិកុសលោ ។ ឥធិ បធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី
 សមាធិស្មី វុដ្ឋាធិកុសលោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី ស-
 មាធិកុសលោ ។ ឥធិ បធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី
 វេ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ធិ សមា-
 ធិស្មី វុដ្ឋាធិកុសលោ ។ ឥធិ បធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា
 ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ធិ ហោតិ ស-
 មាធិស្មី វុដ្ឋាធិកុសលោ ធិ ។ តត្រ កិក្ខុវេ យាយី
 ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ធិ សមាធិស្មី
 វុដ្ឋាធិកុសលោ ធិ ។ អយំ ឥវេសំ ចន្ទន្នំ ឈាយីធិ
 អត្តោ ធិ សេដ្ឋោ ធិ មាមោត្តោ ធិ ទត្តមោ ធិ

[៣១៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការចេញពាក
 សមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកល្ងាសវៃក្នុងការចេញពាកសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកមិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ ទាំង
 មិនល្ងាសវៃក្នុងការចេញពាកសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)
 ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការចេញពាកសមាធិផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នក
 ល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការ
 ចេញពាកសមាធិផង ។ ចណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ
 បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ច្រើនស្រីផង ជាច្រើនផង ទត្តមផង

សមាធិសំយោគ

បវរោ ៨ ។ សេយ្យដាច់ កិច្ចវេ គវា ចិរិ ចិរញ្ញា ននិ
ននិម្ហា នវនិចិ នវនិម្ហា សម្បិ សម្បញ្ញា ។ បេ ។ បវរោ
៣តិ ។

[៣០៦] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ កិច្ចវេ ឈាយី ។
កតមេ ចត្តារោ ។ វេ ៧ កិច្ចវេ ឯកោត្ថោ ឈាយី
សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
កល្យាណកុសលោ ។ វេ ៧ បទ កិច្ចវេ ឯកោត្ថោ ឈាយី
សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
សមាធិកុសលោ ។ វេ ៧ បទ កិច្ចវេ ឯកោត្ថោ
ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន
សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ។ វេ ៧ បទ កិច្ចវេ ឯ-
កោត្ថោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ៨ ហោតិ
សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ៨ ។ តត្រ កិច្ចវេ

សមាធិសំយោគ

ថ្ងៃថ្ងាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹក
ដោះផ្សារកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះទាប់កើតអំពីទឹកដោះផ្សារ ទឹក
ដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះទាប់ ទឹកដោះផ្សារកើតអំពីទឹកដោះរាវ ។ បេ ។
ថ្ងៃថ្ងាផង ។

[៣០៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
នេះ មាន៦ ពួក ។ បុគ្គលទាំង៦ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
(ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុង
សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
អ្នកល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃ
ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
មានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)
ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃ
ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីក-
រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណបុគ្គលទាំងនោះ

ឃ្លាយី ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច
 សមាធិស្មី កក្កុតកុសលោ ច ។ អយំ វិទេសំ
 ចក្កន្ធិ ឈាយិធំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ខាមោក្ខោ
 ច ឧត្តមោ ច ចវិរោ ច ។ សេយ្យជាថិ ភិក្ខុវេ
 កក ទិវិ ទិវម្ហា ធនិ ធនិម្ហា ចវិធិតំ ចវិធិតម្ហា
 សច្ចំ សច្ចិម្ហា ។ ចេ ។ ចវិរោ ចាតិ ។

[៣១៧] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កកខេ ចត្តារោ ។ វេ ច ភិក្ខុវេ ឯកត្តោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី
 អារម្មណកុសលោ ។ វេ ច ច ភិក្ខុវេ ឯកត្តោ ឈាយី
 សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ វេ ច ច ភិក្ខុវេ ឯកត្តោ ឈាយី

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួល ក្នុងសមាធិផង ។
 ចណ្ណបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង
 ច្រើនផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នូរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ដូចទិក្ខុជាស្រស់កើតអំពីរោ ទិក្ខុជាដូរកើតអំពីទិក្ខុជាស្រស់ ទិក្ខុ
 ជាដោយកើតអំពីទិក្ខុជាដូរ ទិក្ខុជាដោយកើតអំពីទិក្ខុជាដោយ ទិក្ខុជាដោយ
 ថ្នាំកើតអំពីទិក្ខុជាដោយ ។ ចេ ។ ថ្លៃថ្នូរផង ។

[៣១៧] ត្រង់សាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
 នេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចខ្មែរចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាស
 វៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

១៧ សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ហោតិ ១ សមា-
 ជិកសម្ព័ន្ធ អាម្មណកុសលោ ។ ៧១ ២១ កិក្ខុវេ ឯ-
 កក្ខោ ឈាយិ សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ១ ហោតិ
 សមាជិកសម្ព័ន្ធ អាម្មណកុសលោ ១ ។ កក្ខោ កិក្ខុវេ
 ឈាយិ ឈាយិ សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ១ សមា-
 ជិកសម្ព័ន្ធ អាម្មណកុសលោ ១ ។ អយិ ឥទេសិ ឥត្តិ
 ឈាយិ ឥ អត្តោ ១ សេដ្ឋោ ១ ចាខោត្តោ ១ ឧត្ត-
 មោ ១ បវរោ ១ ។ សេយ្យដាមិ កិក្ខុវេ គវិ ទិវិ ។ បេ ។
 បវរោ ចាតិ ។

(៣១៨) ស្រាវត្តិ ។ ឥត្តារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កក្ខោ ឥត្តារោ ។ ៧១ កិក្ខុវេ ឯកក្ខោ ឈាយិ
 សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ហោតិ ១ សមាជិកសម្ព័ន្ធ
 កោតកុសលោ ។ ៧១ ២១ កិក្ខុវេ ឯកក្ខោ ឈាយិ
 សមាជិកសម្ព័ន្ធ កោតកុសលោ ហោតិ ១ សមាជិកសម្ព័ន្ធ
 សមាជិកកុសលោ ។ ៧១ ២១ កិក្ខុវេ ឯកក្ខោ ឈាយិ

ជាអ្នកមិនល្អាសវិក្រិក្ខុការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិ ទាំងមិនល្អាស
 វិក្រិក្ខុការម្យណកុសលោ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្អាសវិក្រិក្ខុការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិផង
 ល្អាសវិក្រិក្ខុការម្យណកុសលោផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តា
 បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកល្អាសវិក្រិក្ខុការកំណត់
 អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិផង ល្អាសវិក្រិក្ខុការម្យណកុសលោផង ។
 ចណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង២ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លះខ្លះផង
 ប្រាសិវផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង វិជ្ជាផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
 ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ វិជ្ជាផង ។

(៣១៨) ក្រុងសាវត្តិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន២ ពួក ។ បុគ្គលទាំង២ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្អាសវិ
 ក្រិក្ខុការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិ តែមិនល្អាសវិក្រិក្ខុការ(១) ក្នុង
 សមាជិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ល្អាសវិក្រិក្ខុការក្នុងសមាជិ តែមិនល្អាសវិក្រិក្ខុការកំណត់អង្គ(ឈាន)
 ក្នុងសមាជិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

១ សំដៅយកការមិនល្អាសវិក្រិក្ខុការក្នុងលោកនេះ (អង្គកថា) ។

ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ទ សមា-
 ធិស្មី កោតវកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាប្បោ
 ណាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ទ ហោតិ
 សមាធិស្មី កោតវកុសលោ ទ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្លាយិ
 ណាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ទ សមា-
 ធិស្មី កោតវកុសលោ ទ ។ អយិ ឥវេសិ ទតុដ្ឋិ
 ណាយិទិ អត្តោ ទ សេដ្ឋោ ទ ខាមោត្តោ ទ ទុត្តោ
 ទ បវរោ ទ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តវា ទិវិ ។ បេ ។
 បវរោ ទាតិ ។

(៣១៧) សោវត្ថិ ។ ទត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ណាយិ ។
 កកមេ ទត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកាប្បោ ណាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ទ សមាធិស្មី អ-
 ភិទិហារកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាប្បោ ណាយិ
 សមាធិស្មី អភិទិហារកុសលោ ហោតិ ទ សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាប្បោ ណាយិ

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាស
 វៃក្នុងភាពចក្ខុសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)ក្នុងសមាធិផង
 ឈ្លាសវៃក្នុងភាព ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល
 ទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន)ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងភាពក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង៤ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ទុក្ខម្ចាស់ផង ថ្លៃថ្នូរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច
 ទឹកដោះស្រស់កើតពីរោម ។ យេ ។ ថ្លៃថ្នូរផង ។

(៣១៧) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង៤ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 កំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកោសលសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកោសលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សមាធិសំយោគ

១៧ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ១ សមាធិស្មី
 អភិធិហារកុសលោ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ១ ហោតិ សមាធិស្មី
 អភិធិហារកុសលោ ១ ។ កម្រិតិក្ខុវេ យ្យាយិ ណាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ១ សមាធិស្មី អភិធិ-
 ហារកុសលោ ១ ។ អយំ ឥមេសំ ចតុទ្ធិ ណាយិទំ
 អត្តោ ១ សេដ្ឋោ ១ ខាមោត្តោ ១ ឡត្តមោ ១ បវរោ
 ១ ។ សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ កវំ ទិវិ ។ បេ ។ បវរោ
 ធាតិ ។

[៣២១] ស្រាវត្តិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ណាយិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ៧១ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ១ សមាធិស្មី
 សត្តទ្ធការិ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណាយិ
 សមាធិស្មី សត្តទ្ធការិ ហោតិ ១ សមាធិស្មី សមាធិ-
 កុសលោ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណាយិ

សមាធិសំយោគ

ជាអ្នកមិន ល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ព្រមទាំងមិន ល្ងាស
 វៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ
 ផង ល្ងាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បណ្តា
 បុគ្គលព្រះធានា បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលអ្នកមានឈានព្រះ ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង វិជ្ជាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ ដូច
 ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ វិជ្ជាផង ។

[៣២០] ព្រះសាវត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ ពួក ។ បុគ្គលព្រះធានា ៤ ពួកដូចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើ
 ដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
 ធិស្មី សញ្ញត្តការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោដ្ឋោ
 ឈាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ ស-
 មាធិស្មី សញ្ញត្តការី ច ។ អត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយិ
 ឈាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី
 សញ្ញត្តការី ច ។ អយិ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយិចិ
 អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោត្តោ ច ទុត្តមោ ច
 បវរោ ច ។ សេយ្យនាមិ ភិក្ខុវេ ពវា ទិរំ ។ មេ។
 ចវរោ ចាតិ ។

[៣២៦] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកោដ្ឋោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សាតត្តការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោដ្ឋោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សាតត្តការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សមាធិ-
 កុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោដ្ឋោ ឈាយិ ទេវ

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ចាំបំបិទធ្វើ
 ដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ
 ផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ ចណ្តា
 បុគ្គលចាំបំបិទខ្លះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្តា
 បុគ្គលមានឈានចាំបំបិទខ្លះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ច្រើនផង
 ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ខ្មែរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ ដូចទឹក
 ដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ មេ ។ ខ្មែរផង ។

[៣២៧] ក្រសិសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលចាំបំបិទដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើរឿយៗ
 ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិន

សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សាតទ្ធការី ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី
 សាតទ្ធការី ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយិ ឈាយិ ស-
 មាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី សាតទ្ធការី
 ។ អយំ ឥមេសិ ចក្កុំ ឈាយិ ធិ អក្កោ ច សេដ្ឋោ
 ច ចារោត្តោ ច ទុត្តោ ច បរិភោ ច ។ សេយ្យថាបិ
 ភិក្ខុវេ ភវិ ទិវិ ។ បេ ។ បរិភោ ចាតិ ។

[៣២២] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោម ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សប្បាយការី ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សមា-
 ធិកុសលោ ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ ទេវ

ណ្ហាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។
 ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកណ្ហាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យរឿយ
 ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គល
 មានឈានណា ជាអ្នកណ្ហាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
 ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្តាបុគ្គលមានឈានទាំង ៤
 ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង
 ថ្លៃថ្នាំផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។
 ថ្លៃថ្នាំផង ។

[៣២២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលមានឈានទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកណ្ហាស
 វៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យសប្បាយ (១) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនណ្ហាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិន

១ មិនអាចចំពោះចក្ខុវិស័យទាំងឡាយដែលជាទិសប្បាយផលសមាធិ ។

សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ។ វេទ ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ច ។ អក្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយិ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី សច្ចាយ-
 ការី ច ។ អយិ វេសិ ចតុន្និ ឈាយិ អក្រោ
 ច សេដ្ឋោ ច ហោតេត្វា ច ឧត្តមោ ច ចរិកោ
 ចាតិ ។

[៣២៣] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោម ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កកមេ ចត្តារោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 បិក្ខុសលោ ។ វេទ ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា ឈាយិ
 សមាធិស្មី បិក្ខុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ វេទ ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា
 ឈាយិ ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ

ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យសប្បាយ
 ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យ
 សប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តាបុគ្គលទាំងនេះ
 បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្តាបុគ្គលអ្នកមាន
 ឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង
 ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើត
 អំពីគោ ។ ចេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៤] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចតទៅនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 សមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ

សមាជិកសំយុង

១ សមាជិកស្ម័គ្រ ម៉តិកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ
 ឯកកោ ឈាយី សមាជិកស្ម័គ្រ សមាជិកកុសលោ ១
 បោតិ សមាជិកស្ម័គ្រ ម៉តិកុសលោ ១ ។ គម្រុ កិក្ខុវេ
 ឃាយី ឈាយី សមាជិកស្ម័គ្រ សមាជិកកុសលោ ១
 សមាជិកស្ម័គ្រ ម៉តិកុសលោ ១ ។ អយី ឥមេសំ ពត្ថង្គ
 ឈាយីធិ អត្តោ ១ សេដ្ឋោ ១ បាមោក្ខោ ១ ឧត្តមោ
 ១ បវរោ ១ ។ សេយ្យជាថិ កិក្ខុវេ គវិ ទិវិ ។ បេ។
 បវរោ បាតិ ។

(៣២២) សាវត្ថិ ។ ចត្តារោម កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ៧១ កិក្ខុវេ ឯកកោ ឈាយី
 សមាជិកស្ម័គ្រ សមាជិកកុសលោ បោតិ ១ សមា-
 ជិកស្ម័គ្រ វុដ្ឋានកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ ឯកកោ
 ឈាយី សមាជិកស្ម័គ្រ វុដ្ឋានកុសលោ បោតិ ១ សមា-
 ជិកស្ម័គ្រ សមាជិកកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ ឯកកោ
 ឈាយី ឯវ សមាជិកស្ម័គ្រ សមាជិកកុសលោ បោតិ
 ១ សមាជិកស្ម័គ្រ វុដ្ឋានកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ

សមាជិកសំយុង

តាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកែលម្អសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិក ឈ្លាស
 វៃក្នុងការកែលម្អសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណបុគ្គលទាំង
 នោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការចូលសមាជិក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការកែលម្អសមាជិក ។ ចណ្ណបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤
 ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង
 វៃថ្លាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើតអំពីគោ
 ។ បេ។ វៃថ្លាផង ។

(៣២២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាជិក ក្រែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញ
 ចាកសមាជិក ក្រែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិក
 តាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ឯកាទ្វា ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុសលោ ច
ហោតិ សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ តត្រ កិច្ចវេ
យ្យាយី ឈាយី ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

(៣២៥) សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ កិច្ចវេ ឈាយី ។
កកមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ កិច្ចវេ ឯកាទ្វា ឈាយី
សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុសលោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី
កាល្មិតកុសលោ ។ ឥធិ បទ កិច្ចវេ ឯកាទ្វា
ឈាយី សមាធិស្មី កាល្មិតកុសលោ ហោតិ ធិ
សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បទ កិច្ចវេ
ឯកាទ្វា ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុស
លោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី កាល្មិតកុសលោ ។ ឥធិ
បទ កិច្ចវេ ឯកាទ្វា ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិត្តិ
កុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី កាល្មិតកុសលោ
ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង
ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមានឈានណា ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

(៣២៥) ព្រងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន២ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
ក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុង
សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាស
វៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាស
វៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ
ផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
បុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

សមាជិកសំបុត្រ

[៣២៦] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមា-
 ជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ធិ សមាជិស្សី អារម្ម-
 ណកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាជិស្សី អារម្មណកុសលោ ហោតិ ធិ សមាជិស្សី
 សមាចត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោ
 ឈាយី ធិ សមាជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ធិ
 សមាជិស្សី អារម្មណកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ
 ឯកោ ឈាយី សមាជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ធិ
 ហោតិ សមាជិស្សី អារម្មណកុសលោ ធិ ។ តត្រ
 ។ ថេ ។ ថវោ ចាតិ ។

សមាជិកសំបុត្រ

[៣២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលតាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុង
 ការចូលសមាធិ តាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គល
 តាំងនោះ ។ ថេ ។ ថវោ ផង ។

[៣២៧] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កកមេ ចត្តារោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី សមា-
 ធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី កោ-
 ចរកុសលោ ។ ឥធម ចន ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី
 សមាធិស្មី កោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សមាចត្តិកុសលោ ។ ឥធម ចន ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា
 ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ន
 សមាធិស្មី កោចរកុសលោ^(១) ។ ឥធម ចន ភិក្ខុវេ ឯ-
 កាទ្វា ឈាយី សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ច ហោ-
 តិ សមាធិស្មី កោចរកុសលោ ច ។ កត្រ ។ បេ ។
 ចវរោ ជាតិ ។

១ ខ. គោ ចំ ចកុញ្ចានិកំ វិទាចរកុស្មំ ទិស្សតិ ។

[៣២៧] ក្រុនសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលចាំដំឡាយដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំដំឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំ-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ
 ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំ-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ ចាំដំឡាយវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំ-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូល
 សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលចាំដុំ
 ទោរ ។ បេ ។ វិថុថ្វាផង ។

សមាជិកជំនុំ

(៣២៨) សាវត្ថី ។ ចត្តារោម កិក្ខុវេ ឈាយី ។ កតតេ ចត្តារោ ។ ឥទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាជិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី អភិទិបារកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាជិស្មី អភិទិបារកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី ទេវ សមាជិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី អភិទិបារកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាជិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាជិស្មី អភិទិបារកុសលោ ច ។ តត្រ ។ មេ ។ បវហុ ចាតិ ។

(៣២៩) សាវត្ថី ។ ចត្តារោម កិក្ខុវេ ឈាយី ។ កតតេ ចត្តារោ ។ ឥទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាជិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី សក្កទ្ធការី ។ ឥទ ចទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាជិស្មី សក្កទ្ធការី ហោតិ ន សមាជិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិក្ខុវេ ឯកោ

សមាជិកជំនុំ

(៣២៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ មេ ។ វិជ្ជាផង ។

(៣២៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន

ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ទ
សមាធិស្មី សក្កទូការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោប្បា
ឈាយី សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ទ ហោតិ ស-
មាធិស្មី សក្កទូការី ទ ។ តត្រ ។ បេ ។ ចវរោ
ចាតិ ។

[៣៣០] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកោប្បា ឈាយី
សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ទ សមាធិស្មី
សាតទូការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោប្បា ឈា-
យី សមាធិស្មី សាតទូការី ហោតិ ទ សមាធិស្មី
សមាចត្តិកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោប្បា
ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ
ទ សមាធិស្មី សាតទូការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ
ឯកោប្បា ឈាយី សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ទ
ហោតិ សមាធិស្មី សាតទូការី ទ ។ តត្រ ។ បេ ។
ចវរោ ចាតិ ។

ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើដោយ
គោរពក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

[៣៣១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
ចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយ ក្នុងសមាធិ តែ
មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
ធ្វើឱ្យរឿយ ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
ខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឱ្យរឿយ
ក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

សមាធិសំយុង្គ

(៣៣១) សាវត្ថិ ។ ធាតុរោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កាតមេ ធាតុរោ ។ ឥធន កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សច្ចាយការី ហោតិ ឧ សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 ឯវេ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ឧ ។ តត្រ កិក្ខុវេ ឈាយី ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ឧ ។ អយំ ឥមេសំ ធនុធិ ឈាយី
 អត្តោ ឧ សេដ្ឋោ ឧ ចាមោក្ខោ ឧ ឧត្តោ ឧ បវរោ ឧ ។
 សេយ្យថាបិ កិក្ខុវេ តវា ចិរិ ចិរិ ធម៌ ធម៌
 ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ សច្ចិ សច្ចិ ធម៌
 សច្ចិ ធម៌ តត្រ អត្តមក្ខាយតិ ឯវេ ថេវ ថោ កិក្ខុវេ

សមាធិសំយុង្គ

(៣៣១) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ឈាយី បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចខ្លះ ។ ម្ចាស់កិក្ខុ
 វេ ឈាយី បុគ្គលមានឈាននេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ឈាយី
 បុគ្គលមានឈាននេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិ តែ
 មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ឈាយី បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
 ធ្វើឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ឈាយី បុគ្គលមានឈាន
 នេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឱ្យ
 សច្ចាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ឈាយី បុគ្គលទាំងនោះ
 បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើ
 ឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ
 បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង វិជ្ជា
 ផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ឈាយី ចិក្ខុវេស្រសំ កើតអំពីមេរោ ចិក្ខុវេដ្ឋុរកិក
 អំពីចិក្ខុវេស្រសំ ចិក្ខុវេរាបំ កើតអំពីចិក្ខុវេដ្ឋុរ ចិក្ខុវេរោ កើតអំពី
 ចិក្ខុវេរាបំ ចិក្ខុវេរាបំ កើតអំពីចិក្ខុវេរោ បណ្តាចិក្ខុវេទាំងនោះ
 ចិក្ខុវេរោ ចិក្ខុវេរោ ជាប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ឈាយី

យាយី ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច
ហោតិ សមាធិស្មី សច្ចាយកាវី ច ។ អយិ ឥមេសិ
ចក្កុំ ឈាយិំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ពាមោត្តោ
ច ឧត្តមោ ច ចវិរោ ពាតិ(១) ។

(៣៣២) សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
កកមេ ចត្តារោ ។ ឥច ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី ស-
មាធិស្មី មិច្ឆិកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុ-
សលោ ។ ឥច ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី សមា-
ធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី មិច្ឆិកុ-
សលោ ។ ឥច ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី ទេវ
សមាធិស្មី មិច្ឆិកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
នកុសលោ ។ ឥច ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី
សមាធិស្មី មិច្ឆិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
នកុសលោ ច ។ តត្រេ ភិក្ខុវេ យាយី ឈាយី ។ ចេ ។
ឧត្តមោ ច ចវិរោ ពាតិ ។

១ ឧ. ឆ. ឧត្តម ចវិរោ ចត្តារោ ច ចវិ ឧត្ត វិរោ ឧត្តមស្មីយោ វុដ្ឋានកុស-
លោ ឥតិ ចាម វិស្សុតិ ។

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឱ្យ
សច្ចាយក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលាធិកានឈានចំង ៤ ពួកនេះ
បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង វៃថ្លាផង
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(ធាយ២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន៤ ពួក ។ បុគ្គលចាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
កែលម្អសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
ចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកែលម្អសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុង
ការកែលម្អសមាធិ ចាំឱ្យមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាល
ភិក្ខុចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
ការកែលម្អសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាល
ភិក្ខុចាំឱ្យយ ចណ្ណាបុគ្គលចាំឱ្យនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ ចេ ។
ឧត្តមផង វៃថ្លាផង ។

[៣៣៣] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី ស.
 មាជិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី កល្យាណ-
 កុសលោ ។ សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ ន
 សមាជិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ ទេវ សមាជិស្មី វុដ្ឋានកុ-
 សលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ ។ ស-
 មាជិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ន ហោតិ សមាជិស្មី កល្យា-
 ណកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយី ឈាយី ។ មេ ។
 ទត្តមោ ច ។ មរោ ចាតិ ។

[៣៣៤] សាវត្ថី ។ សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ
 ហោតិ ន សមាជិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ សមាជិស្មី
 អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី កល្យាណកុ-
 សលោ ។ ទេវ សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ

[ឲ្យធាត] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៦ពួក ។ បុគ្គលចាំនិ ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ មាល
 ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឆ្ងោសវិក្រ
 ការចេញចាកសមាជិ តែមិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុង
 សមាជិ ។ ឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាជិ តែមិន
 ឆ្ងោសវិក្រការចេញចាកសមាជិ ។ មិនឆ្ងោសវិក្រការចេញចាក
 សមាជិ មិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាជិ ។ ជា
 អ្នកឆ្ងោសវិក្រការចេញចាកសមាជិផង ឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីក-
 រាយស្រួលក្នុងសមាជិផង ។ មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចណ្តាបុគ្គលចាំនិ
 នោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ មេ ។ ទត្តមផង វិជ្ជាផង ។

[ឲ្យធាត] ក្រុងសាវត្ថី ។ ជាអ្នកឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយ
 ស្រួលក្នុងសមាជិ តែមិនឆ្ងោសវិក្រការចេញចាកសមាជិ ។ ឆ្ងោសវិ-
 ក្រការចេញចាកសមាជិ តែមិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួល
 ក្នុងសមាជិ ។ មិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាជិ

ន សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ សមាធិស្មី កាល្មិក-
 កុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ
 ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្យាយំ ណាយំ ។ ចេ ។ ឧត្តមោ
 ច បវេណ ចាតិ ។

[៣៣៨] សាវត្ថិ ។ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ
 ហោតិ ន សមាធិស្មី កោចកុសលោ ។ សមាធិស្មី
 កោចកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី អារម្មណកុស-
 លោ ។ នេតំ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ហោតិ
 ន សមាធិស្មី កោចកុសលោ ។ សមាធិស្មី អារម្ម-
 ណកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី កោចកុសលោ
 ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្យាយំ ណាយំ ។ ចេ ។ ឧត្តមោ
 ច បវេណ ចាតិ ។

ចំនីមិន ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងស្សិក
 កយស្រួលក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចំនីឡាយ បណ្តាបុគ្គលចំនីនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ ចេ ។
 ឧត្តមផង ថ្ងៃថ្ងៃផង ។

[៣៣៩] ត្រងិសាវត្ថិ ។ ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិ
 តែមិន ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិ ។ ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិ
 តែមិន ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ មិន ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍
 ក្នុងសមាធិ ចំនីមិន ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិ ។ ល្ងាសវិក្កនិ
 ការម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចំនីឡាយ បណ្តាបុគ្គលចំនីនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ ចេ ។
 ឧត្តមផង ថ្ងៃថ្ងៃផង ។

សមាធិសំយុង្គ

(៣៣៦) សាវត្ថិ ។ សមាធិស្មី កោធរកុសលោ
 ហោតិ ឧ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ។ សមា-
 ធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី កោធរ-
 កុសលោ ។ ទេវ សមាធិស្មី កោធរកុសលោ ហោតិ
 ឧ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ។ សមាធិស្មី កោ-
 ធរកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ
 ច ។ សេយ្យជាថិ ភិក្ខុវេ ពវា ទិវិ ទិវត្តា ទធំ ទធំត្តា
 ទវធំតិ ទវធំត្តា សច្ចំ សច្ចំត្តា សច្ចំឧណ្ណោ ឧក្រ
 អក្កមក្កាយតិ ឯវទេវ ទោ ភិក្ខុវេ យាយិ ឈាយិ
 សមាធិស្មី កោធរកុសលោ ច សមាធិស្មី អភិធិហារ-
 កុសលោ ច ។ អយំ វេទេសំ ឧត្តំ ឈាយិធំ ។ ថេ ។
 ឧត្តមោ ច បវរោ ជាតិ ។

សមាធិសំយុង្គ

(៣៣៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ល្ងាសវៃក្រុងភោធរកុសលោធិ គៃ
 មិនល្ងាសវៃ ក្រុងភោធរកុសលោធិ ។ ល្ងាសវៃក្រុងភោធរកុសលោធិ
 គៃមិនល្ងាសវៃ ក្រុងភោធរកុសលោធិ ។ មិនល្ងាសវៃក្រុងភោធរកុស-
 លោធិ ទាំងមិនល្ងាសវៃក្រុងភោធរកុសលោធិ ។ ល្ងាសវៃក្រុងភោធរ-
 កុសលោធិផង ល្ងាសវៃក្រុងភោធរកុសលោធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ខ្យាយ ទិកដោះស្រស់កើតអំពីមេរោ ទិកដោះជូរកើតអំពីទិកដោះស្រស់
 ទិកដោះទាបកើតអំពីទិកដោះជូរ ទិកដោះហៃកើតអំពីទិកដោះទាប ទិក
 ដោះជូរកើតអំពីទិកដោះហៃ ចណ្ណាទិកដោះទាំងនោះ ទិកដោះថ្ងៃប្រាកដ
 ជាច្រើនស្រីដាក់ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងខ្យាយ ចុក្កលមានឈាន
 ណា ជាអ្នកល្ងាសវៃក្រុងភោធរកុសលោធិផង ល្ងាសវៃក្រុងភោធរកុស-
 លោធិផង ។ ចណ្ណាចុក្កលមានឈានទាំង ៤ នេះ ចុក្កលនេះ ។ ថេ ។
 ឧត្តមផង វៃថ្ងៃផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣៣៧) សាវត្ថិ ។ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ។ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ។ ទេវ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ។ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ឧ ហោតិ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ឧ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយិ ឈាយិ ។ មេ ។ ទុត្តខោ ឧ បវរោ ចាតិ ។

(៣៣៨) សាវត្ថិ ។ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សាតទូតារិ ។ សមាធិស្មី សាតទូតារិ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ។ ទេវ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សាតទូតារិ ។ សមាធិស្មី សក្កទូតារិ ឧ ហោតិ សមាធិស្មី សាតទូតារិ ឧ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយិ ឈាយិ ។ មេ ។ ទុត្តខោ ឧ បវរោ ចាតិ ។

(៣៣៧) ក្រុងសាវត្ថិ ។ (បុគ្គលទ្វេ) ណ្ហាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយវិញ្ញាណក្នុងការកសាងសមាធិ ។ មិនធ្វើដោយវិញ្ញាណក្នុងការកសាងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ណ្ហាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ មេ ។ ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្នាំផង ។

(៣៣៨) ក្រុងសាវត្ថិ ។ (បុគ្គលទ្វេ) ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ មិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរព ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ មេ ។ ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្នាំផង ។

[៣៣៧] សាវត្ថុ ។ ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី ស-
 មាធិស្មី សាតទ្ធការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សប្បាយ-
 ការី ។ ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាធិស្មី
 សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សាតទ្ធការី ។
 ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី
 សាតទ្ធការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សប្បាយការី ។
 ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាធិស្មី សា-
 តទ្ធការី ច ហោតិ សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។
 កត្រ កិក្ខុវេ យាយី ឈាយី សមាធិស្មី សាតទ្ធការី
 ច សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ
 ទត្ថំ ឈាយីទំ អត្តា ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ
 ច ទុក្ខមោ ច បវរោ ចាតិ ។ សេយ្យជាថិ កិក្ខុវេ
 កវា ទិវិ ទិវត្តា នទិ នទិញ្ញា នវទិទិ នវទិ-
 កត្តា សប្បិ សប្បិញ្ញា សប្បិមណ្ឌោ កត្រ អត្ត-
 មក្កាយតិ វិវេទ ទោ កិក្ខុវេ យាយី ឈាយី

(៣៣៨) ក្រុងសាវត្ថុ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ម្ចាស់កិក្ខុ
 វេ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុង
 សមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គល
 មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើ
 ឱ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់
 កិក្ខុវេ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកធ្វើ
 ឱ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លាំងខ្លាំងផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង វិបុលផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ទឹក
 ដោះស្រស់កើតអំពីមេតា ទឹកដោះដូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះ
 ទាបកើតអំពីទឹកដោះដូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះទាប ទឹកដោះដូរ
 កើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះដូរ ប្រាកដជា
 ប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមានឈានណា

សមាធិស្មី សាតត្វការី ឆ សមាធិស្មី សប្បាយការី
ឆ ។ អយំ ឥមេសំ ចន្ទុដ្ឋំ ណាយំដំ អត្តោ ឆ
សេដ្ឋោ ឆ ធាមោក្ខោ ឆ ឧត្តមោ ឆ បវរោ ចាតិ ។
ឥន្ទមរោឆ កកវា ។ អត្តមចា តេ ភិក្ខុ កកវតោ
កាសិកំ អភិទទ្ធកិ ។ (បញ្ញាសិ^(១)) វេយ្យាករណាធិ
វិទ្ធាវេតទ្វាធិ) ។

សមាធិសំយុត្តំ សមុត្តំ ។

ពុត្តទានំ

សមាធិ សមាបត្តិ មិតិ
វិជ្ជាដំ កាល្យាណាម្មណោ ឆ
កោនរោ អភិទីហារោ
សក្កាសាតត្វការី
អដោបិ សប្បាយន្តិ ។

ខន្ធហវស្តសំយុត្តំ សមុត្តំ ។

១ ឃ. អញ្ញា ។

ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
បុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
ផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ដៃជួបផង កំយ៉ាងនោះដែរ ។ លុះព្រះ
មានព្រះភោគ ទ្រង់គ្រាស់ភាសិតនេះចប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ
ក៏មានចិត្តរីករាយ ក្រេកអរនឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភោគ ។ (វេយ្យា-
ករណី ៥០ បណ្ឌិតប្បវិទ្ធិពិស្តារផងចុះ) ។

ចប់ សមាធិសំយុត្ត ។

ទុទ្ធានក្នុងសមាធិសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីសមាធិ ១ ការចូលសមាធិ ១ ការកំលំខ្សែស-
មាធិ ១ ការចេញចាកសមាធិ ១ ការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួល
ក្នុងសមាធិ ១ ការម្ស្រងក្នុងសមាធិ ១ គោចរក្នុងសមាធិ ១
ការកលានសមាធិ ១ ធ្វើដោយគោតក្នុងសមាធិ ១ ធ្វើឱ្យ
រឿយៗ ក្នុងសមាធិ ១ ទាំងធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ១ ។

ចប់ សំយុត្តន្តខន្ធហវស្ត ។

សមាធិសំយុង្គ

ច្រក វិគ្គហ្គានំ

នកុលបិទា អនិច្ចត្យ

ការី នកុម្មារកោន ឆ

អន្តរិមេន ចញ្ញាសោ

ចម្រោតិ ចវុទ្ធភិ ។

ឧចាយោ អរហំ ទដ្ឋនិយោ

ថេរិ បុច្ឆេន បក្ខមំ

ចន្ទ្យបណ្ណាសកោសលោ

សម្មុទ្ធនប្បកាសិកំ ។

អន្តំ ចឌ្ឍកមិការិដ្ឋា

កុក្កលំ និដ្ឋិបក្ខមំ

សមាធិសំយុង្គ

ទុទ្ទាននៃវិគ្គហ្គានំសំយុង្គទាំងនោះ គឺ

និយាយអំពីនកុលបិទាវគ្គ ។ អនិច្ចវគ្គ ។ ការវគ្គ ។ នកុម្មារ-
កវគ្គ ។ អន្តរិមេវគ្គ ។ លោកចាត់ជាបឋមបណ្ណាសកៈ (មូល-

បណ្ណាសកៈ) ។ ឧចាយវគ្គ ។ អរហន្តវគ្គ ។ ទដ្ឋនិយវគ្គ ។

ថេរិវគ្គ ។ ជាគម្រប់ ៨ នឹងបុច្ឆវគ្គ ដែលលោកសំដែងហើយ

ថា ជាមជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ ។ អន្តវគ្គ ។ ចឌ្ឍកមិក-

វគ្គ ។ អិដ្ឋិវគ្គ ។ កុក្កលវគ្គ ។ ជាគម្រប់ ៨ នឹងទិដ្ឋិវគ្គ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិវេក

ឥតិយោ បណ្ណាសកោ វុត្តោ

ជំនាន់ភាគី បុព្វតីតិ ។

ទទ្ធភជនិដ្ឋិ ច ឡិក្កនិដ្ឋិ

ឧប្បាទេន កិលេសេន ច

សារីបុត្តោ ច ចានោ ច

សុបណ្ណតទ្ធាកាយិកា

ពាលាហោ វជ្ជកោត្តោ ច

ឈានេន កវតិ ភោសាតិ(១) ។

• ១. ប. ខន្ធវិវេកសំយុត្តន្ត ទិដ្ឋិ ឡិក្កនិដ្ឋិ ឧប្បាទា កិលេសសារីបុត្តោ ច ឧបាសុបណ្ណ-
តទ្ធា វិលាហវជ្ជកាយិកា ខន្ធវិវេក ភោសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិវេក

លោកចាត់ជាភិក្ខុបណ្ណសកៈ (ចូលបណ្ណសកៈកំប៉ាន)

ហៅជាភិក្ខុកំប៉ាន ។ ខន្ធសំយុត្ត ១ រាជសំយុត្ត ១ ទិដ្ឋិ-

សំយុត្ត ១ ឡិក្កនិសំយុត្ត ១ ឧប្បាទសំយុត្ត ១ កិលេស-

សំយុត្ត ១ សារីបុត្តសំយុត្ត ១ ឧបាសុបណ្ណ-

សំយុត្ត ១ ឧប្បាទាយិកសំយុត្ត ១ ពាលាហសំយុត្ត ១ វជ្ជ-

កោត្តសំយុត្ត ១ សមាទិសំយុត្ត ១ ត្រូវដឹង ១៣ សំយុត្ត ។